

KAP.403.005.2023

Nr ewid. 1/2024/P/23/005/KAP

Informacja o wynikach kontroli

**REALIZACJA
NARODOWEGO PLANU SZEROKOPASMOWEGO**

DEPARTAMENT
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Informacja o wynikach kontroli
Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego

p.o. Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej

Bogdan Skwarka
/podpisano elektronicznie/

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, październik 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ.....	5
1. WPROWADZENIE.....	8
2. OCENA OGÓLNA.....	12
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	13
4. WNIOSKI	23
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	24
5.1. Działania podejmowane w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu w związku z realizacją Narodowego Planu Szerokopasmowego	24
5.1.1. Działania podejmowane przez Ministerstwo Cyfryzacji	25
5.1.2. Działania podejmowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w celu zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS.....	42
5.1.3. Działania podejmowane przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa	49
5.1.4. Realizacja przez jst oraz przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązków sprawozdawczych określonych w megaustawie.....	67
5.2. Działania podejmowane w celu zapewnienia powszechnego mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją Narodowego Planu Szerokopasmowego	72
5.2.1. Działania podejmowane przez Ministerstwo Cyfryzacji/Kancelarię Prezesa Rady Ministrów	73
5.2.2. Działania podejmowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w celu zapewnienia mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS	86
5.3. Realizacja przez beneficjentów projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 oraz osiągnięcie i utrzymanie uzyskanych w ramach projektu efektów dotyczących zapewnienia dostępu do szybkiego internetu	95
5.3.1. Realizacja przez gminy projektów w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury publicznych sieci dostępowych Wi-Fi oraz osiągnięcie i utrzymanie uzyskanych w ramach projektu efektów	97
5.3.2. Realizacja przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych projektów w zakresie rozbudowy infrastruktury umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu oraz osiągnięcie i utrzymanie uzyskanych w projekcie efektów	106
6. ZAŁĄCZNIKI	120
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe	120
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych	143
6.3. Wykaz projektów objętych kontrolą	153
6.4. Technologie przewodowe i bezprzewodowe do realizacji celów Narodowego Planu Szerokopasmowego.....	156
6.5. Stan realizacji wskaźników Narodowego Planu Szerokopasmowego dotyczących internetu stacjonarnego	159
6.6. Stan realizacji wskaźników Narodowego Planu Szerokopasmowego dotyczących internetu mobilnego.....	160
6.7. Stan realizacji wskaźników produktu dla I osi priorytetowej POPC	161
6.8. Stan realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego dla I osi priorytetowej POPC	163

6.9. Stan realizacji wskaźników produktu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane urzędy miast i gmin	165
6.10. Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane spółki.....	166
6.11. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	167
6.12. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	171

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

5G	technologia mobilna piątej generacji – standard sieci komórkowej będący następcą standardu 4G;
biała plama NGA (ang. <i>Next Generation Access</i>)	punkt adresowy, który nie znajduje się w zasięgu sieci dostępu do internetu umożliwiającej świadczenie usług dostępowych o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, a w przypadku placówki oświatowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s;
CPPC	Centrum Projektów Polska Cyfrowa;
EKŁE	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej ¹ ;
FERC	Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027;
FTTH (ang. <i>fiber to the home</i>)	struktura sieci, w której światłowód jest zakończony na ścianie domu jednorodzinnego lub w mieszkaniu abonenta;
JST	jednostka lub jednostki samorządu terytorialnego;
KE	Komisja Europejska;
Komitet ds. Cyfryzacji	Komitet Rady Ministrów jest organem pomocniczym Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów, powołanym w 2012 r. w celu zapewnienia koordynacji realizacji projektów informatycznych administracji rządowej oraz przygotowania dokumentów rządowych związanych z informatyzacją. KRMC odpowiada za zapewnienie spójności projektów informatycznych z działaniami strategicznymi Państwa;
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności;
KPRM	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów;
MC	Ministerstwo Cyfryzacji;
Megaustawa	ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych ² ;
NPS	dokument strategiczny przyjęty przez Radę Ministrów, określający działania oraz środki dla realizacji celu jakim jest zapewnienie powszechnego szerokopasmowego dostępu do internetu o wysokiej jakości. Aktualizacja NPS została przyjęta uchwałą nr 27/2020 Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. ³ ;
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
Pt	ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne ⁴ ;
Przedsiębiorca telekomunikacyjny	przedsiębiorca lub inny podmiot uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej na podstawie odrębnych przepisów, który wykonuje działalność gospodarczą polegającą na dostarczaniu sieci telekomunikacyjnych, świadczeniu usług towarzyszących lub świadczeniu usług telekomunikacyjnych, przy czym przedsiębiorca telekomunikacyjny, uprawniony do: a) świadczenia usług telekomunikacyjnych, zwany jest „dostawcą usług”, b) dostarczania publicznych sieci telekomunikacyjnych lub świadczenia usług towarzyszących, zwany jest „operatorem”;

¹ Dz. Urz. UE L 321 z 17.12.2018, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 604, ze zm.

³ Komunikat Ministra Cyfryzacji z dnia 25 maja 2020 r. o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Narodowy Plan Szerokopasmowy” (M. P. poz. 468).

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 34, ze zm.

Rada ds. Cyfryzacji	organ opiniodawczo-doradczy Ministra Cyfryzacji, który opiniuje dokumenty strategiczne i inne związane z cyfryzacją, łącznością i rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Współpracuje w takich obszarach jak integracja cyfrowa, ochrona prywatności w sieci, likwidacja barier rozwoju gospodarki elektronicznej, czy reforma prawa własności intelektualnej w sieci;
Rozporządzenie nr 651/2014	rozporządzenie Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu ⁵ ;
Rozporządzenie ogólne nr 1303/2013	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ⁶ ;
Rozporządzenie w sprawie inwentaryzacji	rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych ⁷ , od dnia 1 stycznia 2023 r. zastąpione rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych ⁸ ;
Rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy	rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach POPC na lata 2014–2020 ⁹ ;
Rozporządzenie w sprawie minimalnej przepływności łącza	rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie minimalnej przepływności ¹⁰ łącza dla świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego usługi dostępu do internetu ¹¹ ;
Sieci NGA	zgodnie z definicją określoną w §2 pkt 11 rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy należy przez to rozumieć sieci dostępu nowej generacji zgodnie z art. 2 pkt 138 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, umożliwiające świadczenie usług dostępu do internetu o gwarantowanej przepustowości co najmniej: 100 Mb/s – do użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty i 30 Mb/s – do innych użytkowników końcowych;
SOR	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i> przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. ¹² SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. <i>Strategii Rozwoju Kraju 2020</i> . Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego, w którym została sformułowana nowa wizja i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką.

⁵ Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm.

⁶ Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, ze zm.

⁷ Dz. U. poz. 276.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 45, ze zm.

⁹ Dz. U. poz. 1466, ze zm.

¹⁰ Przepływność (ang. bitrate) oznacza ilość informacji przesyłanych w jednostce czasu przez kanał komunikacyjny (łącze). Mierzona jest w bitach na sekundę (b/s lub bps, od ang. bits per second) i ich wielokrotnościach: kb/s, Mb/s, Gb/s. Innym często stosowanym pojęciem jest przepustowość, której wartość podawana jest w identycznych jednostkach. Pojęcie to oznacza rzeczywistą szerokość pasma zmierzoną o określonej porze dnia przy użyciu określonych tras sieciowych i podczas transmisji siecią określonych zbiorów danych. Dlatego przepływność jest miarą chwilowego natężenia strumienia danych, natomiast przepustowość jest stałym parametrem toru lub kanału telekomunikacyjnego (łącza).

¹¹ Dz. U. poz. 2078.

¹² M. P. poz. 260.

- System PIT** Punkt Informacyjny do spraw Telekomunikacji – system teleinformatyczny prowadzony przez Prezesa UKE, wprowadzony ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw¹³. Jego podstawowym zadaniem w okresie 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2022 r. było dostarczenie potencjalnym inwestorom oraz przedsiębiorcom telekomunikacyjnym informacji pomocnych w planowaniu inwestycji, tj. o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, budynkach umożliwiających kolokację oraz istniejącej i planowanej infrastrukturze technicznej i kanałach technologicznych. Od 1 stycznia 2023 r. jest podstawowym systemem, w ramach którego podmioty zobowiązane, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, przesyłają dane o infrastrukturze i usługach telekomunikacyjnych, z wyjątkiem informacji o punktach adresowych, które są gromadzone w systemie SIDUSIS;
- System SIIS** System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej – system teleinformatyczny prowadzony przez Prezesa UKE, służący do 2022 r. do gromadzenia, przetwarzania, prezentowania i udostępniania informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz budynkach umożliwiających kolokację, wprowadzony rozporządzeniem w sprawie inwentaryzacji. Od 1 stycznia 2023 r. zastąpiony przez system PIT;
- System SIDUSIS** System Informacyjny o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu – jest publiczną bazą danych, prowadzoną od 1 grudnia 2022 r. przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, zawierającą informacje o punktach adresowych, w których jest możliwe świadczenie usług stacjonarnego internetu, jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji finansowanych ze środków publicznych lub w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji ze środków prywatnych – za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu.
- UKE** Urząd Komunikacji Elektronicznej;
- Ustawa wdrożeniowa** ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020¹⁴;
- Wi-Fi (ang. *Wireless Fidelity*)** technologia bezprzewodowej sieci radiowej, umożliwiająca m.in. dostęp do internetu.

---

¹³ Dz. U. poz. 903.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 818, ze zm.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy administracja publiczna podejmuje skuteczne działania w celu zapewnienia powszechnego dostępu do internetu w technologii kablowej oraz mobilnej, zgodnie z celami określonymi w Narodowym Planie Szerokopasmowym?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy podejmowane działania w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu były realizowane skutecznie i przyczyniały się do realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego?
2. Czy podejmowane działania w celu zapewnienia mobilnego dostępu do internetu były realizowane skutecznie i przyczyniały się do realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego?
3. Czy projekty beneficjentów, na które administracja publiczna przyznała dofinansowanie w ramach I osi priorytetowej Powszechny dostęp do szybkiego internetu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020, zostały zrealizowane zgodnie z postanowieniami umów o dofinansowanie, w tym czy zostały w pełni zrealizowane i utrzymane zaplanowane efekty dotyczące zapewnienia powszechnego dostępu do szybkiego internetu?

Jednostki kontrolowane
Ministerstwo Cyfryzacji, UKE, CPPC, osiem urzędów miast i gmin oraz trzy spółki realizujące projekty w ramach POPC

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, w przypadku kontroli u przedsiębiorców realizujących projekty w ramach POPC od 1 stycznia 2017 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.

Narodowy Plan Szerokopasmowy (dalej: NPS) został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r.¹⁵ jako rządowy program rozwoju infrastruktury szerokopasmowej w kraju w ramach *Strategii Sprawne Państwo 2020*, a następnie zaktualizowany w 2020 r.¹⁶ i wskazany jako projekt strategiczny w obszarze cyfryzacji w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)*. NPS określa politykę Rady Ministrów dotyczącą zapewnienia obywatelom i przedsiębiorcom dostępu do nowoczesnych usług komunikacji elektronicznej. Głównym źródłem finansowania NPS są środki polityki spójności UE w ramach I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020.

W dokumencie tym określono następujące cele w zakresie:

1. stacjonarnego dostępu do internetu:
  - do końca 2020 r. zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s;
  - do końca 2020 r. doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych;
  - do 2025 r. wszystkie gospodarstwa domowe, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, będą miały dostęp do internetu o przepustowości dla łącza „w dół” wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach;
  - do końca 2025 r. zapewnienie gigabitowego dostępu do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie;
2. mobilnego dostępu do internetu:
  - zapewnienie do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście;
  - do 2025 r. zapewnienie niezakłóconego bezpiecznego dostępu do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych;

Nowoczesna sieć dostępu do sieci Internet stała się podstawowym i niezbędnym medium do sprawnego funkcjonowania w otaczającej nas rzeczywistości. Wdrażanie i upowszechnianie coraz to nowszych technologii i rozwiązań z zakresu big data, sztucznej inteligencji, przetwarzania danych w chmurze, internetu rzeczy (IoT), gier online, pracy zdalnej, strumieniowego przesyłania danych multimedialnych oraz postępującej automatyzacji wymusza coraz większy popyt na usługi dostępu do sieci Internet zarówno w technologii mobilnej (5G) oraz kablowej (światłowód) z prędkością często przekraczającą wartości gigabitowe.

Dlatego cele NPS są odpowiedzią na dynamiczny rozwój nowych technologii, wzrost zapotrzebowania na dostęp do internetu o wysokich przepustowościach oraz rozwój nowoczesnej gospodarki cyfrowej. Od samego początku NPS służył realizacji w Polsce unijnej polityki rozwoju sieci szerokopasmowych, wprowadzając do krajowego porządku prawnego cele określone przede wszystkim w *Strategii Europa 2020*¹⁷ oraz w Europejskiej Agendzie Cyfrowej¹⁸,

¹⁵ Przyjęty uchwałą Rady Ministrów 8 stycznia 2014 r.

¹⁶ Zaktualizowany uchwałą nr 27/2020 Rady Ministrów z 10 marca 2020 r.

¹⁷ Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010)2020 wersja ostateczna.

¹⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejska agenda cyfrowa, COM(2010)245 wersja ostateczna.

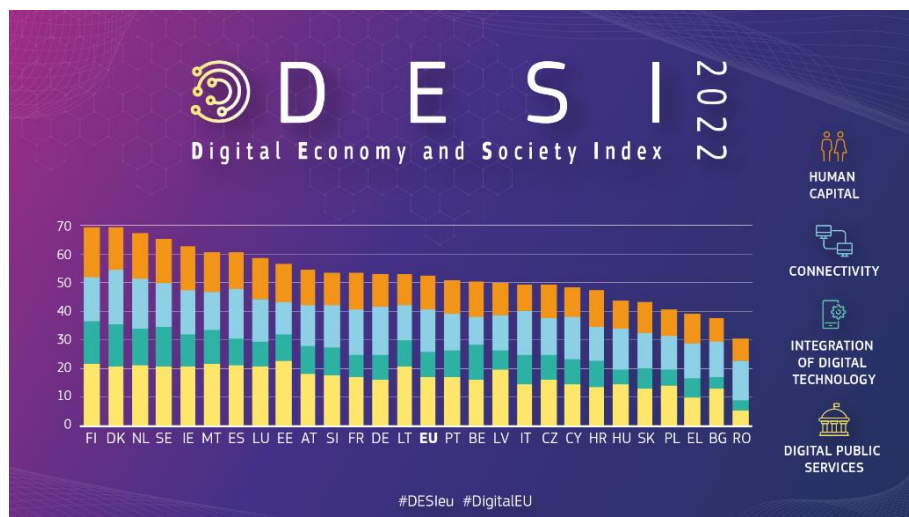
a następnie zaktualizowane w *Komunikacie w sprawie społeczeństwa gigabitowego*¹⁹ i w *Komunikacie o planie działań w zakresie rozwoju łączności 5G*²⁰.

W grudniu 2022 r. Parlament Europejski i Rada UE przyjęły nowy program polityki unijnej „Droga ku cyfrowej dekadzie do 2030 r.”²¹, który wszedł w życie w styczniu 2023 r. W ramach tego programu wyznaczono nowe cele cyfrowe na poziomie Unii Europejskiej, w tym cel, aby do 2030 r. wszyscy użytkownicy końcowi przebywający w stałej lokalizacji byli objęci siecią gigabitową aż do punktu zakończenia sieci, a wszystkie obszary zaludnione były objęte ultraszybką siecią bezprzewodową nowej generacji o wydajności dorównującej co najmniej sieci 5G. Ww. decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady została przyjęta już po aktualizacji NPS z 2020 r., a zatem nie została uwzględniona w tym dokumencie.

Komisja Europejska monitoruje postępy w dziedzinie technologii cyfrowych państw członkowskich w raportach o postępie cyfrowym, w których corocznie określa wskaźnik tzw. EU DESI²². W raporcie Komisji Europejskiej za rok 2021 i 2022 „Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego DESI”, Polska zajmuje odległe 24 miejsce wśród 27 krajów UE. W 2020 r. Polska zajmowała w tym raporcie pozycję 23, a zatem wskaźnik EU DESI dla Polski w latach 2021–2022 pogorszył się w stosunku do roku 2020²³.

Infografika nr 1

Porównanie Polski z innymi państwami Unii Europejskiej w zakresie tzw. wskaźnika DESI Komisji Europejskiej za 2022 r.

Źródło: Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) z 2022 r.: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/desi>, dostęp 4 kwietnia 2024 r.

Analiza opublikowanych przez Komisję Europejską wybranych danych statystycznych DESI wykazała m.in., że w 2023 r. w Polsce przykładowo:

- odsetek gospodarstw domowych korzystających z stacjonarnego łącza szerokopasmowego o przepustowości co najmniej 1 Gb/s wyniósł 3,42 % wszystkich gospodarstw korzystających z internetu szerokopasmowego w Polsce, podczas gdy średnia unijna wynosiła 13,76 %²⁴, a Polska zajmowała 18 miejsce w tym zakresie spośród 27 państw członkowskich;

¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego COM(2016)587 wersja ostateczna.

²⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Sieć 5G dla Europy: plan działania, COM(2016)588 wersja ostateczna.

²¹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz. Urz. UE L 323 z 19.12.2022, str. 4).

²² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/desi> [dostęp: 04.04.2024].

²³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/desi-poland> [dostęp: 04.04.2024].

²⁴ https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts/compare-countries-progress?indicator=desi_2a2&breakdown=hh_total&unit=pc_hh&country=EU,PL [dostęp: 04.04.2024].

- odsetek widma 5G przydzielonego i gotowego do wykorzystania w ramach tzw. pionierskich pasm 5G (tj. 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz) wynosił w Polsce 0,00 %, podczas gdy średnia unijna wynosiła 68,24 %²⁵, a Polska zajmowała ostatnie miejsce w tym zakresie spośród 27 państw członkowskich.

Cele unijnej polityki rozwoju sieci szerokopasmowych, częściowo wdrażane poprzez NPS, wynikają z celów globalnych określonych przez ONZ w rezolucji *Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju* (A/RES/70/1)²⁶. W ramach Celu 9 pn. *Innowacyjność, przemysł, infrastruktura* przyjęto m.in. Zadanie 9c, w którym państwa zobowiązały się znacząco zwiększyć dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz dążyć do zapewnienia przystępnego cenowo i powszechnego dostępu do internetu w krajach najslabiej rozwiniętych do 2020 r. W raporcie z 2017 r. dotyczącym postępów we wdrażaniu rezolucji ONZ Agenda 2030 przez Polskę, OECD oceniła m.in., że choć dostęp do internetu mobilnego jest w Polsce powszechny, to faktyczne wykorzystanie technologii cyfrowych jest niskie. Tylko 25 % osób wykorzystuje internet codziennie do komunikacji i wyszukiwania informacji, w porównaniu do ponad 51 % w Norwegii, kraju OECD osiągającego najlepsze wyniki w tym zakresie²⁷.

Sekretarz Generalny ONZ w 2021 r. opublikował raport pn. „Our Common Agenda”²⁸, w którym zaproponował porozumienie Global Digital Compact, które ma zostać uzgodnione na szczycie ONZ we wrześniu 2024 r. W projekcie tego porozumienia z kwietnia 2024 r. uznano kluczową rolę niezawodnej łączności oraz łatwości dostępu w celu odblokowania pełnego potencjału technologii cyfrowych dla wszystkich ludzi²⁹.

Problematyka zwiększenia dostępu do szybkiego internetu była przedmiotem kontroli innych Najwyższych Organów Kontroli (NOK). W styczniu 2023 r. NOK USA (GAO) opublikował raport pt. *Affordable Broadband* dotyczący prawidłowości wdrażania rządowego programu, który oferuje gospodarstwom domowym o niskich dochodach dopłatę do kosztów usług szerokopasmowych. GAO ocenił, że odpowiedzialna agencja rządowa powinna poprawić cele i środki służące do wykonania tego zadania, dotarcie do odbiorców i zarządzanie ryzykiem oszustwa. Również w styczniu 2023 r. GAO opublikował raport pt. *Broadband Funding*, w którym ocenił, że konieczna jest poprawa zarządzania ryzykiem związanym z wynikami i oszustwami w przypadku grantów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. W kwietniu 2023 r. GAO w raporcie pt. *Broadband Speed* opisał nieprawidłowości w raportowaniu o prędkości internetu szerokopasmowego przez odpowiedzialną agencję rządową i zalecił poprawę komunikacji w zakresie oceny możliwości zaawansowanych technologii. W maju 2023 r. w wystąpieniu przed podkomisją w Izbie Reprezentantów GAO ocenił, że potrzebna jest narodowa strategia rozwoju szerokopasmowego, która skoordynuje fragmentaryczne i nakładające się programy federalne. W październiku 2020 r. brytyjski National Audit Office (NAO) opublikował raport pt. *Improving Broadband*, z którego wynika m.in., że pomimo szerokiego zasięgu, wiele osób nadal doświadcza niskiej jakości dostępu do internetu. W ww. raporcie NAO sformułował rekomendacje, które dotyczą m.in. zwiększenia dostępu do internetu szerokopasmowego na obszarach

²⁵ https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts/compare-countries-progress?indicator=desi_2b3&breakdown=5g_pb&country=PL,EU&unit=pc_spectrum_assigned [dostęp: 04.04.2024].

²⁶ Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 25 września 2015 r. pn. *Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju* (A/RES/70/1): <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf?token=ijdoSlzASERNMHqS4f&fe=true> [dostęp: 10.04.2024].

²⁷ *The 2030 Sustainable Development Agenda: Towards a Successful Implementation by Poland*. OECD, listopad 2017: <https://www.oecd.org/poland/the-2030-sustainable-development-agenda-9789264287341-en.htm> [dostęp: 10.04.2024], str. 12.

²⁸ *Our Common Agenda. Report of the Secretary General*. ONZ, wrzesień 2021: https://www.un.org/en/content/common-agenda-report/assets/pdf/Common_Agenda_Report_English.pdf [dostęp: 10.04.2024].

²⁹ *Global Digital Compact: zero draft*: https://www.un.org/techenvoy/sites/www.un.org.techenvoy/files/Global_Digital_Compact_Zero_Draft.pdf [dostęp: 10.04.2024].

wiejskich oraz lepszego informowania społeczeństwa o możliwościach internetu wysokich prędkości.

Duże zainteresowanie NOK tą problematyką wynika nie tylko z cywilizacyjnego znaczenia internetu szerokopasmowego, ale również z doświadczenia licznych trudności w organizacji i koordynacji związanych z nimi projektów w poszczególnych krajach.

NIK podjęła kontrolę w związku z sugestią Sejmowej Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, która zgłosiła propozycję kontroli procesu realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego.

Wyniki kontroli NIK³⁰, potwierdzają główne ustalenia ww. NOK, dotyczące trudności we wdrażaniu projektów i osiągnięciu założonych celów i efektów w projektach w celu zapewnienia dostępu do szerokopasmowego internetu. NIK, po kontroli P/20/069/LLU negatywnie oceniła realizację projektów budowy sieci szerokopasmowej na terenie województwa lubelskiego, a także proces ich dofinansowania ze środków PO PC. Beneficjenci nie wykonali zadań w projektach zgodnie z przyjętymi pierwotnie harmonogramami, a CPPC nie realizowało prawidłowo i rzetelnie zadań związanych z wyborem projektów oraz nadzorem nad ich przeprowadzeniem, w tym finansowaniem. NIK, po kontroli P/22/049/LBI wskazała, że na terenie województwa podlaskiego nie zapewniono realizacji założeń projektu budowy sieci szerokopasmowego Internetu. W szczególności budowa sieci dostępowych przez beneficjentów PO PC nie spowodowała wykorzystania istniejącej Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej Województwa Podlaskiego w stopniu pozwalającym za jej pośrednictwem na dostęp do sieci światłowodowej 160,3 tys. mieszkańcom województwa a realizacja poszczególnych projektów przez beneficjentów nie spowodowała eliminacji tzw. „białych plam” w dostępie do internetu szerokopasmowego.

---

³⁰ P/22/049/LBI Wykorzystanie infrastruktury sieci szerokopasmowej województwa podlaskiego wybudowanej w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia i P/20/069/LLU Efekty realizacji projektów dotyczących zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu na terenie województwa lubelskiego.

2. OCENA OGÓLNA

Działania administracji publicznej w celu zapewnienia powszechnego dostępu do internetu szerokopasmowego w ramach NPS nie były skuteczne

NIK negatywnie ocenia nieosiągnięcie założonych celów i efektów realizacji NPS przez administrację publiczną w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego i dostępu do mobilnego internetu 5G. Minister Cyfryzacji, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa podejmowali wprawdzie działania w ramach realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego zmierzające do zapewnienia powszechnego dostępu do internetu szerokopasmowego w technologii kablowej oraz mobilnej, jednak nie były one skuteczne i do zakończenia kontroli³¹ nie doprowadziły do osiągnięcia żadnego z określonych w NPS celów na 2020 r., tj. już cztery lata przed publikacją tej Informacji, a osiągnięcie celów na 2025 r. jest zagrożone. **Na koniec 2022 r. cele na 2020 r. osiągnięte zostały odpowiednio na poziomie 88,6 % i 44,2 % oraz zero. W związku z tym, na koniec 2022 r. w Polsce jeszcze 11,4 % gospodarstw domowych było pozbawionych dostępu do sieci Internet o prędkości 30 Mb/s, a w żadnym mieście nie było w pełni rozwiniętej łączności 5G.**

Kontrola NIK realizacji 12 projektów przez beneficjentów POPC wykazała, że osiągnięto zakładane w projektach cele i efekty, stwierdzono jednak nieprawidłowości w utrzymaniu efektów w okresie trwałości projektu w przypadku trzech z 12, tj. 25,0 % skontrolowanych projektów. Terminy zakończenia realizacji pięciu z 12, tj. 41,7 % skontrolowanych projektów zostały wydłużone aneksami do umów o dofinansowanie od dwóch miesięcy do ponad trzech lat. W przypadku wszystkich skontrolowanych beneficjentów stwierdzono nieprawidłowości w przekazywaniu sprawozdań z danymi o infrastrukturze i usługach telekomunikacyjnych.

Na niepełną realizację NPS wpływ miały m.in. następujące problemy:

- w NPS nie określono zasad koordynacji realizacji tak złożonego projektu strategicznego, a wyłącznie wskazano, że za realizację NPS odpowiedzialne są „wszystkie resorty i instytucje wpływające, bądź mogące wpływać na rozwój dostępu do internetu w kraju”;
- Minister Cyfryzacji nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego w zarządzaniu tym projektem;
- Minister Cyfryzacji nie wywiązał się z obowiązku sporządzenia i przekazania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań za lata 2020–2022, co pozbawiło te podmioty istotnych informacji o stanie realizacji NPS;
- długotrwałość rządowego procesu legislacyjnego, w tym uzgodnień międzyresortowych projektów ustaw: Prawo komunikacji elektronicznej (PKE) i Przepisy wprowadzające PKE przyczyniła się do tego, że nie został wypełniony obowiązek wdrożenia przepisów Europejskiego Kodeksu Łączności Elektronicznej (EKŁE)³² do prawa krajowego w wymaganym terminie do 21 grudnia 2020 r.³³;
- skutek długotrwałości rządowego procesu legislacyjnego, w tym uzgodnień międzyresortowych³⁴ projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, do zakończenia kontroli nie zrealizowano zaplanowanych w NPS na 2021 r. działań legislacyjnych w zakresie cyberbezpieczeństwa telekomunikacyjnego;

³¹ Czynności kontrolne w Ministerstwie Cyfryzacji zostały zakończone 4 grudnia 2023 r., w CPPC 11 grudnia 2023 r., a w UKE 20 grudnia 2023 r.

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (Dz. Urz. UE L 321 z 17.12.2018 r., str. 36, ze zm.).

³³ Przepisy te nie zostały uchwalone do zakończenia kontroli NIK. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości UE z 14 marca 2024 r., Polska została zobowiązana do zapłaty ryczałtu w wysokości 4 mln EUR i okresowej kary pieniężnej w wysokości 50 tys. EUR dziennie za niewdrożenie EKŁE. Według stanu na dzień 8 sierpnia 2024 r. Polska zobowiązana jest zapłacić łącznie ponad 11 mln euro kary. Nowe ww. ustawy Sejm uchwalił w dniu 12 lipca 2024 r.

³⁴ Nowy projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz niektórych innych ustaw został w dniu 24 kwietnia 2024 r. udostępniony na stronie Rządowego Centrum Legislacji i według stanu na dzień 18 lipca 2024 r. był na etapie opiniowania, <https://legislacja.gov.pl/projekt/12384504>.

- na podstawie obowiązujących przepisów z Funduszu Szerokopasmowego przeznaczano corocznie ponad 98 % środków na finansowanie innych zadań niezwiązanych z budową nowych sieci szerokopasmowych oraz uruchomieniem i utrzymaniem systemu SIDUSIS³⁵;
- nierzetelne działania Prezesa UKE przyczyniły się do opóźnienia w zakresie dystrybucji przez Prezesa UKE częstotliwości z pasma 3,6 GHz na potrzeby sieci 5G, które na koniec listopada 2023 r. wyniosło aż 41 miesięcy w stosunku do NPS³⁶, a w konsekwencji do zakończenia kontroli nie zrealizowano planowanych dochodów budżetowych w kwocie 1,9 mld zł;
- Prezes UKE nie uruchomił w terminie do 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu PIT niezbędnego do inwentaryzacji sieci i usług telekomunikacyjnych.

---

³⁵ Na zadania związane m.in. z budową sieci szerokopasmowych i SIDUSIS wydatkowano odpowiednio środków Funduszu: w 2021 r. – 0 %, 2022 r. – 1,6 %, 2023 r. – 1,4 %. Środki w większości przeznaczano na realizację zadań dotyczących informatyzacji państwa i na Fundusz Cyberbezpieczeństwa.

³⁶ Prezes UKE udostępnił częstotliwości z pasma 3,6 GHz dopiero 19 grudnia 2023 r.

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Realizacja działań określonych w NPS przez Ministra Cyfryzacji

Minister nie zapewnił osiągnięcia trzech celów NPS zaplanowanych na 2020 r.

W okresie objętym kontrolą Minister w ramach realizacji NPS podejmował działania w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego oraz mobilnego dostępu do internetu, jednak nie były one skuteczne. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Ministerstwie Cyfryzacji³⁷ nie osiągnięto bowiem trzech celów określonych w NPS jako:

- zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s,
- doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych,
- zapewnienie łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście.

Cele te, według założeń NPS, powinny być osiągnięte w 2020 r., tj. już cztery lata przed publikacją tej Informacji. Na koniec 2022 r. cele te osiągnięte zostały odpowiednio na poziomie 88,6 % i 44,2 % oraz zero. W związku z tym, na koniec 2022 r. w Polsce jeszcze 11,4 % gospodarstw domowych było pozbawionych dostępu do sieci Internet o prędkości 30 Mb/s, a w żadnym mieście nie było w pełni rozwiniętej łączności 5G. [str. 28]

Wysokie ryzyko nieosiągnięcia dwóch celów zaplanowanych w NPS na 2025 r.

W NPS określono trzy kolejne cele z terminem ich realizacji w 2025 r., które dotyczyły zapewnienia wszystkim gospodarstwom domowym dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz zapewnienia niezakłóconego dostępu do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i wiejskich oraz na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych. Dwa ww. cele dotyczące stacjonarnego dostępu do internetu zostały zwymiarowane za pomocą jednego wskaźnika realizacji, który na koniec 2022 r. wynosił 76,0 %. Natomiast, wartość realizacji celu dotyczącego udostępnienia sieci 5G wynosiła zero, według stanu na dzień 30 września 2023 r. W związku z nieosiągnięciem w 2022 r. celów wskazanych do realizacji na 2020 r. a także zerowym stanem realizacji celów w zakresie 5G w 2023 r. istnieje wysokie ryzyko nieosiągnięcia kolejnych celów zaplanowanych w NPS do realizacji do 2025 r. Realizacja tych celów jest bardzo istotna z punktu widzenia zapewnienia dostępu do internetu w technologii gigabitowej nie tylko gospodarstwom domowym, a przede wszystkim podmiotom stanowiącym główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce. Tym samym, terminy wskazane w NPS stały się nieaktualne. [str. 31]

W NPS nie określono zasad koordynacji a Minister nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego

W NPS nie określono zasad koordynacji realizacji tak złożonego przedsięwzięcia. W pkt 7.1. tego dokumentu wskazano tylko, że za realizację NPS odpowiedzialne są wszystkie resorty i instytucje wpływające, bądź mogące wpływać na rozwój dostępu do internetu w kraju. Natomiast za koordynację działań wskazanych w tym dokumencie i za monitoring realizacji celów NPS odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw informatyzacji. Pomimo tego, Minister Cyfryzacji przy zarządzaniu NPS (obejmującym wiele instytucji i różne resorty), nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego, do czego był zobowiązany postanowieniami SOR. Minister nie przyjął również wewnętrznych procedur i instrukcji dotyczących koordynacji działań podejmowanych w ramach NPS. NPS nie był także realizowany jako projekt w rozumieniu zarządzenia nr 5 Ministra Cyfryzacji z dnia 27 lutego 2019 r. *w sprawie zatwierdzenia do realizacji oraz zarządzania projektami, programami i portfelem projektów w resorcie cyfryzacji*³⁸ (dalej: zarządzenie nr 5 Ministra Cyfryzacji), bowiem NPS obejmuje projekty, działania i programy ponadresortowe. Z wyjaśnień wynika, że koordynacja działań wskazanych w NPS, będących w kompetencji innych instytucji (Urząd Komunikacji

³⁷ Tj. do 4 grudnia 2023 r.

³⁸ Dz. Urz. Ministra Cyfryzacji, poz. 6.

Elektronicznej, Centrum Projektów Polska Cyfrowa, Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy) polegała przede wszystkim na roboczej współpracy z tymi instytucjami w określeniu kluczowych założeń dla planowanych i realizowanych wspólnie działań oraz wsparciu ich skutecznej implementacji. Zdaniem NIK, biorąc pod uwagę, że koordynacja tak złożonego przedsięwzięcia jak NPS dotyczyła różnych instytucji i resortów oraz wielu działań, projektów i programów (np. dofinansowanych ze środków POPC, a obecnie z FERC, KPO i Funduszu Szerokopasmowego), Ministrowi Cyfryzacji brakowało skutecznych narzędzi koordynacji. [str. 25]

Minister nie sporządził rocznych sprawozdań za lata 2020–2022 i ich nie przekazywał Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do spraw Cyfryzacji

Minister Cyfryzacji nie wywiązał się z obowiązku sporządzenia i przekazania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań za lata 2020–2022³⁹, co było niezgodne z pkt 7.2. NPS. W konsekwencji podmioty te (kluczowe w realizacji zadań doradczych z zakresu cyfryzacji państwa dla Prezesa Rady Ministrów, Rady Ministrów i Ministra Cyfryzacji), nie otrzymały informacji o problemach, podjętych działaniach i monitoringu wskaźników realizacji celów NPS⁴⁰ oraz informacji o głównych kierunkach działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania. Informacja o głównych kierunkach działań w przyszłości nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji nieosiągnięcia ww. celów określonych w NPS. Minister przekazywał natomiast informacje sprawozdawcze dla Rządowego Centrum Monitorowania Projektów w postaci raportów o postępach w realizacji NPS jako projektu strategicznego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w ramach systemu teleinformatycznego MonAliZa⁴¹. Monitorowanie postępów realizacji celów NPS opierało się głównie na danych z raportów przygotowywanych i publikowanych corocznie przez Prezesa UKE. [str. 33]

Działania Ministra w celu realizacji zadań określonych w NPS nie były skuteczne

W celu realizacji zadań określonych w NPS, Minister Cyfryzacji podejmował działania, jednak nie były one skuteczne i nie zapewniły osiągnięcia celów wskazanych w NPS. I tak, w ramach likwidacji barier inwestycyjnych, Minister zrealizował dziewięć z 10 zaplanowanych działań polegających m.in. na przygotowaniu projektów aktów prawnych i zmian przepisów, a w ramach środków krajowych z Funduszu Szerokopasmowego rozpoczął tylko pilotażowy nabór wniosków o dofinansowanie budowy sieci dostępu do szybkiego internetu. Ponadto przeprowadzał konsultacje społeczne obszarów wymagających wsparcia, tzw. białych plam NGA, w wyniku czego wyznaczane były obszary do kolejnych interwencji publicznych w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do szybkiego internetu. W grudniu 2022 r. uruchomił system SIDUSIS, który gromadzi dane o punktach adresowych, które to dane w latach poprzednich były zbierane przez Prezesa UKE w systemie SIIS. Ponadto Minister podejmował działania w zakresie tworzenia warunków do budowy sieci 5G, które miały na celu zwiększenie świadomości obywateli w zakresie technologii 5G poprzez prowadzenie wyspecjalizowanej strony internetowej oraz prowadzenie kampanii informacyjnych. [str. 26]

Minister przygotował projekty aktów prawnych wdrażających EKŁE, lecz długotrwałość rządowego procesu legislacyjnego doprowadziła do konieczności płacenia kary przez Polskę

Minister przygotował wymagane projekty ustawy prawo komunikacji elektronicznej (PKE) i ustawy zawierającej przepisy wprowadzające PKE mające na celu implementację przepisów EKŁE. Jednak długotrwałość rządowego procesu legislacyjnego, w tym uzgodnień międzyresortowych, spowodowała, że nie został wypełniony obowiązek transpozycji ww. przepisów w wymaganym terminie, tj. do 21 grudnia 2020 r., a projekty te w kwietniu 2023 r. zostały wycofane z Sejmu przez Radę Ministrów. W konsekwencji, zgodnie

³⁹ Kontrola w Ministerstwie Cyfryzacji zakończyła się w dniu 4 grudnia 2023 r., dlatego NIK nie posiada ustaleń w zakresie realizacji tego obowiązku przez Ministra Cyfryzacji na koniec 2023 r.

⁴⁰ Na potrzeby monitorowania postępów realizacji celów NPS, zarówno w zakresie internetu szerokopasmowego, jak i mobilnego, wykorzystywano głównie dane z raportów przygotowywanych i publikowanych przez Prezesa UKE.

⁴¹ W 2023 r. NPS uchwałą ww. Rady została wyłączony z portfela projektów strategicznych monitorowanych przez Radę. NIK, po kontroli P/21/096/LWA Funkcjonowanie Systemu Monitorowania Projektów Strategicznych wskazała m.in., że system teleinformatyczny Monaliza nie był narzędziem zapewniającym rzetelny monitoring projektów strategicznych, co mogło skutkować dokonaniem przez Rządowe Biuro Monitorowania Projektów i Radę Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych nieprawidłowej oceny postępu realizacji projektów na poziomie całego Portfela projektów strategicznych (<https://www.nik.gov.pl/plik/id,27511,vp,30327.pdf>).

Znaczne wydatki z Funduszu Szerokopasmowego na zadania związane z informatyzacją państwa nie dotyczące rozwoju sieci szerokopasmowych

z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 14 marca 2024 r. Polska została zobowiązana do zapłaty ryczałtu w wysokości 4 mln EUR i okresowej kary pieniężnej w wysokości 50 tys. EUR dziennie, licząc od tego dnia do dnia usunięcia naruszenia i zwrotu kosztów postępowania przed TSUE. Nowe ww. ustawy Sejm uchwalił w dniu 12 lipca 2024 r.⁴²

W przypadku nowelizacji przepisów dotyczących cyberbezpieczeństwa telekomunikacyjnego, pomimo przygotowania projektu ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa przez MC, nie została ona w ogóle uchwalona przez Sejm ze względu na długotrwały proces legislacyjny na etapie uzgodnień międzyresortowych, w wyniku czego nie zrealizowano działań legislacyjnych zaplanowanych w harmonogramie NPS na 2021 r. w zakresie regulacji bezpieczeństwa telekomunikacyjnego. Projekt ten we wrześniu 2023 r. został wycofany z Sejmu przez Radę Ministrów, a planowany termin przyjęcia nowego projektu przez Radę Ministrów został ustalony na III kwartał 2024 r.⁴³ [str. 79]

NIK zwraca uwagę, że z Funduszu Szerokopasmowego w latach 2021–2023 (do 30 września) finansowano nie tylko wydatki na wsparcie budowy sieci szerokopasmowych oraz na poprawę dostępu do internetu szerokopasmowego na obszarze białych plam, lecz w znacznej mierze wydatki na inne zadania dotyczące informatyzacji państwa, niezwiązane z celami NPS. Wydatki na te zadania (m.in. na funkcjonowanie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej, prace badawczo-rozwojowe, utrzymywanie systemu SIMBA⁴⁴, organizację międzynarodowego Szczytu Cyfrowego ONZ, funkcjonowanie aplikacji STOPCovid oraz infolinii Narodowego Programu Szczepień, zakup oprogramowania dla Ministerstwa dla ochrony przed zagrożeniami cybernetycznymi) stanowiły 100 % w 2021 r., 42,2 % w 2022 r. oraz 4,4 % w 2023 r. (do 30 września) ogółu poniesionych w tych latach kosztów Funduszu Szerokopasmowego. Z Funduszu Szerokopasmowego w latach 2022–2023 (do 30 września), na podstawie art. 16a ust. 4 megaustawy, dofinansowano funkcjonowanie Funduszu Cyberbezpieczeństwa z przeznaczeniem na wypłatę tzw. świadczeń teleinformatycznych dla podmiotów uczestniczących w Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa. Wydatki na te zadania stanowiły 56,2 % w 2022 r. oraz 94,2 % w 2023 r. (do 30 września) ogółu poniesionych w tych latach kosztów Funduszu Szerokopasmowego. Na zadania związane z budową sieci szerokopasmowych i SIDUSIS wydatkowano natomiast odpowiednio środków Funduszu: w 2021 r. – 0 %, 2022 r. – 1,6 %, 2023 r. – 1,4 %.

NIK zauważa, że chociaż przepisy ustaw okołobudżetowych⁴⁵ pozwalały na finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego zadań związanych z informatyzacją państwa, to podstawowym celem tego Funduszu, zgodnie z art. 16a ust. 4 megaustawy⁴⁶ jest jednak finansowanie rozwoju sieci szerokopasmowych, w tym działań wspierających rozwój szybkich sieci telekomunikacyjnych poprzez dofinansowanie lub udzielanie pożyczek na budowę lub przebudowę tych sieci oraz wykonywanie przyłączy telekomunikacyjnych do lokalizacji użytkownika końcowego, a także działań mających na celu pobudzenie popytu użytkowników końcowych na usługi związane z szerokopasmowym dostępem do internetu poprzez dofinansowanie zakupu usług telekomunikacyjnych, zakupu urządzeń multimedialnych oraz organizacji szkoleń rozwijających kompetencje cyfrowe lub udziału w tych szkoleniach. Finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego innych

⁴² Ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. Prawo komunikacji elektronicznej (Dz. U. poz. 1221) i ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej (Dz. U. poz. 1222).

⁴³ Patrz przypis nr 34.

⁴⁴ System Informatyczny do spraw Monitorowania, Badania i Analiz SIMBA zapewniający obsługę procesów monitorowania projektów współfinansowanych ze środków POPC.

⁴⁵ Na podstawie art. 55 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400) i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2445 ze zm.).

⁴⁶ W brzmieniu obowiązującym przed 10 sierpnia 2024 r. Z dniem 10 sierpnia 2024 r. zostały wprowadzone zmiany art. 16a ust. 4 megaustawy umożliwiające finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej oraz wsparcie działań Funduszu Cyberbezpieczeństwa.

zadań niż te, dla których fundusz celowy został utworzony, nie służy rozwojowi sieci i poprawie dostępu do internetu szerokopasmowego, ani przejrzystości finansów publicznych. [str. 40]

Realizacja działań określonych w NPS przez Prezesa UKE

Opóźnienie w udostępnieniu częstotliwości na potrzeby sieci 5G

Prezes UKE był odpowiedzialny za realizację działań określonych w NPS w zakresie terminowego udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G w Polsce. W relacji do założeń przyjętych w NPS, opóźnienia w zakresie dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G, dotyczące częstotliwości z pasm 700 MHz, 3,6 GHz oraz 26 GHz, wyniosły na koniec listopada 2023 r. odpowiednio: 17, 41 oraz 11 miesięcy. Działania podjęte przez Prezesa UKE doprowadziły do udostępnienia częstotliwości tylko z pasma 3,6 GHz dopiero 19 grudnia 2023 r. Natomiast do czasu zakończenia czynności kontrolnych Prezes UKE nie wydał decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz, co wynikało jednak z przyczyn obiektywnych i niezależnych od Prezesa UKE⁴⁷. [str. 86]

Prezes UKE rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji na częstotliwości z pasma 3,6 GHz po upływie 2,5 lat od unieważnienia poprzedniej aukcji

W przypadku częstotliwości 3,6 GHz opóźnienie w dystrybucji wynikało natomiast z opieszałości w działaniu Prezesa UKE. Prezes UKE rozpoczął bowiem konsultacje dotyczące nowej aukcji dopiero pod koniec 2022 r., tj. po upływie 2,5 roku od unieważnienia aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz. Zwłoka ta naruszała zasady rzetelności działania, gdyż uzyskanie 21 grudnia 2020 r. przez Prezesa UKE pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa w sprawie wymagań bezpieczeństwa sieci dla sieci 5G umożliwiałoby niezwłoczne rozpoczęcie konsultacji dotyczącej nowej aukcji. W konsekwencji opóźnień w dystrybucji ww. częstotliwości, Prezes UKE nie zrealizował dochodów budżetowych w części 76 w kwocie 1914,0 mln zł, zaplanowanych w ustawach budżetowych na rok 2021 (przed nowelizacją) i rok 2022, z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 3,6 GHz. Dochody w wysokości 1921,0 mln zł zostały zrealizowane dopiero na początku 2024 r.⁴⁸ [str. 92]

Do końca 2022 r. Prezes UKE corocznie gromadził dane pochodzące z inwentaryzacji sieci i usług telekomunikacyjnych w systemie SIIS, który miał zaimplementowane mechanizmy kontrolne⁴⁹ weryfikujące wprowadzane dane, a Prezes UKE dokonywał weryfikacji spójności wprowadzonych danych oraz wykonywał kontrole terenowe. Prezes UKE na podstawie danych z systemu wyznaczał punkty adresowe, które nie znajdowały się w zasięgu sieci dostępu do internetu, tzw. białe plamy NGA, m.in. na potrzeby organizowanych przez CPPC konkursów na budowę sieci szerokopasmowych ze środków UE. [str. 42]

Prezes UKE nie uruchomił terminowo nowego systemu PIT

Prezes UKE jako podmiot odpowiedzialny za coroczne przeprowadzanie inwentaryzacji sieci i usług telekomunikacyjnych, nie uruchomił od 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu PIT, a po uruchomieniu systemu 27 stycznia 2023 r. występowały problemy z jego działaniem, uniemożliwiając podmiotom obowiązującym wykonanie obowiązku sprawozdawczego, co było działaniem nierzetelnym. Prezes UKE podjął działania umożliwiające przekazywanie informacji alternatywnym kanałem, za pomocą narzędzia „Inwentaryzacja UKE”, dostępnego na stronie Urzędu dopiero od 15 marca 2023 r. [str. 46]

⁴⁷ W przypadku pasma 700 MHz określenie dokładnego zakresu częstotliwości, będącego przedmiotem procedury selekcyjnej, było i jest uzależnione od ostatecznego kształtu procedowanej UKSC, a w szczególności od tego, czy znajdują się w tej ustawie zapisy o przydzieleniu częstotliwości z zakresu 703–713 MHz i 758–768 MHz na rzecz operatora strategicznej sieci bezpieczeństwa. Natomiast opóźnienia w udostępnieniu pasma 26 GHz były konsekwencją braku popytu na rynku operatorskim na ten zakres częstotliwości.

⁴⁸ Czterech operatorów telekomunikacyjnych tj. Polkomtel sp. z o.o., P4 sp. z o.o., Orange Polska S.A. i T-Mobile Polska S.A. wniosło opłaty na rachunek UKE za dokonanie rezerwacji częstotliwości z pasma 3,6 GHz w okresie od 28 grudnia 2023 r. do 10 stycznia 2024 r. Następnie do 23 lutego 2024 r. zostały wydane rezerwacje dla czterech ww. operatorów. <https://bip.uke.gov.pl/rezerwacje-czestotliwosci/rezerwacje-ogolnopolskie-tresci/3600-mhz,9.html> [dostęp: 22 maja 2024 r.].

⁴⁹ System SIIS posiadał wbudowane reguły walidacji formalnej i strukturalnej oraz reguły poprawności dla importowanych danych.

Prezes UKE nie informował Ministra Cyfryzacji o opóźnieniach w udostępnianiu częstotliwości dla sieci 5G

Prezes UKE nie informował Ministra Cyfryzacji o opóźnieniach dotyczących udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G, co w ocenie NIK naruszało zasady rzetelności działania. [str. 90, 92, 94]

CPPC przeprowadziło cztery nabory na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowej ze środków UE z I osi POPC

Realizacja działań przyczyniających się do wdrażania NPS przez CPPC

W związku z realizacją NPS, CPPC przeprowadziło cztery nabory na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 (dalej: POPC), w tym IV konkurs *Powszechny dostęp do szybkiego Internetu*⁵⁰. Ponadto, w ramach I osi priorytetowej, przeprowadzono nabór *Publiczny Internet dla każdego*, skierowany do gmin⁵¹. [str. 49]

Działania CPPC w celu wyeliminowania przypadków wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć oraz przypadków niepodłączania gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia do sieci

CPPC podejmowało działania zmierzające do wyeliminowania w projektach przypadków wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć, m.in. umożliwiało beneficjentom wymianę punktów adresowych wskazanych do realizacji w ramach organizowanych przez CPPC konkursów na inne punkty. W celu wyeliminowania w projektach przypadków realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach niezamieszkałych wykorzystano z dwóch baz danych, tj. Państwowego Rejestru Granic (PRG) oraz Systemu identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań (NOBC). Ponadto, CPPC podejmowało działania zmierzające do zapewnienia w projektach wyeliminowania przypadków niepodłączania gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia do sieci wybudowanej w ramach projektu. M.in. utworzono adres mailowy, na który można było przesyłać zapytania i wnioski dotyczące dostępu do internetu szerokopasmowego, które były analizowane przez CPPC i następnie przekazywane do beneficjentów realizujących projekty na danym obszarze. [str. 52, 53]

30 września 2023 r. 30 z 41 wskaźników produktu, określonych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych w ramach Działania 1.1. POPC, osiągnęło już wartość docelową

W ramach I osi priorytetowej POPC, na dzień 30 września 2023 r., wysokość środków zakontraktowanych ogółem wyniosła 8807,3 mln zł, w tym wkład UE – 5572,4 mln zł (co stanowiło 101,3 % dostępnej alokacji – 5502,4 mln zł). Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych wyniosła 6139,6 mln zł, co stanowiło 91,6 % wartości docelowej⁵². [str. 56]

Na dzień 30 września 2023 r. 30 z 41 wskaźników produktu, określonych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych w ramach Działania 1.1. POPC, osiągnęło wartość docelową przewidzianą na koniec 2023 r. Jeden wskaźnik⁵³ nie zostanie zrealizowany, bowiem zrealizowano 1067 z 1310 szt. hotspotów, tj. 81 % wartości docelowej, m.in. z powodu mniejszego zainteresowania konkursem, a także rezygnacji beneficjentów z realizacji projektów oraz rozwiązania umów o dofinansowanie. W przypadku wskaźników rezultatu bezpośredniego cztery⁵⁴ z 25 wskaźników osiągnęło już wartość docelową. Jeden wskaźnik rezultatu bezpośredniego⁵⁵ na dzień 30 września 2023 r. był na poziomie 14 %, a sześć wskaźników⁵⁶ było na poziomie 0 %. Pięć z sześciu wskaźników o zerowym poziomie realizacji dotyczyło instrumentów zwrotnych, np. pożyczek, którymi przedsiębiorcy nie byli zainteresowani. [str. 57]

⁵⁰ Nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19.

⁵¹ Nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19.

⁵² Wartość docelowa określona w Ramach wykonania POPC. Ramy wykonania zawierają wskaźniki finansowe, wskaźniki produktu oraz Kluczowe Etapy Wdrażania.

⁵³ Wskaźnik produktu pn. Liczba utworzonych punktów dostępu do internetu – hotspotów – regiony słabiej rozwinięte.

⁵⁴ Liczba zarejestrowanych użytkowników systemów obsługujących systemy bezpieczeństwa – regiony słabiej i lepiej rozwinięte oraz Liczba szkół, dla których zakupiono sprzęt komputerowy – regiony słabiej i lepiej rozwinięte.

⁵⁵ Dodatkowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s – regiony słabiej rozwinięte.

⁵⁶ Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s – regiony lepiej rozwinięte, wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych – regiony słabiej i lepiej rozwinięte, wartość udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji – regiony słabiej i lepiej rozwinięte, liczba udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji – regiony słabiej rozwinięte.

Uzyskane efekty realizacji I osi POPC wpisywały się w cele NPS

Nie w pełni osiągnięto zakładaną liczbę gospodarstw, które uzyskały dostęp do internetu szerokopasmowego

Na ogół terminowa weryfikacja wniosków o płatność

Wykorzystanie doświadczenia z wdrażania I osi POPC podczas przygotowania do wdrażania programu FERC i KPO

Nieprawidłowe ogłoszenie jednego z konkursów przed ustaleniem listy obszarów interwencji

Opóźnienia w zawieraniu umów o dofinansowanie

Osiągnięto zakładane w projektach cele i efekty

Wydłużenie realizacji projektów i niewysokie wykorzystanie dofinansowanej infrastruktury

Uzyskane efekty realizacji I osi priorytetowej POPC wpisywały się w cele NPS. Zgodnie z założeniami NPS projekty wsparte środkami I osi priorytetowej POPC powinny zapewnić dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s dla ponad 1,9 mln gospodarstw domowych w Polsce. Na dzień 11 grudnia 2023 r. szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30Mb/s zostało objętych łącznie prawie 1,5 mln gospodarstw domowych, tj. 77,9 % zakładanej liczby (w regionach słabiej i lepiej rozwiniętych), zatem do dnia zakończenia kontroli nie w pełni osiągnięto zakładany efekt. [str. 59]

Weryfikacja wniosków o płatność w ramach objętych kontrolą 30 projektów⁵⁷ odbywała się w terminie określonym w umowie o dofinansowanie, z wyjątkiem ośmiu wniosków (w ramach konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19) spośród 241 wniosków objętych kontrolą. Przyczynami nieterminowej weryfikacji wniosków były m.in. ich niska jakość i niekompletne dokumenty przekazywane przez beneficjentów do rozliczania wniosków. [str. 61]

Doświadczenia z wdrażania I osi priorytetowej POPC dotyczące wyznaczania obszarów wsparcia i realizacji efektów tego programu zostały wykorzystane podczas przygotowania do wdrażania programów FERC oraz KPO. Między innymi do FERC i KPO wprowadzono obowiązek objęcia przez wnioskodawcę zasięgiem sieci 100 % punktów adresowych wskazanych w obszarze konkursowym. Umożliwiono beneficjentom na etapie realizacji projektu zgłaszanie barier inwestycyjnych, uniemożliwiających budowę sieci i objęcie zasięgiem sieci danego punktu adresowego, przyjęto uproszczoną metodę rozliczania wydatków, przy wyznaczaniu obszarów uwzględniane były punkty adresowe w budowie oraz planowane. [str. 62]

W trakcie kontroli w CPPC stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- IV konkurs osi priorytetowej I POPC został ogłoszony przed ustaleniem listy obszarów interwencji, co było niezgodne z § 4 ust. 2a rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020⁵⁸. [str. 51]
- 14 z 30 (tj. 46,7 %) objętych kontrolą umów o dofinansowanie z Beneficjentami zawarto w terminie powyżej 30 dni od poinformowania o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu. Opóźnienie wynosiło od 22 do 107 dni w stosunku do terminu określonego w § 10 ust. 5 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 oraz § 10 ust. 8 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19. Według wyjaśnień przyczyną był zbyt mały zespół pracowników, którzy jednocześnie wykonywali również inne obowiązki. Zdaniem NIK, opóźnienia CPPC w podpisywaniu umów o dofinansowanie mogły utrudnić beneficjentom realizację projektów zgodnie z przyjętym harmonogramem. [str. 60]

Efekty realizacji projektów dofinansowanych w ramach POPC przez beneficjentów – jst i spółki

Kontrola NIK realizacji projektów w zakresie powszechnego dostępu do szybkiego internetu przez kontrolowane urzędy jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki w ramach POPC wykazała, że wprawdzie osiągnięto zakładane w projektach cele i efekty, stwierdzono jednak wydłużenie ich realizacji oraz nieprawidłowości w utrzymaniu efektów w okresie trwałości projektów. Terminy zakończenia realizacji wszystkich czterech projektów zrealizowanych przez trzy spółki zostały wydłużone kolejnymi aneksami zawierającymi do umowy o dofinansowanie na ich wniosek od ok. jednego roku w trzech przypadkach

⁵⁷ Kontrolą objęto 16 projektów w ramach IV konkursu oraz 14 projektów w ramach konkursu *Publiczny Internet dla każdego*.

⁵⁸ W trakcie kontroli w CPPC nie podano przyczyn.

(tj. 75,0 %) do ponad trzech lat w jednym przypadku (tj. 25,0 %) ⁵⁹. NIK zauważa, że skontrolowane spółki nie osiągnęły wysokiego poziomu wykorzystania infrastruktury telekomunikacyjnej dofinansowanej w ramach projektów, bowiem poziom wykorzystania tej infrastruktury w ramach dwóch spośród czterech skontrolowanych projektów (tj. 50 %) według stanu na koniec września 2023 r. wynosił ok. 30 % ⁶⁰. Zdaniem NIK mogła się do tego przyczynić długotrwała realizacja skontrolowanych projektów, ponieważ zastosowane w projektach technologie mogły stać się mniej nowoczesne, a zaplanowana przepustowość mogła być niewystarczająca dla potencjalnych użytkowników. [str. 109, 115]

Nieprawidłowości w utrzymaniu efektów w okresie trwałości projektów

W trzech spośród ośmiu, tj. 37,5 % kontrolowanych urzędów jst stwierdzono przypadki nieprawidłowości w zakresie zapewnienia prawidłowego funkcjonowania dofinansowanych hotspotów w okresie trwałości zrealizowanych projektów. Problemy te polegały m.in. na: niezapewnieniu ciągłego dostępu do internetu we wszystkich lub niektórych hotspotach, niezapewnieniu minimalnej prędkości pobierania danych 30Mb/s wymaganej w dokumentacji konkursowej, niewykupieniu abonamentu na świadczenie usługi dostępu do sieci internet dla wybudowanej w ramach projektu sieci i na wykorzystywaniu w tym celu innej sieci bez zgody jej operatora. NIK zwraca uwagę, że utrzymanie zrealizowanych wskaźników produktu w okresie trwałości projektu jest wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie, a naruszenie postanowień umowy w tym zakresie może skutkować uznaniem przez CPPC części wydatków za niekwalifikowalne do dofinansowania i nałożeniem korekty finansowej ⁶¹. [str. 100, 109]

Przeprowadzenie analizy liczby i lokalizacji hotspotów przez jst na etapie przygotowania projektu przyczyniło się do wzrostu liczby użytkowników dofinansowanych hotspotów

Niektóre urzędy miast i gmin poprzedziły realizację skontrolowanych projektów przeprowadzeniem analiz potencjalnej liczby i lokalizacji punktów dostępu do sieci bezprzewodowych na podstawie informacji od potencjalnych użytkowników, choć nie było to wymagane przez CPPC w postanowieniach regulaminu konkursu. W gminach, które przeprowadziły ponadstandardowe działania polegające na przeprowadzeniu analiz dotyczących potencjalnej liczby i lokalizacji punktów dostępu do internetu z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców gminy, pracowników urzędu i/lub osób odwiedzających gminę, odnotowano następnie wzrost liczby użytkowników korzystających z uruchomionych punktów dostępu do internetu w ramach skontrolowanych projektów. NIK zwraca uwagę, że przeprowadzanie na etapie przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów analizy potencjalnej liczby i lokalizacji

⁵⁹ W informacji o wynikach kontroli P/20/069/LLU pn. „Efekty realizacji projektów dotyczących zapewnienia szerokopasmowego dostępu do internetu na terenie województwa lubelskiego” (<https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/20/069/LLU/>) NIK oceniła m.in., że po ponad dwóch i pół roku od rozpoczęcia realizacji projektów, na koniec lutego 2021 r., beneficjenci wybudowali tylko około 3,9 % zakładanej docelowo sieci o długości 14,6 tys. km i objęli zasięgiem 4,3 % planowanej liczby gospodarstw domowych (docelowo 216,1 tys.). Na koniec maja 2021 r. podłączono zgodnie z warunkami konkursowymi tylko 37,1 % wymaganej liczby 1176 jednostek oświatowych. Ponadto znaczne opóźnienia realizacji projektów przez beneficjentów, spowodowane nieterminowym rozpoczęciem prac, wydłużeniem prac przygotowawczych i epidemią COVID-19, stwarzały zagrożenie, że sieć szerokopasmowa o zakładanych parametrach nie będzie także dostępna w zmienionych terminach (tj. w 2022 r.).

⁶⁰ Pozostałe skontrolowane spółki nie podały danych dotyczących wykorzystania sieci dofinansowanych w ramach zrealizowanych projektów, lecz jedynie przykłady dla wybranych lokalizacji. Monitorowanie poziomu wykorzystania nie było wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie.

⁶¹ W informacji o wynikach kontroli P/22/049/LBI pn. „Wykorzystanie infrastruktury sieci szerokopasmowej województwa podlaskiego wybudowanej w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia” (<https://www.nik.gov.pl/plik/id,28196,vp,31022.pdf>) NIK oceniła m.in., że beneficjenci występowali między sobą jako generalni wykonawcy projektów, pomimo że wcześniej (we wniosku o dofinansowanie) argumentowali potrzebę zaangażowania innych wykonawców z powodu braku własnych zasobów do realizacji projektu. Podkreślić należy, że w kosztach projektów beneficjentów, dominującymi kosztami były prace związane z budową kanalizacji kablowej lub słupowej (od 52 % do 58 % całości kosztów kwalifikowalnych projektów). Taka struktura wydatków pozwalała beneficjentom na generowanie wysokich marż na realizowanych projektach, w konsekwencji zawyżających ich koszty. Nierzetelnie realizowano również niektóre przebiegi sieci, wykazując jako zrealizowane punkty adresowe adresy już wcześniej objęte siecią przez tego beneficjenta (lub jego generalnego wykonawcę) w innych projektach.

punktów publicznego dostępu do internetu z uwzględnieniem potrzeb ich użytkowników może się przyczynić do lepszej obsługi obywateli, a w dalszej perspektywie również do poprawy publicznego dostępu do internetu, a co za tym idzie do bardziej efektywnego wykorzystania środków unijnych na rozwój internetu szerokopasmowego. [str. 104]

Realizacja obowiązków sprawozdawczych w zakresie inwentaryzacji sieci i usług telekomunikacyjnych

Do 2022 r. inwentaryzacja sieci i usług telekomunikacyjnych, w tym infrastruktury służącej zapewnieniu powszechnego dostępu do internetu była przeprowadzana generalnie raz do roku przez Prezesa UKE za pomocą systemu SIIS, który został zamknięty w 2022 r. Od stycznia 2023 r. informacje te w części dotyczącej infrastruktury telekomunikacyjnej (bez punktów adresowych) gromadzone są przez Prezesa UKE za pomocą zmodernizowanego systemu PIT, a w części dotyczącej punktów adresowych i dostępności w nich usług telekomunikacyjnych gromadzone są od grudnia 2022 r. przez Ministra Cyfryzacji w nowym systemie SIDUSIS. Podmioty obowiązane przekazywały informacje do 2022 r. tylko do jednego systemu (SIIS), a od tego czasu mają obowiązek je przekazywać do dwóch systemów (PIT oraz SIDUSIS). Do systemu PIT przekazują je dwa razy w roku, a do systemu SIDUSIS ze zwiększoną częstotliwością comiesięcznie⁶² lub cotygodniowo⁶³, co powinno przyczynić się do zapewnienia bardziej aktualnych danych o dostępności sieci i usług telekomunikacyjnych. [str. 67]

Nieprawidłowości w realizacji obowiązków sprawozdawczych przez skontrolowane spółki i jst

Kontrola realizacji obowiązków sprawozdawczych przez skontrolowane spółki i jst wykazała w tym zakresie liczne nieprawidłowości, do których przyczyniły się m.in. problemy w działaniu systemu PIT. Trzy z siedmiu (tj. 42,9 %) skontrolowanych przez NIK podmiotów nie przekazały Prezesowi UKE informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej za 2022 r. za pomocą zmodernizowanego systemu PIT, a cztery podmioty (tj. 57,1 %) przekazały ww. informacje po terminie określonym w art. 29 ust. 2a megaustawy, tj. do 28 lutego 2023 r., z opóźnieniem od 77 dni do 93 dni⁶⁴. Spośród siedmiu skontrolowanych podmiotów, trzy podmioty (tj. 42,9 %) nie przekazały informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej za I półrocze 2023 r. za pomocą zmodernizowanego systemu PIT, a jeden podmiot (tj. 14,3 %) przekazał je z opóźnieniem ponad miesiąca⁶⁵ w stosunku do terminu określonego w art. 29 ust. 2a megaustawy, tj. do 31 sierpnia 2023 r. Natomiast trzy z siedmiu podmiotów (tj. 42,9 %) przekazały te informacje w ww. wymaganym terminie⁶⁶. W zakresie złożenia oświadczenia o nieposiadaniu ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług w terminie do 31 marca 2023 r., określonym w art. 29 ust. 2b megaustawy, trzy z czterech skontrolowanych urzędów miast i gmin (tj. 75,0 %) nie wywiązało się prawidłowo z tego z obowiązku, a jeden urząd (tj. 25,0 %) złożył je w ww. terminie. [str. 69]

Trzy skontrolowane spółki podlegały określonemu w art. 29k ust. 1 i art. 29j pkt 3 megaustawy obowiązkowi przekazania Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS informacji o punktach adresowych, w których jest świadczona lub jest możliwe świadczenie usługi dostępu do sieci internet oraz o punktach adresowych, w ciągu trzech lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia ww. usługi w terminie do 31 grudnia 2022 r., a w 2023 r. w terminach wskazanych w art. 29k ust. 1 megaustawy. Dwie spośród trzech ww. spółek prawa handlowego przekazały do systemu SIDUSIS w terminie do 31 grudnia 2022 r. wymagane informacje o punktach adresowych, w których jest świadczona lub jest możliwe świadczenie usługi dostępu do sieci internet oraz o punktach adresowych, dla których w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości

⁶² W przypadku podmiotu będącego mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą lub średnim przedsiębiorcą lub umożliwiającemu świadczenie za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie więcej niż 50 000 punktach adresowych.

⁶³ W przypadku podmiotu, który umożliwia świadczenie za pomocą stacjonarnych lub publicznych ruchomych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie mniej niż 50 000 punktach adresowych.

⁶⁴ Trzy w terminie do 30 maja 2023 r., a jeden – do 1 czerwca 2023 r.

⁶⁵ Podmiot rozpoczął przekazywanie danych 7 września 2023 r., a zakończył 6 października 2023 r.

⁶⁶ Jeden z podmiotów rozpoczął przekazywanie danych 30 sierpnia 2023 r., a zakończył 14 listopada 2023 r.

świadczenia ww. usługi. W jednym przypadku pierwsze informacje zostały przesłane przez spółkę do systemu SIDUSIS dopiero po ponad dziewięciu miesiącach od powstania obowiązku. [str. 71]

Pozostałe osiem podmiotów objętych kontrolą, zgodnie z art. 29k ust. 5 megaustawy zobowiązanych było do złożenia w terminie do 31 grudnia 2022 r. oświadczenia, że nie umożliwiają świadczenia usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu lub nie planują realizacji inwestycji finansowanych ze środków prywatnych zapewniających możliwość świadczenia tych usług. Sześć jst przesłało do systemu SIDUSIS oświadczenia w tym zakresie z opóźnieniem wynoszącym od 10 dni do ponad 10 miesięcy od powstania obowiązku, a kolejne dwie jst przekazały informacje do systemu SIDUSIS zamiast przekazać oświadczenie z opóźnieniem wynoszącym ponad dziewięć miesięcy. [str. 71]

4. WNIOSKI

NIK wnioskuje o:

Wnioski do Ministra Cyfryzacji

1. Niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do aktualizacji NPS z uwzględnieniem obecnych uwarunkowań oraz aktualnego stanu realizacji, a także zmian wynikających z rozwoju technologii i nowych dokumentów kierunkowych przyjętych przez Parlament Europejski i Radę UE pozwalających na osiągnięcie wskaźników realizacji celów NPS.
2. Finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego zadań związanych z rozwojem internetu szerokopasmowego, zgodnie z pierwotnym celem ustanowienia Funduszu, a innych zadań, jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach.
3. Wystąpienie do Prezesa Rady Ministrów o zaktualizowanie NPS przez wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań, a także określenie zasad i narzędzi koordynacji oraz monitorowania NPS przez Ministra Cyfryzacji, w tym z wykorzystaniem zasad podejścia projektowego.
4. Zapewnienie terminowego sporządzania i przekazywania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań przedstawiających monitoring wskaźników oraz opis działań podejmowanych w ramach NPS, a także wskazujących główne kierunki działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania.
5. Zapewnienie kompletności danych dotyczących infrastruktury telekomunikacyjnej i punktów adresowych w jednym systemie sprawozdawczym wraz z ujednoczeniem terminów przekazywania łącznych danych w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej i punktów adresowych do tego systemu.

Wnioski do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej

1. Zapewnienie skuteczności i efektywności osiągania celów dotyczących internetu stacjonarnego i mobilnego 5G oraz przepływu informacji dla ministra właściwego do spraw informatyzacji o realnych terminach udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G (w zakresie częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz).
2. Kontynuowanie działań w celu udostępnienia częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz.

Wniosek do Dyrektora Centrum Projektów Polska Cyfrowa

Zapewnienie zawierania umów z beneficjentami przez CPPC z zachowaniem terminów określonych w regulaminach konkursów, tak aby umożliwić wnioskodawcom odpowiednie zaplanowanie harmonogramu realizacji zadań niezbędnych do realizacji projektów.

Wniosek do urzędów miast i gmin realizujących projekty

Zwrócenie szczególnej uwagi na zapewnienie prawidłowego funkcjonowania dofinansowanych hotspotów w okresie trwałości zrealizowanych projektów. Utrzymanie osiągniętych wartości wskaźników produktu w okresie trwałości jest wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie. Nieprawidłowości w tym zakresie mogą skutkować uznaniem części wydatków za niekwalifikowalne do dofinansowania z budżetu UE i nałożeniem korekty finansowej przez instytucję, która zawarła umowę o dofinansowanie.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Działania podejmowane w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu w związku z realizacją Narodowego Planu Szerokopasmowego

Podsumowanie działań w zakresie zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu szerokopasmowego

Działania administracji publicznej w celu zapewnienia powszechnego dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego nie były skuteczne, ponieważ, w terminie określonym w NPS do końca 2020 r. nie zostały osiągnięte cele NPS dotyczące zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s oraz doprowadzenia do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych. Zagrożone jest osiągnięcie do końca 2025 r. celu dotyczącego zapewnienia wszystkim gospodarstwom domowym stacjonarnego dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach⁶⁷.

Minister Cyfryzacji, odpowiedzialny za koordynację działań wskazanych w NPS, koordynując realizację NPS jako projektu strategicznego, nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego, do czego był zobowiązany postanowieniami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Minister nie przyjął również wewnętrznych procedur i instrukcji dotyczących koordynacji działań w ramach NPS. W NPS nie określono zasad koordynacji realizacji tak złożonego przedsięwzięcia, a wyłącznie wskazano, że za realizację NPS odpowiedzialne są „wszystkie resorty i instytucje wpływające, bądź mogące wpływać na rozwój dostępu do internetu w kraju”.

Ponadto Minister Cyfryzacji, odpowiedzialny za monitoring realizacji celów NPS, wprawdzie monitorował realizację programu przygotowując okresowe informacje i przekazywał je do Rządowego Centrum Monitorowania Projektów, ale nie wywiązał się z obowiązku sporządzenia i przekazania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań za lata 2020–2022. W konsekwencji podmioty te, kluczowe w podejmowaniu decyzji związanych z cyfryzacją państwa, nie otrzymały informacji o podjętych działaniach i wynikach monitoringu wskaźników realizacji celów NPS oraz informacji o głównych kierunkach działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania.

Minister Cyfryzacji, jako dysponent Funduszu Szerokopasmowego w latach 2021–2023 (do 30 września) wydatkował środki na wsparcie budowy sieci szerokopasmowych oraz na uruchomienie i utrzymanie systemu SIDUSIS w wysokości nieprzekraczającej 2 % ogółu poniesionych w danym roku kosztów tego Funduszu⁶⁸. W znacznej mierze przeznaczał środki Funduszu na finansowanie innych zadań dotyczących informatyzacji państwa oraz dofinansowanie Funduszu Cyberbezpieczeństwa na podstawie obowiązujących przepisów. Finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego innych zadań nie służyło rozwojowi sieci i poprawie dostępu do internetu szerokopasmowego oraz osiągnięciu celów NPS.

Prezes UKE jako podmiot odpowiedzialny za coroczne przeprowadzanie inwentaryzacji sieci i usług telekomunikacyjnych, nie uruchomił w wymaganym terminie 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu PIT, a po uruchomieniu systemu 27 stycznia 2023 r. występowały problemy z jego działaniem, uniemożliwiając podmiotom obowiązującym wykonanie obowiązku sprawozdawczego, co było działaniem nierzetelnym.

⁶⁷ W 2020 r. stopień realizacji ww. celów wynosił odpowiednio 75,9 %, 28,3 % oraz 65,9 %, a na koniec grudnia 2022 r. odpowiednio 88,6 %, 44,2 % i 76,0 %. W NPS nie został określony wskaźnik realizacji celu dotyczącego zapewnienia gigabitowego dostępu do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie do końca 2025 r., jak wyjaśniono z powodu trudności na etapie aktualizacji NPS w 2020 r. z określeniem katalogu takich podmiotów, który został określony przez UKE w uzgodnieniu z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej dopiero w związku z interwencjami publicznym w ramach FER i KPO.

⁶⁸ W 2021 r. – 0 %, 2022 r. – 1,6 %, 2023 r. – 1,4 %.

W związku z realizacją NPS, CPPC przeprowadziło cztery nabory na dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowych w ramach POPC na lata 2014–2020. CPPC podejmowało działania w celu wyeliminowania w projektach przypadków wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonowała już taka sieć. Wysokość środków zakontraktowanych ogółem na dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowych na dzień 30 września 2023 r. wyniosła 8 807 316,9 tys. zł, w tym wkład UE 5 572 388,8 tys. zł, co stanowiło 101,3 % dostępnej alokacji. CPPC wykonujące zadania instytucji pośredniczącej w POPC ogłosiło czwarty konkurs na dofinansowanie projektów beneficjentów z zakresu rozwoju sieci szerokopasmowej przed ustaleniem listy obszarów interwencji, co było niezgodne z §4 ust. 2a rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach POPC na lata 2014–2020. Ponadto CPPC zawierało umowy o dofinansowanie z beneficjentami w terminie powyżej 30 dni od poinformowania o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu, co było niezgodne z postanowieniami regulaminu konkursu.

5.1.1. Działania podejmowane przez Ministerstwo Cyfryzacji

NPS został przyjęty przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r.⁶⁹ jako rządowy program rozwoju infrastruktury szerokopasmowej w kraju w ramach strategii *Sprawne Państwo 2020*⁷⁰. NPS został wskazany jako projekt strategiczny *Strategii na rzecz odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* (SOR). W 2020 r. uchwałą Rady Ministrów nr 27/2020 z dnia 10 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Narodowy Plan Szerokopasmowy” dokonano aktualizacji NPS⁷¹.

Realizacja NPS z wykorzystaniem elementów podejścia projektowego

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do roku 2030) przyjęto, że projekty powinny być realizowane z wykorzystaniem podejścia projektowego

W SOR na str. 16 zostało określone, że *Strategia (...) będzie realizowana z wykorzystaniem podejścia projektowego. Wdrożenie podejścia projektowego ma na celu operacjonalizację działań przewidzianych w Strategii na jak najwcześniejszym etapie, w tym wskazanie podmiotów odpowiedzialnych, tak by zapewnić konsekwentną realizację celów. Podejście to, wraz z przewidzianym systemem monitorowania i oceny, zapewni także włączenie w realizację działań szeroko rozumianych partnerów – społecznych i gospodarczych, społeczeństwa obywatelskiego, świata nauki i samorządów.*

Ponadto Dyrektor DT wskazała, że *Program rozwoju, jakim jest NPS wpisuje się w definicję projektu strategicznego (...) i dlatego został wskazany w SOR jako projekt strategiczny. (...) SOR nie narzuca wymogu realizowania projektów strategicznych według metodyki zarządzania projektami. (...) NPS był realizowany od 2014 r., znacznie wcześniej zanim została określona metodyka zarządzania projektami wskazana w zarządzeniu nr 5 Ministra Cyfryzacji. (...) Po jej przyjęciu nie zidentyfikowano konieczności zmiany sposobu wdrażania NPS. (...) Nie podejmowano działań w celu wyłączenia/usunięcia NPS z SOR, ponieważ, jak wskazano powyżej NPS jest projektem strategicznym w rozumieniu SOR.*

Z informacji uzyskanych z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁷² (dalej: KPRM) wynika, że NPS jako jeden z projektów wskazanych w SOR został włączony do monitorowania przez Radę Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych (dalej: RMPPS) uchwałą nr 2/06/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r. Tym samym, zgodnie z wyjaśnieniami KPRM, od momentu włączenia projektu do portfela RMPPS, MC zobowiązane było do monitorowania realizacji projektu za pośrednictwem systemu informatycznego MonAliZa⁷³. System ten jednak

⁶⁹ Komunikat Ministra Administracji i Cyfryzacji o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą „Narodowy Plan Szerokopasmowy” z dnia 2 grudnia 2014 r. (M.P. z 2015 r. poz. 279).

⁷⁰ Cel 5 – Efektywne świadczenie usług publicznych. Kierunek interwencji 5.6. Powszechny dostęp do szerokopasmowego internetu.

⁷¹ M.P. poz. 468.

⁷² Wyjaśnień uzyskanych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁷³ <https://www.gov.pl/web/zarządzanie-projektami/system-teleinformatyczny-monaliza>.

nie zapewniał dostępu do danych historycznych, tzn. podstawowej funkcjonalności typowej dla systemów raportujących. Dane o stanie realizacji NPS wprowadzane do tego systemu były nadpisywane, tj. dotychczasowe dane były zastępowane danymi aktualnymi.

W Ministerstwie 31 marca 2023 r. przygotowano raport z zamknięcia projektu, w którym jako powód zakończenia wskazano wyłączenie z monitorowania. Jak wyjaśniła Dyrektor DT *z uwagi na fakt, że działania w ramach NPS są działaniami o charakterze ciągłym zdecydowano, że przedsięwzięcie to nie spełnia przesłanek definicji projektu i tym samym NPS wpisuje się w bieżącą działalność jednostki podlegającej monitorowaniu, co stało się przesłanką do wyłączenia projektu z monitorowania. (...) Czynności w tym zakresie podejmowane były na poziomie departamentów Ministerstwa Cyfryzacji (KPRM) we współpracy z Rządowym Biurem Monitorowania Projektów, bez uczestnictwa Ministra. W tym celu przygotowano raport zamknięcia wraz z prośbą o jego wyłączenie z monitorowania. Zgodnie z uchwałą nr 4/2023 Rady Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie aktualizacji portfela projektów strategicznych, Narodowy Plan Szerokopasmowy został wyłączony z portfela projektów strategicznych monitorowanych przez ww. Radę.*

Minister nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego

Z raportu zamknięcia NPS sporządzonego 31 marca 2023 r. w systemie teleinformatycznym MonAliZa wynika, że realizacja ww. projektu odbywała się z zastosowaniem niektórych elementów podejścia projektowego, które według założeń SOR powinny być stosowane do zarządzania projektami strategicznymi⁷⁴. W ww. raporcie wskazano Sponsora/Przewodniczącego Komitetu Sterującego, Kierownika Programu i Lidera Projektu, ale nie wskazano Członka/Członków Komitetu Sterującego (z adnotacją, że nie powołano), przytoczono sześć celów i sześć wskaźników realizacji celów określonych w NPS, a także wskazano sześć produktów oraz zidentyfikowano utrzymujące się wówczas ryzyka. Nie podano natomiast najważniejszych odstępstw i opóźnień od ostatniego zaakceptowanego harmonogramu, listy brakujących produktów, produktów niespełniających pierwotnych wymagań, informacji o zwiększonych kosztach projektu względem planu, ani o zmienionym zakresie.

Kontrola NIK ustaliła, że NPS nie był również realizowany i zarządzany jako projekt w rozumieniu zarządzenia nr 5 Ministra Cyfryzacji. Dyrektor Departamentu Telekomunikacji w Ministerstwie Cyfryzacji (dalej: DT) poinformowała, że (...) *NPS ze względu na jego wieloaspektowość, złożoność oraz wiele różnych celów dotyczących różnych obszarów związanych z telekomunikacją nie spełnia powyższej definicji*

⁷⁴ W zakresie podejścia projektowego do zarządzania projektami SOR 2020, ustalenia kontroli P/21/096 *Funkcjonowanie Systemu monitorowania projektów strategicznych*, koordynowanej przez Delegaturę NIK w Warszawie wykazały m.in., że (str. 9 informacji o wynikach kontroli): „powołana w 2018 r. do koordynacji realizacji i monitorowania projektów strategicznych Rada Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych nie zawsze funkcjonowała prawidłowo, a jej oddziaływanie na realizację projektów w praktyce było niewielkie. Przez okres ponad roku nie organizowano posiedzeń Rady, przez co nie wykonywała ona przypisanych jej zadań. Natomiast zadanie dotyczące priorytetyzacji projektów Rada zrealizowała nierzetelnie. Także nierzetelne przygotowanie uchwał Rady, dotyczących aktualizacji Portfela projektów strategicznych spowodowało, iż błędy i braki występujące w przyjętych przez nią uchwałach znacząco utrudniały ustalenie aktualnej zawartości Portfela. Odpowiedzialne w tym zakresie było utworzone w 2018 r. w KPRM Rządowe Biuro Monitorowania Projektów (m.in. zapewniające obsługę Rady). Inne przypisane do Biura zadania, w tym monitorowanie Portfela projektów strategicznych oraz działania szkoleniowe i informacyjne realizowano prawidłowo. Opracowane i przekazane przez Biuro ministerstwu wytyczne i podręczniki metodyczne dotyczące podejścia projektowego (za wyjątkiem jednego), nie zostały przekazane Radzie w celu ich przyjęcia, w związku z czym nie miały wiążącego charakteru. W rezultacie jednostki administracji rządowej w sposób zróżnicowany stosowały podejście projektowe. Było to niezgodne z postanowieniami SOR i Systemu Zarządzania Rozwojem Polski, które wprost nakładały obowiązek wdrożenia w administracji rządowej podejścia projektowego”. Powyższe ustalenia są zgodne z informacjami na stronie [www.gov.pl: https://www.gov.pl/web/zarzadzanie-projektami/metodyka](https://www.gov.pl/web/zarzadzanie-projektami/metodyka) [dostęp: 22 lutego 2024 r.] Na ww. stronie zamieszczono rekomendacje w zakresie metodyki zarządzania projektami strategicznymi w administracji publicznej z adnotacją, że mają one stanowić punkt wyjścia dla szerszej dyskusji i dalszych prac. Z wyjątkiem jednego dokumentu pn. *Proces monitorowania projektów strategicznych*, materiały te nie były przyjęte do obligatoryjnego stosowania przez Radę Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych. Dokument *Proces monitorowania projektów strategicznych* ustanawiał mechanizmy przesyłania informacji o stanie realizacji programów i projektów od ich realizatorów do Rządowego Biura Monitorowania Projektów, a następnie do Rady Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych.

projektu. NPS stanowi program, a nie projekt, przy czym nie stanowi jednocześnie programu w rozumieniu ww. zarządzenia Ministra Cyfryzacji. Należy bowiem zauważyć, że NPS obejmuje swoim zakresem projekty, działania, ale również programy, takie jak budowa sieci szerokopasmowych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. (...) W przypadku tak skomplikowanego programu jakim jest NPS niemożliwe byłoby jednoznaczne określenie struktury projektowej, poszczególnych etapów realizacji, określenie ryzyk itp.

Zadania realizowane przez Ministra Cyfryzacji w zakresie internetu szerokopasmowego w ramach NPS

Minister podejmował działania zmierzające do likwidacji barier inwestycyjnych mających wpływ na rozwój internetu szerokopasmowego, jednak nie były one w pełni skuteczne

Minister uczestniczył w działaniach mających na celu zapewnienie dofinansowania realizacji projektów ze środków krajowych

W okresie objętym kontrolą Minister Cyfryzacji:

- w ramach **likwidacji barier inwestycyjnych**, których celem było usunięcie zidentyfikowanych barier mających wpływ na rozwój sieci telekomunikacyjnych oraz na jakość świadczonych usług, zrealizował dziewięć z 10 zaplanowanych działań, polegających m.in. na znowelizowaniu szeregu przepisów prawnych mających wpływ na rozwój internetu szerokopasmowego⁷⁵;
- w ramach **środków polityki spójności** (działanie koordynowane przez MC i realizowane przez jednostkę podległą Ministrowi – CPPC), przeprowadzono siedem konkursów na dofinansowanie internetu szerokopasmowego na terenie całej Polski, w tym cztery z PO PC, dwa z KPO i jeden z FERC;
- w ramach **środków krajowych** w NPS zaplanowano wykonanie działań finansowanych m.in. ze środków Funduszu Szerokopasmowego i Polskiego Funduszu Rozwoju (dalej: PFR) oraz ze środków zwrotnych i w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. W ramach Funduszu Szerokopasmowego, MC rozpoczęło w maju 2022 r. *Pilotażowy nabór wniosków na dofinansowanie budowy sieci dostępu do szybkiego internetu*, z przewidywaną datą zakończenia 31 grudnia 2024 r. W wyniku realizacji tego działania Minister zawarł umowy na dofinansowanie z dziewięcioma gminami⁷⁶, umożliwiając im wybór przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, który zapewni budowę sieci szerokopasmowej na terenie gminy. Minister nie realizował działań przewidzianych w NPS pn. *Wsparcie inwestycji szerokopasmowych z funduszy Polskiego Funduszu Rozwoju, Propozycje nowych instrumentów zwrotnych oraz Rozwój Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (PPP)*. Dyrektor DT poinformowała, że ze strony rynku telekomunikacyjnego do Ministerstwa nie została zgłoszona potrzeba rozwijania współpracy z PFR. Jak podała Dyrektor DT wynikało to najprawdopodobniej m.in. z: dużego zainteresowania udziałem kapitałowym w inwestycjach telekomunikacyjnych inwestorów międzynarodowych (na polskim rynku telekomunikacyjnym w ostatnich kilku latach wyodrębniło się wiele podmiotów z udziałem międzynarodowego kapitału właścicielskiego, które są jednymi z największych inwestorów telekomunikacyjnych w Polsce); trendów konsolidacyjnych na rynku małych i średnich operatorów telekomunikacyjnych; dostępu publicznych źródeł dofinansowania inwestycji telekomunikacyjnych

⁷⁵ Ww. zadania polegały m.in. na przygotowaniu projektów aktów prawnych i zmian przepisów, w następstwie czego: wprowadzono umowy inwestycyjne dla jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzono umowy zasięgowe, znowelizowano przepisy ustawy o drogach publicznych, wprowadzając m.in. obowiązek lokalizowania kanału technologicznego w pasie drogowym w sytuacji budowy dróg publicznych, z obniżeniem stawki za zajęcie pasa drogowego, zniesiono zakaz budowy stacji telefonii ruchomej w strefie uzdrowiskowej oraz umożliwiono lokalizowanie infrastruktury sieci mobilnej w parkach i rezerwach przyrody, zapewniono przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do istniejącej infrastruktury technicznej operatorów sieci, zwiększono zakres publicznie dostępnych informacji o istniejącej infrastrukturze, poprzez zobowiązanie operatorów telekomunikacyjnych i sieci do przekazywania Prezesowi UKE większego zakresu informacji, m.in. w zakresie rzeczywistych przebiegów sieci. Nie zrealizowano działania w zakresie likwidacji barier w wykorzystaniu infrastruktury komunalnej, ulicznej, w celu zainstalowania urządzeń radiowych małej mocy. Przygotowany przez Ministra projekt nowelizacji ustaw o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz o drogach publicznych, dotyczący m.in. zwiększenia poziomu wykorzystania tzw. infrastruktury ulicznej na potrzeby instalowania radiowych urządzeń telekomunikacyjnych o bliskim zasięgu i niskiej mocy, wspierających wdrażanie i rozwój rozwiązań z zakresu tzw. inteligentnych miast, został wycofany przez Radę Ministrów z prac Sejmu w kwietniu 2023 r.

⁷⁶ Szczawno-Zdrój, Goszczanów, Choczewo, Nowy Sącz, Żabia Wola, Mszczonów, Pyzdry, Lubin, Miedzichowo.

w połączeniu ze specyfiką obszarów docelowych, które wymagają udziału kapitału publicznego, w przeciwnym wypadku pozostając ekonomicznie nieopłacalnymi na zasadach komercyjnych. Dyrektor DT poinformowała, że na etapie przygotowywania aktualizacji NPS nie przewidziano, że zostanie uruchomiony Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach którego PFR zapewnia i przekazuje środki beneficjentom, również tym realizującym inwestycje szerokopasmowe. Dyrektor DT wyjaśniła, że projekty *Propozycje nowych instrumentów zwrotnych* oraz *Rozwój Partnerstwa Publiczno-Prywatnego*, nie spełniły swojej roli, gdyż w toku wdrażania PO PC pojawiły się nowe bezzwrotne instrumenty w ramach programów KPO i FER. Spowodowało to obniżenie atrakcyjności wsparcia o charakterze zwrotnym. Prace Ministerstwa skoncentrowane były nad inwestycjami szerokopasmowymi finansowanymi przez ww. programy. Ponadto Dyrektor DT wskazała, że nie wyklucza się wyłączenia formy finansowania w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. NIK podziela opinię, że nowe instrumenty bezzwrotnego wsparcia przyjęte w KPO i FER na lata 2021–2027, tj. po przyjęciu NPS na początku 2020 r., mogły mieć wpływ na obniżenie atrakcyjności wsparcia zwrotnego z PFR i korzystania z PPP.

- w ramach **prognozy i agregacji popytu** Ministerstwo we współpracy z Instytutem Łączności – Państwowym Instytutem Badawczym (dalej: IŁ-PIB), uruchomiło dwa systemy: system SI2PEM, którego celem było stworzenie publicznego systemu monitoringu i kontroli emisji pól elektromagnetycznych oraz system SIDUSIS;
- w ramach **działań wspierających popyt** Ministerstwo we współpracy m.in. z IŁ-PIB oraz CPPC realizowało działania mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz instytucji, m.in. projekty: *Sprawna telekomunikacja mobilna jako klucz do rozwoju i bezpieczeństwa*, *Zdalna Szkoła* i *Zdalna Szkoła+*, *Granty PPGR*, *Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne*.

Realizowane przez Ministerstwo zadania przyczyniały się do postępu w realizacji celów zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu. Nie osiągnięto jednak na koniec 2020 r. celów zaplanowanych w tym zakresie. Poziom ich realizacji na koniec 2022 r. wskazuje na wysokie ryzyko nieosiągnięcia celów na 2025 r.

Stan realizacji wskaźników w zakresie zapewnienia dostępu stacjonarnego do internetu, określonych w NPS

W NPS określono cztery cele w zakresie zapewnienia internetu stacjonarnego

W NPS w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu określone zostały cztery cele. Były to:

- Cel 1: do końca 2020 r. zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s (cel z Europejskiej Agendy Cyfrowej⁷⁷, dalej: EAC);
- Cel 2: do końca 2020 r. doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych (cel EAC);
- Cel 3: do 2025 r. wszystkie gospodarstwa domowe, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, będą miały dostęp do internetu o przepustowości dla łącza „w dół” wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach (cel Komunikatu w sprawie społeczeństwa gigabitowego),
- Cel 4: do końca 2025 r. gigabitowy dostęp do internetu ze wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie.

⁷⁷ Dokument wykonawczy do Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (Komunikat Komisji – KOM(2010) 2020 wersja ostateczna z 3.3.2010).

Trzy spośród czterech (tj. 75,0 %) celów NPS dotyczących internetu stacjonarnego zostały zwymiarowane za pomocą wskaźników ich realizacji

Postęp realizacji ww. celów mierzony był przez MC poprzez następujące wskaźniki realizacji:

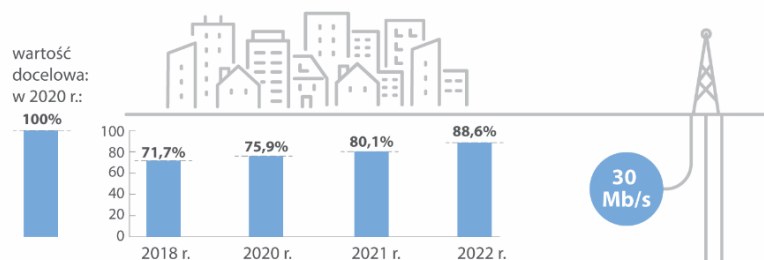
- dla celu 1 – wskaźnik: odsetek gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s; wartość bazowa dla tego wskaźnika – w 2018 r. – 71,7 %; wartość docelowa: w 2020 r. – 100 %. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wskaźnik ten został osiągnięty w 75,9 %. Na koniec 2021 r. realizacja tego wskaźnika wynosiła 80,1 %, a na koniec 2022 r. 88,6 %;
- dla celu 2 – wskaźnik: odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s; wartość bazowa dla tego wskaźnika – w 2018 r. – 19,3 %; wartość docelowa: w 2020 r. – 50,0 %. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wskaźnik ten został osiągnięty w 28,3 %. Na koniec 2021 r. realizacja tego wskaźnika wynosiła 34,2 %, a na koniec 2022 r. 44,2 %;
- dla celu 3 – wskaźnik: odsetek gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości dosyłowej łącza wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością jej zwiększenia do przepustowości mierzonej w gigabitach; wartość bazowa dla tego wskaźnika – w 2018 r. – 57,0 %; wartość docelowa: w 2025 r. – 100 %. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wskaźnik ten został osiągnięty w 65,9 %, na koniec 2021 r. w wysokości 72,5 %, a na koniec 2022 r. – 76,0 %.

W przypadku wskaźników dla celów nr 1 i 2 do końca 2020 r. nie zostały osiągnięte wartości określone w NPS, co przedstawiono na infografice nr 2.

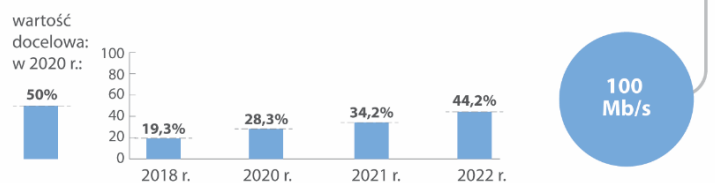
Infografika nr 2

Stan realizacji wskaźników w zakresie internetu stacjonarnego określonych w Narodowym Planie Szerokopasmowym według stanu na koniec 2022 r.⁷⁸

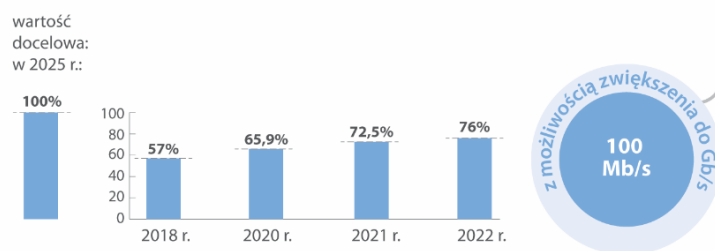
wskaźnik dla celu 1:

wskaźnik dla celu 2:

wskaźnik dla celu 3:

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

⁷⁸ Wartości mierników mierzone w cyklu rocznym, w związku z tym podczas kontroli NIK dane według stanu na 30 września 2023 r. nie były dostępne.

Wartości docelowe zaplanowane do realizacji do końca 2020 r. dla dwóch spośród trzech wskaźników nie zostały osiągnięte

Opis nieprawidłowości

Wartości wskaźników w zakresie internetu stacjonarnego określonych w NPS dla celów nr 1 i 2 osiągnięte na koniec 2020 r. wyniosły odpowiednio: 75,9 % oraz 28,3 % zamiast 100 % i 50 %.

Dyrektor DT wyjaśniła, że przyczyną nieosiągnięcia celów planowanych na rok 2020 była wciąż zbyt duża – względem możliwości inwestycyjnych przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz dostępnych środków publicznych na wsparcie realizacji tych celów – liczba miejsc pozostająca do tego roku bez dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s. Duża liczba białych plam, przy ograniczonych posiadanych dostępnych środkach, uniemożliwiła również osiągnięcie wskaźnika korzystania z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych. (...) Możliwości inwestycyjne w infrastrukturę telekomunikacyjną w Polsce są wypadkową możliwości inwestycyjnych przedsiębiorców oraz dostępnych środków publicznych i prywatnych. Mimo relatywnej szczupłości tych środków (względem potrzeb), w ramach PO PC łącznie objęto zasięgiem sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s ponad 2 mln gospodarstw domowych, a także ok. 13 tys. szkół, a dzięki także inwestycjom prywatnym odsetek gospodarstw domowych w zasięgu usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s wzrósł w latach 2015–2020 z poziomu niemal 54 % do poziomu 75,9 % (...).

Ryzyko nieosiągnięcia wartości docelowej do końca 2025 r. dla jednego spośród trzech wskaźników

Dyrektor DT poinformowała, że nie podejmowano kontaktów z Komisją Europejską w sprawie przesunięcia terminów osiągnięcia celów wyznaczonych przez Komisję na rok 2020, dlatego, że już w 2020 r. Komisja kładła nacisk na osiąganie celów dla 2025 r. określonych w Komunikacie „W kierunku Społeczeństwa Gigabitowego”, a następnie określiła cele do 2030 r. w komunikacie „Cyfrowa dekada”.

Zdaniem NIK podjęte przez Ministra Cyfryzacji działania w celu osiągnięcia zakładanej wartości ww. wskaźników okazały się nieskuteczne, co skutkowało niezrealizowaniem celów określonych w NPS. Nie podjęto także działań mających na celu zmiany terminu realizacji celów określonych w aktualizacji NPS przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. Pomimo podejmowania działań i realizacji zadań, nie udało się osiągnąć żadnego z celów NPS zaplanowanego do osiągnięcia do końca 2020 r., a do osiągnięcia pozostałych celów NPS na 2025 r. pozostało mniej niż półtora roku.

Stan realizacji wskaźników NPS dotyczących internetu stacjonarnego przedstawiono w załączniku 6.5 do informacji o wynikach kontroli.

Tylko dwa państwa członkowskie UE zrealizowały do końca 2020 r. cel Europejskiej Agendy Cyfrowej dotyczący zapewnienia powszechnego dostępu do internetu o przepustowości 30 Mb/s

Spośród państw Unii Europejskiej do końca 2020 r.⁷⁹ tylko Malcie i Cyprowi udało się zrealizować cel 1 *zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łączy co najmniej 30 Mb/s*, tj. jeden z celów określonych w Europejskiej Agendzie Cyfrowej, a w roku 2021 r. trzy kraje: Belgia, Luksemburg i Królestwo Niderlandów, bardzo zbliżyły się do osiągnięcia założonego celu, ich wynik był bliski 100 %. Drugi z celów EAC, jakim było doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s przez połowę gospodarstw domowych i ciągłe budowanie popytu na usługi o wysokich przepustowościach (cel 2), spośród państw UE, cel ten został zrealizowany przez Belgię, Węgry, Luksemburg, Portugalię, Rumunię, Hiszpanię i Szwecję.

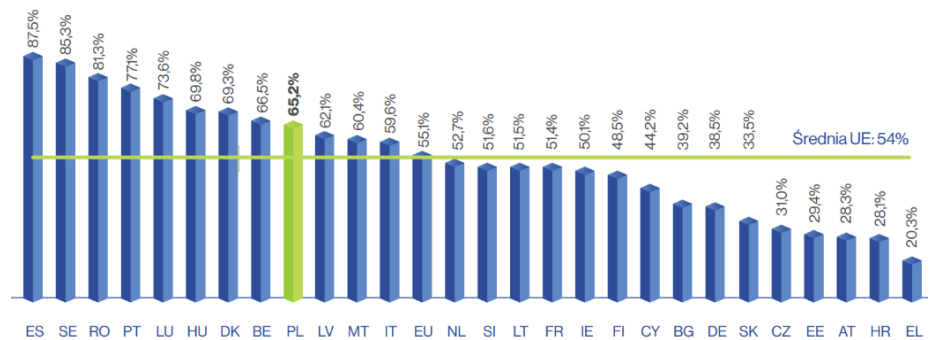
Według danych opublikowanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w *Raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2023 r.*⁸⁰, w lipcu 2023 r. ponad 65 % gospodarstw domowych pozostawało w zasięgu usług dostępu do internetu stacjonarnego o przepustowości minimum 100 Mb/s, co plasowało Polskę na 9 miejscu spośród 27 objętych badaniem państw. Najwięcej gospodarstw domowych w zasięgu sieci o tej przepustowości znajdowało się w Hiszpanii, a najmniej w Grecji. Porównanie Polski z innymi państwami UE przedstawiono na infografice nr 3.

⁷⁹ Dane z raportu o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2021 r. przygotowanego przez Prezesa UKE <https://uke.gov.pl/akt/raport-o-stanie-rynku-telekomunikacyjnego-w-2021-r-,431.html>.

⁸⁰ https://bip.uke.gov.pl/download/gfx/bip/pl/defaultaktualnosci/23/89/3/raport_o_stanie_rynku_telekomunikacyjnego.pdf.

Infografika nr 3

Porównanie Polski z innymi państwami Unii Europejskiej w zakresie korzystania z usług stacjonarnego internetu o przepustowości minimum 100 Mb/s w Unii Europejskiej

Źródło: Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2023 r. z czerwca 2024 r., opublikowany na stronie internetowej: uke.gov.pl, [dostęp 18 lipca 2024 r.] na podstawie danych Komisji Europejskiej opublikowanych w DESI 2023.

Dla jednego spośród czterech celów NPS dotyczących internetu stacjonarnego nie został określony wskaźnik jego realizacji

Dla celu 4 w NPS nie został określony wskaźnik jego realizacji. Dyrektorka DT poinformowała, że powodem braku jego określenia były przede wszystkim trudności, jakie pojawiły na etapie aktualizacji NPS w 2020 r. (...) z określeniem katalogu podmiotów, który powinien być monitorowany w zakresie tego celu, jak również związany z tym problem z dostępem, a czasem wręcz istnieniem, publicznych baz danych zawierających informacje adresowe dla tych podmiotów. Niemniej katalog takich podmiotów został ostatecznie określony przez UKE w uzgodnieniu z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w związku z interwencjami publicznymi w ramach FERC i KPO, gdzie dla I priorytetu FERC został określony wskaźnik produktu dotyczący zapewnienia łączności gigabitowej⁸¹ (...), a w ramach ogłoszonych konkursów i realizowanych projektów KPO/FERC beneficjenci są obowiązani do zapewnienia takim podmiotom łączności o parametrach gigabitowych⁸². W związku z tym Prezes UKE będzie mógł określić wartość wskaźnika realizacji ww. celu na koniec 2023 r. (zgodnie z cyklem monitoringowym NPS).

Wysokie ryzyko, że cele NPS w zakresie internetu stacjonarnego nie zostaną osiągnięte na koniec 2023 r., a także w 2025 r.

W NPS nie nałożono na Ministra Cyfryzacji obowiązku przeprowadzenia analizy ryzyka. Minister Cyfryzacji posiadał wiedzę o występujących ryzykach, w tym o ryzykach niespełnienia poszczególnych celów NPS⁸³.

Dyrektorka DT poinformowała, że ryzyko nieosiągnięcia na koniec 2023 r. oraz do końca 2025 r. celów NPS w zakresie dostępu do stacjonarnego internetu oceniane jest (...) *niestety jako realne i bardzo prawdopodobne, przede wszystkim ze względu na harmonogram zakończenia realizacji projektów dofinansowanych ze środków KPO i FERC, który przekracza perspektywę 2025 r., oraz wciąż „niezagospodarowanie” projektami całego obszaru Polski. Jednocześnie nie potrafimy w tym momencie określić, jaki jest nowy realny termin osiągnięcia ww. celów, gdyż ten zależy będzie m.in. od tempa ogłoszenia i przeprowadzenia nowych – planowanych już – konkursów na dofinansowanie projektów szerokopasmowych.*

Jednocześnie Dyrektorka DT wskazała, że będą podejmowane działania zmierzające do ogłoszenia nowych konkursów oraz że (...) *procesy inwestycyjne – zarówno realizowane ze środków własnych operatorów, jak i z udziałem dofinansowania – już od wielu lat dotyczą budowy sieci w technologiach, które zapewniają możliwość świadczenia usług o przepustowościach gigabitowych, a zatem także o przepustowości 100 Mb/s czy 30 Mb/s.*

Działania naprawcze podjęte przez Ministra w związku ze stwierdzonym ryzykiem niepełnej realizacji zaplanowanych wartości wskaźników realizacji celów NPS w zakresie internetu stacjonarnego nie były skuteczne, ponieważ do końca 2022 r. nie doprowadziły do osiągnięcia zaplanowanych do realizacji na koniec 2020 r. wartości docelowych dla dwóch spośród trzech ww. wskaźników.

⁸¹ https://www.rozwojcyfrowy.gov.pl/media/124011/FERC_24102023.pdf, str. 23.

⁸² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/109762/KPO.pdf>, str. 260.

⁸³ Z ustaleń kontroli NIK P/21/096 „Funkcjonowanie Systemu monitorowania projektów strategicznych” wynika, że w ramach SOR 2020 nie przyjęto obowiązującej metodyki zarządzania projektowego (<https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/21/096/LWA/>, str. 9).

NIK zauważa, że w związku z nieosiągnięciem zaplanowanych do 2020 r. dwóch celów, wolniejszy niż zakładano postęp w realizacji wskaźników celów, istnieje wysokie ryzyko nieosiągnięcia dwóch zaplanowanych do 2025 r. celów w zakresie:

- zapewnienia dostępu do internetu o przepustowości dla łącza „w dół” wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz
- zapewnienia dostępu do gigabitowego internetu dla wszystkich gospodarstw domowych, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich ze wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju gospodarczego, takich jak szkoły, węzły transportowe i główne miejsca świadczenia usług publicznych, a także dla przedsiębiorstw prowadzących intensywną działalność w internecie.

Konsultacje społeczne obszarów wsparcia, tj. białych plam NGA

Minister pozyskiwał w drodze konsultacji społecznych dane dotyczące inwestycji szerokopasmowych, które przedsiębiorcy zamierzali zrealizować ze środków własnych i wykorzystywał te dane podczas wyznaczania obszarów wsparcia ze środków UE

W okresie objętym kontrolą Ministerstwo prowadziło konsultacje społeczne, których przedmiotem były białe obszary NGA, czyli punkty adresowe, w których nie występowała infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s⁸⁴ lub 100 Mb/s⁸⁵. Celem konsultacji było wyznaczenie obszarów NGA, na których możliwe będzie udzielanie wsparcia konkursach organizowanych w ramach I osi priorytetowej PO PC, a następnie w ramach FERC i KPO. Dyrektor DT wyjaśniła, że ogłoszenie w 2023 r. konsultacji należy traktować jako: 1) spełnienie formalnego wymogu wynikającego z przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014; 2) zwrócenie uwagi podmiotom zobowiązanym do raportowania do systemu SIDUSIS, że po dniu 10 grudnia 2023 r. w oparciu o dane sprawozdane do systemu zostanie sporządzona lista białych plam, stanowiąca podstawę prac nad kolejnymi interwencjami publicznymi na dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowych.

Punkty adresowe, względem których zbierano dane w ramach konsultacji, dotyczyły inwestycji szerokopasmowych, które przedsiębiorcy zamierzali zrealizować ze środków własnych. Na podstawie analizy przesłanych przez przedsiębiorców danych Zespół powołany przy Ministrze Cyfryzacji⁸⁶, dokonywał oceny zgłoszonych projektów planowanych przez przedsiębiorców. Jak poinformowała Dyrektor DT, weryfikowano możliwości realizacyjne przedsiębiorców w stosunku do wartości inwestycji, zakresu, proponowanej technologii, opierając się na dołączonej przez inwestorów dokumentacji. Efektem przeprowadzonych konsultacji było określenie, które obszary białe NGA są objęte wiarygodnymi planami inwestycyjnymi i w związku z tym nie zostaną wyznaczone do interwencji publicznych. Po zakończeniu tej oceny do Prezesa UKE przekazywana była informacja na temat planów inwestycyjnych uznanych za wiarygodne w celu wykluczenia punktów adresowych nimi objętych z wyznaczania obszarów konkursowych w ramach PO PC oraz KPO i FERC.

Koordinacja działań wskazanych w NPS w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu

W NPS nie określono zasad koordynacji tak złożonego przedsięwzięcia

Zgodnie z rozdziałem 7.1 NPS – *Podmioty odpowiedzialne*, za realizację NPS odpowiedzialne są wszystkie resorty i instytucje wpływające, bądź mogące wpływać na rozwój dostępu do internetu w kraju. Minister właściwy do spraw informatyzacji jest odpowiedzialny za koordynację działań wskazanych w dokumencie i monitoring realizacji celów NPS.

NIK zauważa, że w NPS nałożono na Ministra Cyfryzacji obowiązek koordynacji działań nie wskazując zasad prowadzenia tego zadania.

Minister nie przyjął odrębnych wewnętrznych procedur i instrukcji koordynacji działań

Minister Cyfryzacji nie przyjął odrębnych wewnętrznych procedur i instrukcji dotyczących koordynacji działań podejmowanych w ramach NPS. Nie prowadzono w UKE, CPPC i IŁ-PIB kontroli dotyczących realizacji tego programu. Dyrektor DT wyjaśniła, że powodem braku określenia takich procedur było to, że kwestie te zostały uregulowane m.in. w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa Cyfryzacji, regulaminie DT oraz w opisach stanowisk pracy pracowników zaangażowanych w realizację NPS. Dyrektor DT wskazała, że (...) *Minister Cyfryzacji pełni rolę koordynatora NPS, jednakże koordynacja ta nie ma ściśle określonych formuł i procedur. Koordynacja działań*

⁸⁴ W przypadku konsultacji przeprowadzanych w latach 2015–2020.

⁸⁵ W przypadku konsultacji przeprowadzonych w 2022 r.

⁸⁶ W skład zespołu wchodził przedstawiciel MC/KPRM, UKE, IŁ – PIB i CPPC.

wskazanych w NPS, będących w kompetencji innych instytucji (UKE, CPPC, IŁ) polegała przede wszystkim na współpracy z tymi instytucjami w określeniu kluczowych założeń dla planowanych i realizowanych wspólnie działań oraz wsparciu ich skutecznej implementacji. Współpraca ta ma charakter głównie roboczy. Dzięki temu Ministerstwo Cyfryzacji ma stały dostęp do informacji o działaniach podejmowanych przez poszczególne instytucje (...). Ponadto w ramach konkretnych działań, np. dofinansowania budowy sieci szerokopasmowych z funduszy UE, podpisywane są porozumienia pomiędzy instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie tych programów. W tych porozumieniach są wskazane kompetencje i obowiązki poszczególnych podmiotów.

MC nie posiadało informacji czy i ile jest skorzystało z możliwości wyznaczenia koordynatora szerokopasmowego

Zgodnie z przepisami megaustawy, gminy i powiaty mogły wyznaczyć u siebie koordynatorów szerokopasmowych. Dyrektor DT poinformowała, że z uwagi na fakultatywność przepisów dotyczących koordynatorów szerokopasmowych, jak i z uwagi na brak obowiązku raportowania do Ministerstwa o ich powołaniu, Ministerstwo nie posiada informacji w ilu jednostkach samorządu terytorialnego został powołany koordynator szerokopasmowy.

Monitorowanie działań wskazanych w NPS w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu

W pkt 7.2 NPS Minister został zobowiązany do sporządzania rocznych sprawozdań z postępów w realizacji NPS

Zgodnie z pkt 7.2 NPS – *Monitoring postępów realizacji i sprawozdawczość*, Minister właściwy do spraw informatyzacji, w terminie do końca trzeciego kwartału roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy, przekazuje do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji roczne sprawozdanie przedstawiające monitoring wskaźników oraz opis działań podejmowanych w ramach NPS, a także wskazujące główne kierunki działań podejmowanych w ramach NPS.

Opis nieprawidłowości

Minister nie sporządził rocznych sprawozdań z postępów w realizacji NPS za lata 2020–2022 i nie przekazał ich do zaopiniowania przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radę do Spraw Cyfryzacji, co było niezgodne z pkt 7.2 NPS

Minister Cyfryzacji nie sporządził ww. sprawozdań za lata 2020–2022⁸⁷. Było to niezgodne z pkt 7.2 NPS – *Monitoring postępów realizacji i sprawozdawczość*.

Dyrektor DT poinformowała, że ww. sprawozdania nie były sporządzane i przekazywane, ale przygotowywano cykliczne informacje sprawozdawcze dla Rządowego Centrum Monitorowania Projektów w postaci raportów o postępach w realizacji NPS przekazywanych do systemu teleinformatycznego MonAliZa.

Zdaniem NIK, sporządzanie okresowych informacji sprawozdawczych przekazywanych do Rządowego Biura Monitorowania Projektów nie może stanowić wypełnienia obowiązku sprawozdawczego określonego w punkcie 7.2 NPS – *Monitoring postępów realizacji i sprawozdawczość*, w którym obok terminu i danych jakie podlegają sprawozdawczości, wskazano także, że roczne sprawozdania podlegają opiniowaniu przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji⁸⁸ oraz Radę do Spraw Cyfryzacji⁸⁹.

⁸⁷ Kontrola w Ministerstwie Cyfryzacji zakończyła się w dniu 4 grudnia 2023 r., dlatego NIK nie posiada ustaleń w zakresie realizacji tego obowiązku przez Ministra Cyfryzacji na koniec 2023 r.

⁸⁸ Według informacji na stronie: <https://www.gov.pl/web/krmc>, do podstawowych zadań Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji należy:

1. Rozpatrywanie projektów dokumentów rządowych związanych z informatyzacją;
2. Opiniowanie projektów informatycznych polegających na: budowie systemu teleinformatycznego, modyfikacji systemu teleinformatycznego, udostępnianiu danych w postaci elektronicznej w celu wykorzystania do realizacji zadań publicznych, wdrożeniu usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną, planowanych do współfinansowania: ze środków europejskich w ramach działań 2.1, 2.2 oraz 2.3 II osi priorytetowej PO PC oraz ze źródeł zagranicznych innych niż określone w lit. a lub finansowania z innych środków publicznych, będących projektami informatycznymi o publicznym zastosowaniu, o których mowa w art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 307), których wartość przekracza 5 mln złotych, z wyłączeniem projektów, o których mowa w art. 12c tej ustawy, oraz projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.
3. Monitorowanie postępów w realizacji projektów informatycznych.

⁸⁹ Według informacji zamieszczonych na stronie: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/rada-do-spraw-cyfryzacji>, do zadań Rady do Spraw Cyfryzacji należy: wspieranie swoją wiedzą i doświadczeniem MC oraz Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji, opiniowanie dokumentów strategicznych (PZiP, strategię i programy rozwoju), innych dokumentów związanych z cyfryzacją, łącznością i rozwojem społeczeństwa informacyjnego, generowanie nowych pomysłów, które mogą być realizowane przez Ministerstwo Cyfryzacji, przygotowywanie projektów, rozwiązywanie związanych z nimi problemów oraz przedstawianie dogodniejszych rozwiązań.

Na potrzeby monitorowania postępów realizacji NPS wykorzystywano głównie dane z raportów Prezesa UKE

Monitorowanie postępów realizacji celów NPS, zarówno w zakresie internetu szerokopasmowego, jak i mobilnego, opierało się głównie na danych z raportów przygotowywanych i publikowanych przez Prezesa UKE. W raportach tych zawarte były m.in. informacje ilościowe na temat pokrycia kraju infrastrukturą telekomunikacyjną (mobilną i stacjonarną), zarówno dotyczące całego kraju, jak i poszczególnych województw, informacje dotyczące osiągniętych wartości wskaźników realizacji celów określonych w NPS oraz dane dotyczące sytuacji ekonomicznej operatorów telekomunikacyjnych. Dane zawarte w raportach Prezesa UKE prezentowane były w oparciu o dane zebrane w ramach:

- inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, prowadzonej na podstawie art. 29 megaustawy;
- publicznej bazy danych SIDUSIS⁹⁰ prowadzonej od grudnia 2022 r. na podstawie art. 29j megaustawy;
- systemu SIMBA⁹¹ – systemu służącego bieżącemu monitorowaniu przebiegu realizacji projektów szerokopasmowych dofinansowanych ze środków PO PC.

Minister nie przyjął odrębnych wewnętrznych procedur monitorowania celów określonych w NPS

Ministerstwo Cyfryzacji nie opracowało wewnętrznej procedury na potrzeby monitorowania celów wskazanych w NPS. Zastępca Dyrektora DT poinformował, że w tym zakresie opieramy się bezpośrednio na zapisach NPS, które określają, że za monitoring celów NPS odpowiada minister właściwy do spraw informatyzacji w oparciu o wskaźniki monitoringowe obliczane przez Prezesa UKE, a te z kolei – zgodnie z przyjętym cyklem monitoringowym NPS oraz cyklem sprawozdawczości w ramach inwentaryzacji Prezesa UKE – są (...) prezentowane w corocznych raportach Prezesa UKE o stanie rynku telekomunikacyjnego, publikowanych najpóźniej do 30 czerwca i opisujących stan na koniec roku poprzedzającego.

Podejmowane przez Ministra działania i robocze kontakty w ramach bieżącej współpracy nie były skuteczne, bowiem nie doprowadziły do pełnej realizacji żadnego z celów NPS zaplanowanych do końca 2020 r.

Zdaniem NIK podejmowane przez Ministra w zakresie monitorowania i koordynacji realizacji NPS, działania i robocze kontakty w ramach bieżącej współpracy m.in. z UKE, CPPC i IŁ-PIB okazały się nieskuteczne w kontekście niepełnej realizacji celów polegających na: zapewnieniu powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s do końca 2020 r., doprowadzeniu do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych do końca 2020 r. oraz nieskuteczne w zakresie zapewnienia do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście.

Uruchomienie i funkcjonowanie Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu, tzw. SIDUSIS

System SIDUSIS został uruchomiony od 1 grudnia 2022 r.

Zgodnie z komunikatem Ministra Cyfryzacji z dnia 26 października 2022 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego⁹², SIDUSIS został uruchomiony od 1 grudnia 2022 r., a dla obywateli udostępniony od 1 stycznia 2023 r.⁹³ System ten został zbudowany i jest rozbudowywany nadal oraz prowadzony na podstawie umów dotacji celowej zawartej z IŁ-PIB. Ogółem na budowę i utrzymanie systemu ze środków Funduszu Szerokopasmowego poniesiono wydatki w łącznej kwocie 3759,7 tys. zł⁹⁴.

Zasilenie danymi systemu SIDUSIS zrealizowane zostało w czterech etapach, tj. w okresie:

- do 30 listopada 2022 r. – danymi o zasięgach od Prezesa UKE z systemu SIIS⁹⁵ aktualnymi na 31 grudnia 2021 r.;

⁹⁰ www.internet.gov.pl

⁹¹ <https://simba.itl.waw.pl/>

⁹² Dz. U. poz. 2207.

⁹³ W ramach kontroli P/23/005 Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego badanie dotyczyło uruchomienia systemu SIDUSIS od 1 grudnia 2022 r., możliwości przesyłania informacji o punktach adresowych przez podmioty zobowiązane do tego systemu oraz zakresu i wykorzystania tych informacji.

⁹⁴ Umowa dotacji podpisana 23 października 2022 r. nr 4/DT/2022 oraz podpisana 12 lipca 2023 r. nr 4/DT/2023/FS wraz z aneksem nr 1.

⁹⁵ System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej (SIIS) – system teleinformatyczny służący m.in. do gromadzenia, przetwarzania, prezentowania i udostępniania informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych.

- od 1 do 31 grudnia 2022 r. – danymi z SIIŚ uzupełnionymi i zaktualizowanymi przez podmioty zobowiązane lub złożone oświadczenie o aktualności danych;
- od 1 stycznia 2023 r. – danymi aktualizującymi przez podmioty zobowiązane o zasięgach oraz oświadczeniami o aktualności danych;
- od 1 czerwca 2023 r. – danymi o planach inwestycyjnych przez podmioty zobowiązane w megaustawie oraz oświadczeniami i danymi pochodzącymi z systemu SIMBA.

Podmioty zobowiązane⁹⁶ do przekazywania informacji, zgodnie z art. 29k ust. 1 megaustawy, za pośrednictwem systemu SIDUSIS, po raz pierwszy miały je przekazać w terminie 30 dni od wdrożenia systemu⁹⁷, tj. do 31 grudnia 2022 r. System SIDUSIS uruchomiono 1 grudnia 2022 r. Kolejne oświadczenia aktualizujące lub informujące o aktualności dotychczasowo złożonych oświadczeń podmioty te miały obowiązek składać do 10 dnia kolejnego miesiąca⁹⁸ lub co piątek⁹⁹. Obowiązek ten nie dotyczył podmiotów, które w pierwszym złożonym oświadczeniu poinformowały, że nie umożliwiają świadczenia usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu lub nie planują realizacji inwestycji finansowanych ze środków prywatnych zapewniających możliwość świadczenia tych usług.

Zakres danych gromadzonych w systemie SIDUSIS

W toku kontroli ustalono, że w systemie SIDUSIS, udostępnionym na stronie: internet.gov.pl, zgodnie z art. 29j megaustawy, znajdowały się dane dotyczące punktów adresowych, w których możliwe jest świadczenie usług dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego, punkty w których realizowane były inwestycje ze środków publicznych oraz ze środków prywatnych, a także punkty, w których brak było możliwości korzystania ze świadczonych usług dostępu do internetu (tzw. „białe plamy”).

Dla poszczególnych punktów adresowych, w których możliwe jest świadczenie usługi dostępu do internetu, w systemie widoczne były w szczególności informacje: o podmiocie dostarczającym usługę, rodzaju usługi (detaliczna lub hurtowa), maksymalnej przepustowości oferowanej usługi, medium transmisyjnym infrastruktury telekomunikacyjnej, adres strony internetowej podmiotu świadczącego usługi pod danym adresem. Ponadto, zalogowani do systemu SIDUSIS użytkownicy mogli za pomocą tego systemu wysyłać powiadomienia do operatorów świadczących usługę pod wybranym adresem o zapotrzebowaniu na zawarcie umowy¹⁰⁰. W SIDUSIS wskazane zostały również inwestycje planowane ze środków publicznych oraz wykonane w ramach PO PC. Natomiast w przypadku punktów adresowych oznaczonych w systemie jako tzw. białe plamy zamieszczono informacje o wyznaczeniu punktu do inwestycji finansowanych ze środków KPO lub FERC wraz z odnośnikiem do stron zawierających informacje o konkursach na dofinansowanie budowy sieci internetowej¹⁰¹.

⁹⁶ Tj. państwowe jednostki organizacyjne, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej, przedsiębiorcy telekomunikacyjni.

⁹⁷ Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. poz. 2164).

⁹⁸ Według stanu na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego – w przypadku podmiotu będącego mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą lub średnim przedsiębiorcą lub umożliwiającego świadczenie za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie więcej niż 50 000 punktach adresowych.

⁹⁹ W przypadku dni ustawowo wolnych od pracy w drugi kolejny dzień roboczy – dla podmiotu, który umożliwia świadczenie za pomocą stacjonarnych lub publicznych ruchomych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie mniej niż 50 000 punktach adresowych.

¹⁰⁰ Jest to możliwe o ile dana nieruchomość jest „w zasięgu sieci detalicznej”, w przypadku gdy jest tylko i wyłącznie w zasięgu sieci hurtowej, zgłoszenie popytu zgłaszane jest do operatora hurtowego i może być wykorzystane do zachęcenia operatorów detalicznych do rozpoczęcia świadczenia usług pod tym adresem.

¹⁰¹ Budowa sieci w ramach KPO: <https://www.gov.pl/web/cppc/inwestycja-c111-zapewnienie-dostepu-do-bardzo-szybkiego-internetu-na-obszarach-bialych-plam-1-nabor-uruchomiony> oraz budowa sieci w ramach FERC: <https://www.gov.pl/web/cppc/zwiekszenie-dostepu-do-ultra-szybkiego-internetu-szerokopasmowego-1-nabor>.

System SIDUSIS umożliwia, na potrzeby Ministerstwa Cyfryzacji, generowanie różnego rodzaju raportów, m.in.: danych ogólnych¹⁰², listy zasięgów¹⁰³, statystyk połączeń¹⁰⁴, punktów adresowych¹⁰⁵.

Dane przekazywane do tego systemu przez podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne weryfikowane były przez pracowników Ministerstwa, w ramach analizy składanych przez podmioty co tydzień lub raz na miesiąc raportów aktualizujących przekazane dane lub oświadczeń o ich aktualności. Ponadto weryfikacja tych danych odbywała się również na podstawie zgłoszeń o niezgodnościach zgłaszanych przez użytkowników za pośrednictwem SIDUSIS. Ustalono, że na 9 listopada 2023 r. w systemie zgłoszone były 2492 wnioski o weryfikację danych.

Dyrektor DT poinformowała, że *Minister Cyfryzacji był wnioskodawcą rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (...) W przepisie zostało określone zobowiązanie do złożenia w systemie SIDUSIS stosownego oświadczenia (...), a także rozstrzygnięto, że oświadczenie to zostaje w mocy do czasu zmiany stanu faktycznego, co należy rozumieć jako rozpoczęcie oferowania usług lub planowanie ich oferowania i tym samym konieczność wykonywania obowiązków sprawozdawczych (...).*

W systemie SIDUSIS według stanu na 9 listopada 2023 r. znajdowały się dane 7885 podmiotów zobowiązanych do przekazywania informacji zgodnie z art. 29k ust. 1 megaustawy

W wyniku oględzin ustalono, że w systemie SIDUSIS według stanu na 9 listopada 2023 r. znajdowały się dane 7885 podmiotów, z tego: jedno Ministerstwo, 4339 przedsiębiorców telekomunikacyjnych, 2824 jednostki samorządu terytorialnego, 721 podmiotów użyteczności publicznej.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r., w systemie SIDUSIS znajdowały się następujące dane dotyczące:

- 4057 przedsiębiorców telekomunikacyjnych – z czego 1286 (tj. 31,7 %) przedsiębiorców telekomunikacyjnych przekazało dane do systemu, złożyło oświadczenia, że nie świadczą usług lub oświadczyło, że dane przekazuje inna instytucja albo zaznaczyło, że dane znajdujące się w systemie są aktualne, a 2771 (tj. 68,3 %) przedsiębiorców nie zalogowało się do systemu i nie złożyło odpowiednich oświadczeń;
- 2812 jednostek samorządu terytorialnego – z czego 36 jst (tj. 1,3 %) przekazało dane do systemu, złożyło oświadczenia, że nie świadczą usług lub oświadczyło, że dane przekazuje inna instytucja albo zaznaczyło, że dane znajdujące się w systemie są aktualne, natomiast 2776 jst (tj. 98,7 %) nie zalogowało się do systemu i nie złożyło odpowiednich oświadczeń;
- 715 podmiotów użyteczności publicznej – żaden z tych podmiotów nie zalogował się do SIDUSIS i nie potwierdził znajdujących się tam danych oraz nie zaktualizował ich zgodnie z zakresem wynikającym z megaustawy.

Według stanu na 30 czerwca 2023 r. w systemie SIDUSIS znajdowały się dane:

- 3587 przedsiębiorców telekomunikacyjnych – z czego 1999 (tj. 55,7 %) przedsiębiorców telekomunikacyjnych przekazało dane do systemu, złożyło oświadczenia, że nie świadczą usług lub oświadczyło, że dane przekazuje inna instytucja albo zaznaczyło, że dane znajdujące się w systemie są aktualne, a 1588 (tj. 44,3 %) przedsiębiorców nie złożyło odpowiednich oświadczeń;

¹⁰² Raport zawierający ogólne informacje m.in. o: liczbie użytkowników zalogowanych do systemu, liczbie przedstawicieli operatorów, liczbie instytucji, liczbie wniosków o rejestrację w systemie.

¹⁰³ Zanonimizowana lista zasięgów, zawierająca listę wszystkich zasięgów, z której np. przedsiębiorcy oferujący usługę detaliczną świadczenia usługi dostępu do internetu mogą dowiedzieć się, gdzie dostępny jest zasięg hurtowy, na którym mogą oferować swoje usługi.

¹⁰⁴ W ramach tej funkcjonalności generowane są raporty dotyczące liczby możliwych świadczonych usług przez operatorów w danej gminie.

¹⁰⁵ Umożliwia wygenerowanie raportów za dany okres, np. dzień, tydzień na wybranym obszarze (np. województwo czy cały kraj) dotyczący m.in. liczby punktów adresowych ogółem, liczby punktów adresowych w zasięgu, bez zasięgu, planowane; maksymalnej przepustowości, operatorów w punktach adresowych w zasięgu.

- 2819 jednostek samorządu terytorialnego – z czego 307 jst (tj. 10,9 %) przekazało dane do systemu, złożyło oświadczenia, że nie świadczą usług lub oświadczyło, że dane znajdujące się w systemie są aktualne, a 2512 jst (89,1 %) nie złożyło odpowiednich oświadczeń;
- 718 podmiotów użyteczności publicznej – z czego dwa (0,3 %) podmioty oświadczyły, że nie świadczą usług, a 716 podmiotów (tj. 99,7 %) nie złożyło odpowiednich oświadczeń.

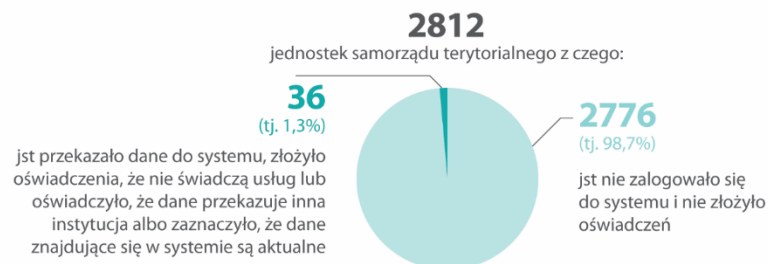
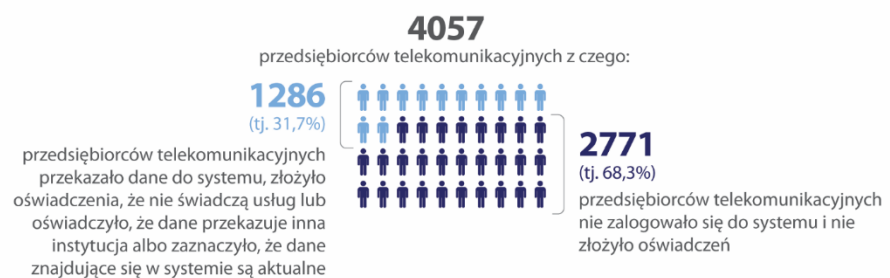
Wiele zobowiązanych podmiotów nie wywiązuje się z obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29k ust. 1 megaustawy (44,3 % przedsiębiorców telekomunikacyjnych, 89,1 % jst i 99,7 % podmiotów użyteczności publicznej)

Zakres danych w systemie SIDUSIS według stanu na 31 grudnia 2022 r. i 30 czerwca 2023 r. dotyczących liczby podmiotów prowadzących działalność m.in. w zakresie usług transmisji danych zapewniających szerokopasmowy internet, tj. podmiotów zobowiązanych do przekazywania informacji zgodnie z art. 29k ust. 1 megaustawy przedstawiono na infografice nr 4. Z danych przedstawionych na infografice wynika, że liczba zobowiązanych podmiotów, które nie wywiązały się z obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29k ust. 1 megaustawy nieznacznie zmalała w I połowie 2023 r. Niemniej jednak nadal 44,3 % przedsiębiorców telekomunikacyjnych, 89,1 % jednostek samorządu terytorialnego i 99,7 % podmiotów użyteczności publicznej nie wywiązało się z ww. obowiązku sprawozdawczego.

Infografika nr 4

Zakres danych w systemie SIDUSIS według stanu na 31 grudnia 2022 r. i 30 czerwca 2023 r.

1. Według stanu na 31 grudnia 2022 r.:

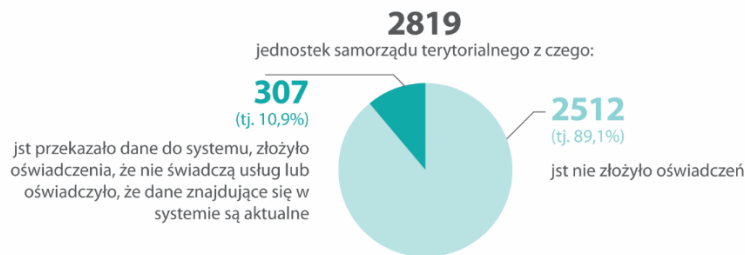
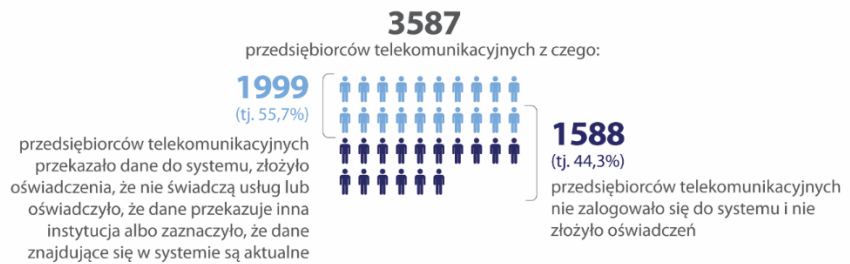

715
podmiotów użyteczności publicznej

nie zalogowało się do SIDUSIS, nie potwierdziło i nie aktualizowało znajdujących się tam danych

2. Według stanu na 30 czerwca 2023 r.:

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Kierownik Zespołu Rozwoju Oprogramowania, Zastępca Kierownika Działu Informatyki w IŁ-PIB (dalej: Kierownik ZRO IŁ-PIB) poinformowała, że w związku z uruchomieniem SIDUSIS od 1 grudnia 2022 r. wszystkie podmioty, których dane zostały zaimportowane z SIIS do SIDUSIS miały obowiązek zalogować się do systemu, potwierdzić te dane oraz zaktualizować w zakresie wynikającym z megaustawy. Dane podmiotów, które nie dokonały aktualizacji do 31 grudnia 2022 r. widniały w SIDUSIS jako podmioty, które nie wypełniły ustawowego obowiązku.

Zastępca Dyrektora DT wskazał, że od momentu zbierania danych w ramach inwentaryzacji infrastruktury podmioty mogły podzielić się, połączyć, zaprzestać wykonywania działalności, mogły również powstać nowe przedsiębiorstwa telekomunikacyjne. W zakresie jednostek samorządu terytorialnego, Zastępca Dyrektora DT poinformował, że SIDUSIS miał być wsparciem dla samorządów, dlatego wprowadzono do niego wszystkie jst, także te które nie były ujęte w rejestrze jst prowadzonym przez Prezesa UKE i nie prowadziły działalności telekomunikacyjnej, i w związku z tym nie były zobowiązane do uzupełnienia danych w SIDUSIS. Jst, które nie świadczyły usług telekomunikacyjnych, były zobowiązane do złożenia oświadczenia, że nie świadczą takich usług.

W toku kontroli ustalono, że system SIDUSIS umożliwia sprawdzenie, czy jednostka zobowiązana do przekazania danych do systemu zgodnie z art. 29k ust. 1 megaustawy, przekazała je w terminie, tj. w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw do 10 dnia każdego miesiąca, a w przypadku dużych przedsiębiorstw co tydzień w każdy piątek. Sprawdzenie czy dany podmiot złożył aktualizację danych możliwe jest poprzez wykorzystanie modułu: „raport

statystyki instytucji”, który umożliwia wyszukiwanie przedsiębiorców. Według stanu na 24 listopada 2023 r. nie było możliwe wygenerowanie automatycznie przez Ministerstwo raportu zbiorczego uwzględniającego dane dotyczące wszystkich podmiotów, które nie dopełniły obowiązku terminowego złożenia aktualizacji danych w SIDUSIS.

Zastępca Dyrektora DT wyjaśnił, że obecnie MC i IŁ-PIB pracują nad zautomatyzowaniem procesu wyszukiwania podmiotów, które nie dopełniły obowiązku złożenia oświadczenia lub aktualizacji danych w SIDUSIS po każdym okresie sprawozdawczym.

Ministerstwo dwukrotnie zwracało się do IŁ-PIB o sporządzenie raportu o podmiotach, które nie dopełniły obowiązku przekazania danych, o którym mowa w art. 29k ust. 1 megaustawy. Następnie po przeprowadzeniu analizy tych danych skierowało do przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz do jednostek samorządu terytorialnego wpisanych do rejestru jst prowadzących działalność telekomunikacyjną pisma informujące o niedopełnieniu obowiązku wynikającego z megaustawy, zawierające wezwanie do niezwłocznego przekazania odpowiednich informacji lub oświadczeń do systemu.

Minister nie korzystał z możliwości nakładania kar pieniężnych na podmioty, które nie dopełniły obowiązku przekazania informacji do systemu SIDUSIS

Stosownie do art. 29q ust. 1 megaustawy, minister właściwy do spraw informatyzacji, jeżeli przemawia za tym charakter lub zakres naruszenia, może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną w wysokości od 100 zł do 100 tys. zł na podmiot, który nie wypełnia obowiązku, o którym mowa w art. 29k ust. 1, 4 lub 5 megaustawy, albo wypełnia go w sposób nierzetelny lub niezgodny z prawdą, biorąc pod uwagę liczbę i wagę stwierdzonych uchybień oraz naruszonych przez podmiot obowiązków.

Minister nie nakładał kar na podmioty, które nie dopełniły obowiązku przekazania informacji do SIDUSIS wynikającego z art. 29k ust. 1 megaustawy. Dyrektor DT wyjaśniła, że *przepisy (...) megaustawy nie mają obligatoryjnego charakteru, ale przewidują fakultatywną możliwość nakładania kar za niedopełnienie obowiązków (...), tj. za uchybienie obowiązkom sprawozdawczym przez podmioty ustawowo zobowiązane. Taka konstrukcja zapobiega niesłusznemu karaniu podmiotów, które np. sprawozdają do SIDUSIS informacje wcześniej uzyskane od innych podmiotów i nie mają możliwości szybkiej weryfikacji otrzymanych danych – jak operatorzy detaliczni świadczący usługi na infrastrukturze operatorów hurtowych. (...) Od momentu uruchomienia SIDUSIS (...) Ministerstwo podjęło kroki, aby dane znajdujące się w systemie były jak najbardziej aktualne i zgodne ze stanem faktycznym. Działania służące temu (...) nie przybrały na razie charakteru kary. Polegały one głównie na wzywaniu do wyjaśnień lub korekt podmiotów, w stosunku do których zaistniały wątpliwości co do rzetelności sprawozdanych danych. Wątpliwości te były wskazywane w zgłoszeniach weryfikacyjnych przekazywanych przez obywateli. Po analizie tych zgłoszeń oraz wezwaniach kierowanych do podmiotów zobowiązanych do przekazywania aktualnych i rzetelnych danych do SIDUSIS, podejmowane są dalsze kroki, które mogą prowadzić do nałożenia kary (...). W tym celu opracowany został – na razie roboczy – dokument mający charakter taryfikatora kar. (...) Uwzględnia on charakter i zakres naruszenia oraz liczbę i wagę stwierdzonych uchybień i naruszonych obowiązków. (...) Brak nakładania przez ministra właściwego ds. informatyzacji kar za nieprzekazywanie danych do SIDUSIS wynikał również z tego, że Prezes UKE weryfikując dane przekazane przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych w ramach inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, po krzyżowej kontroli z danymi udostępnianymi z SIDUSIS, obligatoryjnie nakłada kary na podmioty, które nie wywiązały się z obowiązku inwentaryzacyjnego. W związku z tym nałożenie fakultatywnej kary przez ministra właściwego ds. informatyzacji oraz bezwzględnej kary przez Prezesa UKE mogłoby skutkować podwójnym ukaraniem. Planowane było rozwiązanie tej kwestii poprzez stosowną poprawkę do ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych na etapie prac senackich – poprawka została przyjęta przez komisję senacką, jednak Senat RP opowiedział się za odrzuceniem projektu ustawy w całości. Zmiany te zostały przewidziane w ramach kolejnej wersji projektu ustawy (...).*

Dyrektor DT wyjaśniła, że *budowa SIDUSIS* podyktowana była wieloma czynnikami, m.in. *stworzenie systemu, który zapewni gromadzenie, aktualizację i udostępnienie informacji o punktach adresowych, w których możliwe jest świadczenie usług dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego, w tym także za pomocą sieci mobilnych (FWA – Fixed Wireless Access), lub które znajdują się w zasięgu inwestycji komercyjnych planowanych na najbliższe 3 lata, lub inwestycji realizowanych ze środków publicznych. Zbieranie danych, w sposób ciągły, ma kluczowe znaczenie dla informowania obywateli o postępach w realizowanych projektach, na które oni oczekują. (...) Z jednej strony będą oni mieli wiedzę czy czekać na uruchomienie usług stacjonarnych czy też zdecydować się na usługi mobilne. (...) Dla Ministra Cyfryzacji to narzędzie jest niezwykle cenne do przeprowadzania analiz przyrostu gospodarstw domowych objętych zasięgiem sieci szerokopasmowych (nawet w ujęciu tygodniowym oraz dla wybranego obszaru administracyjnego), a także w zakresie zgłaszania popytu na tego typu usługi. Jest to kluczowe dla podejmowanych przez ministra działań z zakresu kreowania polityki telekomunikacyjnej kraju oraz osiągnięcia celów w zakresie dostępu do szerokopasmowego internetu wskazanych w NPS. Na podstawie tych analiz podejmowane są również interwencje w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy.*

Dyrektor DT poinformowała, że system SIDUSIS różni się od systemów wykorzystywanych przez Prezesa UKE w ramach inwentaryzacji infrastruktury telekomunikacyjnej (SIIS i PIT), w szczególności tym, że dostarcza informacji o punktach adresowych w których mogą być świadczone usługi, a także o pustostanach, aktualnych planach inwestycyjnych, które mają być sfinansowane ze środków prywatnych, jak i publicznych, daje możliwość zgłoszenia popytu na usługi oraz automatycznego powiadamiania operatora o tym, czy bieżącego weryfikowania i potwierdzania danych przez operatorów. Dyrektor DT wskazała również na różnice występujące w raportowaniu do SIDUSIS względem raportowania Prezesowi UKE – inwentaryzacja, która jest obecnie prowadzona w SIDUSIS na podstawie megaustawy, dotyczy świadczonych usług telekomunikacyjnych oraz posiadanej infrastruktury telekomunikacyjnej, natomiast w ramach SIIS, który został wygaszony z końcem 2022 r., sprawozdawany był zasięg usług (rozumiany jako punkty adresowe, w których dany operator może świadczyć usługi) – ostatni raz w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2021 r. Prezes UKE informacje pochodzące z inwentaryzacji za 2021 r., przeprowadzonej w 2022 r., udostępnił w połowie 2023 r., tj. z półrocznym opóźnieniem, co powodowało, że w momencie ich publikacji były już faktycznie nieaktualne i nie odzwierciedlały rzeczywistego stanu faktycznego.

Ponadto Dyrektor DT podała, że *SIDUSIS został wyróżniony jako jeden z finalistów prestiżowego konkursu European Broadband Awards 2023 razem z innymi 14 projektami z całej Unii, podzielonymi na pięć różnych kategorii. (...) W opinii MC funkcjonowanie systemu będzie mieć pozytywny skutek dla wysycenia wybudowanych sieci (...), a także wzrostu zainteresowania wykorzystaniem sieci hurtowych. Dostępność w jednym miejscu informacji o ofertach świadczonych usług oraz danych kontaktowych do przedstawiciela przedsiębiorcy w celu zawarcia umowy pozytywnie wpływają na konkurencję.*

Przychody i wydatki Funduszu Szerokopasmowego

W pkt 5.3 NPS określono m.in., że dostrzegając prawdopodobny brak zabezpieczenia finansowania realizacji celów NPS środkami komercyjnymi oraz środkami polityki spójności, Rząd RP zobowiązał się poszukiwać krajowych źródeł wsparcia. Na mocy art. 16a ust. 1 megaustawy utworzono Fundusz Szerokopasmowy, którego dysponentem jest Minister Cyfryzacji¹⁰⁶. Fundusz Szerokopasmowy jest państwowym funduszem celowym (art. 16a ust. 2 megaustawy).

¹⁰⁶ Przepis ten wszedł w życie z dniem 18 kwietnia 2020 r.

Wysokość i źródła przychodów Funduszu Szerokopasmowego w okresie objętym kontrolą

Łączne przychody Funduszu Szerokopasmowego¹⁰⁷ w okresie objętym kontrolą wynosiły 405 724,3 tys. zł z tytułów określonych w art. 16a ust. 3 pkt 1–4 megaustawy, tj. wpływy z:

- opłat za prawo do wykorzystywania zasobów numeracji;
- 15 % opłat za prawo do dysponowania częstotliwością;
- kar pieniężnych;
- odsetek od wolnych środków Funduszu Szerokopasmowego przekazanych w zarządzanie na podstawie art. 78d ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰⁸.

Wysokość wydatków Funduszu Szerokopasmowego w latach 2021–2023 (do września) i zadania, na które wydatkowano środki

Ponadto, w 2020 r. Fundusz Szerokopasmowy został jednorazowo zasilony wpłatą z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 69 674,3 tys. zł.

W 2020 r. ze środków Funduszu Szerokopasmowego nie były ponoszone wydatki, natomiast od 2021 r. do września 2023 r. (łącznie) z Funduszu Szerokopasmowego poniesiono wydatki w łącznej kwocie 317 475,4 tys. zł.

W 2021 r. środki Funduszu Szerokopasmowego w kwocie 52 927,7 tys. zł – według wyjaśnień – zostały przeznaczone w całości na zadania związane z informatyzacją państwa¹⁰⁹, w tym m.in. na:

- uzupełnienie dotacji celowej na wykonywanie zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową – Państwowy Instytut Badawczy – przekazane środki w 2021 r. pozwoliły na ukończenie procesu wdrażania OSE (zapewniono sfinansowanie podłączenia oraz utrzymanie usług w niemal wszystkich szkołach, które do 2021 r. zgłosiły chęć korzystania z usług OSE);
- uzupełnienie dotacji celowej dla Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego na realizację zadania publicznego pn. *Prace badawcze i rozwojowe w obszarze dotyczącym rozwoju telekomunikacji* – dzięki przekazanim środkom Instytut Łączności m.in. utrzymywał system SIMBA, służący monitorowaniu przebiegu realizacji projektów szerokopasmowych dofinansowanych ze środków PO PC;
- wydatki związane z przygotowaniem, organizacją i przeprowadzeniem międzynarodowego Szczytu Cyfrowego Organizacji Narodów Zjednoczonych pn. *Forum Zarządzania Internetem 2021 r.*;
- wydatki związane z zabezpieczeniem funkcjonowania aplikacji STOPCovid oraz infolinii służb sanitarnych.

W 2022 r. z Funduszu Szerokopasmowego wydatkowano łącznie 124 460,8 tys. zł, w tym: 1960,0 tys. zł na budowę systemu SIDUSIS (tj. na realizację zadania określonego w megaustawie), 70 000,0 tys. zł na dofinansowanie Funduszu Cyberbezpieczeństwa z przeznaczeniem na wypłatę tzw. świadczeń teleinformatycznych dla pracowników podmiotów uczestniczących w Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa, a 52 500,8 tys. zł na zadania związane z informatyzacją państwa¹¹⁰, w tym na:

- uzupełnienie dotacji celowej na wykonywanie zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej przez NASK-PIB – środki zostały przeznaczone m.in. na bieżące zapewnianie szkołom bezpłatnego dostępu do szybkiego, bezpiecznego internetu;

¹⁰⁷ W ramach kontroli P/23/005 *Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego* badanie dotyczyło uzyskania informacji w zakresie wysokości przychodów i wydatków Funduszu Szerokopasmowego w okresie objętym kontrolą, a także źródeł przychodów i zadań, na które wydatkowano środki.

¹⁰⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

¹⁰⁹ Art. 55 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.).

¹¹⁰ Na podstawie art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2445, ze zm.).

- zapewnienie usług w zakresie zapewnienia i utrzymania infrastruktury wysoko wydajnych serwerów wirtualnych o wysokim stopniu niezawodności, dedykowanych połączeń transmisji danych oraz dostępu do sieci internet klasy operatorskiej wraz z zastosowaniem innowacyjnych technik ochrony przed atakami typu DDoS, na potrzeby utrzymania automatycznego systemu masowej komunikacji telefonicznej z obywatelem do zwalczania pandemii SARS-COV-2, w szczególności infolinii Narodowego Programu Szczepień 989;
- obsługę użytkowników serwisu gov.pl.

W 2023 r. (do 30 września) środki Funduszu Szerokopasmowego wydatkowano w łącznej kwocie 140 086,9 tys. zł, w tym: 1873,3 tys. zł na budowę systemu SIDUSIS oraz budowę sieci dostępu do szybkiego internetu przez gminy (tj. na realizację zadania określonego w megaustawie), 132 000,0 tys. zł na dofinansowanie Funduszu Cyberbezpieczeństwa, a 6213,6 tys. zł na zadania związane z informatyzacją państwa¹¹¹, w tym na:

- udzielenie dotacji celowej na wykonywanie zadań operatora Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej, dzięki czemu utrzymano funkcjonowanie OSE oraz nieodpłatne świadczenie usług szkołom uczestniczącym w OSE;
- udzielenie dotacji celowej IŁ-PIB na prace badawcze i rozwojowe w obszarze telekomunikacji;
- zakup oprogramowania Cyber Threat Intelligence, wspierającego odporność sieci i systemów MC przed zagrożeniami cybernetycznymi.

Dyrektor DT poinformowała, że ogłoszenie naboru na dofinansowanie koordynatorów szerokopasmowych w jst z Funduszu Szerokopasmowego było planowane w 2023 r., jednakże ze względu na zmianę priorytetów odstąpiono od tego działania.

NIK zwraca uwagę, że z Funduszu Szerokopasmowego w latach 2021–2023 (do 30 września 2023 r.) finansowano nie tylko wydatki na wsparcie budowy sieci szerokopasmowych oraz na poprawę dostępu do internetu szerokopasmowego na obszarze białych plam, lecz w znacznej mierze wydatki na inne zadania dotyczące informatyzacji państwa, niezwiązane z celami NPS, dofinansowano również funkcjonowanie Funduszu Cyberbezpieczeństwa z przeznaczeniem na wypłatę tzw. świadczeń teleinformatycznych dla podmiotów uczestniczących w Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa. Wprawdzie pozwalały na to przepisy ustaw o budżecie i megaustawy, jednak nie przyczyniało się to do rozwoju internetu szerokopasmowego i realizacji celów NPS. Finansowanie z Funduszu Szerokopasmowego innych zadań niż te, dla których fundusz celowy został utworzony, nie służy rozwojowi sieci i poprawie dostępu do internetu szerokopasmowego, ani przejrzystości finansów publicznych.

5.1.2. Działania podejmowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w celu zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej podejmował w latach 2019–2023 działania określone w NPS w celu zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS. Stwierdzono jednak opóźnienia w uruchomieniu od 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu pn. Punkt Informacyjny ds. Telekomunikacji (PIT) oraz problemy w jego funkcjonowaniu.

System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej (SIIS), do końca 2022 r. był podstawowym systemem, do którego podmioty obowiązane¹¹² przesyłały informacje o infrastrukturze telekomunikacyjnej i świadczonych

¹¹¹ Na podstawie art. 32 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 2666, ze zm.).

¹¹² Przedsiębiorcy telekomunikacyjni, jednostki samorządu terytorialnego i podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej.

usługach. System ten miał zaimplementowane mechanizmy kontrolne weryfikujące wprowadzane dane. Prezes UKE wyznaczając punkty adresowe, które nie znajdowały się w zasięgu sieci dostępu do internetu, tzw. białe plamy NGA, korzystał z danych przekazywanych corocznie do SIIS.

Prezes UKE, nie uruchomił od 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu PIT, a po uruchomieniu systemu 27 stycznia 2023 r. występowały problemy z jego działaniem, uniemożliwiając podmiotom obowiązującym wykonanie obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 ust. 2a i 29c ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym. Prezes UKE podjął działania umożliwiające przekazywanie informacji alternatywnym kanałem za pomocą narzędzia „Inwentaryzacja UKE”, dostępnego na stronie Urzędu dopiero od 15 marca 2023 r.

Prezes UKE wszczywał postępowania przewidziane w art. 209 ust. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne i nakładał kary na podmioty, które nie wypełniły obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 megaustawy. W wyniku prawomocnych decyzji w latach 2019–2023 zapłacono kary w łącznej wysokości 1673,1 tys. zł (69,4 % łącznej wartości nałożonych kar).

Prezes UKE w sposób rzetelny, na podstawie kompletnych danych, przygotował informacje o rozwoju sieci w kraju na potrzeby monitoringu wskaźników realizacji celów NPS dotyczących internetu stacjonarnego.

Realizowane przez Prezesa UKE zadania w ramach I osi priorytetowej POPC

W dniu 3 czerwca 2015 r. pomiędzy Prezesem UKE, Ministrem Infrastruktury i Rozwoju i CPPC zawarto Porozumienie trójstronne¹¹³ w sprawie realizacji przez UKE niektórych zadań związanych z realizacją I osi priorytetowej POPC *Powszechny dostęp do szybkiego internetu*. Według tego Porozumienia do zadań UKE należało: [1] określanie obszarów interwencji, w ramach poszczególnych naborów wniosków o dofinansowanie w zakresie I osi priorytetowej POPC, [2] udział w procedurze wyboru projektów i procedurze odwoławczej, [3] wsparcie specjalistyczne Instytucji Pośredniczącej – CPPC i Instytucji Zarządzającej – Ministerstwa właściwego w sprawach rozwoju regionalnego¹¹⁴, [4] wykonywanie zadań w zakresie monitoringu i kontroli. W szczególności Prezes UKE realizował zadania, które polegały na:

- ocenie merytorycznej projektów złożonych przez wnioskodawców,
- monitorowaniu realizacji projektów w zakresie aspektów technicznych, czy zbudowana infrastruktura została wykonana zgodnie z umową o dofinansowanie oraz przedstawioną przez beneficjenta dokumentacją,
- sporządzaniu opinii o wnioskowanych przez beneficjentów programu POPC zmianach pierwotnych założeń projektu oraz kryteriów merytorycznych,
- organizacji warsztatów dla beneficjentów programu POPC dotyczących oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie, praktycznych aspektów prowadzenia kontroli budowy sieci i dobrych praktyk budowy sieci.

Realizacja obowiązków sprawozdawczych przez podmioty zobowiązane w ramach systemu SIIS prowadzonego przez Prezesa UKE

Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 megaustawy w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., Prezes UKE zobowiązany był do sporządzania dla terytorium RP i na bieżąco, nie rzadziej niż raz na rok, weryfikacji i aktualizacji, w formie elektronicznej, inwentaryzacji przedstawiającej m.in. informacje o usługach transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu, pokrycie istniejącą infrastrukturą telekomunikacyjną i publicznymi sieciami telekomunikacyjnymi zapewniającymi lub umożliwiającymi zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu, z odrębnym zaznaczeniem łączy światłowodowych i sieci bezprzewodowych, oraz budynkami umożliwiającymi kolokację. W celu wykonania tego obowiązku, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, jst prowadzące działalność z zakresu telekomunikacji lub podmioty, którym jst powierzyła prowadzenie działalności, podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej, przedsiębiorcy telekomunikacyjni byli zobowiązani do przekazania za pomocą SIIS corocznie tych

¹¹³ Dalej: Porozumienie.

¹¹⁴ Zadania Instytucji Zarządzającej POPC wykonywało Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, a następnie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

informacji i ich aktualizacji w terminie do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku. W przypadku braku posiadania ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług podmioty te składały oświadczenie o nieposiadaniu takiej infrastruktury lub nieświadczeniu tych usług.

SIIS był systemem teleinformatycznym prowadzonym od 2014 r. do końca 2022 r. przez Prezesa UKE. SIIS służył do gromadzenia, przetwarzania, prezentowania i udostępniania informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz budynkach umożliwiających kolokację. System ten poprzez zaimplementowane mechanizmy kontroli poprawności formalnej oraz logicznej przekazywanych przez podmioty informacji zapewniał kompletność i spójność danych. W przypadkach, w których wykryto podejrzenie nieprawidłowości przekazanych danych, przedsiębiorcy telekomunikacyjni wzywani byli na podstawie art. 6 Pt do przekazania określonych informacji celem weryfikacji prawdziwości i kompletności informacji, o których mowa w art. 29 megaustawy. Ponadto pracownicy UKE weryfikowali spójność danych i przeprowadzali kontrole terenowe.

Dane o liczbie podmiotów zobowiązanych do przekazania danych do systemu SIIS oraz podmiotów, które nie wykonały tego obowiązku

W latach 2019–2022 malała liczba podmiotów zobowiązanych do przekazania danych sprawozdawczych¹¹⁵ dotyczących usług i infrastruktury telekomunikacyjnej zapewniającej lub umożliwiającej zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu w ramach prowadzonej corocznie przez Prezesa UKE inwentaryzacji. Prezes UKE prowadził rejestr przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz jst wykonujących działalność telekomunikacyjną, ale nie prowadził takiego rejestru dla podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej. W przypadku przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązkwowi takiemu podlegało od 5453 przedsiębiorców telekomunikacyjnych zobowiązanych do przekazania danych w 2019 r. do 4034 przedsiębiorców w 2022 r. W przypadku jst liczba ta utrzymywała się na tym samym poziomie i wynosiła 2808 jst w latach 2019–2020, a w latach 2021–2022 było to 2807 jst.

Natomiast niewykonanie obowiązku sprawozdawczego dotyczyło od 2552 przedsiębiorców telekomunikacyjnych za 2018 r. do 339 za 2021 r. W przypadku jst było to od 2308 jednostek za 2018 r. do 301 za 2022 r.

Nakładanie kar pieniężnych przez Prezesa UKE

Prezes UKE, wobec podmiotów, które nie wykonały obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 megaustawy, podejmował działania w celu wykonania tego obowiązku, w szczególności poprzez wszczęcie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kar pieniężnych. Proces koordynowania nakładania administracyjnych kar pieniężnych realizował Departament Kontroli UKE, natomiast postępowania w sprawie nałożenia kar pieniężnych były prowadzone przez delegatury i Departament Kontroli UKE.

Weryfikacja zasadności wszczęcia postępowania następowała po analizie całokształtu dostępnych materiałów dotyczących podmiotu i naruszenia. Charakter i zakres naruszenia, w przypadku niedochowania obowiązku przekazania danych o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, były ustalane i oceniane indywidualnie w każdej sprawie w oparciu o dyspozycje przepisu art. 209 ust. 1¹ pkt 1 Pt oraz przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹¹⁶. Powyższy sposób działania wynikał z opinii prawnej „Analiza zagadnień DK¹¹⁷ w zakresie podstaw niewszczyniania postępowań o nałożenia kary za brak sprawozdawczości”. W przypadku braku zasadności wszczęcia postępowania notatka służbowa opiniowana była przez Departament Kontroli.

W latach 2019–2023 (do 23 listopada 2023 r.) Prezes UKE wszczął 1049 postępowań z art. 209 ust. 1¹ pkt 1 Pt dotyczących niewypełnienia obowiązku sprawozdawczego, z czego zakończył 1044 postępowania. W wyniku prawomocnych decyzji dotyczących ww. postępowań Prezes UKE nałożył kary w latach 2019–2023 (do 23 listopada 2023 r.) w łącznej wysokości 2410,2 tys. zł. Ukarane podmioty zapłaciły kary w łącznej wysokości 1673,1 tys. zł.¹¹⁸ Zapłacone kary

¹¹⁵ Podmioty, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy.

¹¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Dalej: Kpa.

¹¹⁷ Departamentu Kontroli UKE.

¹¹⁸ Dane dotyczące kwot łącznych kar nałożonych w danym roku i dane dotyczące łącznej kwoty zapłaconych kar zostały opracowane na podstawie roboczych zestawień Biura Finansów UKE. Analityka księgowa środków wpłacanych na konto UKE z tytułu kar nie była prowadzona

Wyznaczanie obszarów wsparcia, tzw. białych plam, przez Prezesa UKE

stanowiły 69,4 % kwoty nałożonych w latach 2019–2023 (do 23 listopada 2023 r.). Według stanu na 30 września 2023 r. Prezes UKE prowadził z art. 209 ust. 1¹ pkt 1 Pt cztery postępowania wobec podmiotów, które nie wypełniły obowiązku sprawozdawczego, wszczęte odpowiednio w roku 2019 (jedno postępowanie), w roku 2022 (dwa postępowania), w roku 2023 (jedno postępowanie). W wyniku przeprowadzonych postępowań obowiązek sprawozdawczy w latach 2019–2023 (do 23 listopada 2023 r.) wykonały 504 podmioty.

Dane gromadzone corocznie przez Prezesa UKE w trybie inwentaryzacji w systemie SIIS oraz baza punktów adresowych opracowana na podstawie rejestrów Głównego Geodety Kraju (Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju) i Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (System identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań), służyły do wyznaczania obszarów wsparcia, tzw. białych plam NGA, w procesie naboru wniosków w trybie konkursowym na dofinansowanie realizacji projektów ze środków POPC, w tym na potrzeby IV konkursu I osi POPC. Do białych plam NGA zaliczano lokalizacje, w których podczas inwentaryzacji nie wykazano:

- zasięgów światłowodowych w technologiach dostępowych,
- zasięgów miedzianych parowych, miedzianych współosiowych, usług radiowych z przepustowością minimalną wynoszącą 30 Mb/s,
- punktów adresowych, co do których nie przedstawiono wiarygodnych planów inwestycyjnych w ramach konsultacji społecznych obszarów białych NGA,
- obszarów, w których nie są realizowane projekty polegające na budowie sieci dostępowych.

Konsultacje obszarów białych NGA organizowane były corocznie przez Ministerstwo Cyfryzacji obejmowały inwestycje planowane lub realizowane w okresie 3 lat w zależności od daty ich ogłoszenia (począwszy od 1 stycznia danego roku). Takie obszary nie były uwzględniane w interwencjach I osi priorytetowej POPC.

Infografika nr 5

Proces wyznaczania przez Prezesa UKE punktów adresowych do wsparcia ze środków POPC

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Przy wyznaczaniu obszarów do dofinansowania w ramach czterech konkursów POPC, Prezes UKE wykorzystywał Model Kosztowo-Popytowy (MKP), który poza szacowaniem kosztów i przychodów, uwzględniał tempo udostępniania sieci oraz rozkład inwestycji w czasie. Dla każdego obszaru inwestycyjnego wyliczany był wskaźnik NPV (wartość bieżąca netto), uwzględniający oczekiwane przepływy środków pieniężnych (przychody, nakłady inwestycyjne, wartość rezydualną projektu, koszty operacyjne itp.). Zgodnie z założeniami POPC z obszarów inwestycyjnych usuwane były obszary potencjalnie opłacalne, a więc w których wskaźnik NPV przyjmował dodatnie wartości. NPV większy od 0 oznaczał zwrot kosztów oraz uzyskanie przychodu z tytułu inwestycji, natomiast ujemny tzw. lukę inwestycyjną.

w podziale na podstawy prawne ich nałożenia. Wszystkie środki wpłacane z tytułu kar klasyfikowane były w paragrafie 0580 klasyfikacji budżetowej – wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych. Wpływy środków na konto UKE z tytułu nałożonych kar nie zawsze były odnotowywane w tym samym roku, w którym była nałożona kara.

Realizacja obowiązków sprawozdawczych przez podmioty zobowiązane w ramach systemu PIT od 1 stycznia 2023 r.

Zgodnie z art. 29b ust. 2 i 3 megaustawy oraz §6 rozporządzenia z 19 grudnia 2022 r. w sprawie inwentaryzacji, od dnia 1 stycznia 2023 r. informacje dotyczące inwentaryzacji miały być przekazywane Prezesowi UKE drogą elektroniczną za pomocą systemu PIT, dwa razy w roku, w terminie do dnia 31 sierpnia – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca, oraz w terminie do dnia 28 lutego – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku. W ramach nowych regulacji podmioty zobowiązane nie miały obowiązku raportowania wszystkich danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej służącej zapewnieniu internetu szerokopasmowego, tj. nie przekazywały Prezesowi UKE punktów adresowych, które uprzednio były raportowane do systemu SIIS, a są od 2023 r. raportowane Ministrowi Cyfryzacji do systemu SIDUSIS.

Niedziałający system PIT od 1 stycznia 2023 r.

Prezes UKE nie zapewnił możliwości wykonania obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 ust. 2a i art. 29c megaustawy od 1 do 27 stycznia 2023 r. Przeznaczony do tego celu system PIT na dzień 1 stycznia 2023 r. nie działał i nie umożliwiał przekazywania ww. informacji przez podmioty obowiązane, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, na potrzeby prowadzonej przez Prezesa UKE inwentaryzacji. Opóźnienie wynikało z faktu nieterminowej realizacji modernizacji systemu PIT¹¹⁹ przez jego wykonawcę. Funkcjonalność modernizowanego systemu PIT umożliwiająca sprawozdawanie danych została uruchomiona dopiero 27 stycznia 2023 r. Po uruchomieniu systemu pojawiały się jednak problemy utrudniające wykonanie obowiązku sprawozdawczego, które dotyczyły przede wszystkim dostępu do systemu, wydajności systemu (logowania do systemu), importu danych, błędów systemu wynikających z nieprawidłowej implementacji zapisów prawa oraz zapisów umowy. Występowały one w okresie od uruchomienia systemu do 30 czerwca 2023 r.

Wobec pojawiających się problemów technicznych związanych z funkcjonowaniem systemu PIT, 27 lutego 2023 r. wyłączono ten system. Ponownie system PIT uruchomiono 3 marca 2023 r., jednak z uwagi na jego ograniczoną wydajność (system mógł obsłużyć jednorazowo około 30 użytkowników) został on udostępniony trzynastu największym operatorom, którzy w poprzednich latach w wyniku realizacji obowiązku sprawozdawczego przekazali dane nt. około 66,3 % rynku usług telekomunikacyjnych¹²⁰. Dla tych podmiotów możliwość przekazania danych w systemie PIT istniała do końca okresu sprawozdawczego¹²¹. Z uwagi na dalsze występowanie problemów z wydajnością systemu 15 marca 2023 r. umożliwiono przekazywanie informacji alternatywnym kanałem, za pomocą narzędzia „Inwentaryzacja UKE” dostępnego na stronie internetowej UKE oraz za pomocą PUE¹²². Narzędzie „Inwentaryzacja UKE” wykorzystywane było do 30 czerwca 2023 r. a dane pochodzące z tego narzędzia następnie wprowadzane były do systemu PIT przez pracowników UKE celem ich weryfikacji.

Prezes UKE był informowany przez podmioty zobowiązane o problemach dotyczących realizacji obowiązku informacyjnego w ramach inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych. Na wszystkie zgłoszenia przesłane za pośrednictwem Helpdesk lub zgłoszone przez CallCenter, zawierające zapytania dotyczące problemów z przekazaniem danych udzielona została odpowiedź przez pracowników UKE lub pracowników wykonawcy systemu PIT.

Dodatkowo na stronie internetowej UKE, w sekcji pomoc zamieszczone były materiały i nagrania, dzięki którym użytkownik mógł znaleźć informacje umożliwiające samodzielną poprawę danych. Na przełomie lipca i sierpnia 2023 r. prowadzone były cykliczne spotkania, podczas których podmioty mogły uzyskać pomoc w zakresie poprawnego przygotowania danych.

¹¹⁹ Według stanu na dzień 27 listopada 2023 r., umowa była jeszcze w trakcie realizacji, a Zamawiający kierował do Wykonawcy wezwania do należytego jej wykonania.

¹²⁰ Zgodnie ze stanem na 2021 r.

¹²¹ Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy – Ordynacja podatkowa (Dz. U. poz. 511), Prezes UKE nie wszczyna postępowania w sprawie wydania decyzji o nałożeniu kary pieniężnej, jeżeli podmiot zobowiązany do wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, wykona ten obowiązek za rok 2022 w zakresie, o którym mowa w art. 29 ust. 2a: pkt 1 lit, b po dniu 28 lutego 2023 r., pkt 2 po dniu 31 marca 2023 r., jednak nie później niż do dnia 31 maja 2023 r.

¹²² PUE to platforma, która w prosty sposób pozwala na przesyłanie dokumentów (wniosków, formularzy, skarg) drogą elektroniczną przy użyciu Profilu zaufanego.

Konsekwencją niedziałającego systemu PIT był brak posiadania przez Prezesa UKE danych za 2022 r. do wyznaczenia obszarów wsparcia w ramach konkursu FERC w czerwcu 2023 r.

Opis nieprawidłowości

Prezes UKE podejmował działania w zakresie przygotowania UKE do umożliwienia podmiotom obowiązanych wykonania obowiązku sprawozdawczego z naruszeniem zasad rzetelności, w konsekwencji nie zapewnił w okresie od 1 do 27 stycznia 2023 r. oraz w okresie od 27 lutego do 15 marca 2023 r. podmiotom obowiązanych możliwości wykonania obowiązku sprawozdawczego, określonego w art. 29 megaustawy (poza udzieleniem nielicznej grupie 13 największych przedsiębiorców telekomunikacyjnych dostępu do modernizowanego systemu PIT od 3 marca 2023 r.). Przyczyną powyższego było nieterminowe wdrożenie modyfikacji systemu PIT przez jego wykonawcę (w ramach zawartej 4 marca 2022 r. umowy) oraz problemy z wydajnością aplikacji, a także późne wdrożenie rozwiązania alternatywnego „Inwentaryzacja UKE”.

Prezes UKE wyjaśnił, że wstrzymanie z udostępnieniem podmiotom obowiązanych alternatywnego narzędzia inwentaryzacja UKE wynikało z zaufania deklaracjom wykonawcy modernizacji systemu PIT dotyczącym niezwłocznego uruchomienia systemu PIT i chęci uniknięcia zwielokrotnienia kanałów, którymi zobligowane podmioty miałyby przekazywać dane, co mogłoby wprowadzić chaos informacyjny. Jednakże pomimo deklaracji wykonawcy o finalizacji prac, system PIT został uruchomiony dopiero 27 stycznia 2023 r. Pomimo deklaracji wykonawcy o gotowości systemu do prowadzenia inwentaryzacji, o której mowa w art. 29 megaustawy, w dniu 27 lutego 2023 r. z powodu problemów wydajnościowych dostęp do systemu PIT został ograniczony. Z uwagi na to, że wykonawca nie rozwiązał problemów z wydajnością systemu Prezes UKE w dniu 15 marca 2023 uruchomił alternatywny kanał (Inwentaryzacja UKE), poprzez który podmioty mogły przekazywać dane w ramach prowadzonej inwentaryzacji. System PIT do 31 maja 2023 r. dostępny był dla podmiotów telekomunikacyjnych, które rozpoczęły przekazywanie danych w systemie PIT, ale ich nie zakończyły.

NIK wskazuje, że Prezes UKE powinien właściwie zarządzać ryzykami niezyskania przedmiotowej funkcjonalności w planowanym czasie, co wynika ze standardów kontroli zarządczej¹²³ wydanych przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Prezes UKE mógł przewidzieć opóźnienie w dostarczeniu kolejnego etapu w postaci wersji systemu PIT umożliwiającej gromadzenie danych sprawozdawczych. Ponadto, Prezes UKE – jako zamawiający – był zobowiązany do egzekwowania od wykonawcy terminowej realizacji umowy, a samo poleganie na deklaracjach wykonawcy nie było skutecznym narzędziem nadzoru nad realizowanym zadaniem inwestycyjnym. Narzędzie „Inwentaryzacja UKE” zostało udostępnione dopiero 15 marca 2023 r. Udostępnienie narzędzia „Inwentaryzacja UKE” od początku okresu sprawozdawczego umożliwiłoby wcześniejszą realizację obowiązku sprawozdawczego przez podmioty obowiązane. System PIT dopiero w wersji uruchomionej od 30 czerwca 2023 r. na potrzeby inwentaryzacji prowadzonej w terminie 1 lipca – 31 sierpnia 2023 r. umożliwił przeprowadzenie inwentaryzacji w oparciu o art. 29 megaustawy w pełnym zakresie.

Nie wszystkie podmioty przekazały dane do systemu PIT w terminach określonych w art. 29 ust. 2a megaustawy

W ramach każdego z dwóch okresów sprawozdawczych w 2023 r.¹²⁴ nie wszystkie podmioty przekazały dane do systemu PIT w terminach określonych w art. 29 ust. 2a megaustawy. W przypadku przedsiębiorców telekomunikacyjnych, na koniec 2022 r. do wykonania obowiązku sprawozdawczego zobowiązanych było 3900 przedsiębiorców a na koniec czerwca 2023 r. 3819 przedsiębiorców telekomunikacyjnych. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, na koniec 2022 r. do wykonania obowiązku sprawozdawczego zobowiązane były 542 jednostki samorządu terytorialnego a na koniec czerwca 2023 r. 530 jst. Danych sprawozdawczych za 2022 r. nie przekazało 703 przedsiębiorców telekomunikacyjnych i 301 jednostek samorządu terytorialnego. Danych sprawozdawczych za I półrocze 2023 r. nie przekazało 961 przedsiębiorców telekomunikacyjnych i 307 jednostek samorządu terytorialnego. Na dzień

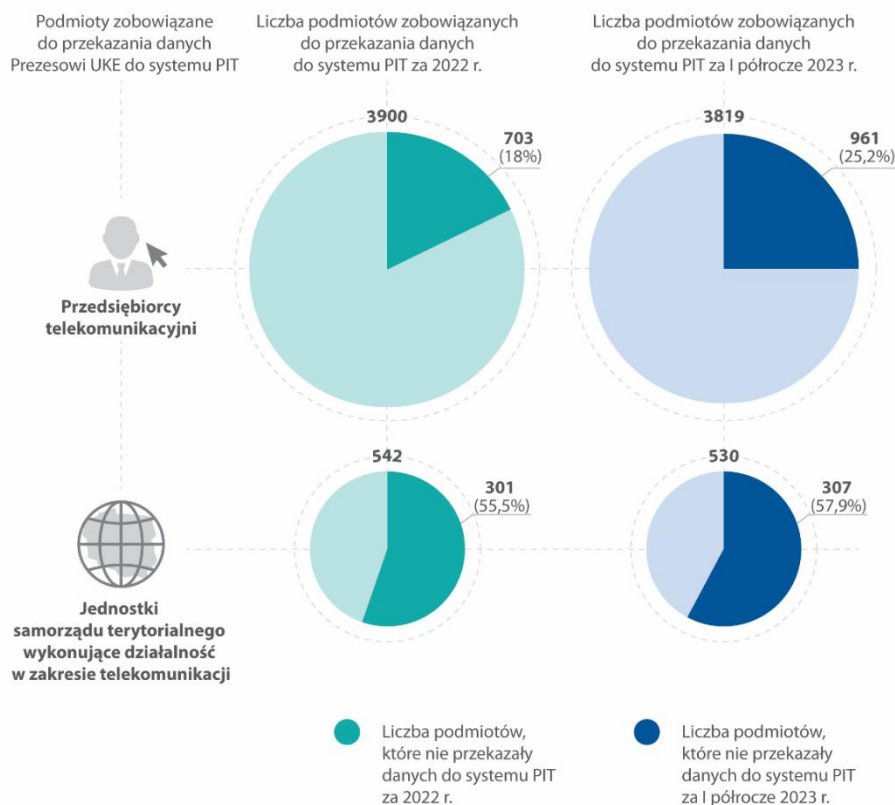
¹²³ Załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. (poz. 84) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, Rozdział B, Cele i zarządzanie ryzykiem – standardy nr 7–9.

¹²⁴ Pierwszy okres sprawozdawczy za drugą połowę 2022 r., drugi okres sprawozdawczy za pierwszą połowę 2023 r.

zakończenia kontroli, Prezes UKE przygotowywał listę podmiotów, które nie wykonały obowiązku sprawozdawczego za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. oraz za okres 1 stycznia – 30 czerwca 2023 r., na potrzeby ewentualnych przyszłych postępowań w związku z niewypełnieniem obowiązku sprawozdawczego.

Infografika nr 6

Realizacja przez podmioty zobowiązane obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 megaustawy w 2023 r. za pomocą systemu PIT

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Prezes UKE przygotował informacje o rozwoju sieci w kraju na potrzeby monitoringu wskaźników realizacji celów NPS, dotyczących internetu stacjonarnego

Prezes UKE zgodnie z art. 192 ust. 3 Pt, w latach 2019–2023 w terminie do 30 czerwca danego roku, ogłaszał w Biuletynie Informacji Publicznej UKE raport o stanie rynku telekomunikacyjnego za rok ubiegły¹²⁵. Raport ten uwzględniał pokrycie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zasięgiem stacjonarnych i ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych oraz zawierał informacje w zakresie wskaźników realizacji celów NPS dotyczących internetu stacjonarnego za lata 2019–2021. Przygotowanie informacji za lata 2019–2021 odbywało się na podstawie danych gromadzonych w systemie SIIS oraz danych adresowych pochodzących z Państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju oraz Systemu identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań. Wskaźnik „Odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s” za rok 2022 został określony na podstawie danych z systemu PIT oraz narzędzia „Inwentaryzacja UKE”. Na podstawie art. 29j megaustawy źródłem danych o zasięgach sieci wykorzystywanych do analizy spełnienia wskaźników realizacji celów NPS za rok 2022 był system SIDUSIS¹²⁶.

¹²⁵ „Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego za 2019 rok” został opublikowany w dniu 31 lipca 2020 r., co było zgodne z art. 82 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 695), który stanowi, że Prezes UKE ogłasza raport o stanie rynku telekomunikacyjnego, o którym mowa w art. 192 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 35, za rok 2019 do dnia 31 lipca 2020 r.

¹²⁶ Dotyczy następujących wskaźników NPS: Odsetek gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s; Odsetek gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości dosyłowej łącza wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością jej zwiększenia do przepustowości mierzonej w gigabitach.

Prezes UKE udostępniał dane niezbędne do przeprowadzenia przez Ministra Cyfryzacji oceny postępów w osiągnięciu wskaźników realizacji celów określonych w NPS

Prezes UKE nie określił poziomu wartości do osiągnięcia dla wskaźników „Odsetek długości przebiegu tras głównych szlaków komunikacyjnych z „niezakłóconym dostępem do sieci 5G” oraz „Liczba obszarów miejskich w Polsce posiadająca w pełni rozwiniętą usługę komercyjną łączności 5G”, w związku z brakiem uwzględnienia technologii 5G w obowiązujących przepisach w odniesieniu do danych gromadzonych w ramach inwentaryzacji. Naczelnik Wydziału Legislacji i Prawa Unijnego Departamentu Prawnego UKE 3 września 2021 r. przesłała do Ministerstwa Cyfryzacji projekt rozporządzenia w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych w celu dalszego procedowania. Technologia 5G została ujęta w nowym rozporządzeniu w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych, które weszło w życie w grudniu 2022 r. Prezes UKE wyjaśnił, że UKE zamierza opracować algorytm pozwalający określić wskaźniki do końca I kwartału 2024 r.

Dane prezentowane w przedmiotowym raporcie były odzwierciedleniem informacji przekazywanych w ramach corocznej sprawozdawczości przez zobligowane do tego podmioty, przy czym przedsiębiorcy telekomunikacyjni¹²⁷, którzy nie wywiązali się z ustawowego obowiązku przekazywania danych do SIIS¹²⁸, stanowili w 2019 r. 0,36 % odsetka usług sprawozdanych, w 2020 r. 1,17 %, a w 2021 r. 0,15 %¹²⁹. Przedsiębiorcy telekomunikacyjni¹³⁰, którzy nie wywiązali się z ustawowego obowiązku przekazywania danych za 2022 r. do PIT oraz narzędzia „Inwentaryzacja UKE”, na podstawie którego określono wartość wskaźnika realizacji celu „Odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”, stanowili 1,52 % odsetka usług sprawozdanych¹³¹.

5.1.3. Działania podejmowane przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa

CPPC wykonywało zadania Instytucji Pośredniczącej dla I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

CPPC jako Instytucja Pośrednicząca (IP) w POPC, w tym dla I osi priorytetowej *Powszechny dostęp do szybkiego internetu*, w celu realizacji NPS, przeprowadziło cztery nabory na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach I osi priorytetowej POPC, w tym objęty szczegółowym badaniem IV konkurs pn. *Powszechny dostęp do szybkiego Internetu*¹³². Ponadto, w ramach I osi priorytetowej, przeprowadzono nabór *Publiczny Internet dla każdego*, skierowany do gmin¹³³.

¹²⁷ W ogólnej statystyce nie uwzględniono: 1. Przedsiębiorstw telekomunikacyjnych zagranicznych nieposiadających swojej placówki/siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, ale wpisanych do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych z uwagi na brak obowiązku przekazywania danych do SIIS. 2. Przedsiębiorców telekomunikacyjnych niewpisanych do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych w latach poprzednich, czyli w latach, na podstawie których dokonywane były obliczenia z uwagi na brak obowiązku przekazania danych.

¹²⁸ Informacje w poszczególnych latach zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez zobowiązane podmioty w roku poprzedzającym daną inwentaryzację.

¹²⁹ W procentowej statystyce usług uwzględniono dane w zakresie usług przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej nie podlegały weryfikacji wywiązania się z obowiązku inwentaryzacyjnego z uwagi na fakt, że działalność telekomunikacyjna nie była ich głównym zadaniem statutowym oraz stanowiła niewielki udział w zakresie posiadanej infrastruktury telekomunikacyjnej oraz świadczonych usług telekomunikacyjnych.

¹³⁰ Do obliczeń nie uwzględniono: 1. Przedsiębiorców telekomunikacyjnych zagranicznych nieposiadających swojej placówki/siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, ale wpisanych do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych z uwagi na brak obowiązku przekazywania danych do SIIS. 2. Przedsiębiorców telekomunikacyjnych wpisanych do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych w 2022 r. z uwagi na brak obowiązku przekazania danych za 2021 rok. 3. Podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej z uwagi na brak wykazu takich podmiotów.

¹³¹ Informacje w poszczególnych latach zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez zobowiązane podmioty w roku poprzedzającym daną inwentaryzację. Odsetek został oszacowany na podstawie danych dotyczących liczby świadczonych usług przekazanych przez te podmioty do SIIS za rok 2021 w odniesieniu do wszystkich danych dotyczących usług przekazanych za rok 2021 r.

¹³² Nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19.

¹³³ Nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19.

**Przygotowanie listy
obszarów do wsparcia
w IV konkursie I osi
priorytetowej POPC**

Wyznaczenie obszarów wsparcia w IV konkursie I osi priorytetowej POPC

Zgodnie z Porozumieniem Trójstronnym¹³⁴ lista obszarów interwencji do IV konkursu I osi priorytetowej POPC, została przygotowana przez Prezesa UKE na podstawie informacji pochodzących z inwentaryzacji przeprowadzonej z wykorzystaniem wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych przez Ministra Cyfryzacji i przekazana 31 października 2019 r. do Ministra Cyfryzacji¹³⁵. Minister Cyfryzacji pismem¹³⁶ z 31 października 2019 r. przekazał do CPPC zatwierdzoną listę obszarów interwencji wyznaczonych do IV konkursu wraz z załącznikami, z prośbą o ich włączenie do dokumentacji konkursowej.

Na podstawie danych z inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych prowadzonej przez Prezesa UKE na podstawie megaustawy, określano kwalifikację danego punktu adresowego, wskazując czy jest on białą, czy czarną plamą NGA¹³⁷. Czarne plamy wskazane przez operatorów telekomunikacyjnych w trakcie inwentaryzacji nie zostały zakwalifikowane do udziału w POPC.

Głównym zasobem danych wykorzystywanych do wyznaczania obszarów interwencji w IV konkursie była baza punktów adresowych opracowana na podstawie rejestrów Głównego Geodety Kraju (PRG – Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju) i Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (NOBC – System identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań). Proces pozyskiwania danych był wspierany systemami informatycznymi dostarczającymi dane źródłowe tj. przez m.in. System Informacji o Infrastrukturze Szerokopasmowej (SIIS) oraz system Punkt informacyjny do spraw telekomunikacji (PIT).

Na potrzeby IV konkursu POPC przyjęto dane według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. W IV konkursie do listy białych plam NGA były zaliczone adresy budynków, dla których m.in.:

- nie potwierdzono realizacji wiarygodnych planów inwestycyjnych zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych przez Ministra Cyfryzacji w 2015, 2016, 2017 i 2018 r.;
- nie wskazano na realizację projektów w ramach poprzednich konkursów POPC; zostały rozwiązane umowy o dofinansowanie realizacji projektu zawarte w ramach II i III (runda 1 i 2) konkursu I osi priorytetowej POPC.

Od listy białych plam NGA utworzonej po ww. konsultacjach odejmowane były dodatkowo dla IV konkursu: adresy znajdujące się w sąsiedztwie NGA (na podstawie analizy bliskości). Przygotowana lista białych plam NGA wykorzystywana była w Model Kosztowo-Popytowy w zakresie m.in. opłacalności inwestycji. Punkty adresowe z obszarów z dodatnią stopą zwrotu z inwestycji były wyłączone z interwencji.

CPPC nie dokonywało weryfikacji poprawności wyznaczenia obszarów interwencji przygotowanych przez UKE i zatwierdzonych przez MC. Według wyjaśnień, zgodnie z zawartymi porozumieniami, zadanie to nie było kompetencją CPPC, które zgodnie z Porozumieniem Trójstronnym otrzymywało gotowe obszary konkursowe. Rolą CPPC była organizacja i przeprowadzenie konkursu.

¹³⁴ Porozumienie z dnia 3 czerwca 2015 r., zawarte pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, CPPC oraz Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej (dalej: UKE) w sprawie realizacji przez UKE niektórych zadań związanych z realizacją I osi priorytetowej Powszechny dostęp do szybkiego internetu POPC.

¹³⁵ DK.WOP.081.21.2019.1.

¹³⁶ DT-WIT.43.9.2019.

¹³⁷ Obszar, gdzie istnieje sieć szerokopasmowa gwarantująca przepływność co najmniej 30 Mb/s.

UKE trzykrotnie dokonywał aktualizacji listy obszarów interwencji, odpowiednio 31 października 2019 r.¹³⁸, 5 grudnia 2019 r.¹³⁹ oraz w lutym 2020 r.¹⁴⁰ Dokonano zmian w zakresie m.in.: ponownego przeliczenia obszarów interwencji w IV konkursie pod kątem ich ekonomicznej wykonalności, uatrakcyjnienia obszarów konkursowych (beneficjent mógł zwiększać zasięgi, uwzględniając punkty adresowe opłacalne – znajdujące się w okolicy gminnych ośrodków kultury i jednostek ochotniczej straży pożarnej), wyłączenia punktów adresowych szkół, które były uwzględnione przez operatora OSE¹⁴¹ w działaniach przetargowych i podłączeniowych (uwzględniając jednocześnie możliwie zbliżoną do pierwotnej alokację wartości maksymalnego dofinansowania dla poszczególnych obszarów konkursowych). Według wyjaśnień, aktualizacje obszarów odbywały się z inicjatywy MC i UKE, a CPPC zostało poinformowane pismami o przyczynach aktualizacji obszarów.

Opis nieprawidłowości

IV konkurs I osi priorytetowej POPC został ogłoszony przed ustaleniem listy obszarów interwencji, co było niezgodne z § 4 ust. 2a rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy

Czwarty konkurs I osi priorytetowej POPC¹⁴² został ogłoszony na stronie internetowej¹⁴³ 9 października 2019 r., tj. 22 dni przed ustaleniem listy obszarów interwencji, co było niezgodne § 4 ust. 2a rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy. W § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy określono, że wsparcie może być udzielone na projekty realizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polegające na budowie sieci NGA na obszarach, na których takie sieci nie istnieją i najprawdopodobniej nie powstaną na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat. Listę obszarów, o których mowa w ust. 2 rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy, ustala się przed ogłoszeniem konkursu, na podstawie informacji pochodzących z inwentaryzacji, o której mowa w art. 29 megaustawy i w drodze otwartych konsultacji dotyczących tych obszarów (§ 4 ust. 2a ww. rozporządzenia). Lista obszarów interwencji do IV konkursu, przygotowana przez Prezesa UKE, została przekazana 31 października 2019 r. do Ministra Cyfryzacji, który w tym samym dniu zatwierdził ją i przekazał do CPPC, z prośbą o ich włączenie do dokumentacji konkursowej.

Odnosnie przyczyn ogłoszenia IV konkursu przed otrzymaniem zatwierdzonej listy obszarów interwencji Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że należy rozróżnić znaczenie pojęcia obszaru konkursowego jako elementu dokumentacji konkursowej od pojęcia obszaru w rozumieniu ww. rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji (...) w przypadku IV konkursu w ramach I osi priorytetowej POPC przepis ten został – w jej opinii – prawidłowo wykonany przez:

- przeprowadzenie przez Ministra Cyfryzacji konsultacji społecznych obszarów białych NGA – w terminie od 6 sierpnia do 6 września 2019 r., w których ustalono obszary (ponownie – na poziomie punktu adresowego budynku), które miały zostać objęte inwestycjami finansowanymi ze środków prywatnych i z tego względu traciły przymiot „białej plamy”;

¹³⁸ DK.WOP.081.21.2019.2 zmiana w stosunku do wykazu przekazanego pismem nr DK.WOP.081.21.2019.1 z dnia 31 października 2019 r. wynikała z błędu w skrypcie zliczającym placówki szkolne, gminne ośrodki kultury i ochotnicze straże pożarne.

¹³⁹ DK.WOP.081.21.2019.6 w nawiązaniu do pisma MC z dnia 26 listopada 2019 r. o sygnaturze DT-WIT.43.9.2019 z prośbą o ponowne wyznaczenie obszarów interwencji do IV konkursu na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach działania 1.1 POPC.

¹⁴⁰ DK.WOP.081.5.2020.1 W związku z sygnalizowanymi dodatkowymi czynnikami, które mają wpływ na opłacalność inwestycji na obszarach interwencji do IV konkursu na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach działania 1.1 POPC m.in.: wzrost kosztów inwestycyjnych, wzrost płacy minimalnej, rosnąca inflacja, wzrost cen towarów i usług UKE dokonał ponownego przeliczenia obszarów interwencji w IV konkursie pod kątem ich ekonomicznej wykonalności.

¹⁴¹ Ogólnopolska Sieć Edukacyjna.

¹⁴² Przedmiotem konkursu było wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia celu szczegółowego 1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 – „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach”. Cel ten był realizowany w I osi priorytetowej POPC „Powszechny dostęp do szybkiego internetu”, poprzez działanie 1.1. „Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach”.

¹⁴³ <https://www.gov.pl/web/cppc/objecie-obszarow-terytorialnych-dostepem-do-szerokopasmowego-internetu-4-konkurs>.

- uwzględnienie przez Prezesa UKE, w ramach procesu przygotowywania do wyodrębniania obszarów konkursowych do czwartego konkursu, danych zgłoszonych w ww. konsultacjach oraz w ramach inwentaryzacji (poprzez usunięcie z procesu punktów adresowych, dla których w ramach inwentaryzacji zaraportowano istniejący zasięg sieci o odpowiednich parametrach).

Dyrektor Departamentu Telekomunikacji Zastępująca Dyrektora Generalnego Ministerstwa Cyfryzacji w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK potwierdziła, że lista obszarów interwencji do IV konkursu w ramach działania 1.1 POPC została przekazana do CPPC pismem z dnia 31 października 2019 r. znak DT-WIT.43.9.2019, celem włączenia jej do dokumentacji IV konkursu. Lista obszarów interwencji została przygotowana przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, a zatwierdzona przez Ministra Cyfryzacji i przekazana do CPPC.

W ocenie NIK, CPPC nie posiadało listy obszarów interwencji, o której mowa w rozporządzeniu w sprawie udzielania pomocy, w dniu ogłoszenia konkursu, tj. 9 października 2019 r. Lista ta, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Departamentu Telekomunikacji Ministerstwa Cyfryzacji, została zatwierdzona i przekazana do CPPC 31 października 2019 r.

Działania zmierzające do wyeliminowania wsparcia inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć

Działania CPPC w celu zapewnienia wyeliminowania wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć

W celu wyeliminowania w projektach przypadków wsparcia inwestycji w internet szerokopasmowy w ramach I osi POPC na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć, podejmowano działania polegające m.in. na weryfikowaniu obszarów, na których istnieje sieć, w drodze otwartych konsultacji społecznych. CPPC jako Instytucja Organizująca Konkurs, zgodnie z postanowieniami zawartych umów o dofinansowanie, dopuściła możliwość wymiany na etapie realizacji projektu punktów adresowych na danym obszarze bez zgody CPPC do 15 %, a za zgodą CPPC powyżej 15 %. Według wyjaśnień, projekty POPC są projektami wieloletnimi i nie można wykluczyć, że w trakcie trwania projektu lub po jego ukończeniu inny operator zdecyduje się na rozbudowę infrastruktury na danym obszarze pomimo braku zgłoszenia planów inwestycyjnych w ramach publicznych konsultacji społecznych.

W okresie objętym kontrolą CPPC było informowane przez beneficjentów o przypadkach realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy w ramach projektów I osi POPC na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć. Wystąpiło łącznie 37 takich przypadków¹⁴⁴. CPPC analizowało przedstawioną przez beneficjenta argumentację uzasadniającą chęć dokonania zmian w zakresie wymiany punktów adresowych. W przypadku wymiany powyżej 15 % przekazywało do beneficjenta pisemną zgodę na wprowadzone zmiany. Jednocześnie wymiana punktów mogła odbywać się wyłącznie spośród punktów wyznaczonych w ramach danego obszaru konkursowego.

W celu zapewnienia wyeliminowania przypadków wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy w ramach nowych programów FERC i KPO na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć, CPPC podjęło m.in. działania polegające na wprowadzeniu do umów o dofinansowanie w ramach FERC postanowień umożliwiających identyfikację istniejącej infrastruktury¹⁴⁵.

¹⁴⁴ M.in.: POPC.01.01.00-02-0011/17 WROCŁAWSKI i WROCŁAW, POPC.01.01.00-02-0018/18 WAŁBRZYSKI część A, POPC.01.01.00-18-0022/18 TARNOBRZEZKI część A, POPC.01.01.00-24-0042/18 CZĘSTOCHOWSKI.

¹⁴⁵ M.in.: zgodnie z § 5 ust. 4 umowy o dofinansowanie FERC, beneficjent ma obowiązek objęcia zasięgiem szerokopasmowego internetu 100 % punktów adresowych określonych w obszarze projektowym. Jeśli w trakcie jego realizacji wystąpią przesłanki wynikające z barier inwestycyjnych, o których mowa w § 21 ust. 9, beneficjent ma obowiązek przekazania do Instytucji Pośredniczącej informacji uzasadniających zmiany w projekcie wraz z dokumentami potwierdzającymi wystąpienie barier inwestycyjnych określonych w załączniku nr 7 do Umowy. Instytucja Pośrednicząca po analizie przedstawionych przez beneficjenta informacji, w zakresie przesłanek opisanych przez niego jako podstawy do pomniejszenia wskaźnika, określonego we Wniosku, podejmie decyzję w powyższym zakresie, z zastrzeżeniem postanowień § 21 ust. 10-12 umowy.

Według wyjaśnień, dodatkowo CPPC będzie okresowo weryfikować dane dotyczące postępu realizacji projektu z danymi z systemu SIDUSIS¹⁴⁶, aby wykluczyć możliwość budowy zdublowanej infrastruktury. Tożsame założenia zostały wprowadzone dla konkursów w ramach KPO.

Wykorzystanie istniejącej infrastruktury Regionalnych Sieci Szerokopasmowych (RSS) nie podlegało monitorowaniu przez CPPC

W zakresie wykorzystywania w ramach projektów POPC sieci szkieletowo-dystrybucyjnych zrealizowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2007–2013 oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007–2013¹⁴⁷, Dyrektor Biura Projektów Sektora Telekomunikacji i Cyberbezpieczeństwa (BPSTiC) wyjaśniła, że wykorzystanie sieci RSS nie jest wskaźnikiem programowym i nie podlega monitorowaniu przez CPPC. CPPC nie dysponuje szczegółowymi danymi co do skali wykorzystania istniejącej infrastruktury Regionalnych Sieci Szerokopasmowych lub wykorzystania przez beneficjentów POPC sieci szkieletowych innych podmiotów.

Działania zmierzające do wyeliminowania inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach niezamieszkałych

Działania CPPC na rzecz zapewnienia wyeliminowania w projektach przypadków wsparcia inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach niezamieszkałych

CPPC było informowane przez beneficjentów o występowaniu przypadków realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach niezamieszkałych. Według wyjaśnień, informacje te były przekazywane m.in. na spotkaniach monitoringowych lub wraz z wnioskami o wymianę punktów adresowych powyżej 15 %. CPPC nie posiada zagregowanych danych o skali takich przypadków. Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że CPPC nie prowadzi rejestru zgłoszeń dotyczących pustostanów, ponieważ nie jest do tego zobligowane i nie posiada narzędzi ani kompetencji do analizowania takich zgłoszeń. CPPC zapewniło mechanizmy pozwalające na eliminację budowy sieci do budynków niezamieszkałych poprzez umożliwienie beneficjentom wymiany punktów, w szczególności:

- poprzez uwzględnianie w postanowieniach umów o dofinansowanie mechanizmu możliwości wymiany punktów adresowych;
- poprzez analizę zgłoszeń beneficjentów i udzielanie zgód na wymianę punktów adresowych na inne wskazane na danym obszarze na etapie realizacji projektów.

W zakresie realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy w ramach FERC i KPO w umowach o dofinansowanie przewidziano możliwość niewykonania zakładanego wskaźnika z uwagi na wystąpienie barier inwestycyjnych¹⁴⁸, m.in. z powodu braku budynku we wskazanym punkcie adresowym lub stwierdzenia pustostanu oznaczonego jako punkt adresowy.

Działania zmierzające do wyeliminowania przypadków niepodłączenia do sieci internetu szerokopasmowego gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia

Działania CPPC w celu wyeliminowania przypadków niepodłączenia gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia do sieci telekomunikacyjnej w ramach projektu

Beneficjenci POPC byli zobowiązani do osiągnięcia wskaźników określonych w umowach o dofinansowanie, tj. do podłączenia określonej liczby gospodarstw domowych zgodnie z listą punktów adresowych (białych plam) wyznaczonych do interwencji na danym obszarze. Zobowiązanie beneficjenta dotyczyło punktów adresowych będących przedmiotem umowy. Według wyjaśnień, w 2020 r. w trakcie pandemii COVID-19 istotnie zwiększyło się zapotrzebowanie mieszkańców Polski na internet i w większym natężeniu zaczęły do CPPC wpływać zapytania obywateli dotyczące możliwości podłączenia danego gospodarstwa domowego do infrastruktury budowanej przez operatorów w ramach POPC. W 2020 r. CPPC udostępniło adres

¹⁴⁶ System SIDUSIS – System Informacyjny o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego.

¹⁴⁷ Tzw. Regionalne Sieci Szerokopasmowe, tzw. RSS.

¹⁴⁸ Zgodnie z załącznikiem nr 7 Katalog barier inwestycyjnych do Umowy o dofinansowanie.

mailowy BialaPlama@cppc.gov.pl¹⁴⁹ w celu umożliwienia obywatelom przesyłania zapytań i wniosków dotyczących dostępu do internetu szerokopasmowego.

Zapytania i wnioski wpływające na ww. adres mailowy były przekazywane do beneficjentów w celu możliwości dokonania weryfikacji podłączenia danego punktu adresowego w ramach projektu POPC. W przypadku punktów adresowych nie objętych projektami, CPPC do stycznia 2023 r. przekazywało taką informację do UKE. Natomiast od stycznia 2023 r. wszyscy mieszkańcy mogli sami zgłaszać zapotrzebowanie na usługi bezpośrednio za pomocą bezpłatnej bazy danych o usługach internetu szerokopasmowego w Polsce, dostępnej na stronie internet.gov.pl. CPPC nie było zobligowane do podejmowania działań dotyczących punktów adresowych nie znajdujących się na obszarach konkursowych. Zgłoszenia przesyłane przez mieszkańców były analizowane przez pracowników CPPC pod kątem ustalenia m.in.: czy dany punkt adresowy był wyznaczony w konkursie, czy występował w bazach adresowych na dzień wyznaczania do konkursu, jakie były przyczyny niewybrania danego punktu adresowego, czy jest możliwość jego dołączenia z inicjatywy przedsiębiorcy w przypadku, gdy nie był wyznaczony w konkursie. Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że beneficjent w umowie i dokumentacji konkursowej ma określony zakres punktów adresowych do objęcia w projekcie i w tym zakresie ma obowiązek prawny, a wszelkie rozszerzenie zakresu działania o dodatkowe prywatne inwestycje pozostaje w gestii inwestora/beneficjenta. Według wyjaśnień, występowanie adresu na liście punktów adresowych wyznaczonych na potrzeby konkursów nie gwarantuje objęcia zasięgiem realizowanej inwestycji. Przedsiębiorcy podejmują samodzielnie decyzje dotyczące objęcia zasięgiem danego punktu adresowego po dokonaniu analizy technicznej i ekonomicznej przedsięwzięcia. W przypadku mieszkańców, którzy nie zostali podłączeni do sieci telekomunikacyjnej wybudowanej w ramach projektu POPC¹⁵⁰, w celu podłączenia wskazanych miejscowości do sieci CPPC deklarowało wyznaczenie punktów adresowych z tych miejscowości do konkursów w ramach KPO i FERC.

Realizacja wskaźnika dotyczącego liczby gospodarstw domowych podłączonych do internetu szerokopasmowego, określonego w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020

W Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020, zatwierdzonej przez Komisję Europejską, określono m.in. wskaźnik rezultatu strategicznego pn. *Gospodarstwa domowe w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s*. W Umowie Partnerstwa podano m.in., że wartość bazowa w 2012 r. dla ww. wskaźnika wynosiła 44,48 % i zaplanowano do realizacji wartość pośrednią ww. wskaźnika w 2020 r. na poziomie 100,0 % i wartość docelową ww. wskaźnika w 2023 r. na poziomie 100,0 %.¹⁵¹ W systemie STRATEG¹⁵² prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny podano wartość zrealizowaną ww. wskaźnika w 2020 r. na poziomie 76,21 %, nie podano natomiast wartości zrealizowanej ww. wskaźnika w 2023 r.¹⁵³

¹⁴⁹ Dodatkowo też zapytania wpływały na inne adresy e-mail, np. zespol_popc@cppc.gov.pl.

¹⁵⁰ Dotyczy to miejscowości m.in.: Biały Kościół w woj. dolnośląskim, Kunice w woj. łódzkim, Mielcuchy w woj. wielkopolskim, Góra Puławska w woj. lubelskim, Motycz w woj. lubelskim, Huta w woj. podlaskim, Nowy Lubiel w woj. Mazowieckim, tj. przypadków opisanych w skargach skierowanych do NIK dotyczących niepodłączenia osób, które zgłosiły zainteresowanie podłączeniem do sieci światłowodowej wybudowanej w projektach POPC.

¹⁵¹ Umowa Partnerstwa na lata 2014–2020 <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/umowa-partnerstwa/>. s. 163.

¹⁵² System monitorowania rozwoju STRATEG gromadzi wskaźniki wykorzystywane do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim oraz w Unii Europejskiej (strategia Europa 2020).

¹⁵³ <https://strateg.stat.gov.pl/#/programy/umowa-partnerstwa/16> [dostęp: 29 lutego 2024 r.]

CPPC nie posiadało danych dotyczących osiągnięcia wartości pośredniej i docelowej ww. wskaźnika w Umowie Partnerstwa, zaplanowanych do realizacji odpowiednio na 2020 r. i 2023 r.

Dyrektor BPSTiC oraz Dyrektor Zarządzania Centrum wyjaśniły, że CPPC nie posiada takich danych. CPPC odpowiada za realizację jednego z krajowych programów operacyjnych: Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Monitorowanie wskaźników dla I osi POPC prowadzone jest w systemie SL2014 – to podstawowe źródło informacji, zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020*. Gromadzone w nim dane w szczególności pochodzą z: wniosków o dofinansowanie, umów lub decyzji o dofinansowaniu, zweryfikowanych i zatwierdzonych wniosków o płatność. Dotyczą m.in.: naborów, postępu rzeczowego i finansowego, kontroli projektów, certyfikacji, płatności okresowych z KE. Na ich podstawie przedstawiane są informacje w przekazywanych do IZ POPC informacjach kwartalnych po każdym kwartale roku kalendarzowego.

MFiPR nie posiadało informacji o przyczynach nieosiągnięcia wartości ww. wskaźnika, zaplanowanej na 2020 r., ani też informacji na 30 września 2023 r.

Dyrektor Departamentu Strategii w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej¹⁵⁴ (dalej: MFiPR) w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK wyjaśniła, że MFiPR nie jest właściwe dla wyjaśnienia kwestii metodologicznych oraz związanych z realizacją tego wskaźnika. Zgodnie z informacjami zawartymi w bazie STRATEG wartość pośrednia dla tego wskaźnika nie została osiągnięta. MFiPR nie posiada informacji o powodach nieosiągnięcia wartości pośredniej dla tego wskaźnika. Za jego bieżący monitoring odpowiada UKE. Zgodnie z fiszką tego wskaźnika dostępną w bazie STRATEG, dane dla tego wskaźnika publikowane są w ujęciu rocznym. MFiPR nie posiada informacji o danych dla tego wskaźnika według stanu na 30 września 2023 r., ostatnie dane dostępne w bazie STRATEG wskazują, że jego wartość w 2021 r. osiągnęła 78,16 %.

UKE nie posiadał informacji o wartości realizacji ww. wskaźnika na 30 września 2023 r.

Dyrektor Generalny UKE w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK wyjaśnił, że wartość pośrednia wskaźnika gospodarstwa domowe w zasięgu dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej 30Mb/s, została osiągnięta w 2020 r. w wysokości 75,9 %. Ponadto podał, że Prezes UKE może jedynie monitorować wskaźnik na podstawie danych przekazywanych przez zobowiązane podmioty. Zgodnie z obecnie obowiązującym porządkiem prawnym dane o zasięgach sieci światłowodowych przekazywane są do systemu SIDUSIS prowadzonego przez Ministra Cyfryzacji. UKE nie posiadał informacji o wartości realizacji wskaźnika rezultatu na dzień 30 września 2023 r. Dyrektor Generalny UKE wyjaśnił, że stopień realizacji wskaźnika zostanie określony na początku 2024 r. na podstawie danych gromadzonych w SIDUSIS zgodnie ze stanem na koniec 2023 r.

Ministerstwo Cyfryzacji nie posiadało informacji o wartości realizacji ww. wskaźnika na 30 września 2023 r.

Dyrektor Departamentu Telekomunikacji (DT) w Ministerstwie Cyfryzacji, zastępująca Dyrektora Generalnego, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK, wyjaśniła m.in., że cel w zakresie dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, określony zarówno w Umowie Partnerstwa, jak i w NPS, jest dokładnie tym samym celem, opartym na tym samym źródłowym dokumencie, jakim był komunikat Komisji Europejskiej pn. „Europejska Agenda Cyfrowa”. Według wyjaśnień, ustalenia wartości wskaźników realizacji celów NPS dokonuje Prezes UKE w cyklach rocznych, na koniec poprzedniego roku kalendarzowego, w oparciu o dane zbierane przez Prezesa UKE w ramach inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych oraz – od 2023 r. – o dane zbierane w Systemie Informacyjnym o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (prezentowanych na stronie <https://internet.gov.pl>). W związku z powyższym, MC nie posiadało informacji o wartości ww. wskaźnika na 30 września 2023 r. Według wyjaśnień, ustalenie wartości wskaźnika byłoby możliwe jedynie pośrednio, na bazie informacji zebranych na stronie internetowej <https://internet.gov.pl>, jednak wymagałoby to czasochłonnych analiz.

¹⁵⁴ Departament Strategii w MFiPR odpowiada m.in. za koordynację strategiczną realizacji Umowy Partnerstwa, krajowych programów operacyjnych oraz krajowych programów służących realizacji Umowy Partnerstwa.

Przyczyną nieosiągnięcia pośredniej wartości wskaźnika w 2020 r., według wyjaśnień Dyrektora DT w MC, była wciąż zbyt duża – względem możliwości inwestycyjnych przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz dostępnych środków publicznych na wsparcie realizacji tych celów – liczba miejsc pozostająca do tego roku bez dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s.

Przyczyna nieosiągnięcia pośredniej wartości ww. wskaźnika zaplanowanej do realizacji na 2020 r.

Zastępująca Dyrektora Generalnego Ministerstwa Cyfryzacji wyjaśniła, że ryzyko nieosiągnięcia w 2023 r. celu NPS w zakresie dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s oceniono jako realne i prawdopodobne, zwracając uwagę na liczbę gospodarstw domowych, które zostały uwzględnione w konkursach na dofinansowanie projektów ze środków KPO i FERC oraz ze względu na harmonogram zakończenia realizacji tych projektów, który przekracza 2025 r., oraz niezagospodarowanie projektami całego obszaru Polski. Ministerstwo nie potrafiło określić nowego realnego terminu osiągnięcia tego celu, gdyż to zależy będzie m.in. od tempa ogłoszenia nowych konkursów.

Efekty realizacji I osi priorytetowej POPC „Powszechny dostęp do szybkiego internetu”

Kwota środków zakontraktowanych i wydatkowanych według stanu na 30 września 2023 r.

W ramach I osi priorytetowej POPC, na dzień 30 września 2023 r., wysokość środków zakontraktowanych wyniosła 8 807 316,9 tys. zł, w tym wkład UE 5 572 388,8 tys. zł (co stanowiło 101,3 % dostępnej alokacji – 5 502 448,1 tys. zł). Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych wyniosła 6 139 593,2 tys. zł, co stanowiło 91,6 % wartości docelowej.

Efekty uzyskane w wyniku realizacji Działania 1.1 w ramach I osi priorytetowej POPC

W Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych określono 41 wskaźników produktu¹⁵⁵ oraz 25 wskaźników rezultatu bezpośredniego¹⁵⁶ do realizacji na koniec 2023 r. w ramach Działania 1.1. POPC. Na dzień 30 września 2023 r. w ramach wdrażania Działanie 1.1. POPC uzyskano m.in. następujące efekty:

- 1 123 948 gospodarstw domowych zostało objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s¹⁵⁷;
- 6445 jednostek publicznych zostało podłączonych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s;
- 134 jednostki publiczne zostały objęte¹⁵⁸ szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s;
- 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej zostało podłączonych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s (regiony słabiej rozwinięte);
- trzy Gminne Ośrodki Kultury zostały podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s (regiony słabiej rozwinięte).

¹⁵⁵ 41 wskaźników produktu, dla których określono szacowaną wartość docelową na 2023 r. powyżej zera.

¹⁵⁶ 25 wskaźników rezultatu bezpośredniego, dla których określono szacowaną wartość docelową na 2023 r. powyżej zera.

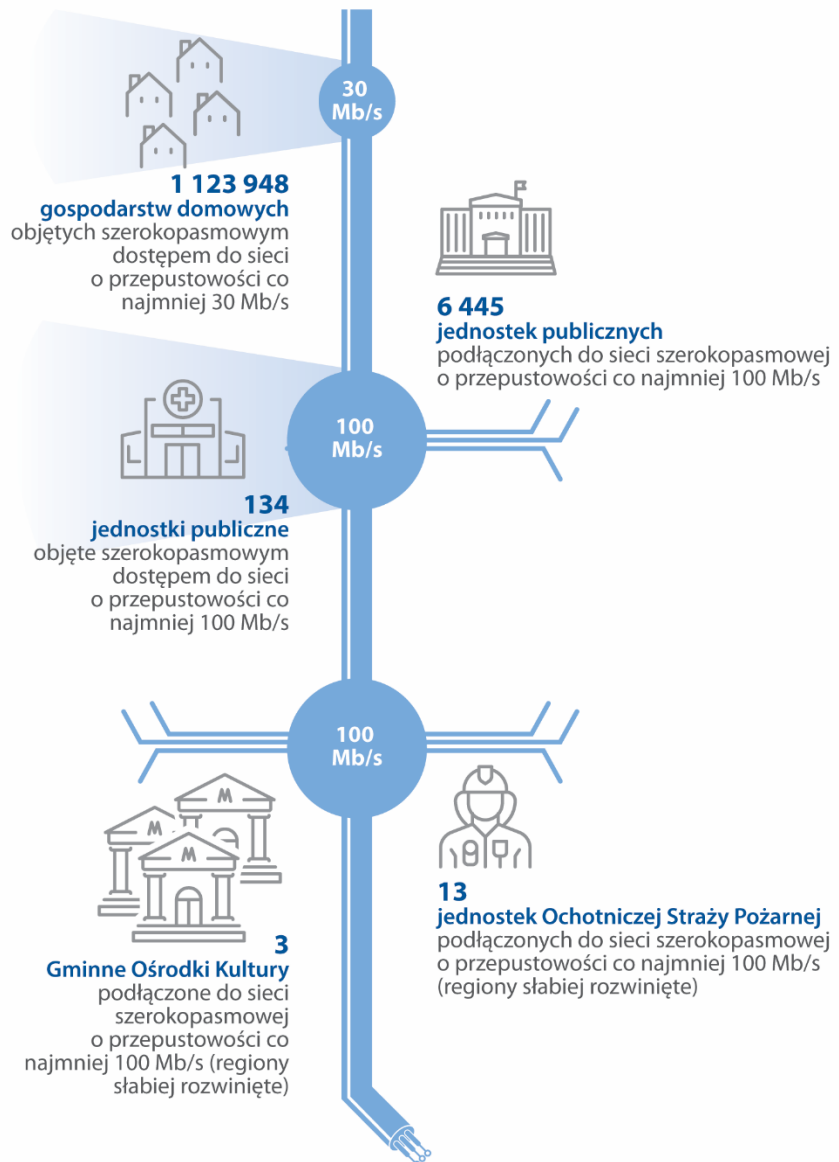
¹⁵⁷ Na dzień 11 grudnia 2023 r. zgodnie z danymi wynikającymi z zatwierdzonych wniosków o płatność wartość wskaźnika dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s wyniosła łącznie 1 478 342 szt. (dla regionów słabiej i lepiej rozwiniętych).

¹⁵⁸ Wskaźnik obejmuje liczbę jednostek publicznych, które dzięki podjętej interwencji uzyskały możliwość dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.

Infografika nr 7

Główne efekty uzyskane w wyniku realizacji I osi priorytetowej Działania 1.1. POPC według stanu na 30 września 2023 r.

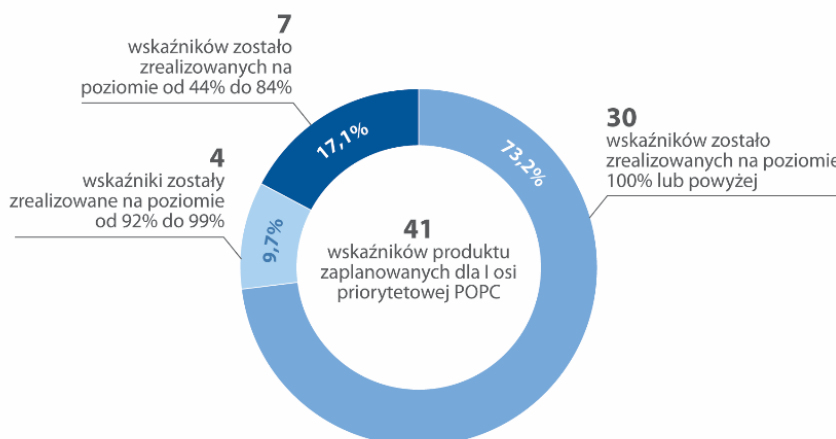
Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Większość zaplanowanych wskaźników produktu I osi priorytetowej POPC według stanu na 30 września 2023 r. zostało zrealizowanych

Na dzień 30 września 2023 r. 30 z 41 wskaźników produktu osiągnęło wartość docelową, tj. zostało zrealizowanych w 100 % lub powyżej, cztery wskaźniki osiągnęły od 92 % do 99 % wartości docelowej. Pozostałych siedem wskaźników osiągnęło od 44 % do 84 % wartości docelowej.

Infografika nr 8

Stan realizacji wskaźników produktu I osi priorytetowej POPC na 30 września 2023 r.

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W ocenie CPPC jeden wskaźnik produktu *Liczba utworzonych punktów dostępu do internetu – hotspotów* dla regionów słabiej rozwiniętych, który został osiągnięty w 81 % wartości docelowej (zrealizowano 1067 szt. hotspotów z 1310 zaplanowanych), nie zostanie zrealizowany. Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że niższy procent realizacji wynika m.in. z rozwiązania 12 umów o dofinansowanie na obszarze słabiej rozwiniętym. Spowodowało to zmniejszenie wartości wskaźnika o 151 szt. Mniejsza realizacja wskaźnika w obszarze słabiej rozwiniętym wynikała także z małego zainteresowania JST w tych regionach. Większe zainteresowanie występowało na obszarach lepiej rozwiniętych, gdzie osiągnięto 182 % – ogólna wartość wskaźnika została osiągnięta na poziomie 94 %. Niepełne osiągnięcie całego wskaźnika było spowodowane brakiem zainteresowania ze strony JST oraz rozwiązaniem w sumie 13 umów (jedna umowa na obszarze lepiej rozwiniętym), tj. 163 szt. hotspotów, oraz wnioskami beneficjentów o zmniejszenie wartości wskaźników, które po uzyskaniu pozytywnej opinii UKE, były wprowadzane do umowy aneksem.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu realizacji wskaźników produktu dla I osi priorytetowej POPC przedstawiono w załączniku 6.7 do informacji o wynikach kontroli.

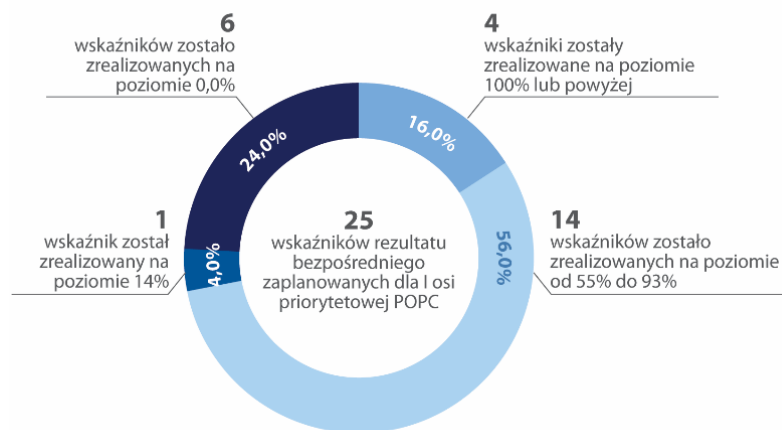
Większość zaplanowanych wskaźników rezultatu bezpośredniego I osi priorytetowej POPC według stanu na 30 września 2023 r. zostało zrealizowanych na poziomie powyżej 55 %

Na dzień 30 września 2023 r. cztery z 25 wskaźników rezultatu bezpośredniego osiągnęły wartość docelową, tj. zostały zrealizowane w 100 % lub powyżej, 14 zrealizowanych na poziomie powyżej 55 % wskaźników osiągnęło od 55 % do 93 % wartości docelowej, jeden wskaźnik osiągnął 14 % wartości docelowej¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Wskaźnik „Dodatkowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 MB/s – regiony słabiej rozwinięte” – wartość docelowa 95 szt., na dzień 30 września 2023 r. osiągnięto wartość 13 szt.

Infografika nr 9

Stan realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego I osi priorytetowej POPC na 30 września 2023 r.

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Brak zainteresowania przedsiębiorców zwrotnymi formami wsparcia

Pozostałych sześć wskaźników rezultatu bezpośredniego wykazało poziom „0” na dzień 30 września 2023 r.:

- *dotatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s – regiony lepiej rozwinięte* (wartość docelowa 15 517 szt.);
- *wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych – regiony słabiej rozwinięte* (wartość docelowa 26 410 839 zł);
- *wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych – regiony lepiej rozwinięte* (wartość docelowa 1 760 723 zł);
- *wartość udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji – regiony słabiej rozwinięte* (wartość docelowa 281 250 zł);
- *wartość udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji – regiony lepiej rozwinięte* (wartość docelowa 18 750 zł);
- *liczba udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji – regiony słabiej rozwinięte* (wartość docelowa 1 szt.).

Szczegółowe informacje dotyczące stanu realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego dla I osi priorytetowej POPC przedstawiono w załączniku 6.8 do informacji o wynikach kontroli.

Uzyskane efekty realizacji I osi priorytetowej POPC wpisywały się w cele Narodowego Planu Szerokopasmowego

Zgodnie z założeniami Narodowego Planu Szerokopasmowego projekty wsparte środkami z I osi priorytetowej POPC miały zapewnić dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s dla ponad 1,9 mln gospodarstw domowych w Polsce. Ustalono, że na dzień 30 września 2023 r. szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30Mb/s zostało objętych 1 123 948 gospodarstw domowych (w regionach słabiej i lepiej rozwiniętych)¹⁶⁰. Dyrektor BPSTiC wyjaśniła m.in., że CPPC monitoruje na bieżąco, w cyklach miesięcznych, osiągnięcie wskaźnika w systemie SIMBA. Faktyczne wykonanie wskaźników jest znacząco wyższe niż wykazane w systemie i wynika z trwającej weryfikacji wniosków o płatność pośrednią i końcową złożonych do CPPC. Dodatkowo część projektów była jeszcze w trakcie realizacji. Na dzień zakończenia kontroli CPPC nie odnotowało zagrożenia osiągnięcia ww. wskaźnika. Według wyjaśnień, dane sprawozdawcze przekazywane przez beneficjentów w systemie SIMBA potwierdzały, że kolejne gospodarstwa domowe były sukcesywnie obejmowane zasięgiem sieci.

¹⁶⁰ Na dzień 11 grudnia 2023 r. zgodnie z danymi wynikającymi z zatwierdzonych wniosków o płatność wartość wskaźnika *Dotatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s* wyniosła łącznie 1 478 342 szt. (dla regionów słabiej i lepiej rozwiniętych).

Terminowość zawierania umów przez CPPC na dofinansowanie projektów w ramach I osi priorytetowej POPC

Średni czas zawierania przez CPPC umów o dofinansowanie w ramach I osi POPC ze spółkami wynosił 53 dni, a z urzędami miast i gmin – 66 dni

W ramach I osi priorytetowej POPC wsparciem objęto łącznie 309 projektów wybranych w ramach pięciu organizowanych konkursów¹⁶¹. Według stanu na 30 września 2023 r. zakończono realizację 241 projektów, rozwiązano umowy w przypadku 42 projektów, natomiast 26 projektów nie zostało zakończonych. Średni czas zawierania umów o dofinansowanie w ramach organizowanych konkursów *Objęcie obszarów terytorialnych dostępem do szerokopasmowego internetu* (I–IV konkurs) wynosił 53 dni, a dla konkursu *Publiczny Internet dla każdego* 66 dni. Przyczynami wydłużania procesu podpisywania umów było m.in.: pozyskiwanie przez beneficjentów niezbędnych zaświadczeń oraz weryfikowanie, uzupełnianie i zatwierdzanie przekazywanych dokumentów.

Kontrolą objęto dwa konkursy ogłoszone w ramach I osi priorytetowej POPC, tj. IV konkurs nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 *Powszechny dostęp do szybkiego internetu* oraz nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 *Publiczny Internet dla każdego*, skierowany do gmin. W ramach ww. konkursów w 13 przypadkach nie podpisano umów o dofinansowanie pomimo pozytywnej rekomendacji (dotyczyło to dwóch umów w ramach konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 oraz 11 umów w ramach konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19). Umowy te nie zostały zawarte z m.in.: z powodu rezygnacji beneficjenta, a także ze względu na: ograniczenia budżetowe, niedostarczenie niezbędnych dokumentów do zawarcia umowy. W ramach dwóch ww. konkursów zawarto łącznie 134 umowy o dofinansowanie¹⁶², z czego w trakcie realizacji w 16 przypadkach doszło do rozwiązania umów¹⁶³.

Do kontroli terminowości zawierania umów oraz rozliczania wniosków o płatność wybrano 30 projektów, tj. 16 projektów w ramach IV konkursu *Powszechny dostęp do szybkiego internetu* oraz 14 projektów¹⁶⁴ w ramach konkursu *Publiczny internet dla każdego*.

Opis nieprawidłowości

CPPC zawarło 14 z 30 umów o dofinansowanie (tj. 46,7 %) w terminie powyżej 30 dni od poinformowania o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu, co było niezgodne z postanowieniami regulaminów konkursów

Zgodnie z § 10 ust. 5 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 oraz § 10 ust. 8 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 umowa o dofinansowanie powinna zostać zawarta w ciągu 30 dni od momentu poinformowania wnioskodawcy o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu.

Ustalono, że 14 umów na 30 objętych kontrolą (tj. 46,7 %) zostało podpisanych z opóźnieniem od 22 do 107 dni w stosunku do terminu określonego w regulaminie¹⁶⁵. W czterech przypadkach na 14 objętych kontrolą (tj. 28,6 %) (dotyczy naboru nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19), CPPC przekazało umowy do podpisu do gmin w terminie od 23 do 41 dni od daty dostarczenia przez gminy wymaganych dokumentów. Natomiast w ramach naboru nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 stwierdzono, że w 10 przypadkach na 16 objętych kontrolą (tj. 62,5 %) CPPC przez 24 dni weryfikowało przekazane przez beneficjentów dokumenty.

W zakresie opóźnień w zawieraniu umów o dofinansowanie dotyczących naboru nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że zapis Regulaminu konkursu, że umowa o dofinansowanie powinna zostać zawarta w ciągu 30 dni od poinformowania wnioskodawcy o wyniku oceny należy odczytywać jako

¹⁶¹ Objęcie obszarów terytorialnych dostępem do szerokopasmowego internetu I–IV konkurs, w tym III konkurs składał się z dwóch rund oraz dodatkowy konkurs dla gmin pn. *Publiczny Internet dla każdego*.

¹⁶² 16 umów w konkursie nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 oraz 118 umów w konkursie nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19.

¹⁶³ W ramach konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 dwóch umów oraz konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 – 13 umów.

¹⁶⁴ Wybranych w sposób losowy.

¹⁶⁵ W 14 kolejnych przypadkach na 30 objętych kontrolą (tj. 46,7 %) opóźnienia w podpisywaniu umów wynikały głównie z opóźnień w przekazaniu przez beneficjentów dokumentów niezbędnych do podpisania umowy.

Przyczyny wydłużenia procesu zawierania umów z beneficjentami

postanowienie o charakterze wyłącznie uprawniającym a nie zobowiązującym. Według wyjaśnień, należy mieć na uwadze, że jest to czas, w którym wnioskodawcy przekazywali komplet dokumentów, w tym dokumentację, którą musieli uzyskać od innych instytucji takich jak Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych czy Bank. W zakresie opóźnień w zawieraniu umów o dofinansowanie dotyczących naboru nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 wyjaśniła, że w większości przypadków dłuższy okres podpisywania umów o dofinansowanie powyżej trzydziestodniowego terminu wynikał z oczekiwania na przedłożenie przez wnioskodawców zaświadczenia o wpisie do Rejestru Jednostek Samorządu Terytorialnego wykonujących działalność w zakresie telekomunikacji (wpis do RJST) prowadzonego przez UKE. Wydłużenie terminu spowodowały także: wymiana korespondencji pomiędzy CPPC a wnioskodawcą; braki w przesłanych dokumentach; opóźnienia w przekazywaniu podpisanych dokumentów, w tym opóźnienie w przesłaniu umowy o dofinansowanie podpisanej przez wnioskodawcę.

Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że proces zawierania umów o dofinansowanie w ramach ww. konkursów realizowany był przez mały zespół, składający się łącznie przez cały okres z sześciu osób. Zespół pracowników, częściowo zatrudnionych z ramienia Agencji Pracy Tymczasowej, oddelegowany został do procesu obsługi konkursu, jak i podpisywania umów o dofinansowanie z gminami. Przez znaczną część czasu (ocena projektów zakończyła się w dniu 10 grudnia 2020 r.) pracownicy wykonywali równolegle zadania zarówno z zakresu oceny wniosków o dofinansowanie, jak również podpisanie umów o dofinansowanie. Ponadto, Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że pracownicy zajmowali się również wdrażaniem projektów I osi POPC, dla których umowy zostały podpisane w poprzednich latach.

W ocenie NIK, określony w regulaminie konkursu trzydziestodniowy termin podpisania umowy jest terminem instrukcyjnym, zatem możliwe jest podpisanie umowy po tym terminie. Jednakże winno to mieć miejsce w sytuacjach wyjątkowych. Należy podkreślić, że termin na podpisanie umowy został wyznaczony przez CPPC, zamieszczony w regulaminie konkursu i udostępniony wnioskodawcom. A zatem wnioskodawca, przystępując do konkursu, mógł przewidzieć wstępny termin podpisania umowy i tym samym zaplanować w czasie realizację zadania. Ustalenia kontroli wskazują, że na 30 objętych kontrolą umów tylko w dwóch przypadkach (tj. 6,7 %) umowy zostały podpisane w terminie.

Terminowość rozliczania przez CPPC projektów wybranych w czwartym konkursie dla przedsiębiorców i w konkursie dla gmin

Zgodnie z § 5 ust. 19 umowy o dofinansowanie Instytucja Pośrednicząca weryfikuje wniosek o płatność w terminie 45 dni od dnia jego złożenia. W przypadku, gdy wniosek zawiera braki lub błędy, beneficjent na wezwanie Instytucji Pośredniczącej, jest zobowiązany do złożenia, poprawionego lub uzupełnionego wniosku o płatność, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W takim przypadku bieg terminu weryfikacji przez Instytucję Pośredniczącą wniosku o płatność zostaje wstrzymany i jest kontynuowany od dnia dostarczenia poprawnego lub kompletnego wniosku.

CPPC weryfikowało wnioski o płatność w terminie 45 dni określonym w umowie o dofinansowanie, stwierdzone opóźnienia dotyczyły 3,3 % wniosków objętych kontrolą

Weryfikacja wniosków o płatność w ramach objętych kontrolą 30 projektów¹⁶⁶ odbywała się w terminie określonym w umowie o dofinansowanie, z wyjątkiem ośmiu wniosków spośród 241 objętych kontrolą (tj. 3,3 %) w ramach konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19. Opóźnienia wyniosły od 3 do 107 dni. Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że przyczynami opóźnień były m.in.: niewłaściwa jakość oraz niekompletność przekazywanych przez beneficjentów dokumentów niezbędnych do rozliczenia wydatków, rotacja pracowników, pandemia COVID-19, a także braki kadrowe w zespole.

¹⁶⁶ Kontrolą objęto 16 projektów w ramach IV konkursu oraz 14 projektów w ramach konkursu „Publiczny Internet dla każdego”.

Realizacja przez CPPC wniosków z kontroli NIK nr P/20/069/LLU

CPPC zrealizowało 11 z 13 wniosków sformułowanych po kontroli NIK nr P/20/069, dwa wnioski są w trakcie realizacji lub będą realizowane w trakcie kolejnych naborów w ramach KPO/FERC

W kontroli NIK nr P/20/069/LLU pn. *Efekty realizacji projektów dotyczących zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu na terenie województwa lubelskiego* w działalności CPPC stwierdzono m.in. nieprawidłowości polegające na niezgodnym z obowiązującymi przepisami przeprowadzeniu wyboru beneficjentów w ramach konkursu dla działania 1.1 POPC oraz niezgodnym z umowami o dofinansowanie i regulaminem ww. konkursu egzekwowaniu obowiązków beneficjentów. CPPC niewłaściwie realizowało niektóre zobowiązania wynikające z umów o dofinansowanie zawartych z beneficjentami. Nieprawidłowości m.in. dotyczyły 1) przekroczenia wymaganego terminu 21 dni na ustosunkowanie się do zmian w projektach wnioskowanych przez beneficjentów; 2) weryfikowania wniosków o płatność w terminie dłuższym niż 45 dni; 3) zatwierdzania wniosków o zmianę harmonogramów rzeczowo-finansowych prowadzące do zmiany terminu rozliczania zaliczek; 4) niewyegzekwowania od beneficjentów rozpoczęcia prac w wybranych do kontroli przez NIK projektach w terminie zgodnym z regulaminem konkursu; 5) niewyegzekwowania od beneficjentów wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań; 6) zaakceptowania, jako tymczasowego rozwiązania alternatywnego, polegającego na możliwości wykonania podłączenia jednostek oświatowych w technologii innej niż światłowodowa, pomimo że beneficjenci nie udowodnili wpływu siły wyższej na przebieg projektów, 7) wypłacenia w listopadzie 2018 r. kontrolowanym przez NIK beneficjentom zaliczek w najwyższej możliwej do uzyskania kwocie dofinansowania, gdy na dzień 28 lutego 2021 r. wydatkowano przez ww. podmioty 31,5 % tych środków.

Po kontroli NIK nr P/20/069 *Efekty realizacji projektów dotyczących zapewnienia szerokopasmowego dostępu do internetu na terenie województwa lubelskiego* przeprowadzonej w CPPC sformułowanych zostało 13 wniosków pokontrolnych. W ramach kontroli P/23/005 ustalono, że 11 wniosków zostało wdrożonych, natomiast dwa wnioski są w trakcie realizacji, tj.:

- wniosek o wymaganie od beneficjentów rozpoczęcia prac w terminach określonych w dokumentacji konkursowej. Według wyjaśnień, na dzień zakończenia kontroli wszystkie konkursy w ramach działania 1.1 POPC zostały przeprowadzone a projekty zostały rozpoczęte. Dla naborów z programów FERC i KPO nie podpisano wówczas żadnej umowy o dofinansowanie. Wzór umowy z programów FERC i KPO nie nakłada na beneficjenta obowiązku rozpoczęcia realizacji projektu w określonym terminie. W ramach nowej perspektywy finansowej duża waga przykładana jest do terminów osiągnięcia kamieni milowych określonych w umowie o dofinansowanie. CPPC zobowiązało się do dołożenia starań, aby egzekwować od beneficjentów wypełnianie obowiązków wynikających z umowy o dofinansowanie w terminach w niej określonych;
- wniosek o dochowanie staranności przy weryfikacji wniosków rozliczających granty projektu „Zdalna Szkoła” i ich dokumentowanie zgodnie ze stanem faktycznym. Według wyjaśnień, projekt „Zdalna Szkoła” został już zakończony a wszystkie wnioski rozliczające granty rozliczone. CPPC jako Instytucja pośrednicząca dokłada starań, aby kolejne projekty grantowe były weryfikowane oraz dokumentowane z zachowaniem należytej staranności.

Wykorzystanie przez CPPC doświadczeń z wdrażania I osi priorytetowej POPC dotyczących wyznaczania obszarów wsparcia i realizacji efektów tego programu podczas przygotowania do wdrażania FERC i KPO

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 (FERC) jest kontynuacją POPC na lata 2014–2020 i stanowi kolejny etap cyfrowej transformacji kraju. W ramach priorytetu I FERC wspierane będą działania umożliwiające jak najszerzy dostęp do szerokopasmowego internetu, przy jak najwyższych parametrach technicznych, na obszarach, gdzie stwierdzono niedoskonałość rynku w zakresie dostępu do internetu o wysokich przepustowościach. Pierwszy nabór został uruchomiony 18 września 2023 r.

Wykorzystanie przez CPPC doświadczeń z wdrażania I osi priorytetowej POPC podczas przygotowania do realizacji FERC i KPO

W ramach tego naboru operatorzy telekomunikacyjni mogli ubiegać się o dofinansowanie na budowę sieci szerokopasmowych na terenach, na których dostęp do internetu był utrudniony. Operatorzy mogli składać wnioski o dofinansowanie do 18 października 2023 r.

Podczas przygotowywania do realizacji FERC i KPO, CPPC – według wyjaśnień – korzystało z doświadczeń wyniesionych z wdrażania I osi priorytetowej POPC. W stosunku do założeń z POPC w ramach FERC oraz KPO wprowadzono następujące zmiany:

- wnioskodawcy muszą objąć zasięgiem sieci 100 % punktów adresowych wskazanych na obszarze konkursowym;
- na etapie realizacji projektu po podpisaniu umowy o dofinansowanie beneficjent ma możliwość zgłoszenia barier inwestycyjnych, uniemożliwiających mu budowę sieci i objęcie zasięgiem sieci danego punktu adresowego, np. gdy zgłoszone zostanie i potwierdzone, że w danym punkcie adresowym istnieje już sieć innego operatora spełniająca określone konkursem wymagania techniczne;
- wprowadzenie w FERC/KPO rozliczania wydatków metodą uproszczoną za pomocą stawek jednostkowych. Według wyjaśnień, wprowadzenie uproszczonych metod rozliczania wydatków ułatwia proces aplikowania i rozliczania środków, zmniejsza ryzyko korekt finansowych, wpływa na przyspieszenie składania wniosków o płatność oraz ich weryfikacji i poprawia zachowanie płynności finansowej w projekcie;
- wprowadzenie systemu do ciągłej inwentaryzacji – SIDUSIS, czyli systemu zawierającego informacje o dostępności stacjonarnych usług szerokopasmowych. W ramach systemu możliwe jest zgłaszanie zapotrzebowania na usługi czy oznaczania nieruchomości jako pustostanów, co docelowo ma się przyczynić do eliminacji tzw. „białych plam”. Integracja systemu SIMBA z SIDUSIS pozwoli każdemu zainteresowanemu mieć dostęp również do danych odnośnie punktów adresowych sieci planowanych do wybudowania w ramach FERC i KPO;
- przy wyznaczaniu obszarów wsparcia uwzględniane były punkty adresowe w budowie oraz planowane. Pozwoli to w większym stopniu wyeliminować białe plamy. Poza gospodarstwami domowymi do objęcia zasięgiem wyznaczone zostały również punkty adresowe, w których zlokalizowane są przedsiębiorstwa oraz SED (Socio-Economic Driver – Podmioty o znaczeniu społeczno-ekonomicznym), czyli punkty adresowe z użytkownikiem lub użytkownikami końcowymi wymagającymi usługi detalicznej o najwyższych parametrach (min. 1 Gb/s).

W perspektywie finansowej na lata 2007–2013 CPPC pełniło funkcję Instytucji Wdrażającej, natomiast Instytucja Pośrednicząca umiejscowiona była w ówczesnym Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, i to w jej kompetencjach leżało ustalanie zakresu interwencji, a także koordynacja działań. Struktura wdrażania programów operacyjnych jest wielostopniowa. W przypadku POPC na lata 2014–2020, w systemie wdrażania główną rolę pełni Instytucja Zarządzająca, której zadania wykonuje Departament Rozwoju Cyfrowego w MFiPR, odpowiadający za opracowanie i zatwierdzenie programu operacyjnego, a także nadzór nad jego wdrażaniem. Minister właściwy ds. informatyzacji, czyli Instytucja Otoczenia Umowy Partnerstwa na lata 2014–2020 odpowiada za koordynację, a także kierunek i kształt podejmowanych interwencji, w tym m.in. programów operacyjnych w celu zapewnienia osiągnięcia celów określonych w NPS. Elementem koordynacji wykorzystania środków jest też Komitet Monitorujący POPC, w którego skład wchodzi w każdej z perspektyw co do zasady przedstawiciele tych samych instytucji – rządowych i zrzeszających przedsiębiorców, a także stronę społeczną. Komitet poprzez przyjmowanie kryteriów interwencji decyduje o zasadniczych kierunkach, w których interwencja powinna być realizowana.

W przypadku perspektyw na lata 2014–2020 oraz 2021–2027 dofinansowane inwestycji z funduszy UE w sieci szerokopasmowe zostało scentralizowane (ulożone w jednym programie operacyjnym odpowiednio: POPC lub FERC). Każdorazowo po określeniu kierunków strategicznych przez Ministra właściwego ds. cyfryzacji, kształt interwencji jest wynikiem prac grupy roboczej wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu operacyjnego, tj. MFiPR jako Instytucji Zarządzającej, MC – jako Policy Maker¹⁶⁷, UKE i Instytut Łączności – jako instytucji o charakterze specjalistycznym oraz CPPC – jako Instytucji Pośredniczącej.

Kwestia wykorzystania Regionalnych Sieci Szerokopasmowych (RSS)

W zakresie wykorzystywania sieci szkieletowo-dystrybucyjnych i sieci dostępowych zrealizowanych w ramach programów operacyjnych na lata 2007–2013 i 2014–2020 Dyrektorka BPSTiC wyjaśniła, że CPPC nie może w ramach swoich interwencji uprzywilejowywać lub wskazywać jako obowiązkowe wykorzystania konkretnych sieci. Szczegółowo kwestia ta była podnoszona w kontroli NIK nr P/22/049, w której NIK badała kwestię wykorzystania Regionalnych Sieci Szerokopasmowych (RSS). Kwestia ta była badana przez CPPC w 2017 i 2018 r., kiedy rozważane było nałożenie obowiązku wykorzystania sieci RSS budowanej w perspektywie 2007–2013. Zgodnie z uzyskanymi przez CPPC opiniami prawnymi, wskazywanie sieci, z których mają obowiązek korzystać beneficjenci, jest niezgodne z prawem. Niezależnie od powyższego, według wyjaśnień, dokumentacja do naboru POPC uwzględnia możliwość korzystania z istniejących sieci telekomunikacyjnych, dopuszczalna m.in. jest dzierżawa tych sieci. Wnioskodawca ma w tym zakresie swobodę decyzji.

Projekty realizowane w ramach I priorytetu programu FERC na lata 2021–2027 – według ww. wyjaśnień – będą w całości rozliczane z zastosowaniem metod uproszczonych, tj. przy wykorzystaniu stawek jednostkowych. Stawka jednostkowa stanowi uśrednioną zapłatę za osiągnięcie przez beneficjenta uzgodnionych w umowie o dofinansowanie produktów, które zostały zdefiniowane w opracowanej w tym celu stosownej metodyce. Podczas przygotowania konkursu, dla każdego punktu adresowego wyliczona została stawka jednostkowa. W procesie tym brana pod uwagę była cała infrastruktura, zarówno infrastruktura Regionalnych Sieci Szerokopasmowych, jak i infrastruktura innych operatorów, co powoduje, że kalkulacja kosztów uwzględnia korzystanie z istniejącej infrastruktury. W celu optymalizacji i minimalizacji wysokości udzielonej pomocy w ramach FERC, w naborach będą stosowane kryteria o charakterze aukcyjnym, minimalizujące wysokość udzielonego dofinansowania. Wnioskodawca będzie miał możliwość zaproponowania swojej (mniejszej) stawki jednostkowej, co premiować będzie optymalizację finansową projektów i zachęcać beneficjentów do wykorzystania istniejącej infrastruktury.

Zastępca Dyrektorki Departamentu Rozwoju Cyfrowego w MFiPR na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK, wyjaśniła, że MFiPR nie posiada narzędzi prawnych do zobligowania beneficjentów FERC do korzystania z sieci szkieletowo-dystrybucyjnych wybudowanych ze środków programów operacyjnych na lata 2007–2013. MFiPR i Ministerstwo Cyfryzacji (MC) zleciły dwie niezależne opinie prawne, z których wynika, że uprzywilejowanie jednego wskazanego podmiotu będzie stanowiło niedozwoloną pomoc publiczną i może wpływać na zachwianie konkurencji i wymiany handlowej na danym rynku. Do celów FERC nie należy zapewnienie dodatkowych warunków rozwoju określonych sieci szkieletowo-dystrybucyjnych, ani wykorzystania tych sieci. W FERC co do zasady wspierana jest budowa tylko sieci dostępowych. Sieci szkieletowe i dystrybucyjne mogą być tworzone wyłącznie jeżeli jest to niezbędne do budowy sieci dostępowych. Interwencja FERC przewidziana jest tylko na tych obszarach, na których stwierdzone zostaną braki w dostępie do internetu o wysokich przepustowościach.

Jak wynika z ustaleń kontroli P/22/049, sprawę wykorzystania RSS zaczęto rozważać praktycznie, gdy większość konkursów była już przeprowadzona, a nie na etapie uzgodnień programu z Komisją Europejską. To zaniechanie oznaczało nieuwzględnianie RSS w przeprowadzanych konkursach, a w konsekwencji niewykorzystywanie tej sieci. Ponadto, jak wynika z powyższych wyjaśnień

¹⁶⁷ Tzw. twórca polityki lub decydent.

CPPC zidentyfikowało trudności, ryzyka, wyzwania i szanse dla wdrażania FERC i KPO w zakresie poprawy dostępu do internetu szerokopasmowego

przedstawiciela MFiPR, w FERC nie przewidziano promowania wykorzystania RSS, pomimo wybudowania tych sieci ze środków publicznych i działania ich jako sieci publicznych, zapewniających równy dostęp operatorom. NIK zauważa, że wykorzystanie istniejących sieci szkieletowo-dystrybucyjnych RSS mogłoby wpłynąć na objęcie zasięgiem większej liczby punktów adresowych.

W zakresie trudności, ryzyk, wyzwań dotyczących wyznaczania obszarów wsparcia w ramach programu FERC w zakresie dostępu do internetu szerokopasmowego Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że pomimo zbieżności w zakresie celów interwencji FERC z POPC, obecnie inaczej wygląda stan zasięgu szybkiego internetu w Polsce, co ma ogromne znaczenie dla ustalania zakresu inwestycji. Od 2015 r. w ramach POPC umożliwiono dostęp do szybkiego internetu ponad 2,2 mln gospodarstw domowych, kolejne 1,3 mln to zadeklarowane w konsultacjach społecznych inwestycje prywatne, obecne założenia KPO i FERC to objęcie zasięgiem ultra-szybkich sieci blisko 1,7 mln gospodarstw domowych, co pozwoli niemal w całości wyeliminować zjawisko białych plam. W efekcie CPPC zaprojektowało wspólnie z MC, UKE oraz MFiPR system wyboru projektów, który zakłada po raz pierwszy w historii interwencji publicznych konieczność objęcia przez beneficjenta zasięgiem sieci wszystkich gospodarstw domowych znajdujących się na obszarze danej inwestycji przy jednoczesnym minimalizowaniu wkładu publicznego. Według ww. wyjaśnień, ta zmiana warunków powoduje, że w związku z realizacją FERC pojawiają się inne niż wcześniej ryzyka i wyzwania:

- inwestycje będą realizowane na najtrudniejszych obszarach, co powoduje wzrost wyzwań realizacyjnych po stronie operatorów telekomunikacyjnych,
- realizacja tak gigantycznego przedsięwzięcia inwestycyjnego jak KPO i FERC powoduje ryzyka zarządcze po stronie operatorów, takie jak konieczność zabezpieczenia w tym samym czasie personelu, wykonawców czy materiałów niezbędnych do realizacji tych inwestycji.

Ponadto, według wyjaśnień, dodatkowym ryzykiem związanym z interwencją w KPO jest krótki czas realizacji projektów ograniczony horyzontem czasowym wdrażania KPO. Odpowiedzią na ten stan rzeczy, są wprowadzone uproszczenia oraz optymalna wielkość obszarów projektowych. Według ww. wyjaśnień, wprowadzono szereg zmian związanych ze zidentyfikowanymi ryzykami, szansami i zagrożeniami:

- dwa źródła finansowania – KPO i FERC – pozwoliły na zwiększenie alokacji środków na działania związane z rozwojem ultra-szybkich sieci, co stworzyło możliwość objęcia zasięgiem prawie 100 % gospodarstw domowych, przy czym należało zadbać o niekonkurowanie programów względem siebie. Ustalono demarkację geograficzną oraz zbliżone warunki obu interwencji;
- zwiększona alokacja i równoległe prowadzone dwie interwencje, zdefiniowały zmienione podejście do wyznaczania obszarów. W celu zwiększenia potencjału wykonawczego, wielkość obszarów została zmniejszona i zoptymalizowana pod kątem istniejącego potencjału rynku. Pozwoli to włączyć więcej podmiotów w realizację tych przedsięwzięć i rozłożyć w ten sposób ryzyka realizacyjne;
- analiza wdrażania POPC pokazała, że największe problemy z realizacją zadań w terminie miały projekty, w których zasięgiem miało być objęte powyżej 10 tysięcy gospodarstw domowych. W projektach tych najczęściej występowały opóźnienia w realizacji. W efekcie podjęto decyzję o zmniejszeniu wielkości obszarów konkursowych, aby wyeliminować to ryzyko;
- wdrożono obowiązek objęcia zasięgiem 100 % punktów adresowych wskazanych na obszarze projektu, beneficjent nie ma już dowolności w wyborze punktów adresowych do objęcia zasięgiem;
- wprowadzono uproszczenia w zakresie aplikowania o środki, jak i rozliczania, w celu zachęcenia i zwiększenia grona potencjalnych beneficjentów, a tym samym maksymalizacji efektów programu. Wprowadzone uproszczenia mają także obniżyć obciążenia administracyjne beneficjentów.

Dyrektor BPSTiC podała również, że ramy interwencji i sposób jej projektowania jest determinowany i ściśle związany z regulacjami prawnymi dotyczącymi udzielania pomocy publicznej. Zakres konsultacji, sposób określania białych plam, definicja obszarów białych, zostały określone w przepisach i nie podlegają zmianom. Według ww. wyjaśnień, szczegółowy zakres interwencji dotyczący dostosowania z jednej strony konkursów do warunków rynkowych, a z drugiej do maksymalizacji efektów, był przedmiotem pracy międzyresortowych grup roboczych. Prace te uwzględniały określenie optymalnej wielkości oraz wartości projektu inwestycyjnego, założeń badania potencjału wykonawczego wnioskodawców, ryzyka podejmowania inwestycji przez podmioty o niskim potencjale i wysokim ryzyku nieukończenia projektu, określenie szczegółowych warunków technicznych, a także wymagań w zakresie otwartości sieci i współpracy międzyoperatorskiej. Przy opracowywaniu tych założeń korzystano z doświadczeń wyniesionych z wdrażania POPC, uwzględniając także zmieniający się na przestrzeni lat kształt rynku telekomunikacyjnego. Ewentualna aktualizacja założeń i przyjętych rozwiązań będzie wynikiem kolejnych analiz po zakończonych obecnie trwających naborach KPO i FERC, a także przedmiotem konsultacji z Izbami Telekomunikacyjnymi.

W zakresie stanu przygotowania do wdrażania KPO w obszarze rozwoju infrastruktury sieciowej i likwidacji białych plam w dostępie do internetu szerokopasmowego Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że KPO jest planem rozwojowym określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski oraz służące ich realizacji reformy i inwestycje. Inwestycje w zakresie cyfryzacji zostały zaprojektowane w KPO przede wszystkim w komponencie C. Nabory w ramach obszaru rozwoju infrastruktury sieciowej i likwidacji białych plam w dostępie do internetu szerokopasmowego realizowane są w ramach inwestycji C 1.1.1. Zasady wdrożeniowe KPO wypracowywane były wspólnie z zasadami wdrożeniowymi FERC. Założeniem było, żeby te dwa programy dla uproszczenia realizowane były w oparciu o te same zasady, co pozwala traktować inwestycje KPO i FERC jako jedno przedsięwzięcie.

**Pierwsze nabory
na dofinansowanie
projektów inwestycji
dotyczących dostępu
do internetu
szerokopasmowego
w ramach KPO**

W ramach KPO zostały ogłoszone dwa nabory. Według wyjaśnień, pierwszy nabór rozpoczął się 4 lipca 2023 r. i zakończył 4 sierpnia 2023 r., złożonych zostało 307 wniosków o objęcie przedsięwzięcia wsparciem, na dzień zakończenia kontroli NIK nadal trwała ich ocena. Według stanu na dzień 17 października 2023 r. pozytywny wynik oceny uzyskało 156 wniosków, dla których kompletowane były niezbędne dokumenty oraz przygotowywane umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem. Drugi nabór rozpoczął się 4 września 2023 r. i zakończył 18 października 2023 r. Przedmiotem naboru były 63 obszary, na które nie wpłynął żaden wniosek w pierwszym naborze KPO.

**CPPC podjęło działania,
aby wyeliminować
ryzyko podwójnego
dofinansowania
inwestycji ze środków
FERC i KPO**

W zakresie rozwiązań zaplanowanych w celu uniknięcia podwójnego finansowania tych samych inwestycji w zakresie internetu szerokopasmowego ze środków FERC oraz KPO, Dyrektor BPSTiC wyjaśniła, że zbiór punktów adresowych stanowiących bazę białych plam NGA wyznaczonych do interwencji w ramach FERC oraz KPO został podzielony geograficznie na 402 obszary konkursowe. Opublikowane zostały dwie odrębne listy obszarów interwencji, co oznacza, że środki KPO zostaną wykorzystane do sfinansowania inwestycji w 250 obszarach Polski, a środki FERC w 152 obszarach Polski. Z uwagi na dokonany podział geograficzny nie ma możliwości podwójnego finansowania tych samych inwestycji w zakresie internetu szerokopasmowego ze środków FERC i KPO.

5.1.4. Realizacja przez jst oraz przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązków sprawozdawczych określonych w megaustawie

NIK skontrolowała łącznie 11 urzędów miast i gmin oraz spółek prawa handlowego prowadzących działalność telekomunikacyjną w zakresie przekazywania danych o infrastrukturze i świadczonych usługach telekomunikacyjnych

Kontrolę realizacji obowiązków sprawozdawczych w latach 2019–2023 (do 30 września) przeprowadzono w 11 podmiotach (ośmiu urzędach miast i gmin oraz trzech spółkach prawa handlowego), które prowadziły działalność telekomunikacyjną, o której mowa w art. 10 ust. 1 i 1a Pt i zostały wpisane przez Prezesa UKE do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych¹⁶⁸ (spółki prawa handlowego) oraz rejestru jednostek samorządu terytorialnego wykonujących działalność w zakresie telekomunikacji¹⁶⁹ (urzędy miast i gmin). Obowiązki te, polegały na przekazywaniu:

- do końca 2022 r., zgodnie z art. 29 ust. 2 megaustawy (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.), Prezesowi UKE za pomocą systemu SIIS aktualnych i zgodnych ze stanem faktycznym informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, budynkach umożliwiających kolokację, świadczonych usługach telefonicznych, usługach transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz aktualizowaniu ich corocznie w terminie do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku¹⁷⁰. W przypadku braku posiadania ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług podmioty te były zobowiązane do składania w powyższym terminie oświadczenia o nieposiadaniu takiej infrastruktury lub nieświadczeniu tych usług;
- od 1 stycznia 2023 r., zgodnie z art. 29 ust. 2a pkt 1 megaustawy (w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r.), Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, przebiegu światłowodowych linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz posiadanych w postaci elektronicznej informacji o przebiegu innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu do dnia 31 sierpnia – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca, do dnia 28 lutego – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku. W przypadku braku posiadania ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług podmioty te były zobowiązane do składania w terminie do 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku, oświadczenia o nieposiadaniu takiej infrastruktury lub nieświadczeniu tych usług;
- od 1 stycznia 2023 r., zgodnie z art. 29k ust. 1 megaustawy (w brzmieniu obowiązującym od 22 października 2022 r.), Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS, informacji o punktach adresowych¹⁷¹ oraz aktualizowaniu ich albo przekazywaniu oświadczenia o aktualności dotychczas przekazanych informacji do 10 dnia kolejnego miesiąca, według stanu na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego¹⁷². Ponadto przekazują informacje o punktach adresowych, w których w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji ze środków prywatnych za pomocą stacjonarnych lub ruchomych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny

¹⁶⁸ Dalej: RPT.

¹⁶⁹ Dalej: RJST.

¹⁷⁰ Tj. za 2018 r. do 31 marca 2019 r., za 2019 r. do 31 marca 2020 r., za 2020 r. do 31 marca 2021 r. i za 2021 r. do 31 marca 2022 r.

¹⁷¹ Zawierających dane o podmiocie dostarczającym usługę, rodzaju usługi – detalicznej lub hurtowej, maksymalnej przepustowości oferowanej usługi, medium transmisyjnym infrastruktury telekomunikacyjnej, danych kontaktowych przedstawiciela podmiotu, umożliwiających zamówienie usługi, adresie strony internetowej zawierającej ofertę z cennikiem.

¹⁷² W przypadku podmiotu będącego mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą lub średnim przedsiębiorcą lub umożliwiającego świadczenie za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie więcej niż 50 000 punktach adresowych, lub w każdy piątek, a w przypadku dni ustawowo wolnych od pracy w drugi kolejny dzień roboczy – w przypadku podmiotu, który umożliwia świadczenie za pomocą stacjonarnych lub publicznych ruchomych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu w nie mniej niż 50 000 punktach adresowych.

szerokopasmowy dostęp do Internetu. Podmioty, które nie umożliwiają świadczenia usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu lub nie planują realizacji inwestycji finansowanych ze środków prywatnych zapewniających możliwość świadczenia tych usług, zobowiązane są do przekazania do SIDUSIS oświadczenie w tej sprawie. Oświadczenie to pozostaje w mocy do czasu zmiany stanu faktycznego. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, podmioty, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy¹⁷³, przekazują po raz pierwszy informacje w terminie 30 dni od dnia wdrożenia systemu SIDUSIS, tj. do 31 grudnia 2022 r. W dniu 27 października 2022 r. został ogłoszony komunikat Ministra Cyfryzacji z 26 października 2022 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia SIDUSIS na dzień 1 grudnia 2022 r.

Infografika nr 10

Systemy gromadzące informacje o infrastrukturze telekomunikacyjnej i świadczonych usługach przesyłane w latach 2019–2023 przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz jednostki samorządu terytorialnego wykonujące działalność w zakresie telekomunikacji

System PIT - Punkt Informacyjny do spraw Telekomunikacji – system teleinformatyczny prowadzony przez Prezesa UKE, wprowadzony ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw. Jego podstawowym zadaniem w okresie 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2022 r. było dostarczenie potencjalnym inwestorom oraz przedsiębiorcom telekomunikacyjnym informacji pomocnych w planowaniu inwestycji, tj. o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, budynkach umożliwiających kolokację oraz istniejącej i planowanej infrastrukturze technicznej i kanałach technologicznych. Od 1 stycznia 2023 r. jest podstawowym systemem, w ramach którego podmioty zobowiązane, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, przesyłają dane o infrastrukturze i usługach telekomunikacyjnych, z wyjątkiem informacji o punktach adresowych, które są gromadzone w systemie SIDUSIS;

System SIIS - System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej – system teleinformatyczny prowadzony przez Prezesa UKE, służący do 2022 r. do gromadzenia, przetwarzania, prezentowania i udostępniania informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz budynkach umożliwiających kolokację, wprowadzony rozporządzeniem w sprawie inwentaryzacji. Od 1 stycznia 2023 r. zastąpiony przez system PIT;

System SIDUSIS - System Informacyjny o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu – jest publiczną bazą danych, prowadzoną od 1 grudnia 2022 r. przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, zawierającą informacje o punktach adresowych, w których jest możliwe świadczenie, jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji finansowanych ze środków publicznych lub w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji ze środków prywatnych - za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu.

Źródło: opracowanie własne NIK.

¹⁷³ Tj. przedsiębiorcy telekomunikacyjni, jednostki samorządu terytorialnego prowadzące działalność z zakresu telekomunikacji, podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej i państwowe jednostki organizacyjne z wyłączeniem m.in. podmiotów wykonujących działalność telekomunikacyjną przez komórki organizacyjne i jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Spraw Zagranicznych, Kancelarii Prezydenta, Kancelarii Sejmu i Senatu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Bura Antykorupcyjnego, Krajowej Administracji Skarbowej.

Ponad 80 % skontrolowanych podmiotów w latach 2019–2023 terminowo realizowało obowiązki sprawozdawcze, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, za pomocą systemu SIIS

Realizacja obowiązków sprawozdawczych określonych w megaustawie w zakresie przekazywania Prezesowi UKE informacji za pomocą systemu SIIS

Dziewięć spośród 11 (tj. 81,8 %), skontrolowanych urzędów miast i gmin oraz spółek prawa handlowego w latach 2019–2023 terminowo realizowało obowiązki sprawozdawcze, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, w zakresie przekazywania informacji o infrastrukturze, świadczonych usługach telekomunikacyjnych, transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do Internetu lub składało oświadczenia o braku posiadania takiej infrastruktury lub nieświadczeni ww. usług Prezesowi UKE za pomocą systemu SIIS. W dwóch spośród 11 poddanych kontroli podmiotów (tj. 18,2 %) stwierdzono przypadki nieprzekazania Prezesowi UKE informacji lub niezłożenia ww. oświadczenia.

Przykłady

Urząd Gminy Golezów nie przekazał Prezesowi UKE za pomocą SIIS informacji, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy. Wójt Gminy m.in. wyjaśniła, że *do czasu kontroli NIK nie posiadałam informacji na temat tego, że gmina w wyniku realizacji projektu (...) zobowiązana jest na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 megaustawy do przekazywania informacji za pośrednictwem systemu SIIS (...)*. Ponadto wyjaśniła, że realizację projektu zleciła kierownikowi Referatu Oświaty, którego obowiązki następnie przejął kierownik Referatu Promocji a przekazywanie informacji za pośrednictwem systemu SIIS zleciła inspektorowi ds. dróg, którzy nie przekazali informacji o konieczności realizacji tego obowiązku.

Urząd Miasta w Polanicy-Zdroju przekazał Prezesowi UKE za pomocą systemu SIIS informacje, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy za 2020 r. i 2021 r., natomiast nie przekazał ww. informacji za 2018 r. i 2019 r. Sekretarz Gminy wyjaśniła m.in., że sprawozdania należało złożyć do 31 marca 2019 r. i 2020 r., czego nie zrealizowano, a próby złożenia sprawozdań po tych terminach nie powiodły się, ponieważ system po 31 marca był zamykany, co uniemożliwiało wprowadzenie danych z opóźnieniem.

Jednostki samorządu terytorialnego nie napotkały problemów w zakresie przekazywania i aktualizacji informacji przekazywanych Prezesowi UKE do systemu SIIS oraz nie wskazywały na ponoszenie dodatkowych wydatków w związku z realizacją tych zadań.

Dwie z trzech skontrolowanych spółek wskazywało, że przygotowanie danych było bardzo czasochłonne i wymagało długotrwałego zaangażowania pracowników m.in. w związku z brakiem szablonów (plików wzorcowych) danych do systemu SIIS. Skontrolowane podmioty wskazywały, że informacje przekazywane do SIIS nie powielały się z danymi przekazywanymi do innych systemów.

Realizacja obowiązków sprawozdawczych określonych w megaustawie w zakresie przekazywania Prezesowi UKE informacji za pomocą systemu PIT

Wszystkie zobowiązane podmioty (trzy spółki i cztery jst) nie przekazały w terminie Prezesowi UKE informacji za 2022 r. w terminie do 28 lutego 2023 r. ze względu na problemy z działaniem nowego systemu PIT

Siedem spośród 11 skontrolowanych podmiotów, tj. 63,6 % (trzy spółki i cztery jst) podlegały obowiązkowi, o którym mowa w art. 29 ust. 2a pkt 1 megaustawy, który polegał na przekazaniu Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, przebiegu światłowodowych linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz posiadanych w postaci elektronicznej informacji o przebiegu innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu za 2022 r. do 28 lutego 2023 r. oraz za I półrocze 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r. Pozostałe cztery podmioty, tj. 36,4 % (cztery jst), zgodnie z art. 29 ust. 2b megaustawy zobowiązane były do złożenia w terminie do 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku, oświadczenia o nieposiadaniu ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług.

W zakresie przekazania informacji za pomocą PIT w 2023 r. wszystkie zobowiązane podmioty (tj. siedem) nie przekazały Prezesowi UKE informacji za 2022 r. w terminie do 28 lutego 2023 r., z tego cztery podmioty przekazały informacje z opóźnieniem wynoszącym od 77 dni do 93 dni¹⁷⁴ a trzy w ogóle nie przekazały danych.

Tylko jedna jst spośród czterech skontrolowanych przekazała do systemu PIT w terminie do 31 marca 2023 r. oświadczenie o nieposiadaniu infrastruktury lub nieświadczaniu usług

Tylko trzy z siedmiu podmiotów, tj. 42,9 % przekazały do systemu PIT informacje za I półrocze 2023 r. w terminie do 31 sierpnia 2023 r.¹⁷⁵ Trzy podmioty nie przekazały tych danych, a jeden przekazał je z opóźnieniem¹⁷⁶.

W zakresie złożenia oświadczenia o nieposiadaniu ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług w terminie do 31 marca 2023 r., tylko jeden urząd miasta i gminy spośród czterech skontrolowanych złożył je w ww. terminie. Natomiast pozostałe trzy jst podjęły trzy różne działania tj.: jedna jst nie złożyła w ogóle takiego oświadczenia do systemu PIT, jedna jst przekazała oświadczenie do systemu PIT po ponad dziewięciu miesiącach po upływie terminu, a jedna jst przekazała po ponad siedmiu miesiącach informacje do systemu PIT zamiast przekazać oświadczenie.

Podmioty zobowiązane wskazywały na liczne problemy w działaniu systemu PIT

Jednostki samorządu terytorialnego i spółki prawa handlowego w toku kontroli NIK wskazywały na występowanie problemów w działaniu systemu PIT, które uniemożliwiały przekazanie informacji do tego systemu w terminie oraz informowały o ponoszeniu dodatkowych kosztów w związku m.in. z przygotowaniem danych do przekazania do tego systemu.

W związku z problemami z systemem PIT ustawodawca przyjął przepisy, które uniemożliwiają nałożenie kary na podmioty, które wykonały obowiązek sprawozdawczy za 2022 r. po terminie ustawowym, ale w terminie do 31 maja 2023 r.

Przykłady

Prezes Zarządu IT Partners Telco sp. z o.o. wyjaśnił, że dane na dzień 31 grudnia 2022 r. zostały przekazane w terminie do końca maja 2023 r., z uwagi na problemy występujące po stronie UKE dotyczące działania PIT i związanego z tym przesunięcia przez UKE terminu przekazywania danych z końca lutego na koniec maja. Spółka nie poniosła z tytułu ww. problemów dodatkowych nakładów pracy lub wydatków. Informacje przekazane Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT nie pokrywały się z informacjami przekazywanymi za ten sam okres za pomocą innych systemów.

Prezes Zarządu SferaNET Infrastruktura S.A. wyjaśnił, że przyczyną nieprzygotowania i nieprzekazania danych do systemu PIT były w głównej mierze dwa czynniki tj.: pracownik, który był odpowiedzialny za przygotowywanie danych do SIIS, który nie współpracuje już ze spółką, oraz zmieniony sposób przekazywania danych. Spółka nie była gotowa do przygotowania i przekazania terminowo danych do PIT. Problemem był brak znajomości programu niezbędnego do przygotowania danych oraz braki kadrowe. W celu wyeliminowania tych przeszkód wybrani pracownicy przeszli certyfikowane szkolenie z obsługi programu QGIS oraz od września tego roku Spółka zatrudniła nową osobę, której zadaniem jest przygotowanie danych które można będzie przekazać za pomocą systemu PIT Prezesowi UKE. Spółka poniosła dodatkowe koszty związane z koniecznością organizacji szkolenia z programu QGIS (36 458,35 zł brutto) oraz zatrudnienia nowego pracownika.

Prezydent Miasta Starachowice wyjaśnił m.in., że firma zewnętrzna, która obsługuje gminę w zakresie przygotowania danych do SIIS, PIT, SIDUSIS wskazała, że do niewypełnienia obowiązku udzielenia informacji, o których mowa w art. 29 ust. 2 oraz art. 29k ust. 1, przyczyniły się zmiany w ustawie i wdrożenie nowych systemów SIDUSIS oraz PIT. Pojawiły się utrudnienia w przekazaniu danych, a następnie pojawiły się problemy z dostępem do systemu – był wielokrotnie „tymczasowo niedostępny”, co uniemożliwiało pracę oraz złożenie raportu.

¹⁷⁴ Trzy w terminie do 30 maja 2023 r., a jeden – do 1 czerwca 2023 r.

¹⁷⁵ Jeden z podmiotów rozpoczął przekazywanie danych 30 sierpnia 2023 r., a zakończył 14 listopada 2023 r.

¹⁷⁶ Podmiot rozpoczął przekazywanie danych 7 września 2023 r., a zakończył 6 października 2023 r.

Prezes Zarządu Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o. wskazał, że wystąpiły problemy związane z brakiem szablonów (plików wzorcowych) danych do aplikacji PIT, rozbieżnościami w opisie pól dla danych i wymagań aplikacji. W trakcie importu danych do systemu PIT pracownicy spotkali się z błędami, które nie mają opisu w żadnej dokumentacji systemu. Szablon do importu poszczególnych warstw był niejasny. Spowodowało to, że osoby odpowiedzialne za wprowadzanie danych wielokrotnie kontaktowały się z pracownikami UKE drogą mailową, a także za pomocą aplikacji Teams. Nie na wszystkie maile do help desk otrzymano odpowiedź. W celu importu danych do systemu PIT konieczne było przygotowanie danych w ściśle określonych szablonach, co wpłynęło na czas wprowadzania informacji. Dodatkowo w ostatnim dniu terminu przekazania danych w sierpniu 2023 r. system funkcjonował bardzo powoli. Prezes Zarządu podkreślił również, że w jego ocenie szkolenia UKE na potrzeby ładowania danych do systemu zorganizowane zostały późno, co przełożyło się na problemy z terminowym przekazywaniem danych. Dodatkowo dopiero pod koniec sierpnia 2023 r. opublikowana została zaktualizowana instrukcja do systemu. Spółka ponosiła dodatkowe nakłady w postaci kosztów roboczogodzin pracowników oddelegowanych do zadania, które były trudne do oszacowania.

Realizacja obowiązków sprawozdawczych określonych w megaustawie w zakresie przekazywania Ministrowi Cyfryzacji informacji za pomocą systemu SIDUSIS

Trzy spośród 11 skontrolowanych podmiotów, tj. 27,3 % (trzy spółki prawa handlowego) podlegały obowiązkowi, o którym mowa w art. 29k ust. 1 i art. 29j pkt 3 megaustawy, który polegał na przekazaniu Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS informacji o punktach adresowych, w których jest świadczona lub jest możliwe świadczenie usługi dostępu do sieci Internet oraz o punktach adresowych, w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia ww. usługi w terminie do 31 grudnia 2022 r. oraz w 2023 r. w terminach wskazanych w art. 29k ust. 1 megaustawy. Pozostałe osiem podmiotów, tj. 72,7 %, zgodnie z art. 29k ust. 5 megaustawy zobowiązanych było do złożenia w terminie do 31 grudnia 2022 r. oświadczenia, że nie umożliwiają świadczenia usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu lub nie planują realizacji inwestycji finansowanych ze środków prywatnych zapewniających możliwość świadczenia tych usług.

Opóźnienie w przekazywaniu informacji o punktach adresowych do systemu SIDUSIS

Dwie spośród trzech ww. spółek prawa handlowego przekazały do systemu SIDUSIS w terminie do 31 grudnia 2022 r. wymagane informacje o punktach adresowych, w których jest świadczona lub jest możliwe świadczenie usługi dostępu do sieci Internet oraz o punktach adresowych, dla których w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia ww. usługi. W jednym przypadku pierwsze informacje zostały przesłane przez spółkę do systemu SIDUSIS dopiero po ponad 9 miesiącach od powstania obowiązku. Sześć jst przesłały do systemu SIDUSIS oświadczenia z opóźnieniem wynoszącym od 10 dni do ponad 10 miesięcy od powstania obowiązku, a kolejne dwie jst przekazały informacje do systemu SIDUSIS zamiast przekazać oświadczenie z opóźnieniem wynoszącym ponad dziewięć miesięcy.

Dwa skontrolowane podmioty (jedna jst i jedna spółka) wskazywały na problemy w realizacji obowiązków sprawozdawczych za pomocą systemu SIDUSIS, które polegały na trudnościach w uzyskaniu odpowiedzi od Ministerstwa Cyfryzacji oraz na brakach w systemie SIDUSIS zmieniających się nazw ulic.

Przykłady

Burmistrz Miasta i Gminy Pierzchnica wyjaśnił, że *pracownik UMiG (...) został odesłany przez pracownika Ministerstwa Cyfryzacji do zapoznania się z pytaniami i odpowiedziami publikowanymi na stronie internetowej <https://internet.gov.pl/wzakladcePomoc>.*

Prezes Zarządu Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o. wyjaśnił, że podczas wprowadzania danych do systemu SIDUSIS brakowało informacji na temat zmieniających się nazw ulic w miastach (uchwały gmin, powiatów, miast), co powodowało utrudnienia, a także opóźnienia procesu importowania danych. Spółka ponosiła dodatkowe nakłady w postaci kosztów roboczogodzin pracowników oddelegowanych do zadania, które są trudne do oszacowania.

Niewyznaczenie w jednostkach samorządu terytorialnego koordynatorów szerokopasmowych

Żadna z jst poddanych kontroli NIK nie wyznaczyła Koordynatora Szerokopasmowego

Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o zmianie megaustawy od października 2022 r. wprowadzono do megaustawy art. 29p, który stanowi, że w gminie lub powiecie może zostać wyznaczony Koordynator Szerokopasmowy. Koordynator reprezentuje gminę lub powiat w kwestiach związanych z telekomunikacją oraz z rozwojem i utrzymaniem sieci szerokopasmowych na terenie gminy lub powiatu, w szczególności:

- 1) zapewnia mieszkańcom gminy lub powiatu możliwość dokonania czynności, o których mowa w art. 29l ust. 4 megaustawy;
- 2) stanowi punkt kontaktowy dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych posiadających na terenie gminy lub powiatu sieci szerokopasmowe lub planujących budowę takich sieci;
- 3) podejmuje działania wspierające, informacyjne oraz promocyjne na rzecz prowadzonych, bądź planowanych inwestycji telekomunikacyjnych na terenie gminy lub powiatu;
- 4) prowadzi działania związane z telekomunikacją na terenie gminy lub powiatu, w tym także działania koordynacyjne, informacyjne, edukacyjne i promocyjne związane z działalnością, o której mowa w art. 3 ust. 1 megaustawy, lub z działaniami, o których mowa w art. 15 ust. 1 megaustawy, o ile dana gmina lub powiat prowadzi taką działalność lub takie działania.

Zgodnie z art. 29p ust. 3 megaustawy, minister właściwy do spraw informatyzacji może udzielić gminie lub powiatowi wsparcia z Funduszu Szerokopasmowego na dofinansowanie lub finansowanie funkcjonowania Koordynatora Szerokopasmowego w gminie lub w powiecie, w tym na realizację jego zadań.

Wszystkie osiem skontrolowanych jst nie wyznaczyło Koordynatora Szerokopasmowego i w związku z tym nie korzystało ze wsparcia z Funduszu Szerokopasmowego na dofinansowanie lub finansowanie funkcjonowania ww. Koordynatora. Kierownicy jst wskazywali na następujące przyczyny braku wyznaczenia Koordynatora: niewielki zakres realizowanego projektu, fakultatywny charakter art. 29p megaustawy, że zadania były już realizowane przez jedną z komórek organizacyjnych urzędu, brak takiej potrzeby.

5.2. Działania podejmowane w celu zapewnienia powszechnego mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją Narodowego Planu Szerokopasmowego

Podsumowanie działań w zakresie zapewnienia powszechnego mobilnego dostępu do internetu szerokopasmowego

Działania podjęte przez administrację publiczną w celu zapewnienia powszechnego mobilnego dostępu do internetu nie były skuteczne, bowiem w terminie określonym w NPS do końca 2020 r. nie został osiągnięty cel NPS dotyczący zapewnienia łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście, a także zagrożone jest osiągnięcie do końca 2025 r. celu dotyczącego zapewnienia niezakłóconego dostępu do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i wiejskich oraz na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych¹⁷⁷.

Minister Cyfryzacji przygotował wymagane projekty ustawy Prawo komunikacji elektronicznej i ustawy zawierającej przepisy wprowadzające PKE, mające na celu implementację przepisów Europejskiego Kodeksu

¹⁷⁷ W 2020 r. stopień realizacji ww. celów wynosił 0 % i na koniec września 2023 r. również 0 %.

Łączności Elektronicznej, jednak długotrwałość rządowego procesu legislacyjnego, w tym uzgodnień międzyresortowych, spowodowała, że nie został wypełniony obowiązek transpozycji ww. przepisów w wymaganym terminie, tj. do 21 grudnia 2020 r. W konsekwencji, zgodnie z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości UE, Polska została zobowiązana do zapłaty ryczałtu w wysokości 4 mln EUR, okresowej kary pieniężnej w wysokości 50 tys. EUR dziennie. Także pomimo przygotowania projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (UKSC) przez Ministra Cyfryzacji, nie została ona w ogóle uchwalona przez Sejm ze względu na długotrwały proces legislacyjny na etapie uzgodnień międzyresortowych, w wyniku czego nie zrealizowano działań legislacyjnych dotyczących cyberbezpieczeństwa telekomunikacyjnego zaplanowanych w harmonogramie NPS na 2021 r.

Prezes UKE był odpowiedzialny za realizację działań określonych w NPS w zakresie terminowego udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G w Polsce. W relacji do założeń przyjętych w NPS, opóźnienia w zakresie dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G, dotyczące częstotliwości z pasm 700 MHz, 3,6 GHz oraz 26 GHz, wyniosły na koniec listopada 2023 r. odpowiednio: 17, 41 oraz 11 miesięcy. Działania podjęte przez Prezesa UKE doprowadziły do udostępnienia częstotliwości tylko z pasma 3,6 GHz i to dopiero 19 grudnia 2023 r. Natomiast do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK Prezes UKE nie wydał decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz, co jednak wynikało z przyczyn obiektywnych i niezależnych od Prezesa UKE. W przypadku częstotliwości 3,6 GHz opóźnienie wynikało z opieszałości Prezesa UKE. Prezes UKE rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji w celu dystrybucji częstotliwości z pasma 3,6 GHz dopiero pod koniec 2022 r., tj. po upływie 2,5 lat od unieważnienia poprzedniej aukcji. Zwłoka ta naruszała zasady rzetelności, gdyż uzyskanie 21 grudnia 2020 r. przez Prezesa UKE pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa w sprawie wymagań bezpieczeństwa sieci dla sieci 5G, umożliwiałoby niezwłoczne rozpoczęcie konsultacji dotyczącej nowej aukcji. W konsekwencji opóźnień w dystrybucji ww. częstotliwości, Prezes UKE nie zrealizował dochodów budżetowych do czasu zakończenia kontroli w kwocie 1 914 000 tys. zł.

Prezes UKE – odpowiedzialny za wdrożenie sieci 5G – nie informował Ministra Cyfryzacji o ww. opóźnieniach.

5.2.1. Działania podejmowane przez Ministerstwo Cyfryzacji/Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

---

Zapewnienie mobilnego dostępu do internetu realizowane w ramach NPS

W 2017 r. w Ministerstwie Cyfryzacji opracowano *Strategię 5G dla Polski*, która była dokumentem określającym działania oraz środki dla realizacji celu jakim było wdrożenie sieci 5G w Polsce najpóźniej do 2025 r. W ramach prac nad strategią w okresie od 5 stycznia do 11 lutego 2018 r. przeprowadzono konsultacje społeczne, a po ich zakończeniu, 12 marca 2018 r. opublikowano sprawozdanie z tych konsultacji¹⁷⁸. *Strategia 5G dla Polski* nie została przyjęta do stosowania. Dyrektor DT poinformowała, że niektóre założenia tej strategii zostały odzwierciedlone w treści NPS i tym samym brak było uzasadnienia dla dalszego procedowania ww. strategii.

¹⁷⁸ <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/podsumowanie-konsultacji-spoecznych-projektu-strategii-5g-dla-polski>, 08.11.2023 r.

Stan realizacji wskaźników NPS w zakresie zapewnienia dostępu do mobilnego internetu szerokopasmowego

W zakresie zapewnienia internetu mobilnego w NPS określono dwa wskaźniki celu głównego do realizacji w 2025 r. i jeden wskaźnik celu pośredniego do realizacji w 2020 r.

W NPS określono dwa wskaźniki realizacji celu głównego w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu, tj. niezakłóconego dostępu do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych do 2025 r.:

- odsetek długości przebiegu tras głównych szlaków komunikacyjnych z niezakłóconym dostępem do sieci 5G¹⁷⁹,
- liczba obszarów miejskich w Polsce posiadająca w pełni rozwiniętą usługę komercyjną łączności 5G¹⁸⁰.

Ponadto w NPS określono, że do 2020 r. zostanie zrealizowany cel pośredni – zapewnienie do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście. Do 30 września 2023 r. nie osiągnięto ww. celu.

Opis nieprawidłowości

Nie został osiągnięty określony w NPS wskaźnik celu pośredniego dotyczący zapewnienia do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście

W działalności Ministra Cyfryzacji stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieosiągnięciu zakładanej wartości wskaźnika w ramach celu pośredniego NPS, tj. zapewnienia uruchomienia w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej łączności 5G w jednym ośrodku miejskim do końca 2020 r., na częstotliwościach określonych w NPS.

Według stanu na dzień 30 września 2023 r. nie osiągnięto założonej na 2020 r. wartości ww. wskaźnika realizacji celu NPS. W *Strategii 5G dla Polski* wskazano, że rekomendowanym przez Ministra Cyfryzacji miastem do pilotażu i wdrożenia sieci 5G w Polsce miało być miasto Łódź. W zakresie wprowadzenia usługi w Łodzi, Dyrektor DT wyjaśniła, że *Strategia 5G dla Polski* nie jest obowiązującym dokumentem, a w treści NPS nie wskazano konkretnego miasta, oraz że *treść NPS w ogóle nie zawiera zobowiązań w zakresie pilotażowego uruchomienia sieci 5G w jakimkolwiek mieście, określa natomiast cel w postaci zapewnienia sieci 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym mieście do 2020 r., który to cel niestety nie został zrealizowany*. Dodała także, że Minister Cyfryzacji podejmował działania polegające m.in. na zachęceniu operatorów do rozpoczęcia testów i pilotażu w zakresie wdrażania sieci 5G, poprzez zmiany legislacyjne dotyczące czasowego zezwolenia przez Prezesa UKE na używanie urządzeń radiowych w celu prowadzenia badań, testów lub eksperymentów wraz ze zwolnieniem z opłat za korzystanie częstotliwości radiowych, które były wykorzystywane do badań. Ponadto, w trybie bieżącej współpracy Minister nadzorował udział IŁ-PIB w uruchomieniu pilotażowej sieci 5G w 2020 r. na kampusie Politechniki Łódzkiej.

Dyrektor DT wyjaśniła, że jedyną dopuszczalną formułą ewentualnej zmiany terminu realizacji celu może być tylko kolejna aktualizacja NPS, gdyż żaden podmiot – w tym Minister Cyfryzacji – nie posiada kompetencji do samodzielnej zmiany celów ustanowionych przez Radę Ministrów. Ponadto wskazała, że przygotowywany w Ministerstwie Cyfryzacji projekt kolejnej aktualizacji NPS zakłada odzwierciedlenie celów tzw. Cyfrowej dekady z perspektywą do 2030 r.

Wartość trzech wskaźników NPS dotyczących udostępnienia sieci 5G według stanu na 30 września 2023 r.

W ocenie NIK, podjęte przez Ministra Cyfryzacji działania okazały się nieskuteczne i nie przełożyły się na osiągnięcie założonego celu uruchomienia w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej łączności 5G w jednym mieście w 2020 r. NIK zauważa, że do zakończenia kontroli nie podjęto także działań mających na celu zmianę terminu realizacji ww. celu.

Według stanu na dzień 30 września 2023 r. wartość ww. wskaźników realizacji celów NPS w zakresie udostępnienia sieci 5G wynosiła zero, co przedstawiono na infografice nr 11.

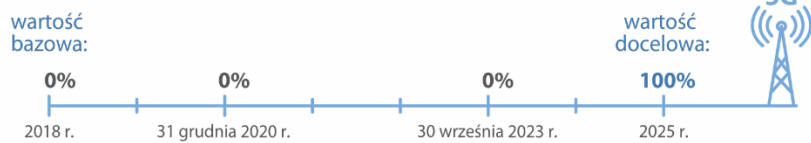
¹⁷⁹ Wartość docelowa wskaźnika została ustalona na 100 %.

¹⁸⁰ Wartość docelowa wskaźnika ustalono na 69.

Infografika nr 11

Stan realizacji wskaźników NPS w zakresie internetu mobilnego określonych w Narodowym Planie Szerokopasmowym według stanu na 30 września 2023 r.

odsetek długości przebiegu tras głównych szlaków komunikacyjnych z niezakłóconym dostępem do sieci 5G

liczba obszarów miejskich w Polsce posiadająca w pełni rozwiniętą usługę komercyjną łączności 5G

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu realizacji wskaźników NPS dotyczących dostępu do szerokopasmowego internetu mobilnego przedstawiono w załączniku 6.6 do informacji o wynikach kontroli.

Przyczyny braku realizacji trzech wskaźników NPS dotyczących sieci 5G

Dyrektor DT wyjaśniła, że wartość zerowa wskaźników odnosi się do sieci 5G funkcjonujących w oparciu o częstotliwości radiowe z zakresu 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz, tj. w ścisłym rozumieniu celów NPS i wynika z nieprzeprowadzenia (nieukończenia) procedur udostępniania operatorom telekomunikacyjnym ww. częstotliwości radiowych. Dodała także, że usługi mobilnej transmisji danych w technologii 5G są świadczone przez operatorów telekomunikacyjnych z wykorzystaniem posiadanych przez te podmioty innych częstotliwości (w szczególności pasma 2,1 GHz, 2,6 GHz i 900 MHz). Wskazała jednak, że nie są to usługi 5G w rozumieniu celów NPS.

Jako przyczyny nieprzeprowadzenia dotychczas przez Prezesa UKE procedur udostępniania częstotliwości operatorom telekomunikacyjnym, Dyrektor DT wskazała w szczególności:

- w zakresie pasma 700 MHz – długotrwanie utrzymujący się brak możliwości skoordynowania zharmonizowanego wykorzystywania pasma z Rosją, Białorusią i Ukrainą. Dodała także, że ze względu na trwające działania wojenne w Ukrainie oraz stosunki dyplomatyczne z Federacją Rosyjską, przewidywany termin realizacji jest trudny do określenia. Przeprowadzenie aukcji częstotliwości i ich alokowanie operatorom będzie możliwe dopiero po zakończeniu koordynacji transgranicznej;
- w zakresie pasma 26 GHz – brak zainteresowania pasmem ze strony rynku, który został zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonych przez UKE konsultacji publicznych¹⁸¹. Obecnie realizacja zadania polega na ciągłych konsultacjach z podmiotami telekomunikacyjnymi, które mają na celu zidentyfikowanie popytu na częstotliwości z zakresu pasma 26GHz;

¹⁸¹ <https://bip.uke.gov.pl/konsultacje-i-wyniki-konsultacji/wyniki-konsultacji-w-sprawie-wykorzystania-pasma-26-ghz-oraz-innych-pasm-milimetrowych,1367.html>, 22 listopada 2023 r.

Ryzyko, że oba wskaźniki celu głównego NPS w zakresie internetu mobilnego nie zostaną osiągnięte na koniec 2023 r., a także w 2025 r.

- w zakresie częstotliwości z pasma 3400 – 3800 MHz – głównym powodem niedostępności częstotliwości było wystąpienie pandemii COVID-19, która wymogła zmianę priorytetów realizowanych zadań i skupienie się na działaniach zabezpieczających prawidłowe funkcjonowanie państwa oraz ograniczających negatywne skutki dla społeczeństwa i gospodarki. W czerwcu 2023 r. Prezes UKE rozpoczął aukcję częstotliwości z tego pasma. 18 października 2023 r. aukcja została rozstrzygnięta i ustalono cztery listy podmiotów wyłonionych¹⁸².

Zdaniem Dyrektora DT, najistotniejsze ryzyka dotyczące nieosiągnięcia do 2025 r. planowanych wartości wskaźników realizacji celów NPS związane są z:

- potencjalnymi opóźnieniami w procesie inwestycyjnym na skutek protestów społecznych przeciwko budowie stacji bazowych telefonii komórkowych, wynikającymi m.in. z dezinformacji dotyczącej skutków zdrowotnych sieci 5G i uleganie negatywnym nastrojom społecznym przez organy administracji na poziomie lokalnym;
- nieprawidłowym stosowaniem przepisów dotyczących procesu inwestycyjnego w telefonię mobilną przez terytorialnie właściwe organy administracji publicznej przy wydawaniu pozwoleń na budowę lub w zakresie procedur planistycznych i lokalizacyjnych;
- dalszym utrzymywaniem się problemu transgranicznej koordynacji wykorzystywania częstotliwości radiowych na tożsame cele z Rosją, Białorusią i Ukrainą. Największe negatywne konsekwencje dotyczą częstotliwości 700 MHz, która ze względu na największy zasięg (nawet kilkaset kilometrów od nadajnika), ma charakter pokryciowy.

Według danych opublikowanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w *Raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2022 r.*¹⁸³, w lipcu 2022 r. w Polsce dostęp 5G miało 13,8 % użytkowników dostępu mobilnego, podczas gdy średnia UE wynosiła 18,1 %. UKE podał, że najwyższy wynik uzyskała w tym względzie Dania (46,5 %), natomiast najslabiej rozwinięta technologia 5G występowała na Litwie (0,5 %). Porównanie Polski z innymi państwami UE w zakresie udziału 5G w dostępie mobilnym według stanu na lipiec 2022 r. przedstawiono na infografice nr 12.

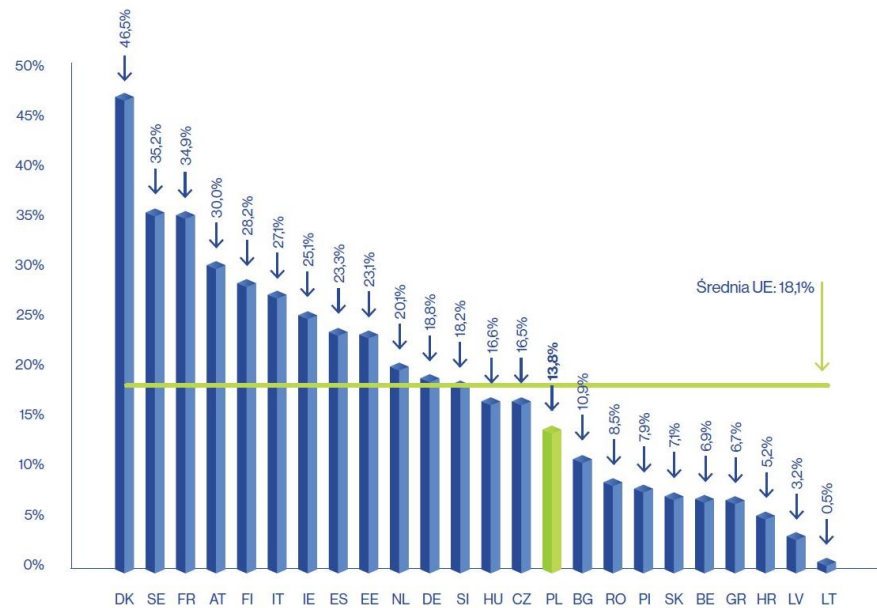
¹⁸² Według stanu na dzień zakończenia czynności kontrolnych w Ministerstwie Cyfryzacji, tj. 4 grudnia 2023 r. proces rezerwacji częstotliwości był niezakończony. Z ustaleń kontroli P/23/005 *Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego* w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej wynika, że Prezes UKE 19 października 2023 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie dokonania czterech rezerwacji częstotliwości po aukcji, które zostało zakończone 19 grudnia 2023 r. poprzez wydanie przez Prezesa UKE decyzji rezerwacyjnych na wylicytowane bloki częstotliwości.

¹⁸³ Prezes UKE w *Raporcie o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2023 r.* nie opracował analogicznych danych jak za 2022 r. Przedstawił wyłącznie dane w zakresie penetracji mobilnym dostępem do internetu świadczonym za pomocą kart SIM wykorzystywanych w dedykowanych urządzeniach. Wartość tego wskaźnika w 2023 r. wyniosła 23,6 %.

Infografika nr 12

Porównanie Polski z innymi państwami Unii Europejskiej w zakresie udziału 5G w dostępie mobilnym według stanu na lipiec 2022 r.

W Polsce usługi mobilnej transmisji danych w technologii 5G były komercyjnie świadczone do początku 2024 r. przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych z wykorzystaniem posiadanych przez te podmioty częstotliwości, tj. w szczególności pasma 900 MHz, 2,1 GHz i 2,6 GHz. Nie były to jednak usługi 5G w rozumieniu celów NPS w pasmach 700 MHz, 3,6 GHz, 26 GHz.

Źródło: Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2022 r. z czerwca 2023 r. opublikowany na stronie internetowej: uke.gov.pl, [dostęp: 13 marca 2024 r.].

**Działania zaradcze
Ministra Cyfryzacji
w związku z ryzykiem
nieosiągnięcia wartości
docelowej dwóch
wskaźników
dotyczących internetu
mobilnego w NPS
do końca 2025 r.**

W celu minimalizacji ryzyka nieosiągnięcia do 2025 r. założonych w NPS wartości wskaźników realizacji celu, Minister Cyfryzacji podejmował w okresie objętym kontrolą działania zaradcze o charakterze legislacyjnym, informacyjnym oraz lobbingowym. Należały do nich w szczególności:

- przygotowanie projektu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko¹⁸⁴, znoszącego bezwzględny obowiązek uzyskania decyzji środowiskowych dla inwestycji telekomunikacji mobilnej, w celu przyspieszenia procesu inwestycyjnego;
- zwiększanie świadomości obywateli w zakresie bezpieczeństwa i znaczenia mobilnych sieci telekomunikacyjnych i usług opartych o te sieci, a także walka z dezinformacją, w szczególności: prowadzenie tematycznej strony internetowej <https://www.gov.pl/web/5G>, kampanie informacyjne w mediach, utworzenie Systemu Informacyjnego o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektro-Magnetyczne (SI2PEM), dostarczającego społeczeństwu rzetelnej wiedzy na temat pomiarów i poziomów pola elektromagnetycznego emitowanego przez instalacje radiokomunikacyjne¹⁸⁵;
- przeprowadzanie szkoleń dla pracowników organów administracji publicznej mających na celu ujednolicenie wiedzy pracowników urzędów, a w konsekwencji także orzecznictwa urzędów w zakresie spraw związanych z procesem inwestycyjnym w telekomunikacji;

¹⁸⁴ Dz. U. poz. 1071.

¹⁸⁵ <https://si2pem.gov.pl/>

- opracowanie i realizacja tzw. mapy drogowej uzgodnionej przez państwa członkowskie Unii Europejskiej w ramach „Connectivity toolbox”¹⁸⁶, mającej na celu ułatwienie budowy sieci o bardzo dużej przepustowości oraz wdrażanie sieci 5G;
- lobbing, w ramach organów i grup roboczych przy Komisji Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej w zakresie wsparcia w dokonaniu przez Polskę transgranicznej koordynacji wykorzystywania częstotliwości radiowych na potrzeby sieci 5G z Rosją, Białorusią i Ukrainą;
- udział MC w negocjacjach i konsultacjach dotyczących projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) dotyczącego redukcji barier administracyjnych i kosztów wdrażania nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych¹⁸⁷.

NIK zauważa, że chociaż Minister podejmował działania zmierzające do osiągnięcia założonych w NPS celów dotyczących dostępu do internetu mobilnego, niemniej do zakończenia czynności kontrolnych 4 grudnia 2023 r. nie przełożyły się one na realizację celów i uruchomienie sieci 5G w ramach częstotliwości określonych w NPS.

Realizacja przez Ministra działań wskazanych w NPS w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu

Działania krajowego punktu kontaktowego do spraw rozwoju sieci szerokopasmowych

Udział Ministra w pracach na poziomie Komisji Europejskiej dotyczących bezpieczeństwa sieci 5G

Ministrowi Cyfryzacji w ramach NPS przypisano do realizacji w szczególności koordynację działań wskazanych w tym dokumencie. Jednostką organizacyjną realizującą zadania Ministra Cyfryzacji w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu był DT, który pełnił także funkcję krajowego punktu kontaktowego do spraw rozwoju sieci szerokopasmowych (Broadband Competence Office). Dyrektor DT poinformowała, że w ramach funkcji krajowego punktu kontaktowego MC realizowało m.in. działalność informacyjno-promocyjną w zakresie wszystkich realizowanych działań związanych z telekomunikacją, w tym jako właściciel systemu SIDUSIS, a także obsługiwało zapytania, wnioski lub interwencje w indywidualnych sprawach dotyczących dostępu do internetu lub jakości usług mobilnych poprzez udzielanie wyjaśnień lub występowanie do innych podmiotów, w tym do operatorów telekomunikacyjnych, z interwencjami i prośbami. Dyrektor DT wskazała, że ze względu na brak podstaw prawnych do żądania przez MC lub nakładania na podmioty trzecie obowiązków w zakresie zapewnienia dostępu do usług telekomunikacyjnych, interwencje miały charakter prośby o interwencję, a nie formę nakazową.

W NPS przypisano Ministrowi Cyfryzacji do realizacji działania legislacyjne w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sieci 5G oraz terminowego udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G. W ramach tych działań MC zobowiązane było do *udziału w pracach na poziomie Komisji Europejskiej oraz do śledzenia prac i zapewnienia zastosowania rozwiązań przyjętych przez organizacje europejskie*.

W ramach realizacji ww. działania przedstawiciele Ministra uczestniczyli w pracach Grupy Współpracy Dyrektywy NIS¹⁸⁸, a także zespołu eksperckiego, na których omawiano postępy krajów członkowskich z wdrażania unijnych rozwiązań w zakresie cyberbezpieczeństwa sieci 5G. W maju 2023 r. w ramach prac na szczeblu UE, Ministerstwo Cyfryzacji przekazało do Komisji Europejskiej dokument roboczy podsumowujący działania Polski w zakresie cyberbezpieczeństwa sieci 5G. Spotkanie Grupy współpracy w dniu 24 października 2023 r. obejmowało prace nad raportem

¹⁸⁶ Zestaw najlepszych praktyk w zakresie terminowego wdrażania sieci 5G i szybkich łącz szerokopasmowych: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/connectivity-toolbox>.

¹⁸⁷ (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/gigabit-infrastructure-act-proposaland-impact-assessment>),

¹⁸⁸ NIS Cooperation Group Work Stream on the cybersecurity of 5G networks, dalej: Grupa współpracy. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz. Urz. UE L 194 z 19.7.2016, str. 1 ze zm.), tzw. Dyrektywa NIS. Stanowi ona kluczowy element ram prawnych UE dotyczących cyberbezpieczeństwa. Jej głównym celem było zapewnienie wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych w całej Unii Europejskiej. W grudniu 2022 r. dyrektywa NIS została uchylona i zastąpiła ją dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii (Dz. Urz. UE L 333 z 27.12.2022, str. 80, ze zm.), tzw. Dyrektywa NIS 2.

Działania legislacyjne Ministra w celu umożliwienia udostępnienia częstotliwości z pasma 700MHz i 26GHz

dotyczącym oszacowania ryzyka w zakresie cyberbezpieczeństwa sieci 5G. MC 7 listopada 2023 r. przekazało Komisji Europejskiej odpowiedzi na pytania w zakresie stanu wdrażania i bezpieczeństwa sieci 5G.

W celu udostępnienia częstotliwości z pasma 26 GHz na potrzeby sieci 5G (zakres częstotliwości 24,25–27,7 GHz), w NPS wskazano zadanie dokonania nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2013 r. w sprawie Krajowej Tablicy Przeznaczeń Częstotliwości¹⁸⁹. Zmiany w przeznaczeniu częstotliwości, w celu zwiększenia zasobów widma przeznaczonych na świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym zapewnienie wdrożenia sieci 5G, zostały wprowadzone w 2019 r. rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie KTPC¹⁹⁰. Dyrektor DT wyjaśniła, że powyższe zadanie zostało zrealizowane, natomiast zadanie związane z aktualizacją tego rozporządzenia (...) *zostało omyłkowo opisane w treści aktualizacji NPS jako „zadanie do realizacji” i przez omyłkę nie zostało to poprawione w toku procesu legislacyjnego.*

Przeznaczenie częstotliwości z zakresu pasma 700 MHz było przedmiotem prac legislacyjnych nad projektem nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz niektórych innych ustaw. W projekcie ustawy nie zawarto przepisów ustanawiających krajowego operatora hurtowego.

Działania legislacyjne Ministra w celu wdrożenia Europejskiego kodeksu łączności elektronicznej

Projekt tej ustawy zakładał, że częstotliwości 703–713 MHz oraz 758–768 MHz zostaną przydzielone, w drodze decyzji przez Prezesa UKE, operatorowi strategicznej sieci bezpieczeństwa. Zawarto w nim także m.in. zasady wyznaczania operatora strategicznej sieci bezpieczeństwa oraz warunki jakie musi spełniać podmiot, aby móc zostać wyznaczonym na operatora. Jak wyjaśniła Dyrektor DT, projekt ww. ustawy we wrześniu 2023 r. został wycofany przez Radę Ministrów ze względu na kończąca się kadencję Sejmu i zasadę dyskontynuacji prac parlamentarnych.

Zgodnie z art. 124 Europejskiego Kodeksu Łączności Elektronicznej (EKŁE), państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej do dnia 21 grudnia 2020 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania ww. dyrektywy. Dyrektor DT poinformowała, że wdrożenie EKŁE w Polsce miało nastąpić poprzez przyjęcie dwóch aktów prawnych¹⁹¹:

- nowej ustawy Prawo Komunikacji Elektronicznej (PKE) zastępującej ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne;
- odrębnej ustawy Przepisy wprowadzające PKE (wPKE), która swym zakresem obejmowała zmiany w ponad 50 ustawach, w tym w: kodeksie postępowania cywilnego, ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawie o Policji, ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną, ustawie – Prawo lotnicze i innych.

Dodała także, że działania legislacyjne w MC rozpoczęły się w 2019 r., tuż po uchwaleniu w grudniu 2018 r. EKŁE.

W styczniu i lutym 2020 r. Minister Cyfryzacji wystąpił do Przewodniczącego Zespołu ds. Programowania Prac Rządu z prośbą o wyrażenie zgody na przeprowadzenie prekonsultacji projektu ustawy Prawo komunikacji elektronicznej przed formalnym wystąpieniem z wnioskiem o dokonanie wpisu do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów, a następnie przekazał do ww. Zespołu projekty ustaw stanowiących implementację EKŁE. W dniu 29 lipca 2020 r. oba projekty ustaw zostały wpisane do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów¹⁹². Przebieg prac legislacyjnych rządowego projektu ustawy Prawo komunikacji elektronicznej przedstawiono na infografice nr 13.

¹⁸⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2518, dalej rozporządzenie KTPC.

¹⁹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Krajowej Tablicy Przeznaczeń Częstotliwości (Dz. U. poz. 1777).

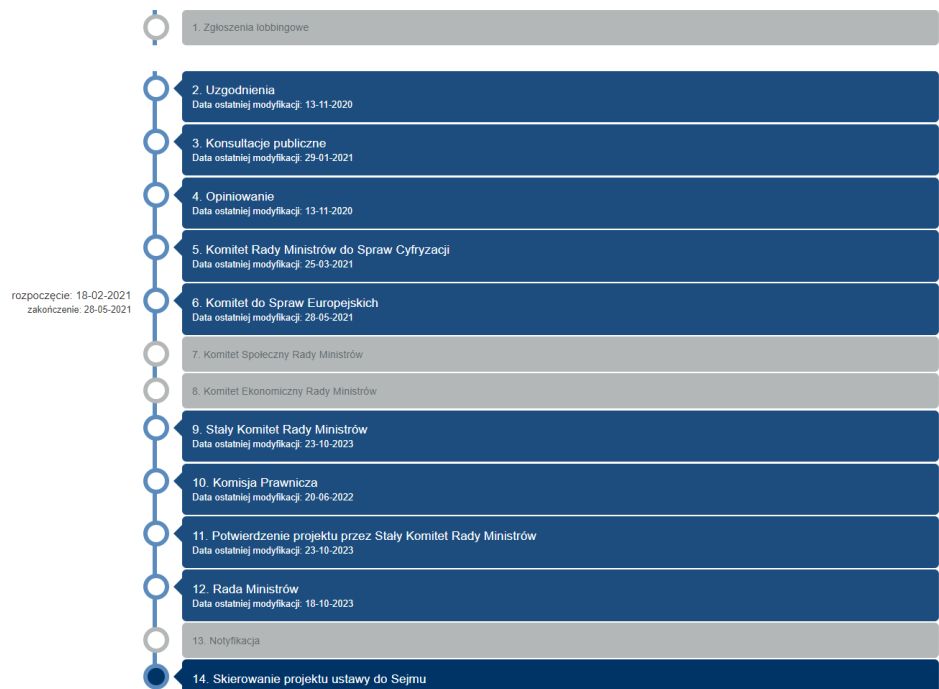
¹⁹¹ W ramach kontroli P/23/005 *Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego* badania NIK dotyczyły tylko działań legislacyjnych przypisanych w NPS Ministrowi Cyfryzacji w zakresie implementacji EKŁE, określenia regulacji w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G oraz przeglądu legislacji po wdrożeniu sieci komercyjnej 5G przynajmniej w jednym dużym mieście w 2020 r.

¹⁹² Nr z wykazu prac legislacyjnych: UC45 i UC46 (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12336501/katalog/12703245#12703245>).

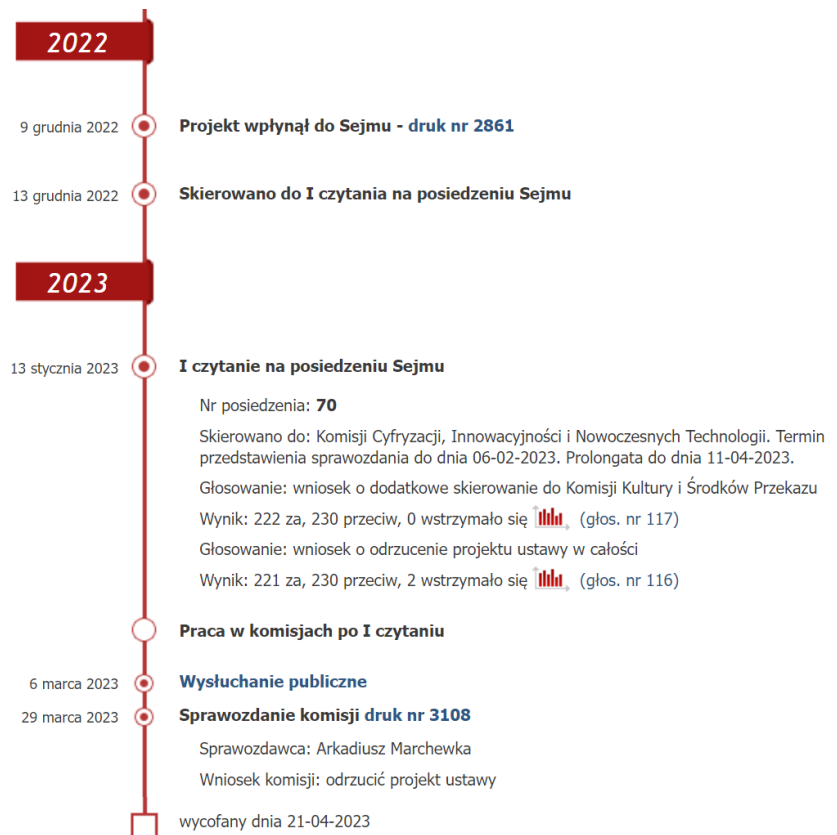
Infografika nr 13

Przebieg prac legislacyjnych rządowego projektu ustawy Prawo komunikacji elektronicznej (druk nr 2861)

A. Przebieg prac przed skierowaniem projektu do Sejmu

B. Przebieg prac po skierowaniu projektu do Sejmu

Źródło: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12336501>, <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2861> [dostęp z 19 marca 2024 r.].

Rządowy proces legislacyjny trwał ponad dwa lata, tj. od 29 lipca 2020 r. do 15 listopada 2022 r. W okresie tym, poza konsultacjami publicznymi i międzyresortowymi, prace prowadzone były m.in. przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji, Komitet do Spraw Europejskich, Stały Komitet Rady Ministrów, Komisję Prawniczą Rządowego Centrum Legislacji. Po przyjęciu projektu przez Radę Ministrów¹⁹³ w dniu 9 grudnia 2022 r. rządowe projekty ustawy PKE i ustawy wPKE zostały skierowane do Sejmu. W dniu 13 stycznia 2023 r. odbyło się ich pierwsze czytanie, po którym projekty skierowano do Sejmowej Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, która na posiedzeniu 29 marca 2023 r. wniosła o odrzucenie ww. projektów ustaw. W dniu 21 kwietnia 2023 r. projekty ustaw zostały wycofane z Sejmu przez Radę Ministrów.

Dyrektor DT poinformowała, że długi okres procedowania projektów w ramach rządowego procesu legislacyjnego wynikał z szerokiego zakresu tych dokumentów i konieczności uzgodnienia z innymi resortami, w szczególności w zakresie uwag zgłoszonych przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Koordynatora Służb Specjalnych i Ministra Infrastruktury. W zakresie wycofania przez Radę Ministrów projektów ustaw z Sejmu, Dyrektor DT wyjaśniła, że konieczność ta wynikała z uwag i wątpliwości zgłoszonych do nich w toku prac parlamentarnych. W trakcie posiedzeń Komisji Sejmowych oraz wysłuchania publicznego pojawiły się kwestie wymagające dodatkowych analiz ze strony projektodawcy. Dyrektor DT wskazała, że przekazane w maju 2023 r. po dokonaniu zmian przez MC, przepisy ustawy PKE nie zostały przyjęte przez Radę Ministrów, głównie ze względu na brak porozumienia w zakresie regulacji dotyczących kwestii retencji danych telekomunikacyjnych i kontroli operacyjnej.

Zdaniem NIK, długotrwałość rządowego procesu legislacyjnego, który trwał ponad dwa lata, oraz brak porozumienia wewnątrz Rady Ministrów skutkowały nieuchwaleniem przepisów ustawy PKE oraz ustawy wPKE i brakiem pełnej implementacji EKŁE do dnia zakończenia kontroli, tj. do 4 grudnia 2023 r. Jak wyjaśniła Dyrektor DT, wiele przepisów tej dyrektywy zostało już przyjętych do polskiego porządku prawnego, a Rzeczpospolita Polska 25 listopada 2022 r. notyfikowała w bazie krajowych środków wykonawczych szereg aktów prawnych¹⁹⁴, jednak stanowiły one jedynie częściową implementację dyrektywy EKŁE.

W marcu 2024 r., już po zakończeniu kontroli NIK, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) 14 marca 2024 r. wydał wyrok w sprawie C-452/22 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczącej braku transpozycji dyrektywy 2018/1972 ustanawiającej EKŁE, tj. ustawy Prawo Komunikacji Elektronicznej mającej zastąpić ustawę Prawo telekomunikacyjne¹⁹⁵. Trybunał nie przyjął polskich wyjaśnień. W ocenie Trybunału, zawartej w uzasadnieniu wyroku, ani podnoszona przez Polskę złożoność i nieprecyzyjność przepisów, ani skutki pandemii COVID-19 nie usprawiedliwiają zarzucanego przez Komisję

¹⁹³ Protokół ustaleń nr 48/2022 posiedzenia Rady Ministrów w dniu 15 listopada 2022 r. (nr RM-000-48-22), pkt 1 i pkt 2.

¹⁹⁴ M.in.: ustawę z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320); ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1722, ze zm.); ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344, ze zm.); ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2024 r. poz. 34, ze zm.); megaustawę; ustawę z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 748, ze zm.).

¹⁹⁵ Nie tylko Polska została ukarana za niewdrożenie na czas EKŁE. W dniu 14 marca 2024 r. TSUE wydał także wyroki dotyczące Irlandii, Portugalii, Słowenii i Łotwy. Zgodnie z wyrokiem TSUE Polska ma do zapłacenia 4 mln euro zryczałtowanej kary plus 50 tys. euro za każdy kolejny dzień zwłoki. W przypadku Irlandii ryczałt wynosi 4,5 mln euro, dla Łotwy jest to 300 tys. euro, dla Słowenii – 800 tys. euro, a dla Portugalii – 2,8 mln euro. Żadne z tych państw nie musi płacić kary za kolejne dni zwłoki. Podobnie jak w przypadku Polski, Komisja Europejska skargi do TSUE wniosła na początku lipca 2022 r.

uchybień¹⁹⁶. Komisja Europejska w lipcu 2022 r. wniosła skargę do TSUE przeciwko Polsce o nieterminowe wdrożenie dyrektywy 2018/1972. Zgodnie z orzeczeniem TSUE Polska została zobowiązana do zapłaty ryczałtu w wysokości 4 mln EUR, okresowej kary pieniężnej w wysokości 50 tys. EUR dziennie, licząc od tego dnia do dnia usunięcia naruszenia, zwrotu kosztów postępowania przed TSUE. Ministerstwo Cyfryzacji poinformowało, że prace legislacyjne nad transpozycją EKŁE do polskiego prawa w przepisach nowej ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej rozpoczęły się w lipcu 2020 r. i nie zostały sfinalizowane do końca poprzedniej kadencji. Spowodowane to było przede wszystkim pojawieniem się w projekcie ustawy przepisów niewynikających bezpośrednio z implementowanej dyrektywy, a dotyczących m.in. kontroli operacyjnej oraz retencji danych, a także zmian w ustawie o radiofonii i telewizji (tzw. Lex pilot)¹⁹⁷.

Działania legislacyjne Ministra w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G

Projekty ustaw wPKE i PKE 21 czerwca 2024 r. wpłynęły do Sejmu i 31 maja 2024 r. zostały skierowane do I czytania na posiedzeniu Sejmu. W dniu 13 czerwca 2024 r. projekty te zostały skierowane do dalszych prac w Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii.

W NPS w harmonogramie działań legislacyjnych termin określenia zakresu regulacji w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G ustalono na 2021 r. Dyrektor DT wyjaśniła, że zadanie to nie zostało zrealizowane z racji nieuchwalenia ustawy realizującej założone cele.

W ramach określenia zakresu regulacji w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G, we wrześniu 2020 r. Minister Cyfryzacji przygotował projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz ustawy Prawo zamówień publicznych¹⁹⁸, który był elementem wdrożenia działań dla ograniczenia ryzyk cyberbezpieczeństwa europejskich sieci 5G, do których państwa członkowskie zobowiązały się w ramach 5G Toolbox¹⁹⁹. Prace legislacyjne na poziomie Rady Ministrów prowadzono do 3 lipca 2023 r., kiedy projekt został przekazany do Sejmu.

¹⁹⁶ Wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (dziewiąta izba) z dnia 14 marca 2024 r. w sprawie C-452/22: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=283826&pageIndex=0&doclang=pl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5787882>, pkt 27–32.

¹⁹⁷ <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/wyrok-tsue-w-sprawie-niewdrozenia-europejskiego-kodeksu-laczności-elektronicznej>, <https://www.telko.in/tsue-polska-musi-zaplatc-ke-r-4-mln-euro-ryczaltu-za-niewdrozenie-na-czas-pke>, <https://www.telko.in/nie-tylko-polska-musi-plci-kare>, https://www.rmf24.pl/news-50-tys-euro-dziennie-tsue-nalozyl-na-polske-nowa-kare,nId,7391517#crp_state=1 [dostęp 25.03.2024].

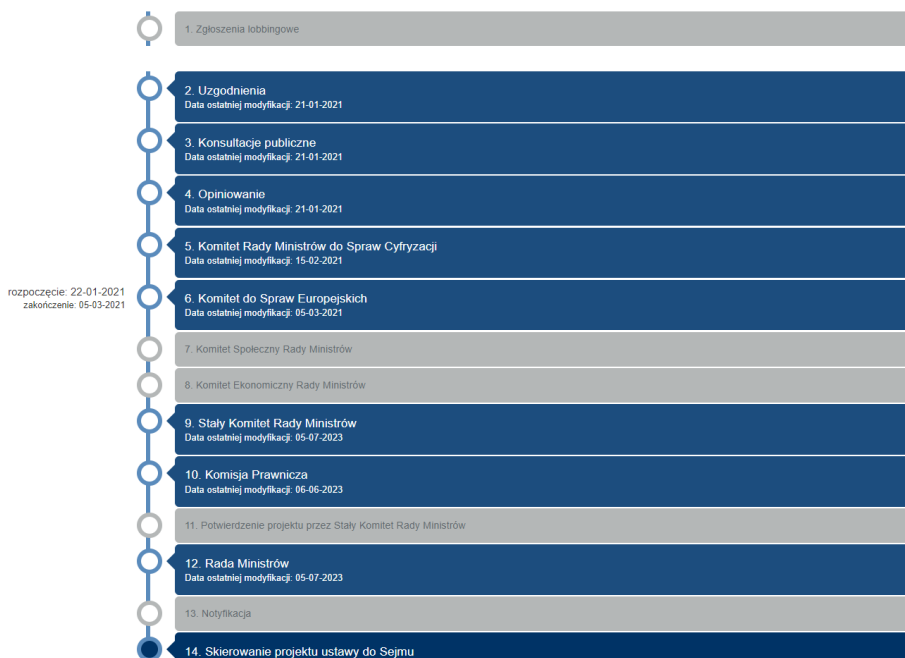
¹⁹⁸ Utworzony w wykazie prac legislacyjnych 8 września 2020 r., nr wykazu UD68, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12337950/katalog/12716657#12716657>.

¹⁹⁹ Cybersecurity of 5G networks. EU Toolbox of risk mitigating measures, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/cybersecurity-5g-networks-eu-toolbox-risk-mitigating-measures>.

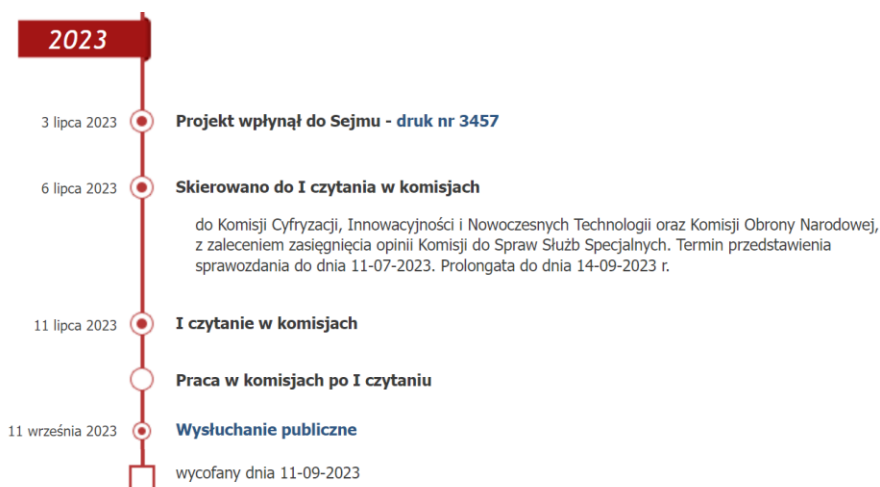
Infografika nr 14

Przebieg prac legislacyjnych rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz ustawy Prawo zamówień publicznych (druk nr 3457)²⁰⁰

A. Przebieg prac przed skierowaniem projektu do Sejmu

B. Przebieg prac po skierowaniu projektu do Sejmu

Źródło: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12337950>, <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=3457> [dostęp z 19 marca 2024 r.].

Dyrektor DT wyjaśniła, że na tempo procedowania projektu ww. ustawy na etapie uzgodnień międzyresortowych oraz prac właściwych komitetów Rady Ministrów, miały wpływ m.in. zgłoszone do projektu uwagi i wynikająca z nich konieczność przeprowadzenia dodatkowych uzgodnień.

²⁰⁰ Projekt dotyczył realizacji celów *Strategii Cyberbezpieczeństwa RP na lata 2019–2024*, przyjętej uchwałą nr 125 Rady Ministrów z 22 października 2019 r. (M.P. poz. 1037), do których należał m.in. rozwój krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, w tym wdrożenie i ocena funkcjonowania przepisów o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. W pkt. 5.1 ww. Strategii podano m.in., że zmiany przepisów regulujących funkcjonowanie krajowego systemu cyberbezpieczeństwa będą również wynikały z praktyki funkcjonowania na szczeblu europejskim dyrektywy nr 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (tzw. dyrektywy NIS).

W ramach procesu legislacyjnego w Sejmie RP, w dniu 6 lipca 2023 r. projekt ww. ustawy został skierowany do pierwszego czytania w Sejmowej Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii oraz Komisji Obrony Narodowej, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji do Spraw Służb Specjalnych. W dniu 11 września 2023 r. projekt został wycofany z prac parlamentarnych przez Radę Ministrów.

Kluczowy element ram prawnych UE dotyczących cyberbezpieczeństwa stanowiła dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii²⁰¹, tzw. Dyrektywa NIS. Jej głównym celem było zapewnienie wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych w całej Unii Europejskiej. Dyrektywa NIS została wdrożona w Polsce głównie poprzez ustawę z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa²⁰². W grudniu 2022 r. dyrektywa NIS została uchylona i zastąpiła ją dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii²⁰³, tzw. dyrektywa NIS 2. Dyrektywa NIS 2 weszła w życie 16 stycznia 2023 r. Państwa członkowskie UE mają obowiązek wdrożyć regulację unijną do krajowego porządku prawnego. Zgodnie z art. 41 ust. 1 dyrektywy NIS 2, Polska została zobowiązana do przyjęcia przepisów niezbędnych do wykonania dyrektywy NIS 2 w terminie do 17 października 2024 r.²⁰⁴

Dyrektor DT wyjaśniła, że w związku z zasadą dyskontynuacji prac parlamentarnych wycofano projekty, które z uwagi na zbliżające się wybory parlamentarne nie miały szans na przyjęcie w poprzedniej kadencji Sejmu i Senatu.

Poinformowała także, że Minister Cyfryzacji nie podejmował działań w zakresie aktualizacji harmonogramu działań legislacyjnych określonych w NPS, gdyż wymagałoby to aktualizacji treści NPS, a taka aktualizacja jest dopiero planowana do przygotowania w 2024 r.

Zdaniem NIK, wobec problemów i opóźnień w realizacji celów NPS istnieje pilna potrzeba przygotowania aktualizacji NPS. W pkt. 7.3 NPS przewidziano, że dokument ten może wymagać korekty jego założeń oraz uzupełnienia z uwagi na fakt, że rozwój technologii ICT oraz polityka krajowa i UE ulegają ciągłym zmianom. W grudniu 2022 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły nowy program polityki unijnej „Droga ku cyfrowej dekadzie do 2030 r.,” który wszedł w życie w styczniu 2023 r. W ramach tego programu zostały wyznaczone cztery cele cyfrowe na poziomie Unii Europejskiej, których osiągnięcie do 2030 r. będzie wymagać współpracy Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji i państw członkowskich UE, w tym cel dotyczący bezpiecznej, odpornej, wydajnej i zrównoważonej infrastruktury cyfrowej zobowiązujący, aby do 2030 r. wszyscy użytkownicy końcowi przebywający w stałej lokalizacji byli objęci siecią gigabitową aż do punktu zakończenia sieci, a wszystkie obszary zaludnione były objęte ultraszybką siecią przewodową nowej generacji o wydajności dorównującej co najmniej sieci 5G.

Proces uzgodnień międzyresortowych dotyczący regulacji ustawowej w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G trwał blisko trzy lata (od 8 września 2020 r. do 3 lipca 2023 r.), co skutkowało nieuchwaleniem ustawy zmieniającej przepisy w zakresie cyberbezpieczeństwa w terminie wskazanym w harmonogramie NPS, tj. do 2021 r. Przepisy te nie zostały przyjęte przez Sejm do zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 4 grudnia 2023 r.

²⁰¹ Dz. Urz. UE L 194 z 19.7.2016, str. 1, ze zm.

²⁰² Dz. U. z 2023 r. poz. 913, ze zm.

²⁰³ Dz. Urz. UE L 333 z 27.12.2022, str. 80, ze zm.

²⁰⁴ Szerzej na ten temat m.in. w piśmie z 18 stycznia 2024 r. Prezesa Zarządu Związku Cyfrowa Polska do Ministra Cyfryzacji <https://cyfrowapolska.org/wp-content/uploads/2024/01/2024.01.18-do-Pana-Premiera-Krzysztofa-Gawkowskiego-Postulaty-Zwiazku-Cyfrowa-Polska-do-nowelizacji-Ustawy-o-Krajowym-Systemie.pdf> [dostęp: 25.03.2024].

Określony w NPS harmonogram działań legislacyjnych w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu zakładał, że w 2023 r. zostanie dokonany przegląd legislacji po wdrożeniu sieci komercyjnej przynajmniej w jednym dużym mieście w 2020 r. w celu zapewnienia aktualności przepisów określających zachowania cyberbezpieczeństwa sieci 5G. Dyrektor DT wyjaśniła, że *przegląd przepisów o planowanym charakterze nie został jeszcze wykonany ze względu na brak funkcjonowania w Polsce sieci 5G w rozumieniu celów Narodowego Planu Szerokopasmowego. Ministerstwo Cyfryzacji monitoruje przepisy dotyczące komunikacji mobilnej.*

Koordinacja i monitorowanie działań w ramach NPS w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu

Koordinacja działań podejmowanych w ramach NPS w zakresie mobilnego dostępu do internetu

W NPS nie określono zasad koordynacji tak złożonego przedsięwzięcia. Minister Cyfryzacji nie ustanowił odrębnych wewnętrznych procedur w zakresie wykonywania i koordynowania działań w ramach NPS, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor DT, kwestie te zostały uregulowane m.in. w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa Cyfryzacji, regulaminie DT oraz opisach stanowisk pracowników zaangażowanych w realizację NPS.

W odniesieniu do nieokreślenia przez Ministra Cyfryzacji resortom i instytucjom wpływającym lub mogącym wpływać na rozwój dostępu do mobilnego internetu zadań w ramach koordynacji działań określonych w NPS, Dyrektor DT wyjaśniła, że *Minister Cyfryzacji nie posiada kompetencji do określania/wyznaczania innym resortom i instytucjom zadań związanych z realizacją NPS. NPS jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów i jako taki jest realizowany przez jednostki ze sfery administracji rządowej w ramach ich własnych kompetencji lub w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej. Minister Cyfryzacji jako koordynator NPS dba zaś o to, aby działania instytucji się uzupełniały, nie dublowały i były wyczerpujące w danych okolicznościach ich realizacji. Natomiast poszczególne instytucje realizują działania i tak zgodnie z własnymi kompetencjami. W przypadku niektórych działań, np. dofinansowania budowy sieci szerokopasmowych z funduszy UE, podpisywane są stosowne porozumienia pomiędzy instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie tych programów, w których określone są kompetencje i obowiązki poszczególnych podmiotów. Dodała także, że koordynacja działań polegała przede wszystkim na współpracy z instytucjami zaangażowanymi w realizację NPS, tj. UKE, IŁ-PIB, CPPC.*

Minister nie sporządził rocznych sprawozdań z postępów w realizacji NPS za lata 2020–2022 i nie przekazał ich do zaopiniowania przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radę do Spraw Cyfryzacji

Na potrzeby monitorowania postępów realizacji NPS w MC wykorzystywano głównie dane z raportów przygotowywanych i publikowanych przez Prezesa UKE

W okresie objętym kontrolą, Minister Cyfryzacji nie przeprowadzał kontroli w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej w zakresie przygotowania i rozdysponowania częstotliwości radiowych z zakresu 5G. Dyrektor DT wskazała, że Minister Cyfryzacji nie podejmował względem Prezesa UKE czynności w trybie nadzoru nad realizacją zadań w ramach NPS, gdyż nie było takiej konieczności oraz, że nadzór następował w trybie kontaktów roboczych.

Poza koordynacją działań w ramach NPS, do zadań Ministra Cyfryzacji należało monitorowanie realizacji celów określonych w dokumencie. Ustalono, że Minister Cyfryzacji nie sporządził rocznych sprawozdań z monitoringu poziomu realizacji celów określonych w NPS za lata 2020 – 2022, do czego zobowiązany był na podstawie pkt 7.2 NPS Monitoring postępów realizacji i sprawozdawczość. Zgodnie z tym punktem minister do spraw informatyzacji, w terminie do końca trzeciego kwartału roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy, przekazuje do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji roczne sprawozdanie przedstawiające monitoring wskaźników oraz opis działań podejmowanych w ramach NPS, a także wskazujące główne kierunki działań podejmowanych w ramach NPS. Niewypełnienie obowiązku przez Ministra zostało opisane w pkt. 5.1.1 informacji o wynikach kontroli.

Minister Cyfryzacji nie opracował wewnętrznej procedury/instrukcji na potrzeby monitoringu realizacji celów NPS. Dyrektor DT i Zastępca Dyrektora DT wyjaśnili, że monitoring celów NPS opiera się przede wszystkim na raportach Prezesa UKE o stanie rynku telekomunikacyjnego, publikowanych do 30 czerwca, w których prezentowane są wyliczone wskaźniki opisujące stan na koniec roku poprzedzającego. Dyrektor DT podała, że *ze względu na brak*

**MC/KPRM
nie podejmowały
działań wobec
Prezesa UKE
na rzecz udostępnienia
częstotliwości
na potrzeby sieci 5G**

udostępnienia operatorom częstotliwości radiowych niezbędnych do świadczenia usług w sieciach 5G w rozumieniu Planu, w tym zakresie stopień spełnienia tych celów określany jest na poziomie 0.

Minister Cyfryzacji nie podejmował, w okresie objętym kontrolą, działań wobec Prezesa UKE w celu zapewnienia udostępnienia przez UKE częstotliwości z pasma 700 MHz, 3,6 GHz i 26 GHz zgodnie z harmonogramem określonym w NPS, pomimo braku postępów w realizacji wskaźników dotyczących mobilnego dostępu do internetu. Dyrektorka DT wyjaśniła, że Minister Cyfryzacji (KPRM) brał udział w konsultacjach dokumentacji w sprawie aukcji częstotliwości 3,4–3,8 GHz. Dodała jednak, że udział ten był na takich samych zasadach jak wszyscy uczestnicy procesu konsultacyjnego. Wskazała ponadto, że w zakresie przygotowywania i rozdysponowywania częstotliwości radiowych Prezes UKE jest podmiotem autonomicznym względem Ministra Cyfryzacji, a ta sfera jest wyjęta spod ewentualnych możliwości wpływu na działania UKE w trybie nadzoru.

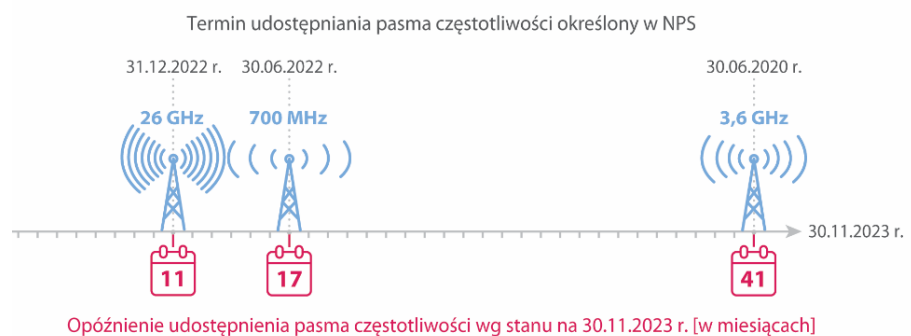
5.2.2. Działania podejmowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w celu zapewnienia mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej podejmował w latach 2019–2023 działania w celu zapewnienia mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS, jednak w przypadku części z nich stwierdzono opóźnienia.

Działania podjęte przez Prezesa UKE doprowadziły do udostępnienia 19 grudnia 2023 r. częstotliwości z pasma 3,6 GHz, natomiast do czasu zakończenia czynności kontrolnych Prezes UKE nie wydał decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz. W relacji do założeń przyjętych w NPS, opóźnienia w zakresie dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G, dotyczące częstotliwości z pasm 700 MHz, 3,6 GHz oraz 26 GHz, wyniosły na koniec listopada 2023 r. odpowiednio: 17, 41 oraz 11 miesięcy. Opóźnienia dotyczące udostępnienia przez Prezesa UKE częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz wynikały z przyczyn obiektywnych i niezależnych od Prezesa UKE. W przypadku częstotliwości 3,6 GHz opóźnienie w dystrybucji wynikało natomiast z opieszałości w działaniu Prezesa UKE.

Infografika nr 15

Opóźnienia w zakresie dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G w Polsce (częstotliwości z pasm 700 MHz, 3,6 GHz oraz 26 GHz) w relacji do założeń przyjętych w NPS

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Dopiero pod koniec 2022 r., tj. po upływie 2,5 roku od unieważnienia poprzedniej aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, Prezes UKE rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji. Zwłoka ta naruszała zasady rzetelności, gdyż uzyskanie 21 grudnia 2020 r. przez Prezesa UKE pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa w sprawie wymagań bezpieczeństwa sieci dla sieci 5G, umożliwiło niezwłoczne rozpoczęcie konsultacji dotyczącej nowej aukcji. W konsekwencji opóźnień w dystrybucji ww. częstotliwości, Prezes UKE nie zrealizował dochodów budżetowych w części 76 – UKE w kwocie 1 914 000 tys. zł, zaplanowanych w ustawach budżetowych na rok 2021 (przed nowelizacją)

i na rok 2022, z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 3,6 GHz. Dochody w wysokości 1 921 027 tys. zł zostały zrealizowane dopiero w okresie od końca 2023 r. do początku 2024 r.²⁰⁵

**Prezes UKE
jako koordynator
udostępnienia
operatorom
częstotliwości
radiowych na potrzeby
sieci 5G w Polsce**

Prezes UKE – odpowiedzialny za wdrożenie sieci 5G – nie informował Ministra Cyfryzacji o opóźnieniach dotyczących udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G, co w ocenie NIK naruszało zasady rzetelności.

W pkt 4.1.3. NPS wskazano, że Rząd RP będzie dążyć do jak najszybszego, terminowego udostępnienia operatorom częstotliwości radiowych wykorzystywanych w sieciach 5G. W NPS określono cel i planowane działania, dla których Prezes UKE pełni rolę instytucji koordynującej w zakresie terminowego udostępnienia pasma, tj.:

- do 30 czerwca 2022 r. udostępnienie pasma 700 MHz (zakres częstotliwości 694–790 MHz),
- do 30 czerwca 2020 r. udostępnienie częstotliwości z pasma 3,6 GHz (zakres częstotliwości 3480–3800 MHz),
- do 31 grudnia 2022 r. udostępnienie częstotliwości z pasma 26 GHz (zakres częstotliwości 24,25–27,5GHz).

**Działania Prezesa UKE
w celu udostępnienia
częstotliwości
z pasma 700MHz**

Prezes UKE w ramach realizacji celu – udostępnienie pasma 700 MHz – był zobowiązany do podjęcia następujących działań:

- przygotowania technicznego planu migracji nadawców do zakresu 470–694 MHz, w terminie do 30 czerwca 2020 r.,
- przeprowadzenia koordynacji transgranicznej kanałów telewizyjnych z Federacją Rosyjską, Republiką Białorusi i Ukrainą, w celu ustalenia daty wyłączenia stacji telewizyjnych pracujących w paśmie 700 MHz oraz uzgodnienie warunków koordynacji transgranicznej z krajami sąsiednimi w celu ustalenia warunków technicznych wykorzystania pasma 700 MHz w Polsce w służbie ruchomej, a także zakończenia z Federacją Rosyjską uzgodnień pozwalających na migrację telewizji poniżej pasma 700 MHz w terminie do końca II kwartału 2020 r.,
- zmiany planu zagospodarowania częstotliwości w terminie do końca II kwartału 2020 r.,
- zmiany rezerwacji częstotliwości i koncesji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w terminie do końca II kwartału 2020 r. przy udziale Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT),
- zwolnienia pasma 700 MHz przez Nziemną Telewizję Cyfrową w terminie do 30 czerwca 2022 r.,
- przygotowania założeń wybranej procedury selekcyjnej w terminie do 31 grudnia 2021 r.,
- przeprowadzenia procedury selekcyjnej w terminie do 30 czerwca 2022 r.,
- dokonania rezerwacji częstotliwości do 30 czerwca 2022 r.

W dniu 17 maja 2017 r. Parlament Europejski i Rada wydały decyzję w sprawie wykorzystania zakresu częstotliwości 470–790 MHz w Unii Europejskiej²⁰⁶ (dalej: decyzja o zmianie przeznaczenia), na mocy której Państwa Członkowskie UE zostały zobowiązane do udostępnienia częstotliwości z pasma 700 MHz na potrzeby usług szerokopasmowych do 30 czerwca 2020 r. lub w uzasadnionych przypadkach najpóźniej do 30 czerwca 2022 r. Dodatkowo został wprowadzony wyjątek na obszarach, na których nie udało się zakończyć koordynacji technicznej z krajami trzecimi (pozaunijnymi), tj. w przypadku Polski z Federacją Rosyjską, Republiką Białoruś oraz Ukrainą.

²⁰⁵ Czterech operatorów telekomunikacyjnych, tj. Polkomtel sp. z o.o., P4 sp. z o.o., Orange Polska S.A. i T-Mobile Polska S.A. wniosło opłaty na rachunek UKE za dokonanie rezerwacji częstotliwości z pasma 3,6 GHz w okresie od 28 grudnia 2023 r. do 10 stycznia 2024 r.

²⁰⁶ Dz. U. UE L. 138 z 25.05.2017 r., str. 131.

Zgodnie z zaktualizowanym NPS, w terminie do końca I półrocza 2020 r. Prezes UKE przygotował techniczny plan migracji nadawców Nziemnej Telewizji Cyfrowej (dalej: NTC) do zakresu 470–694 MHz.

W dniu 30 czerwca 2018 r. Ministerstwo Cyfryzacji opublikowało „Krajowy plan działań zmiany przeznaczenia pasma 700 MHz w Polsce” (dalej: KPD) wskazując, że do 30 czerwca 2020 r. pasmo 700 MHz zostanie udostępnione na terenie Polski na potrzeby bezprzewodowych usług łączności elektronicznej.

W dniu 28 grudnia 2018 r., zgodnie z art. 1 ust. 1 decyzji o zmianie przeznaczenia, Minister Cyfryzacji wystąpił do Komisji Europejskiej o odsunięcie terminu udostępnienia pasma 700 MHz na potrzeby naziemnych systemów zdolnych do zapewniania usług bezprzewodowej szerokopasmowej łączności elektronicznej do 30 czerwca 2022 r. Po uzyskaniu akceptacji ww. wniosku, 31 lipca 2019 r. Ministerstwo Cyfryzacji opublikowało aktualizację KPD, wskazując na konieczność odsunięcia terminu udostępnienia pasma 700 MHz do 30 czerwca 2022 r.

Prezes UKE, zgodnie z NPS, zarządzeniem z 17 stycznia 2020 r. ustalił plan zagospodarowania częstotliwości dla zakresu 470–790 MHz²⁰⁷ (dalej: PZCz). Uwzględniono w nim przeprowadzenie etapowej migracji kanałów na terenach południowo – zachodniej, zachodniej i północnej Polski w czasie umożliwiającym uruchomienie niezakłóconych usług szerokopasmowych w państwach sąsiednich oraz całkowite zwolnienie pasma 700 MHz do 30 czerwca 2022 r.

Zgodnie z zaktualizowanym NPS, w terminie do końca I półrocza 2020 r. Prezes UKE przeprowadził koordynację transgraniczną kanałów telewizyjnych z Federacją Rosyjską, Republiką Białoruś i Ukrainą w celu ustalenia daty wyłączenia stacji telewizyjnych pracujących w paśmie 700 MHz. Ponadto uzgodnił warunki koordynacji transgranicznej z krajami sąsiednimi w celu ustalenia warunków technicznych wykorzystania pasma częstotliwości 700 MHz w Polsce, a także zakończył z Federacją Rosyjską uzgodnienia pozwalające na migrację telewizji poniżej częstotliwości z pasma 700 MHz²⁰⁸.

Ponadto Prezes UKE podejmował następujące działania w celu pozyskania informacji od Ukrainy, Republiki Białorusi, Federacji Rosyjskiej na temat terminu zwolnienia pasma 700 MHz w tych krajach przez usługi NTC:

- w lutym 2020 r. odbyło się spotkanie dwustronne pomiędzy administracjami łączności Białorusi i Polski, podczas którego strona białoruska poinformowała o planowanym wdrożeniu w tym paśmie systemów szerokopasmowych oraz przygotowanej mapie drogowej dotyczącej zwolnienia pasma 700 MHz. Zgodnie z ustalonym harmonogramem zwolnienie pasma 700 MHz nastąpiło w styczniu 2022 r.
- w listopadzie 2020 r. przyjęto w Ukrainie plan, który zakładał zwolnienie do końca 2021 r. pasma 700 MHz przez usługi NTC. W 2022 r. Prezes UKE przedstawił administracji łączności Ukrainy szacowany wpływ zakłóceń od NTC na Ukrainie na systemy szerokopasmowe w Polsce, proponując jednocześnie rozważenie możliwości zmiany częstotliwości NTC w pasie do 300 km od polskiej granicy. Prezes UKE był okresowo informowany o pracujących ukraińskich nadawcach NTC w paśmie 700 MHz, które mogą potencjalnie zakłócać systemy szerokopasmowe w Polsce.
- w grudniu 2019 r. w formie wideokonferencji odbyło się spotkanie koordynacyjne administracji łączności Polski i Federacji Rosyjskiej, na którym potwierdzono zakończenie uzgodnień planów kanałowych dla NTC w zakresie 470–694 MHz oraz postanowiono, że porozumienie zostanie

²⁰⁷ Dz. Urz. UKE z 2020 r. poz. 4.

²⁰⁸ W ramach tych działań zawarto porozumienia międzynarodowe: 24 sierpnia 2017 r. pomiędzy UKE i Państwowym Departamentem Nadzoru Łączności Ministerstwa Telekomunikacji i Informatyzacji Republiki Białorusi pn. „Koordynacja aranżacji kanałów NTC w zakresie 470–790 MHz”, 11 grudnia 2017 r. „Dwustronne techniczne porozumienie pomiędzy administracjami Polski i Ukrainy w sprawie koordynacji częstotliwości dla przyszłej NTC w zakresie 470–694 MHz”. Federacja Rosyjska, w reakcji na wezwanie UKE, pismem z 5 listopada 2019 r. uzgodniła plany kanałowe dla telewizji w paśmie 470–694 MHz.

podpisane w formie osobnego dokumentu, na kolejnym spotkaniu planowanym w połowie 2020 r., które z uwagi na pandemię COVID-19 zostało odwołane. Federacja Rosyjska planowała przeznaczenie pasma 700 MHz na usługi szerokopasmowe, bez wskazywania daty zwolnienia kanałów NTC w paśmie 700 MHz. W dniach 15–16 lutego 2022 r. odbyła się kolejna wideokonferencja, podczas której strona rosyjska poinformowała, że obecnie zakres częstotliwości 694–790 MHz jest nadal wykorzystywany przez systemy telewizji i nie ma zatwierdzonych planów opuszczenia tego pasma przez tych nadawców. Na propozycję strony polskiej, aby zagwarantować obecny status wykorzystania tego pasma w Obwodzie Królewieckim i nie uruchamiać nowych stacji telewizyjnych, strona rosyjska odpowiedziała, że nie może złożyć takiego zapewnienia, zastrzegając sobie prawo do uruchomienia w tym paśmie nowych nadajników telewizyjnych w przyszłości, jeśli zajdzie taka potrzeba.

W wyniku monitoringu pasma 700 MHz wzdłuż granicy z Białorusią Federacją Rosyjską i Ukrainą nie odnotowano stacji TV pracujących w tym paśmie w Obwodzie Królewieckim i na Białorusi. Natomiast na Ukrainie zakres ww. częstotliwości był wykorzystywany przez telewizję i jak wynika z wyjaśnień Prezesa UKE, chociaż strona ukraińska deklarowała wcześniej wolę zmiany przeznaczenia pasma 700 MHz, to z uwagi na trwającą agresję Federacji Rosyjskiej, trudno oczekiwać szybkiego wyłączenia tych stacji. Prezes ponadto wskazała, że z uwagi na fakt, że państwa te mogą uruchamiać telewizję bez dodatkowych uzgodnień z Polską oraz bez przekazywania informacji w tym zakresie, ewentualne wykorzystanie pasma 700 MHz w Polsce przez systemy szerokopasmowe jest obciążone bardzo dużym ryzykiem zakłóceń, w szczególności we wschodniej części Polski.

Prezes UKE do zakończenia kontroli NIK nie przeprowadził procedury selekcyjnej i nie dokonał rezerwacji częstotliwości z pasma 700MHz

Zgodnie z zaktualizowanym NPS, w terminie do końca I półrocza 2022 r. Prezes UKE doprowadził do zwolnienia częstotliwości z pasma 700 MHz przez NTC. Zgodnie z PZCz oraz decyzjami z Prezesa UKE z 20 maja 2020 r. zmieniającymi rezerwacje częstotliwości zwolnione zostały wybrane kanały z pasma 700 MHz, a w miesiącach marzec – czerwiec 2022 r. pozostałe kanały na terenie całej Polski.

Prezes UKE do zakończenia kontroli NIK, nie przygotował założeń wybranej procedury selekcyjnej, o której mowa w art. 116 Pt (wg NPS w terminie do 31 grudnia 2021 r.), nie przeprowadził procedury selekcyjnej (wg NPS w terminie do 30 czerwca 2022 r.) oraz nie dokonał rezerwacji częstotliwości z pasma 700 MHz (wg NPS w terminie do 30 czerwca 2022 r.).

Prezes UKE wyjaśnił, że przygotowanie założeń procedury selekcyjnej na rezerwacje częstotliwości z pasma 700 MHz było w toku, gdyż na przyjęcie ostatecznych rozwiązań w tym zakresie ma wpływ kształt procedowanego obecnie projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz niektórych innych ustaw (dalej: UKSC)²⁰⁹. Ponadto wskazał, że w trakcie prac nad tym projektem ustawy początkowo wprowadzono zapisy odnoszące się do częstotliwości z zakresu 703–733 MHz i 758–788 MHz i podlegały one w trakcie prac legislacyjnych wielokrotnym zmianom, natomiast ostatni projekt UKSC przewidywał przydzielenie operatorowi strategicznej sieci bezpieczeństwa²¹⁰ częstotliwości z zakresu 703–713 MHz i 758–768 MHz, przy czym zakres ten jest częścią podzakresu 703–733 MHz i 758–788 MHz, który przeznaczony jest na potrzeby łączności szerokopasmowej. Prezes UKE stwierdził ponadto, że ustalenie dokładnego zakresu częstotliwości będącego przedmiotem procedury selekcyjnej dla pasma 700 MHz będzie zależało od ostatecznego kształtu UKSC i tego, czy znajdują się w niej zapisy o przydzieleniu częstotliwości z zakresu 703–713 MHz i 758–768 MHz na rzecz operatora strategicznej sieci bezpieczeństwa. Wskazał, że przygotowanie założeń procedury selekcyjnej oraz

²⁰⁹ Projekt nowelizacji UKSC wpłynął do Sejmu RP 3 lipca 2023 r. i został wycofany z prac parlamentarnych 11 września 2023 r. Proces uzgodnień resortowych, konsultacji publicznych i opiniowania tego projektu rozpoczął się we wrześniu 2020 r.

²¹⁰ Według projektu UKSC miał zostać powołany operator strategicznej sieci bezpieczeństwa, odpowiedzialny za stworzenie bezpiecznej łączności dla najważniejszych instytucji i służb w Polsce.

przeprowadzenie konsultacji planowane jest dopiero po zakończeniu aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz. Prezes UKE podał, że mając na uwadze techniczne aspekty wykorzystania pasma 700 MHz w budowie sieci 5G i trwające prace legislacyjne nad zmianą UKSC, uznano za celowe rozdysponowanie pasma 700 MHz po rozdysponowaniu pasma 3400–3800 MHz.

Opis nieprawidłowości

Brak udostępnienia częstotliwości z pasma 700 MHz

Pomimo opóźnienia udostępnienia przez Prezesa UKE częstotliwości z pasma 700 MHz, które na koniec listopada 2023 r. wynosiło w porównaniu do terminu wskazanego w zaktualizowanym NPS – 17 miesięcy, Prezes UKE nie informował Ministra Cyfryzacji o ww. opóźnieniach, co było działaniem nierzetelnym. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w rozdziale 7.1 NPS, podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań wskazanych w NPS i monitoring realizacji jego celów jest minister właściwy ds. informatyzacji, a Prezes UKE – głównym źródłem informacji o rozwoju sieci w Polsce.

Prezes UKE wyjaśnił, że Minister Cyfryzacji jest organem jego nadzorującym i posiada aktualną wiedzę w zakresie stanu realizacji celów ujętych w NPS, za które odpowiedzialność ponosi Prezes UKE.

NIK nie podzieliła stanowiska Prezesa UKE w przedmiotowej sprawie. Z uwagi na wieloletnie opóźnienia dotyczące udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G względem obligujących go terminów określonych w NPS Prezes UKE powinien zadbać o realność planów działania kierowanej przez siebie instytucji, zgodnie z celami kontroli zarządczej, w szczególności dotyczącymi: skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań oraz efektywności i skuteczności przepływu informacji²¹¹, do zapewnienia czego był zobowiązany zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 3 ufp. W publikowanych przez Prezesa UKE rocznych raportach o stanie rynku telekomunikacyjnego, jak też w innych materiałach sprawozdawczo – informacyjnych dotyczących realizacji celów NPS udostępnionych kontrolerom NIK, nie informowano o opóźnieniach w dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G. Nie podejmując działań informacyjnych względem Ministra Cyfryzacji, a także interesariuszy zewnętrznych, Prezes UKE nie zastosował się do standardów kontroli zarządczej określonych przez Ministra Finansów²¹².

Prezes UKE przygotował techniczne warunki wykorzystywania częstotliwości w paśmie 700 MHz, które dopiero w toku kontroli NIK, tj. w dniu 16 listopada 2023 r. zaprezentowane zostały na spotkaniu z przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi posiadającymi ogólnopolskie rezerwacje częstotliwości.

Na lata 2020–2023 nie planowano dochodów budżetu państwa z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 700 MHz. Dochody te zostały zaplanowane na 2024 r. w wysokości 2 313 187,0 tys. zł.

Prezes UKE w terminie do 30 czerwca 2020 r., według zaktualizowanego NPS, był zobligowany do opracowania zmiany planu zagospodarowania częstotliwości 3480–3800 MHz (320 MHz), przygotowania założeń wybranej procedury selekcyjnej, przeprowadzenia tej procedury oraz dokonania rezerwacji częstotliwości. Natomiast harmonogram rozdysponowania częstotliwości z zakresu 3400–3480 (80 MHz) miał zostać przygotowany w późniejszym okresie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie harmonogramu rozdysponowania określonych zasobów częstotliwości użytkowanych jako cywilne w użytkowaniu cywilnym lub cywilno-rządowym²¹³, wydanie decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości przyznających prawo do dysponowania częstotliwością z zakresu 3600–3800 MHz na obszarze Polski powinno nastąpić do 27 sierpnia 2021 r.

²¹¹ Art. 68 ust. 2 ufp.

²¹² Rozdział D. Informacja i komunikacja, Załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84), Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

²¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 882.

Działania podjęte przez Prezesa UKE w celu udostępnienia częstotliwości z pasma 3,6 GHz

Prezes UKE opracował w terminie plany zagospodarowania częstotliwości dla zakresów 3400–3600 MHz i 3600–3800 MHz²¹⁴.

Prezes UKE w dniu 6 marca 2020 r. ogłosił aukcję na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz (z zakresu 3480–3800 MHz). Założenia aukcji określiła dokumentacja aukcyjna. Stosownie do art. 118d ust. 1a oraz 1b Pt, tj. przepisów wprowadzonych Pt z dniem 16 maja 2020 r. na mocy art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2²¹⁵, Prezes UKE w dniu 20 maja 2020 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie unieważnienia ww. aukcji, które zostało zakończone wydaniem decyzji z 10 czerwca 2020 r. o jej unieważnieniu. Przyczyną wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie unieważnienia aukcji był wprowadzony ww. przepisami nowy obowiązek dotyczący wymaganych dokumentów wchodzących w skład dokumentacji aukcyjnej dotyczącej bezpieczeństwa i integralności infrastruktury telekomunikacyjnej i usług dla sieci 5G.

W dniu 20 grudnia 2022 r., tj. po upływie aż 2,5 roku od unieważnienia poprzedniej aukcji, Prezes UKE rozpoczął przygotowanie założeń wybranej procedury selekcyjnej, tj. rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz (z zakresu 3400–3800 MHz), a 6 kwietnia 2023 r. – drugie konsultacje w tym zakresie, których wyniki ogłosił 20 czerwca 2023 r. Prezes UKE w dniu 22 czerwca 2023 r. ogłosił aukcję na ww. rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, 18 października 2023 r. ogłosił jej wyniki, a 19 października 2023 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie dokonania czterech rezerwacji częstotliwości po aukcji²¹⁶, które zostało sfinalizowane 19 grudnia 2023 r. poprzez wydanie przez Prezesa UKE decyzji rezerwacyjnych.

Prezes UKE wyjaśnił, że przyczyną wyboru aukcji jako procedury selekcyjnej, w której rozdysponowane zostały częstotliwości z pasma 3,6 GHz był fakt, iż jest to procedura bardziej optymalna i elastyczna od przetargu, w szczególności gdy przedmiotem aukcji mają być nazwane, a nie abstrakcyjne bloki częstotliwości (w aukcji na cztery rezerwacje z pasma 3,6 GHz zachodziła konieczność ustalenia jako przedmiotu aukcji bloków nazwanych, ponieważ bloki te nie były jednakowe.

Prezes UKE wskazał ponadto, że początkowo zakres 3410–3480 MHz planowany był na potrzeby sieci prywatnych wykorzystywanych głównie przez jednostki samorządu terytorialnego oraz małych przedsiębiorców świadczących usługi lokalne. Oznaczałoby to przeznaczenie 70 MHz widma na takie potrzeby i jednocześnie ograniczenie szerokości bloków przeznaczonych na potrzeby ogólnopolskich sieci 5G do 320 MHz widma, co zmniejszałoby efektywność wykorzystywania przedmiotowych częstotliwości (zarówno w sieciach prywatnych jak i ogólnopolskich). Według wyjaśnień, wraz z rozwojem technologicznym i jednoczesnym systematycznym zwalnianiem częstotliwości z zakresu 3400–3800 MHz przez dotychczasowych użytkowników, pojawiła się możliwość przeznaczenia całego zakresu 3400–3800 MHz (400 MHz widma zamiast 320 MHz widma) na potrzeby ogólnopolskich sieci 5G. Zostało to uwzględnione w zarządzeniu Prezesa UKE z dnia 14 września 2023 r. w sprawie planu zagospodarowania częstotliwości dla zakresu 3800–4200 MHz.

Znowelizowana ustawa budżetowa na rok 2020 oraz znowelizowana ustawa budżetowa na rok 2021, w planie dochodów dla części 76 – UKE nie uwzględniały wpływów z rozdysponowania częstotliwości z pasma 3480–3800 MHz, gdyż Prezes UKE (dysponent części 76) – w okolicznościach nierozdysponowania częstotliwości podjął działania mające na celu

²¹⁴ Ustalone zarządzeniami Prezesa UKE nr 3 z 26 stycznia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania częstotliwości dla zakresu 3400–3600 MHz oraz nr 4 z 10 lutego 2014 r. w sprawie planu zagospodarowania częstotliwości dla zakresu 3600–3800 MHz

²¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 875.

²¹⁶ W wyniku aukcji wyłonione zostały cztery podmioty, tj.: Polkomtel sp. z o.o. – zakres częstotliwości 3400–3500 MHz, P4 sp. z o.o. – zakres częstotliwości 3500–3600 MHz, Orange Polska SA – zakres częstotliwości 3600–3700 MHz, T-Mobile Polska SA – zakres częstotliwości 3700–3800 MHz.

zmniejszenie wysokości planowanych dochodów w danym roku budżetowym (z 1 914 000 tys. zł do 0,00 zł). Dochody te nie zostały zrealizowane również w 2022 r., z uwagi na nierozdysponowanie częstotliwości w drodze aukcji, a dopiero na przełomie 2023 r. i 2024 r., tj. po zakończeniu kontroli NIK.

Prezes UKE wyjaśnił, że, w trakcie roku budżetowego 2022, informował o tym fakcie Ministra Finansów, a w materiałach planistycznych do projektu ustawy budżetowej na rok 2023 zaznaczono, iż „wpływy z dystrybucji częstotliwości 3480–3800 MHz (5G) na kwotę 1 914 000 tys. zł zostają przesunięte z roku 2022 na rok 2023”, jednak plan dochodów w części dotyczącej UKE nie został pomniejszony, gdyż nie nowelizowano ustawy budżetowej na rok 2022. Ponadto poinformował, że przedmiotowe dochody z tytułu opłaty jednorazowej za dokonanie rezerwacji częstotliwości zostaną zrealizowane w 2023 r. po wydaniu decyzji rezerwacyjnych, a od daty wydania przedmiotowych rezerwacji naliczane będą przez kolejne 15 lat opłaty roczne w wysokości 2089 tys. zł za prawo do wykorzystywania częstotliwości z zakresu 3400–3800 MHz. Dodatkowym pismem z 20 grudnia 2023 r. Prezes UKE wskazał, że zaplanowane na 2023 r. dochody z dystrybucji częstotliwości z pasma 3,6 GHz mogą zostać w tym okresie niezrealizowane. Jak wyjaśnił, po wydaniu 19 grudnia 2023 r. przez Prezesa UKE decyzji rezerwacyjnych, operatorzy mają 14 dni na odbiór decyzji, a od tego czasu kolejne 14 dni na uiszczenie opłaty rezerwacyjnej.

Opis nieprawidłowości

**Stwierdzone
nieprawidłowości
w zakresie
udostępnienia
częstotliwości
z pasma 3,6 GHz**

Dopiero 20 grudnia 2022 r., tj. po upływie 2,5 lat od unieważnienia 10 czerwca 2020 r. poprzedniej aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, Prezes UKE rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji w tym zakresie, a 19 października 2023 r. wszczął postępowanie w sprawie dokonania rezerwacji ww. częstotliwości, które zostało sfinalizowane 19 grudnia 2023 r. poprzez wydanie stosownych decyzji. Wskazana wyżej zwłoka w rozpoczęciu przygotowania nowej aukcji oznacza, że udostępnienie częstotliwości z pasma 3,6 GHz na potrzeby sieci 5G nastąpiło z niemal 3,5-letnim opóźnieniem w relacji do założeń ujętych w zaktualizowanym NPS (30 czerwca 2020 r.), co było działaniem nierzetelnym.

Prezes UKE wyjaśnił, że przed rozpoczęciem 20 grudnia 2022 r. przedmiotowych konsultacji konieczne było określenie wymagań dotyczących bezpieczeństwa i integralności infrastruktury telekomunikacyjnej i usług oraz uzyskanie w tym zakresie pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa, co miało miejsce 21 grudnia 2020 r. Ponadto w związku z koniecznością przedstawienia w projekcie decyzji rezerwacyjnej poddanej konsultacjom wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G oczekiwał jeszcze na wejście w życie procedowanej przez Ministra Cyfryzacji nowelizacji UKSC, która miała odnosić się do wymagań dotyczących bezpieczeństwa i integralności infrastruktury telekomunikacyjnej i usług. Jednakże w związku przyjęciem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającej rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2), mając na uwadze, iż implementacja dyrektyw do porządku prawnego państwa członkowskiego UE nie może stać w sprzeczności z nią podjął decyzję o ogłoszeniu konsultacji w grudniu 2022 r. i określeniu wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G, które są zgodne z dyrektywą w ramach posiadanych ustawowych kompetencji do ich określenia.

NIK nie podzieliła stanowiska Prezesa UKE w przedmiotowej sprawie. Uzyskanie 21 grudnia 2020 r. pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa w sprawie wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G umożliwiło niezwłoczne rozpoczęcie konsultacji dotyczącej nowej aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz. Oczekiwanie na wejście w życie procedowanej przez Ministra Cyfryzacji nowelizacji UKSC nie może usprawiedliwiać zwłoki w powyższym zakresie, gdyż nowelizacja UKSC i tak nie weszła dotychczas w życie, a mimo to 20 grudnia 2022 r. Prezes UKE rozpoczął konsultacje

Działania podjęte przez Prezesa UKE w celu udostępnienia częstotliwości z pasma 26GHz

dotyczące nowej aukcji, co skutkowało wszczęciem 19 października 2023 r. postępowania w sprawie dokonania rezerwacji częstotliwości z pasma 3,6 GHz. NIK wskazuje, że w konsekwencji tej nieprawidłowości było niezrealizowanie dochodów w części 76 – UKE w kwocie 1 914 000 tys. zł, zaplanowanych w ustawach budżetowych na rok 2021 (przed nowelizacją) i rok 2022, z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 3,6 GHz. prawdopodobieństwo niezrealizowania przez Prezesa UKE zaplanowanych na 2023 r. dochodów z dystrybucji częstotliwości z pasma 3,6 GHz.

Ponadto, pomimo opóźnienia udostępnienia przez Prezesa UKE częstotliwości z pasma 3,6 GHz, które na koniec listopada 2023 r. wynosiło w porównaniu do terminu wskazanego w zaktualizowanym NPS – 41 miesięcy, Prezes UKE nie informował Ministra Cyfryzacji o ww. opóźnieniach, co było działaniem nierzetelnym.

Prezes UKE w powyższym zakresie przedłożył wyjaśnienia analogiczne do wyjaśnień opisanych w zakresie opóźnień dotyczących braku udostępnienia częstotliwości z pasma 700 MHz²¹⁷.

Prezes UKE, zgodnie z NPS, do 31 grudnia 2021 r. wspólnie z Ministrem Cyfryzacji podjęli działania skutkujące nowelizacją przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie KTPCz²¹⁸.

Zgodnie z NPS, w terminie do 30 czerwca 2022 r. Prezes UKE był zobligowany do przygotowania planu zagospodarowania częstotliwości z pasma 26 GHz oraz założenia wybranej procedury selekcyjnej, a w terminie do 31 grudnia 2022 r. przeprowadzenia procedury selekcyjnej i dokonania rezerwacji częstotliwości z pasma 26 GHz. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK (20 grudnia 2023 r.) działania te nie zostały wykonane.

W 2020 r. Prezes UKE przeprowadził konsultacje skierowane do przedstawicieli rynku oraz wszelkich zainteresowanych podmiotów w zakresie sposobu wykorzystania pasma 26 GHz. Prezes UKE wyjaśnił, że konsultowani przedsiębiorcy wyrazili pogląd, że dystrybucja pasma powinna nastąpić w okresie późniejszym, tj. w latach 2022–2023 lub później i jest to główna przyczyna niepodjęcia dotychczas przez UKE prac nad opracowaniem planu zagospodarowania częstotliwości z pasma 26 GHz. Nieprzygotowanie i nieprzeprowadzenie wybranej procedury selekcyjnej dla ww. częstotliwości wynika z braku popytu na rynku na ten zakres częstotliwości. Stwierdził, że jest zobowiązany do efektywnej gospodarki zasobami częstotliwości prowadzącej do efektywnego wykorzystania zasobów przez podmioty uprawnione, a dotychczas nie zaistniała w Polsce możliwość efektywnego wykorzystania zasobów pasma 26 GHz, niemniej planuje przeprowadzić ponowne konsultacje na rynku operatorskim w sprawie sposobu wykorzystania pasma 26 GHz.

Dysponent części budżetowej 76 – UKE, przekazując w lipcu 2020 r. materiały planistyczne do projektu ustawy budżetowej na rok 2021 wykazał dochody w wysokości 106 000 tys. zł z rozdysponowania częstotliwości z pasma 26 GHz w roku 2022. Dane te podlegały aktualizacji i w ostatnich przekazanych do Ministra Finansów materiałach planistycznych do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 – dochody z rozdysponowania częstotliwości z pasma 26 GHz w wysokości 106 000 tys. zł zostały uwzględnione na rok 2025.

Prezes UKE wyjaśnił, że ponieważ dochody z rozdysponowania ww. częstotliwości dotyczyły lat kolejnych, a nie roku, dla którego tworzona była ustawa, nie były one uwzględniane w ustawie budżetowej na dany rok.

²¹⁷ Na str. 94 informacji.

²¹⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie KTPCz (Dz. U. poz. 1777).

**Stwierdzone
nieprawidłowości
w zakresie
udostępnienia
częstotliwości
z pasma 26 GHz**

Opis nieprawidłowości

Pomimo opóźnienia udostępnienia przez Prezesa UKE częstotliwości z pasma 26 GHz, które na koniec listopada 2023 r. wynosiło w porównaniu do terminu wskazanego w zaktualizowanym NPS – 11 miesięcy, Prezes UKE nie informował Ministra Cyfryzacji o ww. opóźnieniach, co było działaniem nierzetelnym.

Prezes UKE w powyższym zakresie przedłożył wyjaśnienia analogiczne do wyjaśnień opisanych w zakresie opóźnień dotyczących braku udostępnienia częstotliwości z pasma 700 MHz²¹⁹.

**Współpraca Prezesa
UKE z Ministrem
Cyfryzacji w celu
przeprowadzenia
działań legislacyjnych
określonych w NPS
dotyczących sieci 5G**

Prezes UKE współpracował z Ministrem Cyfryzacji w pracach legislacyjnych nad projektem ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej i ustawy je wprowadzającej, które miały na celu implementację EKŁE do polskiego porządku prawnego poprzez udział w opracowaniu wstępnych projektów ww. przepisów, a następnie udział w procesie legislacyjnym, w tym w opiniowaniu i zgłaszaniu uwag. Prezes UKE wskazał, że to Minister Cyfryzacji jest właściwy w sprawie określenia przyczyn niewdrożenia EKŁE.

Prezes UKE współpracował z Ministrem Cyfryzacji w zakresie bezpieczeństwa telekomunikacyjnego 5G. Współpraca ta polegała m.in. na:

- zaopiniowaniu w 2019 r. dla Ministra Cyfryzacji dokumentu sporządzanego na potrzeby Komisji Europejskiej, zawierającego metodykę oceny ryzyka oraz wyniki tej oceny i propozycje środków ograniczających ryzyka dla sieci 5G oraz uzupełnionych propozycji środków ograniczających ryzyka dla sieci 5G,
- wyznaczeniu przez Prezesa UKE przedstawicieli do zespołu doraźnego utworzonego przez Kolegium do spraw Cyberbezpieczeństwa w zakresie prac nad bezpieczeństwem sieci 5G,
- udziale w okresie od września 2019 r. do czerwca 2020 r. w pracach nad rozporządzeniem w sprawie minimalnych środków technicznych i organizacyjnych oraz metod, jakie przedsiębiorcy telekomunikacyjni są obowiązani stosować w celu zapewnienia bezpieczeństwa lub integralności sieci lub usług²²⁰,
- rozpoczęciu w czerwcu 2020 r. w UKE roboczych prac nad sformułowaniem wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G. Opracowany projekt wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G z 21 lipca 2020 r. był przedmiotem konsultacji z czterema największymi przedsiębiorcami świadczącymi usługi w ruchomej sieci telekomunikacyjnej, będącymi potencjalnymi uczestnikami aukcji. Po uzyskaniu opinii ww. operatorów 14 sierpnia 2020 r. sporządzono w UKE kolejny projekt wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G, który 19 sierpnia 2020 r. został przesłany do Ministerstwa Cyfryzacji celem zaopiniowania. Projekt ten 24 listopada 2020 r. został skierowany do Prezesa UKE do zaopiniowania przez Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa, a 21 grudnia 2020 r. uzyskał pozytywną opinię, w trakcie posiedzenia Kolegium pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów. Po tym zaopiniowaniu wymagania bezpieczeństwa dla sieci 5G stanowiły już gotowy dokument służący do przeprowadzenia konsultacji aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, które Prezes UKE rozpoczął jednak dopiero 20 grudnia 2022 r., tj. dwa lata później.

Aktualizacja wymagań bezpieczeństwa dla sieci 5G została sfinalizowana wydaniem 23 marca 2023 r. pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa. Dokumentacja ta została wykorzystana w związku z ogłoszeniem 22 czerwca 2023 r. przez Prezesa UKE aukcji na rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz.

²¹⁹ Na str. 94 informacji.

²²⁰ Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie minimalnych środków technicznych i organizacyjnych oraz metod, jakie przedsiębiorcy telekomunikacyjni są obowiązani stosować w celu zapewnienia bezpieczeństwa lub integralności sieci lub usług (Dz. U. poz. 1130).

5.3. Realizacja przez beneficjentów projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 oraz osiągnięcie i utrzymanie uzyskanych w ramach projektu efektów dotyczących zapewnienia dostępu do szybkiego internetu

Podsumowanie wyników kontroli u beneficjentów	Kontrola NIK realizacji 12 projektów w zakresie powszechnego dostępu do szybkiego internetu przez kontrolowane urzędy jednostek samorządu terytorialnego oraz spółki w ramach POPC wykazała, że wprawdzie osiągnięto zakładane w projektach cele i efekty, stwierdzono jednak nieprawidłowości w utrzymaniu efektów w okresie trwałości w przypadku trzech z 12, tj. 25,0 % skontrolowanych projektów. Realizacja projektów niekiedy znacznie przedłużała się, a terminy zakończenia realizacji pięciu z 12, tj. 41,7 % skontrolowanych projektów zostały wydłużone kolejnymi aneksami do umowy o dofinansowanie zawieranymi na wniosek beneficjentów od ok. dwóch miesięcy do ponad trzech lat. W przypadku wszystkich 11 ²²¹ , tj. 100 % skontrolowanych podmiotów stwierdzono nieprawidłowości dotyczących realizacji obowiązków sprawozdawczych w zakresie przekazywania danych o infrastrukturze i usługach telekomunikacyjnych, Prezesowi UKE do 2022 r. do systemu SIIS, a od 1 stycznia 2023 r. do systemu PIT oraz od grudnia 2022 r. Ministrowi Cyfryzacji do systemu SIDUSIS.
NIK skontrolowała 12 projektów zrealizowanych przez urzędy miast i gmin oraz spółki o łącznej kwocie 121 681,5 tys. zł dofinansowania ze środków UE	Kontrolę przeprowadzono w trzech spółkach telekomunikacyjnych i ośmiu urzędach miast i gmin, które zrealizowały projekty dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach <i>Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020</i> osi priorytetowej 1. <i>Powszechny dostęp do szybkiego internetu</i> , działania 1.1. <i>Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach</i> . Wyboru dokonano bazując na danych z systemu informatycznego SL2014, tj. aplikacji głównej Centralnego Systemu Teleinformatycznego wspierającego realizację programów operacyjnych i projektów współfinansowanych z funduszy europejskich na lata 2014–2020, opublikowanych w serwisie POPC ²²² . Kontrolą objęto łącznie 12 projektów, w tym osiem zrealizowanych przez urzędy miast i gmin oraz cztery zrealizowane przez spółki w ramach działania 1.1. POPC o łącznej wartości 204 877,0 tys. zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 144 332,1 tys. zł (tj. 70,4 % wartości projektów), a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej 121 681,5 tys. zł (tj. 84,3 % wydatków kwalifikowalnych).

²²¹ Jedna ze skontrolowanych spółek była beneficjentem dwóch projektów objętych kontrolą NIK.

²²² Lista projektów realizowanych w ramach POPC stan na 2 stycznia 2023 r. – dokument opublikowany pod adresem: <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/strony/o-programie/projekty/lista-beneficjentow/>.

Infografika nr 16

Liczba i budżet projektów objętych kontrolą NIK

Nazwa beneficjenta realizującego projekt	Numer i tytuł projektu	Budżet projektu [PLN]	w tym dofinansowanie UE [PLN]
1. IT Partners Telco sp. z o.o.	POPC.01.01.00-14-0006/17 Zapewnienie dostępu do sieci NGA na obszarze podregionu Ciechanowskiego	25 040 642,68	15 962 493,60
2. Sferanet S.A.	POPC.01.01.00-24-0046/17 Sieć szerokopasmowa w powiecie bielskim i cieszyńskim.	61 806 493,48	33 566 553,27
3. Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o.	POPC.01.01.00-02-0015/18 TAURON internet FTTH na terenie obszaru wałbrzyskiego B	70 047 393,47	42 735 625,05
4. Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o.	POPC.01.01.00-02-0018/18 TAURON internet FTTH na terenie obszaru wałbrzyskiego A	47 467 545,26	28 982 310,21
5. Urząd Miasta Częstochowy	POPC.01.01.00-24-0101/19 Publiczna bezprzewodowa sieć dostępu do Internetu na terenie Miasta Częstochowy	64 368,00	54 712,80
6. Urząd Gminy Goleszów	POPC.01.01.00-24-0108/19 Publiczny dostęp do Internetu dla każdego mieszkańca gminy Goleszów	64 368,00	54 712,80
7. Urząd Miejski w Piastowie	POPC.01.01.00-14-0035/19 Piastów centrum Wi-Fi	64 368,00	51 494,40
8. Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica	POPC.01.01.00-26-0037/19 Publiczny internet w gminie Pierzchnica	64 368,00	54 712,80
9. Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju	POPC.01.01.00-02-0121/19 Publiczny internet w Gminie Polanica-Zdrój	64 368,00	54 712,80
10. Urząd Miasta Radzionków	POPC.01.01.00-24-0103/19 Publiczny internet dla każdego na terenie Gminy Radzionków	64 368,00	54 712,80
11. Urząd Miejski w Sędziszowie	POPC.01.01.00-26-0028/19 Publiczny Internet w Gminie Sędziszów	64 368,00	54 712,80
12. Urząd Miejski Starachowice	POPC.01.01.00-26-0072/19 Publiczny internet w Gminie Starachowice	64 368,00	54 712,80

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Szczegółowe informacje dotyczące skontrolowanych projektów przedstawiono w załączniku 6.3 do informacji o wynikach kontroli.

5.3.1. Realizacja przez gminy projektów w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury publicznych sieci dostępowych Wi-Fi oraz osiągnięcie i utrzymanie uzyskanych w ramach projektu efektów

Realizacja przez urzędy miast i gmin projektów w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury publicznych sieci dostępowych Wi-Fi

Kontrolowane przez NIK urzędy miast i gmin realizowały projekty dotyczące budowy, modernizacji lub rozszerzenia zasięgu istniejącej publicznej sieci dostępu do internetu z wykorzystaniem technologii Wi-Fi na terenie województw: mazowieckiego, dolnośląskiego, śląskiego i świętokrzyskiego, na podstawie zawartych z CPPC umów o dofinansowanie projektów. W każdym z ośmiu urzędów NIK skontrolowała jeden projekt wymieniony w załączniku 6.3 do informacji o wynikach kontroli. We wszystkich ośmiu urzędach miast i gmin wszystkie założone wskaźniki produktu określone we wnioskach o dofinansowanie zostały w pełni i terminowo zrealizowane oraz utrzymane w okresie trwałości projektu.

Łącznie w ramach ośmiu badanych projektów udostępniono sieci dostępne składające się z 97 hotspotów, w tym 53 punkty zewnętrzne w miejscach ogólnodostępnych i 44 punkty wewnętrzne znajdujące się w budynkach użyteczności publicznej.

Infografika nr 17

Efekty ośmiu objętych kontrolą NIK projektów zrealizowanych przez urzędy miast i gmin w ramach działania 1.1. POPC, według stanu na koniec III kwartału 2023 r.

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Urzędy prawidłowo zrealizowały projekty, ale w 37,5 % skontrolowanych urzędów stwierdzono przypadki nieprawidłowości w okresie trwałości projektów

W trzech spośród ośmiu, tj. 37,5 % kontrolowanych urzędów stwierdzono przypadki nieprawidłowości w okresie trwałości projektów, w ramach których udostępniono sieci dostępne. Nieprawidłowości polegały m. in. na:

- niezapewnieniu przez jeden z ośmiu urzędów ciągłego dostępu do internetu we wszystkich lub niektórych hotspotach,
- niezapewnieniu minimalnej prędkości pobierania danych 30Mb/s wymaganej w dokumentacji konkursowej przez jeden z ośmiu urzędów,
- niewykupieniu przez jeden z ośmiu urzędów abonamentu na świadczenie usługi dostępu do sieci internet dla wybudowanej w ramach projektu sieci, a wykorzystywaniu w tym celu innej sieci bez zgody operatora.

Wydatki poniesiono zgodnie z zakresem rzeczowym projektów i na cele określone w umowie i wniosku o dofinansowanie, spełniały one także wymogi kwalifikowalności.

**Uwzględnianie
w dokumentach
strategicznych urzędów
zagadnień dotyczących
zwiększenia
publicznego dostępu
do internetu**

W dokumentach strategicznych większości skontrolowanych urzędów (pięć spośród ośmiu, tj. 62,5 %) uwzględniono zagadnienia dotyczące dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych, rozwoju internetu szerokopasmowego, budowy sieci teleinformatycznych na terenie miasta, poprawy łączności cyfrowej, w tym rozwoju sieci szerokopasmowej.

Przykład

Rada **Miasta Piastowa** 29 kwietnia 2008 r. przyjęła uchwałą nr XXXI/137/2008 dokument strategiczny *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piastowa do 2020 r.* Wśród słabych stron i problemów rozwojowych wskazano *brak sieci teleinformatycznych na terenie Miasta*, a budowa tej sieci została wskazana jako priorytetowy kierunek działania. Nie został jednak wskazany termin realizacji tego działania. Wśród wskaźników do monitorowania realizacji strategii określony został wskaźnik produktu pn.: *Liczba bezpłatnych punktów dostępowych do komputerowej sieci bezprzewodowej tzw. „hot-spot” dla mieszkańców gminy.* Po 2020 r., tj. okresie obowiązywania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Piastowa* w mieście nie został opracowany nowy dokument strategiczny. Burmistrz wyjaśnił m.in., że realizacja projektu miała na celu usprawnienie dostępu do internetu mieszkańcom – w trakcie załatwiania spraw w urzędzie, placówkach publicznych tj.: Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, bibliotece, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej, ośrodku kultury oraz szybkiego dostępu do informacji naukowych, a także do bieżącej możliwości wykonywania przelewów i rezerwacji biletów. Tym samym zrealizowany projekt rozwiązał problem braku publicznych punktów dostępu do internetu wskazany w Strategii. Dodał również, że od października 2020 r. trwają prace nad nową strategią rozwoju miasta.

Kontrolą objęto osiem projektów zrealizowanych przez urzędy miast i gmin dotyczące budowy, modernizacji lub rozszerzenia zasięgu istniejącej publicznej sieci dostępu do internetu z wykorzystaniem technologii Wi-Fi w ramach działania 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 o łącznej wartości 514,9 tys. zł równej kwocie wydatków kwalifikowalnych, w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wynosiło 434,5 tys. zł (84,4 % wydatków kwalifikowalnych).

**Cele skontrolowanych
projektów**

Do celów projektów należało zapewnienie mieszkańcom bezpłatnego dostępu do internetu w technologii bezprzewodowej z wykorzystaniem urządzeń Wi-Fi, a także umożliwienie za pośrednictwem hotspotów dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu związanemu z brakiem dostępu do sieci internet. Cele te zostały zrealizowane poprzez budowę sieci dostępowych składających się ogółem z 97 hotspotów, w tym 53 punktów zewnętrznych w miejscach ogólnodostępnych i 44 punktów wewnętrznych w budynkach użyteczności publicznej. Najwięcej hotspotów uruchomiono w projekcie zrealizowanym przez Urząd Miejski w Starachowicach (16 hotspotów), a najmniej w projekcie zrealizowanym przez Urząd Miasta Radzionków (10 hotspotów).

Zdjęcia nr 1–3

Zewnętrzne punkty dostępu do internetu (hotspoty) uruchomione przez Urząd Gminy Goleszów w ramach realizacji projektu pn. *Publiczny dostęp do internetu dla każdego mieszkańca gminy Goleszów* na terenie szkół podstawowych w Bażanowicach, Cisownicy i Goleszowie

Źródło: materiały kontrolne NIK.

Udostępnione w ramach projektów hotspoty zlokalizowano m.in. na terenie budynków Urzędu Miasta i Gminy, urzędów stanu cywilnego, samorządowych świetlic środowiskowo-integracyjnych, bibliotek publicznych, ośrodków kultury, ośrodków pomocy społecznej, ośrodków sportu i rekreacji, miejsko-gminnych przychodniach zdrowia (hotspoty wewnętrzne), a także na trybunach stadionu miejskiego, wokół szkół podstawowych i średnich oraz w parkach miejskich i innych miejscach często odwiedzanych przez mieszkańców, takich jak centra przesiadkowe, rynki, place targowe, promenady, skwery, pływalnie, kina plenerowe, place zabaw, plaże miejskie, czy ruchliwe skrzyżowania dróg (hotspoty zewnętrzne).

Zdjęcia nr 4–6

Wewnętrzne punkty dostępu do internetu (hotspoty) uruchomione przez Urząd Gminy Golezów w ramach realizacji projektu pn. *Publiczny dostęp do internetu dla każdego mieszkańca gminy Golezów* na terenie szkół podstawowych w Bażanowicach, Cisownicy i Golezowie

Źródło: materiały kontrolne NIK.

Osiągnięcie i utrzymanie wskaźników zakładanych w projektach

Osiągnięcie celów projektów mierzone było poprzez wskaźniki produktu określone w umowach o dofinansowanie pomiędzy beneficjentami (miasta i gminy) a Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Wskaźniki produktu dotyczyły utworzenia określonej w umowach o dofinansowanie liczby publicznych punktów dostępu do internetu (hotspotów). Stan wskaźników produktu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane urzędy miast i gmin przedstawiono w załączniku 6.9 do informacji o wynikach kontroli.

Według stanu na dzień 30 września 2023 r. we wszystkich ośmiu skontrolowanych urzędach miasta i gminy wszystkie założone wskaźniki produktu zostały osiągnięte i utrzymane w okresie trwałości danego projektu.

Opis nieprawidłowości

W trzech spośród ośmiu, tj. 37,5 % kontrolowanych urzędów stwierdzono przypadki nieprawidłowości dotyczące utrzymania zrealizowanych wskaźników w okresie trwałości projektów, w ramach których udostępniono sieci dostępowe.

W Urzędzie Miejskim w Starachowicach wybudowana w ramach projektu sieć 16 punktów dostępu do publicznego internetu nie działała od 24 października 2022 r. (ostatnie logowanie do sieci 23 października 2022 r.), tym samym Urząd nie zapewnił trwałości Projektu zrealizowanego ze środków POPC. Przeprowadzone w dniu 10 października 2023 r. oględziny potwierdziły brak możliwości połączenia się z siecią. Sieć została uruchomiona w tymczasowej siedzibie Parku Kultury dopiero w trakcie kontroli NIK (w dniu 14 listopada 2023 r.), tj. po 386 dniach od jej wyłączenia. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 17 listopada 2023 r. sieć działała przez 460 dni z 847 dni jakie upłynęły od dnia odbioru sieci. Zgodnie z §16 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu, gmina zobowiązała się do zapewnienia trwałości projektu przez okres pięciu lat. Protokół odbioru końcowego wykonania projektu podpisano 23 lipca 2021 r., tak więc gmina zobowiązała się do utrzymania trwałości projektu do 22 lipca 2026 r. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że z uwagi na fakt, że w Parku Kultury prowadzone były prace remontowe i trwałość projektu została zaburzona, to gmina Starachowice wydłuży okres trwałości projektu o czas niedostępności urzędzeń. Umowa o dofinansowanie projektu nie przewidywała możliwości wydłużenia okresu trwałości Projektu. Zgodnie z § 16 pkt 3 umowy o dofinansowanie, w przypadku naruszenia trwałości projektu, CPPC ustala i nakłada względem gminy korektę finansową. W przypadku nałożenia korekty finansowej, gmina zobowiązana jest do zwrotu środków wraz odsetkami liczonymi jak od zaległości podatkowych od dnia przekazania środków na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zastępca Prezydenta Miasta poinformował CPPC o wyłączeniu sieci zrealizowanej w ramach Projektu dopiero w trakcie kontroli NIK 5 października 2023 r., tj. po 346 dniach od jej wyłączenia, pomimo że zgodnie z § 16 ust. 2 umowy o dofinansowanie do końca okresu trwałości projektu gmina była zobowiązana niezwłocznie informować CPPC o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości Projektu.

W Urzędzie Miejskim w Piastowie ustalono, że hotspot zamontowany w budynku przy ul. Lwowskiej 8 w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) był odłączony, w związku ze zmianą lokalizacji tej instytucji. Beneficjent, po odłączeniu tego punktu, nie poinformował niezwłocznie CPPC o jego dezaktywacji oraz planowanej zmianie lokalizacji. Stosowna informacja została przekazana 6 listopada 2023 r., dopiero w toku czynności kontrolnych NIK, tj. 11 miesięcy po odłączeniu punktu. Tym samym, poprzez niezachowanie niezwłoczności przy poinformowaniu CPPC o odłączeniu hotspotu w siedzibie MOPS naruszony został §16 ust. 2 umowy o dofinansowanie, który stanowi, że beneficjent do końca okresu trwałości Projektu niezwłocznie informuje Instytucję Pośredniczącą o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości projektu. Burmistrz wyjaśnił, że wyłączenie punktu nastąpiło 30 listopada 2022 r. a uruchomienie w nowej lokalizacji ma nastąpić do końca listopada 2023 r. Jednocześnie poinformował, że w dniu 6 listopada 2023 r. przekazane zostało do CPPC pismo informujące o wyłączeniu punktu dostępowego oraz wnioskuje o wyrażenie zgody na zmianę lokalizacji punktu na nowy adres.

W Urzędzie Miasta i Gminy Pierzchnica od dnia odbioru technicznego wybudowanej w ramach projektu sieci, tj. od 4 sierpnia 2021 r. do 7 listopada 2022 r. tj. ponad rok od początku okresu trwałości projektu, Urząd przez przeoczenie nie wykupił abonamentu na świadczenie usługi dostępu do sieci internet wyłącznie dla wybudowanej w ramach projektu sieci, lecz wykorzystywał w tym celu sieć OSE. Było to niezgodne z pkt 5 *Wymagań dla Wi-Fi* zobowiązującym Beneficjenta do wykupienia abonamentu na połączenie internetowe zapewniające

Wydłużony termin realizacji 25 % skontrolowanych projektów

prędkość pobierania danych wynoszącą co najmniej 30 Mb/s. Powyższe odbyło się również z naruszeniem sposobu zachowania trwałości projektu przewidzianym we wniosku o dofinansowanie. W pkt 13 tego wniosku beneficjent wskazał, że trwałość projektu zostanie utrzymana poprzez opłacanie abonamentu. Stosownie do postanowień §2 ust. 6 umowy o dofinansowanie beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu zgodnie i w oparciu o wnioski o dofinansowanie.

Wszystkie skontrolowane projekty zostały zrealizowane w okresie wskazanym w umowach od dofinansowanie wraz z aneksami, tj. od 1 czerwca 2020 r. do 31 sierpnia 2022 r., przy czym terminy zakończenia realizacji dwóch²²³ spośród ośmiu projektów (tj. 25,0 %) zostały wydłużone na wniosek beneficjentów o 2 i 5 miesięcy. Beneficjenci uzasadniali wnioski przedłużeniem wykonania robót przez wykonawców w związku z pandemią COVID-19, wydłużonym czasem dostaw (importu) komponentów (osprzętu teleinformatycznego) ze względu na obostrzenia na terenie UE i innych krajów, a także załamaniem pogody uniemożliwiającym bezpieczne prowadzenie prac. Okres realizacji skontrolowanych projektów po zmianach wynosił od 1²²⁴ do 23²²⁵ miesięcy, co było zgodne z postanowieniem § 4 pkt 6 regulaminu konkursu²²⁶, który stanowił, że okres realizacji projektu nie może być dłuższy niż 24 miesiące od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie.

Zapewnienie wymaganej prędkości pobierania danych co najmniej 30 Mb/s

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie minimalnej przepływności łącza dla świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego usługi dostępu do internetu, prędkość pobierania danych powinna wynosić co najmniej 30 Mb/s. W sześciu spośród ośmiu (tj. 75,0 %) objętych kontrolą urzędów miast i gmin według stanu na 30 września 2023 r. minimalna prędkość pobierania danych została zapewniona we wszystkich hotspotach uruchomionych w ramach kontrolowanych projektów.

Opis nieprawidłowości

W dwóch projektach (tj. 25,0 %) spośród ośmiu skontrolowanych nie zapewniono minimalnej wymaganej postanowieniami ww. rozporządzenia przepływności łącza co najmniej 30 Mb/s.

W **Urzędzie Miasta i Gminy Pierzchnica** przez przeoczenie nie dokonano analizy możliwości spełnienia założonego w projekcie wymagania w zakresie jakości usług określonego w pkt 5 *Wymagań dla Wi-Fi*. Zgodnie z tym wymogiem beneficjent powinien wykupić abonament na połączenie internetowe zapewniające prędkość pobierania danych wynoszącą co najmniej 30 Mb/s, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie minimalnej przepływności łącza dla świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego usługi dostępu do internetu. W konsekwencji zawarte przez Burmistrza w dniu 7 grudnia 2022 r. umowy o świadczenie przez operatora telekomunikacyjnego usługi bezprzewodowego internetu nie zapewniały prędkości pobierania danych wynoszącej co najmniej 30 Mb/s. Burmistrz wyjaśnił, że prędkość pobierania danych w ramach usługi świadczonej przez ww. operatora telekomunikacyjnego to 10–15 Mb/s.

W **Urzędzie Miejskim w Piastowie** w dwóch spośród 12 aktywnych hotspotów: w Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz patio budynku liceum ogólnokształcącego, prędkość pobierania danych była niższa niż 30 Mb/s²²⁷. Tym samym nie zostały spełnione wymagania dotyczące minimalnej prędkości określone we wniosku o dofinansowanie oraz w pkt 5 *Wymagań dla Wi-Fi*, stanowiących załącznik do dokumentacji konkursowej. Burmistrz wyjaśnił, że punkty w tych lokalizacjach były oparte na infrastrukturze budynku biblioteki miejskiej. Łącze internetowe zostało udostępnione bibliotece na pierwotnym istniejącym łączy liceum ogólnokształcącego. Prędkość pobierania wynika z zastosowania łącza mobilnego.

²²³ Projekty zrealizowane przez Urząd Miejski w Piastowie i Urząd Miejski w Sędziszowie.

²²⁴ W przypadku projektu zrealizowanego przez Urząd Gminy Goleiszów.

²²⁵ W przypadku projektów zrealizowanych przez Urząd Miejski w Piastowie.

²²⁶ Nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19.

²²⁷ Na podstawie testu prędkości przeprowadzonego za pomocą narzędzia na stronie <https://www.speedtest.pl/>.

Zapewnienie bezpłatnego dostępu do uruchomionych sieci

W chwili pozyskania przez bibliotekę pomieszczeń w budynku liceum był on podłączony jedynie do sieci Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej i nie było możliwości podłączenia innego łącza światłowodowego. W związku z doprowadzeniem niezależnego łącza światłowodowego dostawca internetu do zakończenia kontroli był w trakcie przygotowania oferty i umowy dla biblioteki.

Wszyscy skontrolowani beneficjenci wypełnili wymagania określone w pkt 6 *Wytycznych dla Wi-Fi* zapewniając dostęp do sieci wybudowanej w ramach zrealizowanych projektów, który nie wymagał ponoszenia opłat, ani też konieczności oglądania reklam handlowych lub udostępniania danych osobowych w celach komercyjnych. Dostęp do wybudowanej sieci nie był uzależniony od uprzedniego zarejestrowania się przez użytkowników, a wymagał jedynie zaakceptowania przez nich warunków korzystania, co było zgodne z pkt 3 *Wymagań dla Wi-Fi*.

Bieżące usuwanie problemów technicznych

W okresie objętym kontrolą w żadnym ze skontrolowanych projektów nie odnotowano poważnych zakłóceń w działaniu uruchomionych hotspotów zgłoszonych przez użytkowników. Sporadyczne problemy techniczne występujące w funkcjonowaniu publicznych punktów dostępu do internetu były na bieżąco usuwane przez wykonawców, zgodnie z obowiązującą gwarancją udzieloną na zakupiony sprzęt, lub przez dostawców usług internetowych w ramach umowy na dostawę usługi dostępu do internetu. Do urzędów nie wpływały skargi i wnioski dotyczące awaryjności lub niskiej jakości internetu dostarczanego za pomocą zrealizowanej w ramach skontrolowanych projektów infrastruktury.

Przykłady

W **Urzędzie Gminy Goleiszów** trzy z 13 punktów dostępu (hotspotów) uruchomionych w ramach projektu, tj. hotspoty zlokalizowane na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dziegielowie, były wyłączone z użytkowania w wyniku awarii, która miała miejsce 3 września 2023 r. W wyniku podjętych przez Urząd działań hotspot zewnętrzny naprawiono 26 października 2023 r., a 2 hotspoty wewnętrzne zostały naprawione 6 listopada 2023 r., po otrzymaniu odszkodowania od firmy ubezpieczeniowej. Wójt wyjaśniła, że podczas burzy, która wystąpiła w dniu 3 września 2023 r. uderzenie pioruna w linię kablową energetyczną, spowodowało przepięcie energetyczne i uszkodziło punkty dostępu na terenie szkoły podstawowej w Dziegielowie. W dniu 26 października 2023 r. hotspot zewnętrzny został naprawiony. W dniu 3 listopada 2023 r. naprawione zostały dwa hotspoty wewnętrzne zlokalizowane na parterze i I piętrze budynku ZSP w Dziegielowie.

W **Urzędzie Miasta Częstochowy** w okresie od uruchomienia sieci punktów dostępu do internetu do dnia zakończenia kontroli NIK odnotowano trzy przerwy w ich działaniu. I tak:

- w październiku 2022 r. punkty dostępu zlokalizowane w Parku Fieldorfa-Niła, na Dworcu Stradom PKP oraz na Skwerze Solidarności po wykonaniu aktualizacji oprogramowania producenta, nie odzyskały połączenia z kontrolerem systemu. W celu usunięcia awarii uruchomiono punkty poprzez tzw. „twardy restart” wykonany w miejscu instalacji punktu. Przerwa w dostarczaniu internetu trwała kilkanaście godzin;
- w styczniu 2023 r. awaria punktu dostępu zlokalizowanego na Placu Wieluńskim polegała na pęknięciu spawu światłowodowego w miejscu jego instalacji, w związku z czym nie odbierał on sygnału/zasilania do sieci internet. Awarię tę usunięto poprzez zastosowanie adresacji statycznej w całej sieci oraz wykonanie ponownego spawu światłowodowego w miejscu instalacji. Przerwa w dostarczaniu internetu trwała około dwóch dni;
- w lutym 2023 r., w punkcie dostępu zlokalizowanym przy Promenadzie Czesława Niemena, Miasto stwierdziło uszkodzenie switcha, z powodu dostania się pary wodnej do urządzenia zasilającego w internet. Naprawy dokonano poprzez ponowne zabezpieczenie przed wilgocią. Przerwa w dostarczaniu internetu trwała około dwóch dni.

Dobra praktyka
– określenie liczby
i lokalizacji hotspotów
niekiedy poprzedzono
analizą potrzeb ich
użytkowników

Udokumentowanie wyników analizy wyboru liczby i lokalizacji punktów publicznego dostępu do internetu będących przedmiotem dofinansowania w ramach skontrolowanych projektów nie było wymagane przez CPPC w postanowieniach regulaminu konkursu. Niemniej jednak, niektórzy beneficjenci przed złożeniem wniosku o dofinansowanie przeprowadzali analizy dotyczące potencjalnej liczby i lokalizacji punktów dostępu do sieci bezprzewodowych z uwzględnieniem informacji przekazywanych przez pracowników, mieszkańców i osoby odwiedzające gminę.

Kontrola NIK wykazała, że w tych gminach, które przeprowadziły analizy potencjalnej liczby i lokalizacji punktów dostępu do internetu z uwzględnieniem potrzeb potencjalnych użytkowników, odnotowano wzrost liczby użytkowników korzystających z uruchomionych punktów dostępu do internetu.

NIK zauważa, że przeprowadzanie na etapie przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów analizy potencjalnej liczby i lokalizacji punktów publicznego dostępu do internetu z uwzględnieniem potrzeb ich użytkowników może się przyczynić do lepszej obsługi obywateli, a w dalszej perspektywie również do poprawy publicznego dostępu do internetu, a co za tym idzie do bardziej efektywnego wykorzystania środków unijnych na rozwój internetu szerokopasmowego.

Przykłady

W **Urzędzie Miejskim w Piastowie** w toku przygotowań do realizacji Projektu prowadzono analizy dotyczące lokalizacji punktów dostępu do sieci bezprzewodowej. Kontrola ustaliła, że wskazanie lokalizacji poprzedzone było wypełnieniem ankiety zawierającej informacje na temat m.in.: posiadania infrastruktury internetowej koniecznej do podłączenia sieci, rodzaju planowanej do zamontowania anteny oraz sposobu i wysokości jej montażu. Do realizacji projektu wybrane zostały punkty, do których możliwe było podłączenie sieci internetowej.

W **Urzędzie Miasta Radzionków**, liczbę i lokalizację punktów dostępu ustalono na podstawie informacji przekazywanych przez dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych, takich jak Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, mieszkańców, osób przyjezdnych korzystających z obiektów i miejsc użyteczności publicznej.

Monitorowanie
poziomu wykorzystania
utworzonych punktów
dostępu do internetu
nie było wymagane

Wszystkie skontrolowane urzędy dokonywały pomiaru wartości wskaźników produktu osiągniętych w wyniku realizacji projektów, co było wymagane § 8 ust. 1 umowy o dofinansowanie. Tym wskaźnikiem była liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu o wartości docelowej określonej w ww. umowie. Nie monitorowano natomiast poziomu wykorzystania udostępnionych punktów dostępu do internetu, nie zbierano również i nie analizowano informacji na temat korzystania przez obywateli z udostępnionych hotspotów, bowiem nie było to wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie.

Na podstawie analizy statystyk logowań dostępnych w zakupionym sprzęcie, kontrola NIK wykazała, że utworzone punkty dostępu do sieci były na ogół wykorzystywane.

Przykłady

W **Urzędzie Miejskim w Piastowie** dane w zakresie liczby użytkowników korzystających z sieci archiwizowane były w systemie przez okres 90 dni. Tym samym nie było możliwe podanie liczby użytkowników korzystających z sieci w latach 2020–2022. W okresie od 25 lipca do 23 października 2023 r. z dostępu do sieci bezprzewodowej zbudowanej w ramach projektu skorzystało 6488 osób z czego: od 25 do 31 lipca 2023 r. – 287 osób, w sierpniu 2023 r. – 1281 osób, we wrześniu 2023 r. – 2241 osób, w październiku 2023 r. – 2679 osób.

W **Urzędzie Miasta Radzionków**, zakupiony system umożliwiał monitorowanie i zbieranie informacji na temat poziomu wykorzystania udostępnionych punktów dostępu do internetu, jednak nie dokonywano systematycznych analiz na temat korzystania przez obywateli z udostępnionych punktów. Gmina posiadała dane o liczbie użytkowników (osób) korzystających z sieci dostępu do internetu

zbiorczo, ze wszystkich punktów dostępu. Np. w okresie wrzesień – grudzień w 2022 r. zarejestrowano 218 unikalnych użytkowników, a w okresie od stycznia do 30 września 2023 r. – 1034 unikalnych użytkowników.

W **Urzędzie Miasta Częstochowy** analiza zastosowanego w ramach wybudowanej sieci systemu statystyki, umożliwiającego weryfikację logowań do wszystkich punktów dostępu, wykazała, że w okresie od 15 października do 25 listopada 2023 r. w każdym z wybudowanych 11 punktów dostępowych logowało się średnio 150 użytkowników.

Działania informacyjne i promocyjne były prawidłowe

Skontrolowane urzędy miast i gmin realizowały działania informacyjne oraz promocyjne w zakresie rozpowszechniania wiedzy wśród mieszkańców na temat uruchomionych punktów dostępu do internetu na ogół zgodnie z wymaganiami określonymi w §13 umowy o dofinansowanie. Informacje o realizacji i zakończeniu projektów, a także o lokalizacji hotspotów, publikowane były na stronach internetowych urzędów oraz w prasie lokalnej, na lokalnych portalach informacyjnych, w lokalnym radiu i telewizji oraz w mediach społecznościowych, a także na tablicach ogłoszeniowych zawieszonych w budynkach urzędów i innych placówkach samorządowych. W miejscach montażu hotspotów umieszczone zostały tablice informacyjne i tablice pamiątkowe, tablice z logiem i nazwą projektu oraz plakaty informujące o bezpłatnym, bezprzewodowym dostępie do internetu. Urządzenia (hotspoty) zamontowane w ramach realizacji projektu oznaczono znakiem Funduszy Europejskich, barwami Rzeczypospolitej Polskiej oraz znakiem Unii Europejskiej. Dokumenty dotyczące realizacji projektu oraz segregatory i szafy, w których dokumenty były przechowywane, zostały właściwie oznakowane ze wskazaniem wsparcia finansowego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POPC.

Zdjęcie nr 7

Tablica informacyjna umieszczona na terenie Urzędu Miejskiego w Piastowie informująca o zrealizowanym projekcie pn. *Piastów Centrum Wi-Fi*

Źródło: materiały kontrolne NIK.

Nieprawidłowości związane z realizacją projektów przez gminy

W przypadku jednego spośród ośmiu skontrolowanych urzędów kontrola ustaliła, że niektóre działania informacyjne i promocyjne projektu przeprowadzono niezgodnie z warunkami wykorzystania dofinansowania określonymi w §7 ust. 1 pkt 3 lit. f i pkt 5 umowy o dofinansowanie projektu oraz obowiązkami w zakresie informacji i promocji wynikającymi z §13 ust. 4 pkt 1 lit. a i ust. 5 tej umowy. Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica nie oznaczył we właściwy sposób strony internetowej umożliwiającej zalogowanie do sieci *Publiczny internet dla każdego*, a informacje o projekcie zamieszczono z opóźnieniem w siedzibie Urzędu i na jego stronie internetowej, w sposób niezapewniający użytkownikom łatwego dostępu.

W związku z realizacją przez urzędy miast i gmin projektów w zakresie budowy, modernizacji lub rozszerzenia zasięgu istniejącej publicznej sieci dostępu do internetu z wykorzystaniem technologii Wi-Fi w ramach działania 1.1. POPC stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.:

- niegospodarnego, niezgodnego z zasadami dokonywania wydatków ze środków publicznych określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wydatkowania kwoty 2 951,84 zł z tytułu umów z operatorem telekomunikacyjnym, w sytuacji gdy dostęp hotspotów do sieci internet faktycznie uzyskiwany był z sieci OSE (Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica);
- nierzetelnego przygotowania dokumentacji dotyczącej zamówienia publicznego na wykonanie sieci publicznych punktów dostępu do Internetu, w ramach projektu²²⁸, co w konsekwencji spowodowało wybór wykonawcy bez uwzględniania jednego z trzech przyjętych kryteriów (Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju);
- złożenia wniosku o płatność końcową w ramach projektu na kwotę 64 368 zł do CPPC w dniu 23 kwietnia 2021 r., tj. 3 dni po upływie terminu określonego w § 6 ust. 13 umowy o dofinansowanie (Urząd Gminy Goleszów).

5.3.2. Realizacja przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych projektów w zakresie rozbudowy infrastruktury umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu oraz osiąganie i utrzymanie uzyskanych w projekcie efektów

Realizacja przez kontrolowane spółki projektów budowy sieci szerokopasmowych

Kontrolą objęto cztery projekty zrealizowane w ramach działania 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 o łącznej wartości 204 362,1 tys. zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 143 817,2 tys. zł (tj. 70,4 % wartości projektów), a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej 121 247,0 tys. zł (tj. 84,3 % wydatków kwalifikowalnych).

Kontrolowane trzy spółki²²⁹ prawa handlowego (dwie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i jedna spółka akcyjna) realizowały projekty²³⁰ budowy sieci zapewniających gwarantowaną przepustowość co najmniej 100 Mb/s do użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty lub innym podmiotem publicznym i co najmniej 30 Mb/s do innych użytkowników końcowych, na terenie województw: mazowieckiego, dolnośląskiego i śląskiego, na podstawie zawartych z CPPC umów o dofinansowanie projektów. W dwóch spółkach, tj. IT Partners Telco sp. z o.o. i Sferanet S.A., NIK skontrolowała jeden projekt, a w jednej spółce Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o. – dwa projekty. Projekty te opisano w załączniku 6.3 do informacji o wynikach kontroli. W przypadku wszystkich czterech projektów wszystkie założone wskaźniki produktu i rezultatu określone we wnioskach o dofinansowanie zostały zrealizowane.

²²⁸ W pkt 5 lit. a zaproszenia do składania ofert z dnia 12 grudnia 2021 r. zostały określone następujące kryteria oceny ofert: cena – 50 %, koszt eksploatacji (sieci) – 25 %, czas reakcji (usunięcia awarii) – 25 %. Zgodnie z pkt 5 lit. b ww. zaproszenia sposób obliczenia ceny został następująco określony: *zamawiający dokona wyboru najkorzystniejszej oferty spośród złożonych oferujących wykonanie przedmiotu zamówienia, przyjmując za najkorzystniejszą ofertę z najniższą ceną (brutto) i najniższym kosztem eksploatacji sieci i najkrótszym czasem reakcji usunięcia awarii. Podane ceny w ofercie są cenami ostatecznymi obejmującymi wszystkie koszty i składniki związane z realizacją zamówienia. Oferowana cena jest ceną ryczałtową i powinna obejmować wszelkie czynności towarzyszące, niezbędne do wykonania przedmiotu zamówienia.* Jednocześnie zaproszenie do składania ofert wyraźnie wskazywało, że „ofertę stanowi wypełniony Formularz „Oferta cenowa”, zgodny z Załącznikiem 2 do Zaproszenia do składania ofert” (pkt 6.1). Jednakże wspomniany załącznik nie uwzględniał wszystkich kryteriów oceny ofert określonych w zaproszeniu, tj. w formularzu brakowało miejsca na podanie czasu reakcji na usunięcie awarii. W konsekwencji żaden z oferentów, do którego zostało skierowane zaproszenie, nie odniósł się do tego kryterium.

²²⁹ NIK przeprowadziła kontrolę dwóch projektów zrealizowanych przez Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o.

²³⁰ Przeprowadzona przez UKE na wniosek CPPC kontrola potwierdziła realizację przez Spółkę IT Partners Telco podstawowego zadania określonego we wniosku o dofinansowanie. Osiągnięte przez Beneficjenta cele i rezultaty projektu zostaną ostatecznie potwierdzone przez CPPC dopiero po zweryfikowaniu i zatwierdzeniu wniosku o płatność końcową.

Łącznie w ramach czterech badanych projektów wybudowano 3704,91 km sieci szerokopasmowej, utworzono 171 węzłów dostępowych i 32 węzły szkieletowe lub dystrybucyjne, objęto zasięgiem szerokopasmowego dostępu do internetu 106 272 gospodarstwa domowe i podłączono do sieci szerokopasmowej 549 jednostek publicznych (placówek edukacyjnych).

Infografika nr 18

Efekty czterech objętych kontrolą NIK projektów zrealizowanych przez spółki w ramach działania 1.1. POPC, według stanu na koniec III kwartału 2023 r.

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Wydatki ponoszono zgodnie z zakresem rzeczowym projektów i na cele określone w umowie i wniosku o dofinansowanie, spełniały one także wymogi kwalifikowalności.

Cele skontrolowanych projektów

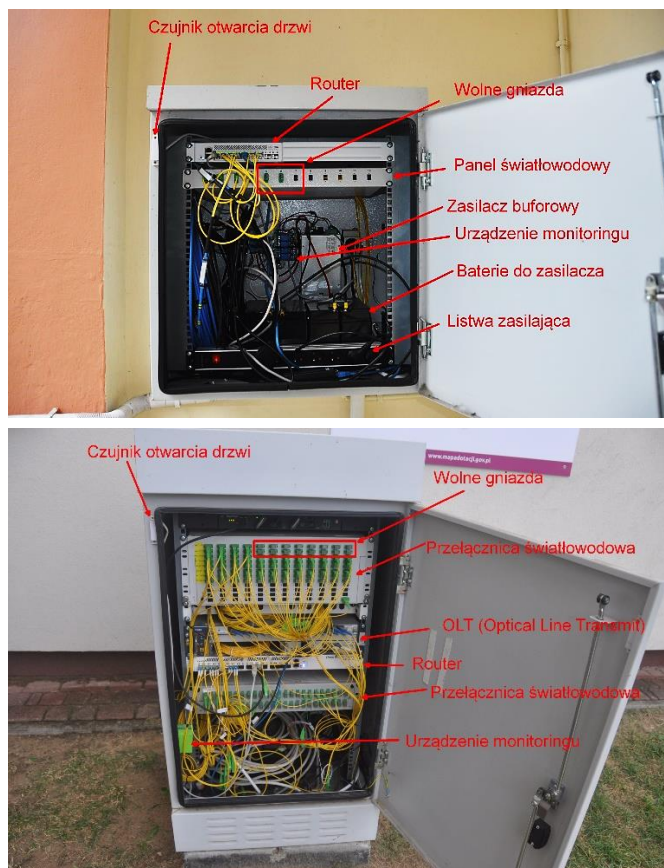
Do celów projektów należało objęcie szerokopasmowym dostępem do sieci gospodarstw domowych oraz podłączenie do sieci szerokopasmowej placówek edukacyjnych z obszarów objętych projektami, zmniejszenie dysproporcji w możliwości dostępu ze strony mieszkańców i jednostek publicznych do szerokopasmowego internetu o standardzie NGA poprzez budowę sieci dostępowej w technologii LTE (łącze radiowe) i FTTH (łącze światłowodowe) wraz z przyłączami do użytkowników końcowych.

Zakres wniosków o dofinansowanie obejmował zaprojektowanie, wybudowanie i uruchomienie sieci szerokopasmowej dostępowej o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, i/lub co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s i/lub co najmniej 100 Mb/s, zapewniającej świadczenie usług zgodnie z wymaganiami dla sieci NGA²³¹. Zbudowana infrastruktura obejmowała elementy pasywne, węzły telekomunikacyjne wraz z wyposażeniem oraz urządzenia aktywne. Nowopowstała sieć umożliwiła mieszkańcom, podmiotom publicznym oraz gospodarczym z terenów objętych projektami korzystanie z usług szerokopasmowych, tj.: internetu, telewizyjnych oraz multimedialnych zasobów informacji oraz innych usług świadczonych elektronicznie.

²³¹ Next-generation access - sieć dostępu nowej generacji.

Zdjęcia nr 8–9

Szafki telekomunikacyjne zawierające urządzenia uruchomione przez Spółkę IT Partners Telco w ramach realizacji projektu pn. *Zapewnienie dostępu do sieci NGA na obszarze podregionu ciechanowskiego* na terenie szkół podstawowych w Kołozębie i Obytem

Źródło: materiały kontrolne NIK.

Osiągnięcie i utrzymanie wskaźników zakładanych w projektach

Osiągnięcie celów projektów mierzone było poprzez wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu określone w umowach o dofinansowanie pomiędzy beneficjentami (spółki) a Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Wskaźniki produktu dotyczyły wybudowania określonej w umowach o dofinansowanie długości sieci szerokopasmowej w kilometrach oraz utworzenia określonej w umowie o dofinansowanie liczby węzłów dostępowych i/lub liczby węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych. Stan wskaźników produktu i rezultatu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane spółki przedstawiono w załączniku 6.10 do informacji o wynikach kontroli.

Według stanu na 30 września 2023 r. we wszystkich trzech skontrolowanych spółkach wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu zaplanowane we wnioskach o dofinansowanie zostały osiągnięte. W dwóch spośród trzech skontrolowanych spółek (tj. 66,7 %) wszystkie zrealizowane wskaźniki produktu i rezultatu zostały utrzymane w okresie trwałości danego projektu, natomiast w jednej spółce okres trwałości kontrolowanego projektu jeszcze się nie rozpoczął²³².

Wskaźnikami produktu określonymi we wnioskach o dofinansowanie stanowiących załączniki do umów o dofinansowanie skontrolowanych projektów były: 1) długość wybudowanej sieci szerokopasmowej w km, 2) liczba utworzonych węzłów dostępowych, 3) liczba utworzonych węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych.

²³² Zgodnie z § 17 umowy o dofinansowanie beneficjenci zostali zobowiązani do zapewnienia trwałości projektu przez okres pięciu lat od daty płatności końcowej lub od daty zatwierdzenia wniosku o płatność końcową. W przypadku MŚP okres trwałości projektu wynosi trzy lata. W projekcie realizowanym przez spółkę IT Partners Telco wniosek o płatność końcową nie został zaakceptowany przez CPPC do dnia zakończenia kontroli NIK.

Do wskaźników rezultatu należały natomiast: 1) liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s i/lub 2) liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i/lub liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s.

**Wydłużony termin
zakończenia
realizacji wszystkich
skontrolowanych
projektów od roku
do ponad trzech lat**

Wszystkie skontrolowane projekty zostały zrealizowane w okresie wskazanym w umowach o dofinansowanie wraz z aneksami, tj. od 31 stycznia 2018 r. do 23 marca 2023 r., przy czym okres realizacji tych projektów po zmianach wynosił 39 i 40 miesięcy w przypadku dwóch projektów zrealizowanych przez Spółkę Tauron, 48 miesięcy w przypadku projektu Spółki Sferanet i 60 miesięcy w przypadku projektu Spółki IT Parnters Telco.

Regulamin konkursu dla spółek nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17 w § 4 pkt 14 i 15 stanowił m.in., że okres realizacji projektu nie może być dłuższy niż 36 miesięcy od dnia rozpoczęcia prac, a rozpoczęcie prac powinno nastąpić w ciągu czterech miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie. Zgodnie z art. 2 pkt 23 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, „rozpoczęcie prac” oznacza rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub inwestycją prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urzędów lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac.

Przykłady

W przypadku **Spółki Sferanet** rozpoczęcie prac nad Projektem nastąpiło z dniem podpisania przez Spółkę umowy z wykonawcą, tj. 2 lutego 2018 r. Prace zostały zakończone z datą wskazaną na ostatniej fakturze²³³ (o nr TW/35/2022), tj. z dniem 25 stycznia 2022 r., a protokół odbioru końcowego podpisano 31 stycznia 2022 r. Tym samym należy uznać, że okres realizacji wynosił 48 miesięcy, tj. o 12 miesięcy przekroczył okres wskazany w § 4 pkt 14 Regulaminu konkursu.

W przypadku obu Projektów zrealizowanych przez **Spółkę Tauron Obsługa Klienta** rozpoczęcie prac²³⁴ nie nastąpiło w sposób określony w ww. regulaminie w ciągu czterech miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie (§ 4 pkt 15). W przypadku Projektu A było to 13 maja 2019 r., tj. po 8 miesiącach i 20 dniach od podpisania umowy o dofinansowanie, natomiast w przypadku Projektu B w dniu 11 lipca 2019 r., tj. po 10 miesiącach i 18 dniach od podpisania umowy o dofinansowanie. Prezes Zarządu wyjaśnił, że prace związane z Projektami A i B Spółka rozpoczęła niezwłocznie po podpisaniu umów o dofinansowanie. Na początkowym etapie było to m.in. składanie wniosków o płatność – sprawozdawczych, będących jednocześnie wnioskami o zaliczkę. Jednocześnie Spółka niezwłocznie rozpoczęła prace w terenie dotyczące inwentaryzacji jednostek oświatowych. Ze względu na brak na tym etapie wykonawców, Spółka robiła to siłami własnymi. Dodatkowo uruchomione zostało postępowanie na wybór generalnych wykonawców. Ze względu na brak rozstrzygnięcia postępowań w pierwszym terminie, koniecznym stało się ich powtórzenie, czego skutkiem było przesunięcie rozpoczęcia prac projektowo-budowlanych. Spółka informowała o tym fakcie CPPC, zarówno poprzez informacje w składanych wnioskach o płatność, jak również oddzielnymi wnioskami o zgodę na wydłużenie terminów rozpoczęcia realizacji projektów w terenie. W odpowiedzi Spółka otrzymywała zgody CPPC, co znajdowało również swoje odzwierciedlenie w zawartych aneksach do umów o dofinansowanie poprzez zmianę dat rozpoczęcia rzeczowej realizacji projektu. W przypadku obu projektów ostateczne terminy rzeczowej realizacji projektu²³⁵ przekraczały okres 36 miesięcy (liczony od daty zawarcia umowy z wykonawcą) i wynosiły odpowiednio: w przypadku Projektu A: 39 miesięcy i 5 dni, a w przypadku Projektu B: 40 miesięcy i 12 dni. Zgodnie z § 4 pkt 14

²³³ Faktura nr TW/35/2022.

²³⁴ Podpisanie umów z wykonawcami.

²³⁵ Data protokołu z odbioru końcowego przedmiotu umowy z wykonawcą.

Przyczyny wydłużenia okresu realizacji projektów

Regulaminu konkursu²³⁶ okres realizacji projektu nie mógł być dłuższy niż 36 miesięcy od dnia podpisania umowy z generalnym wykonawcą. Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka nie była w stanie zrealizować projektów w terminie 36 miesięcy ze względu na wystąpienie epidemii COVID-19, co Spółka opisywała w składanych do CPPC wnioskach o zawarcie aneksów. W konsekwencji podpisane zostały aneksy umów wydłużające terminy zakończenia projektów.

Terminy zakończenia realizacji wszystkich projektów zostały wydłużone kolejnymi aneksami zawieranymi do umowy o dofinansowanie na wniosek beneficjentów od ok. jednego roku w trzech przypadkach (tj. 75,0%) do ponad trzech lat w jednym przypadku (tj. 25,0%). Beneficjenci uzasadniali wnioski o wydłużenie okresu realizacji projektów głównie problemami z wyłonieniem wykonawcy lub koniecznością wydłużenia okresu realizacji robót przez wykonawców oraz opóźnieniami dostaw w wyniku obostrzeń związanych z pandemią COVID-19, ale także problemami z terminowym wykorzystaniem infrastruktury Regionalnych Sieni Szerokopasmowych oraz koniecznością zmiany częstotliwości radiowej sieci dostępowej w wyniku decyzji Prezesa UKE.

Przykłady

W przypadku projektu realizowanego przez **Spółkę IT Partners Telco** w umowie sześciokrotnie zmieniono termin zakończenia rzeczowej realizacji projektu i kwalifikowalności wydatków oraz datę zakończenia finansowej realizacji projektu (z dnia 31 grudnia 2019 r. ostatecznie na dzień 23 marca 2023 r.).

Prezes Spółki wśród głównych przyczyn wydłużenia terminu zakończenia realizacji projektu wymienił problemy z terminowym uzyskaniem umów na wykorzystanie infrastruktury Regionalnych Sieni Szerokopasmowych Internet dla Mazowsza na cele projektu, konieczność zmiany częstotliwości radiowej sieci dostępowej w wyniku decyzji Prezesa UKE, sytuację epidemiczną wywołaną wirusem COVID-19, a także opóźnienia w uzyskiwaniu zgód na prace budowlane.

Czynnikami wpływającymi na opóźnienia w realizacji podłączenia jednostek oświatowych – według wyjaśnień Dyrektora CPPC – były m.in. wpływ jedynie jednej oferty wykonawcy, która nie spełniała wymogów określonych w postępowaniu, co spowodowało jego unieważnienie i powtórzenie postępowania oraz trudności generalnego wykonawcy we współpracy z kooperantami.

Po przeanalizowaniu złożonych przez beneficjenta wyjaśnień dotyczących przyczyn opóźnień, CPPC każdorazowo wyrażało zgodę na prolongatę terminu zakończenia realizacji Projektu. Spółka informowała CPPC o przyczynach zaistniałych opóźnień w realizacji Projektu.

Dyrektor CPPC wyróżniła trzy główne czynniki wpływające na opóźnienia w realizacji projektu niezawinione przez beneficjenta:

- brak możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej zrealizowanej ze środków publicznych w terminie gwarantującym zachowanie dotychczasowych kamieni milowych. Spółka podjęła uzgodnienia z operatorem sieci Internet dla Mazowsza (KBTO sp.z o.o.) dotyczące warunków udostępnienia sieci, ale operator nie przedstawił wiążącej oferty w związku z brakiem zatwierdzenia warunków cenowych OSE. Koniecznym było również uzyskanie zgody na nowe warunki cenowe Województwa Mazowieckiego jako właściciela sieci;
- wydłużenie realizacji projektu o dodatkowe 90 dni na podstawie ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19²³⁷ oraz o dodatkowe 6 miesięcy na podstawie ustaleń Panelu Ekspertów UKE w związku z ograniczeniami i skutkami kolejnych fal COVID-19, bez naliczania kary.

²³⁶ Nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17.

²³⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1758.

W okresie realizacji projektu **Spółka Sferanet** trzykrotnie wniosowała do CPPC o wydłużenie terminu jego realizacji. Każdorazowo CPPC wyraziła na to zgodę, a do umowy o dofinansowanie zawarto w tej sprawie aneksy, które wydłużały ten termin.

W pierwszym przypadku, Spółka zwróciła się do Dyrektora CPPC z prośbą o wydłużenie terminu realizacji projektu do dnia 31 stycznia 2021 r. wskazując, że:

- w trakcie realizacji prac pojawił się problem na części obszaru planowanej inwestycji, obejmującej swym zakresem 24 miejscowości, który związany był z obecnością konkurencyjnych sieci światłowodowych innych operatorów na tych terenach, co czyniło inwestycję wątpliwą ekonomicznie. Powołano się przy tym na notatkę UKE wskazującą na dublowanie się sieci oraz wskazano na potrzebę wstrzymania prac w tej części Projektu;
- w okresie realizacji doszło do pandemii COVID-19.

Wniosek Spółki został pozytywnie rozpatrzony przez CPPC.

W kolejnym wniosku o przedłużenie terminu realizacji projektu postulowano wydłużenie terminu o 90 dni, wskazując jako przyczynę ówczesną sytuację epidemiologiczną wywołaną COVID-19. Wniosek ten został również pozytywnie rozpatrzony przez CPPC.

Trzecim razem Spółka wniosowała m.in. o: przedłużenie realizacji Projektu do dnia 31 stycznia 2022 r. oraz dokonanie przesunięć pomiędzy poszczególnymi kategoriami kosztów. Prezes Spółki jako przyczyny wskazał na konieczność:

- przeprojektowania sieci pod kątem zmiany 15% punktów adresowych,
- uruchomienia dodatkowych ośmiu węzłów dostępowych;
- objęcia zasięgiem sieci dodatkowych 5% gospodarstw;
- uwzględnienia barier architektonicznych na nowo projektowanym terenie.

Również ten wniosek został pozytywnie rozpatrzony przez CPPC.

Spółka Tauron Obsługa Klienta zrealizowała Projekty A i B w zakresach i terminach wskazanych w umowach o dofinansowanie, z uwzględnieniem zmian wprowadzanych aneksami. W odniesieniu do Projektu A pierwotną umowę aneksowano osiem razy, w tym pięć aneksów dotyczyło m.in. zmiany terminu zakończenia rzeczowej realizacji projektu i okresu kwalifikowalności wydatków. W odniesieniu do Projektu B pierwotną umowę aneksowano siedem razy, w tym trzy aneksy dotyczyły m.in. zmiany terminu w zakresie rozpoczęcia i zakończenia rzeczowej realizacji projektu i okresu kwalifikowalności wydatków. Przyczynami wydłużenia realizacji projektów było wystąpienie i okresowe nasilenie się epidemii COVID-19, a w 2022 r. wybuch wojny w Ukrainie. W związku z tym, jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki, wpływ na realizację projektów miały m.in.:

- ograniczenia w funkcjonowaniu organów administracji publicznej oraz instytucji, opóźnienia w procedowaniu spraw (w szczególności uzyskiwania decyzji, prowadzenia i zgłaszania wyników prac geodezyjnych do zasobu geodezyjnego, itp.), brak możliwości załatwienia spraw w okresie pracy zdalnej urzędników (większość urzędów prowadziła akta spraw w formie papierowej),
- konieczność korzystania z pracowników napływających z Ukrainy, którzy w okresie epidemii, w przypadku przekraczania granicy, poddawani byli specjalnym procedurom izolacyjnym, co powodowało przestoje w wykonaniu prac;
- przerwy w dostawach materiałów i urządzeń oraz ograniczenie ich dostępności na rynku, zaplanowane dostawy uległy opóźnieniu nawet o kilka miesięcy, bądź też w ogóle nie udało się ich zrealizować w pierwotnie zakładanym zakresie;
- utrudnienia w dostępie do nieruchomości, na których ma być umieszczona infrastruktura telekomunikacyjna;
- konieczność zmiany sposobu organizacji pracy w taki sposób, aby prace te były realizowane w odpowiednim reżimie sanitarnym i przez małe grupy pracowników;
- zamknięcie granic, odpływ pracowników z Ukrainy i Białorusi.

W związku z wydłużeniem okresu realizacji projektów, CPPC zobowiązało Spółki do zwiększenia liczby gospodarstw domowych objętych zasięgiem sieci

Z powodu opóźnień w realizacji projektów CPPC nakładało na Spółki zobowiązanie objęcia zasięgiem sieci dodatkowej liczby gospodarstw domowych obliczonej na podstawie metodyki naliczania dodatkowych zobowiązań za opóźnienia w projektach realizowanych przez beneficjentów działania 1.1. POPC²³⁸. Zgodnie z ww. metodyką za wydłużenie okresu realizacji dofinansowanego projektu, beneficjenci zobowiązani byli do zwiększenia wskaźnika rezultatu, tj. objęcia zasięgiem większej liczby gospodarstw domowych niż pierwotnie zakładali, a wielkość zwiększenia zależała od okresu wydłużenia realizacji projektu. Wykonanie dodatkowego zakresu projektu było kosztem niekwalifikowalnym w ramach projektu i stanowiło wkład własny beneficjenta. Przyjęte rozwiązanie umożliwiało beneficjentom dokończenie rozpoczętych projektów, co przyczyniło się zarówno do osiągnięcia zakładanych w programie wskaźników, jak i umożliwiło większej liczbie odbiorców końcowych korzystanie z usług dostępu do internetu o wysokich przepustowościach.

Przykłady

W przypadku **Spółki IT Partners Telco** w związku z opóźnieniem w zapewnieniu dla szkół dostępu do szerokopasmowego internetu wynoszącym ponad 10 miesięcy, CPPC dodatkowo zobowiązało Spółkę aneksem nr 6 z 25 czerwca 2021 r. do umowy o dofinansowanie do objęcia zasięgiem sieci 1 979 dodatkowych gospodarstw domowych²³⁹. Zobowiązanie to zostało przez Spółkę zrealizowane w wyznaczonym terminie. Ponadto z powodu opóźnień w realizacji całego projektu, CPPC tym samym aneksem nałożyło na Spółkę zobowiązanie objęcia zasięgiem sieci dodatkowych 2698 gospodarstw domowych w terminie do 23 marca 2024 r. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki IT Partners Telco sp.z o.o., podstawą nałożenia przez CPPC tych zobowiązań (zadań dodatkowych) było przekroczenie terminów określonych przez Spółkę we wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami.

W przypadku Spółki Sferanet opóźnienia skutkowały koniecznością zwiększenia przyjętego dla Projektu wskaźnika rezultatu i zapewnienia dostępu do szerokopasmowego internetu dodatkowo 5 % gospodarstw domowych więcej niż planowano pierwotnie. Spółka wywiązała się z nałożonych w ten sposób zobowiązań i objęła szerokopasmowym zasięgiem dodatkowo 5,11 % gospodarstw domowych.

Wielokrotne wydłużanie okresu zakończenia ich realizacji mogło się przyczynić do mniejszego zainteresowania potencjalnych użytkowników, ponieważ zastosowane w projekcie technologie mogły stać się mniej nowoczesne w szczególności w sytuacji uruchomienia w 2023 r. pierwszych konkursów na dofinansowanie budowy ultraszybkich sieci szerokopasmowych ze środków z FERC i KPO, w których zaplanowano budowę sieci o przepływności na poziomie 300 Mb/s z możliwością zwiększenia do 1 Gb/s.

W przypadku 3 z 4 objętych kontrolą projektów spółek wykorzystywano Regionalne Sieci Szerokopasmowe

Wszystkie skontrolowane spółki podejmowały działania mające na celu uniknięcie dublowania istniejącej infrastruktury innych operatorów w realizowanych projektach. W przypadku istniejących na terenach realizacji projektów sieci innych operatorów, np. Regionalnych Sieci Szerokopasmowych²⁴⁰ (RSS), w trzech spośród czterech projektów (tj. 75,0 %) zostały one wykorzystane. W jednym projekcie (tj. 25,0 %) beneficjent nie wykorzystał infrastruktury RSS, co wyjaśnił brakiem uzasadnienia ekonomicznego i technicznego.

²³⁸ Przekazanej beneficjentom pismem znak CPPC-DPS.63.5.6.2020 z 2 września 2022 r. i ponownie pismem znak CPPC-DPS.63.1.46.147.2017/AKT z 29 kwietnia 2021 r.

²³⁹ Wartość ta została wyliczona dla opóźnienia wynoszącego 11 rozpoczętych miesięcy, będących różnicą pomiędzy wynikającą z Umowy datą 17.05.2019 r. zapewnienia łączności dostępowych a faktyczną datą realizacji, przypadającą na dzień 29.02.2020 r., co przełożyło się na 11 % dodatkowego zobowiązania, które w tym wypadku wyniosło 1979 gospodarstw domowych do objęcia zasięgiem.

²⁴⁰ Regionalne Sieci Szerokopasmowe to inwestycje dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekty te zostały zrealizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na poziomie województw w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2007–2013 oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007–2013.

Przykłady

W projekcie zrealizowanym przez **Spółkę IT Partners Telco** w warstwie dystrybucyjnej i szkieletowej wykorzystywana była Regionalna Sieć Szerokopasmowa RSS „Internet dla Mazowsza”, zarządzana przez Agencję Rozwoju Mazowsza S.A. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego²⁴¹. Usługi transmisji danych pozwalały na połączenie punktu wymiany ruchu węzła szkieletowego sieci z węzłami dostępowymi, przez co budowa sieci warstwy szkieletowej/dystrybucyjnej nie miała uzasadnienia. Spółka zawarła w ramach przedmiotowego Projektu łącznie 51 umów szczegółowych na realizację usług transmisji danych przez ww. sieć. Z wyjaśnień Prezesa Spółki wynika, że w warstwie dystrybucyjnej i szkieletowej na cele Projektu wykorzystywana jest również sieć należąca do innego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego.

W przypadku **Spółki Tauron Obsługa Klienta** w ramach Projektów A i B w warstwach sieci dystrybucyjnej, szkieletowej i dostępowej wykorzystano infrastrukturę Dolnośląskiej Sieci Szerokopasmowej (DSS). Na podstawie zawartych umów szczegółowych zawartych z operatorem sieci DSS, obejmujących okres 240 miesięcy liczonych od daty aktywacji usług w ramach Projektu A dzierżawą objęto 40 km włókien światłowodowych oraz 107 km kanalizacji kablowej (mikrokanalizacji), natomiast w ramach Projektu B dzierżawą objęto 212 km kanalizacji kablowej.

W ramach realizacji projektu przez **Spółkę Sferanet** nie wykorzystywano infrastruktury Regionalnych Sieci Szerokopasmowych tzw. RSS, gdyż jak wyjaśnił Prezes Spółki było to nieuzasadnione ekonomicznie i technicznie.

W przypadku 1 z 4 projektów wymieniono część punktów adresowych, aby uniknąć dublowania sieci innych operatorów

Jedna z kontrolowanych spółek w celu uniknięcia dublowania sieci wybudowanych wcześniej przez innych operatorów podjęła decyzję o wymianie części punktów adresowych zaplanowanych we wnioskach o dofinansowanie. Na podstawie §20 pkt 9 umowy o dofinansowanie, Spółki miały bowiem możliwość zamiany na etapie realizacji projektu części punktów adresowych zadeklarowanych do objęcia zasięgiem sieci na inne wskazane w tym samym obszarze przez Instytucję Pośredniczącą, tj. CPPC. Wymiana do 15% liczby punktów adresowych nie wymagała akceptacji CPPC, ani aneksowania umowy i dokonywana była w oparciu o pisemną informację do CPPC wskazującą punkty adresowe, które zostały wymienione.

Przykład

W trakcie realizacji projektu przez **Spółkę Sferanet** na terenie miejscowości: Bestwina, Cieszyn, Dankowice, Stara Wieś, Puńców, Ustroń, Bąków, Drogomyśl, Frelichów, Kaczyce, Kończyce Małe, Kończyce Wielkie, Mnich, Ochaby Wielkie, Pogwizdów, Pruchna, Strumień, Zabłocie, Zbytów, Zebrzydowice, Mazańcowice, Międzyrzecze Górne, Roztropice, Rudzica, Szczyrk, Świętoszówka obecni już byli inni operatorzy. W związku z tym Spółka dokonała zamiany 15 % punktów adresowych w celu uniknięcia dublowania sieci z istniejącymi operatorami i poinformowała o tym CPPC. Kolejne punkty adresowe pobrane zostały z bazy „białych plam” udostępnionych przez CPPC. W efekcie Spółka w trakcie realizacji projektu wymieniła 3340 punktów adresowych, co stanowiło 14,98 % wszystkich jego punktów adresowych. Zgodnie z umową o dofinansowanie zamiana do 15 % punktów adresowych nie wymagała akceptacji CPPC.

NIK nie stwierdziła w ramach badanych projektów przypadków budowy sieci w miejscach niezamieszkałych

W ramach skontrolowanych projektów nie stwierdzono przypadków budowy infrastruktury telekomunikacyjnej zapewniającej dostęp do szybkiego internetu w miejscach niezamieszkałych.

Przykład

Spółka Tauron Obsługa Klienta nie posiadała informacji na temat tego, czy wśród punktów adresowych objętych zasięgiem sieci telekomunikacyjnej wybudowanej w ramach projektów A i B znajdują się punkty, które nie są

²⁴¹ Umowa ramowa na korzystanie z tej sieci w zakresie usług transmisji danych.

NIK nie stwierdziła w ramach badanych projektów przypadków niepodłączenia do sieci gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia

zamieszkałe (pustostany). Prezes Zarządu Spółki wskazał, że w ramach realizacji inwestycji zgodnie z umową zawartą z CPPC, konieczne było objęcie zasięgiem punktów adresowych wskazanych w dokumentacji konkursowej. Umowa nie obejmowała obowiązku weryfikacji zamieszkania, bądź przyszłego zamieszkania posesji. Jednakże z punktu widzenia Spółki jako operatora sieci, ważne było uwzględnienie w projektach punktów adresowych, które potencjalnie mogą korzystać z usług wybudowanej sieci i w przypadku punktów adresowych, które były planowane do likwidacji infrastruktura nie była budowana. Prezes Zarządu Spółki dodał także, że światłowodowa sieć telekomunikacyjna jest infrastrukturą liniową, zapewniając dostęp do niej w określonych miejscach i z natury rzeczy docierając do określonych punktów przebiega przez obszary niezamieszkałe (grunty rolne, obszary leśne itp.).

W skontrolowanych projektach nie stwierdzono przypadków niepodłączenia do dofinansowanej infrastruktury telekomunikacyjnej gospodarstw domowych, które zgłosiły takie zapotrzebowanie.

Przykłady

W ramach projektu **Spółki IT Partners Telco** wybudowana sieć zapewniała możliwość uzyskania dostępu do szybkiego internetu dla zadeklarowanej ilości gospodarstw domowych. Jak wyjaśnił Prezes Spółki, każde z tych gospodarstw miało możliwość podłączenia się do tej sieci i nie wystąpiły sytuacje, w których jakiegokolwiek gospodarstwo domowe objęte zasięgiem sieci, zgodnie z listą przekazaną CPPC na etapie rozliczenia końcowego Projektu, nie mogło zostać do tej sieci przyłączone. Do wybudowanej sieci mogły zostać przyłączone również inne gospodarstwa domowe, spoza listy stanowiącej realizację celów (wskaźników) Projektu, o ile pozwalały na to możliwości techniczne (odległość od wybudowanej sieci, pojemność sieci itp.), przy czym dla części z nich może wiązać się to z dodatkowymi opłatami wynikającymi z konieczności zrealizowania dodatkowych prac budowlanych (instalacja dodatkowej mufy, doprowadzenie dodatkowego kabla itp.).

W przypadku projektów zrealizowanych przez **Spółkę Tauron Obsługa Klienta** liczba i lokalizacja gospodarstw domowych podłączonych do infrastruktury wybudowanej w ramach Projektów A i B wynikała z bazy danych udostępnionej przez CPPC na etapie organizacji konkursu. Baza ta stanowiła podstawę do opracowania przez Spółkę wniosku o dofinansowanie i w konsekwencji zawarcia umów i ich realizacji. W ramach realizacji umów zawartych z CPPC, Spółka realizowała projekt zgodnie z wymaganą liczbą gospodarstw domowych i jednostek oświatowych przedstawionych w umowach. Lokalizacja punktów wynikała z listy adresowej opublikowanej w ramach konkursu oraz późniejszej listy dodatkowej, na której znalazły się potencjalne inne adresy, które mogły być dołączone do projektów w przypadku ograniczenia liczby jednostek oświatowych lub problemów w realizacji projektu z objęciem zasięgiem gospodarstw domowych (np. brak zgód, bariery inwestycyjne). Umowy o dofinansowanie nie przewidywały zgłaszania się do Spółki potencjalnych nowych (innych) gospodarstw domowych. Zainteresowani kierowani byli na strony internetowe UKE, gdzie zgłaszać można było chęć korzystania z sieci światłowodowych lub brak takich usług w okolicy.

Zapewnienie wymaganej prędkości pobierania danych

Zgodnie z § 2 pkt 11 *rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020*, prędkość pobierania danych dofinansowanej sieci powinna umożliwiać świadczenie usług dostępu do internetu o gwarantowanej przepustowości co najmniej 100 Mb/s do użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty i 30 Mb/s do innych użytkowników końcowych. We wszystkich trzech skontrolowanych spółkach według stanu na 30 września 2023 r. wybudowana infrastruktura zapewniała prędkość pobierania danych co najmniej 100 Mb/s do i od użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty oraz co najmniej 100 Mb/s i 30 Mb/s od innych użytkowników sieci (gospodarstwa domowe).

Przykład

W przypadku projektu **Spółki Sferanet** kontrolerzy NIK dokonali pomiarów prędkości świadczonej usługi dostępu do internetu poprzez aplikację PRO Speed²⁴²:

- w przypadku szkoły w Godziszce przy ul. Beskidzkiej 162 wykonano pomiar z urządzenia końcowego (ONT), na którym aplikacja wykazała przepustowość łącza, tj. pobierania danych wyniosła 432 Mb/s i wysyłania 895 Mb/s;
- kolejny pomiar został wykonany z punktu dostępowego umiejscowionego na słupie przy skrzyżowaniu ulicy Lipowskiej z Myśliwską, do którego wpięto kabel światłowodowy abonencki, a wykonano pomiar z urządzenia końcowego (ONT), na którym aplikacja wykazała, że przepustowość łącza pobierania danych wyniosła 344 Mb/s i wysyłania 96 Mb/s.

Monitorowanie poziomu wykorzystania wybudowanej szerokopasmowej sieci dostępu do internetu nie było wymagane

Wszystkie skontrolowane spółki dokonywały pomiaru wartości wskaźników produktu i rezultatu osiągniętych w wyniku realizacji projektów, co było wymagane §9 ust.1 umowy o dofinansowanie. Do wskaźników produktu należały długość wybudowanej sieci oraz liczba utworzonych węzłów dostępowych i węzłów szkieletowo-dystrybucyjnych. Wskaźniki rezultatu dotyczyły liczby gospodarstw domowych i liczby jednostek publicznych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci. Wszystkie skontrolowane spółki prowadziły wewnętrzne analizy poziomu wykorzystania sieci wybudowanej w ramach projektów, natomiast monitorowanie tego poziomu nie było wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie.

We wszystkich projektach odnotowano wzrost liczby korzystających gospodarstw domowych

Na podstawie danych przekazanych przez skontrolowane spółki, NIK ustaliła, że wybudowane sieci szerokopasmowe były wykorzystywane. We wszystkich skontrolowanych projektach odnotowano wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu.

Przykład

W przypadku Projektu A zrealizowanego przez **Spółkę Tauron Obsługa Klienta** pierwsze gospodarstwa domowe korzystające z wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu odnotowano w 2021 r. i były to według stanu na 31 grudnia – 623 gospodarstwa. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. było to 3770 gospodarstw (wzrost o 505,1 % względem stanu na 31 grudnia 2021 r.), a według stanu na 30 września 2023 r. – 6206 gospodarstw (wzrost o 64,6 % względem stanu na 31 grudnia 2022 r.).

W przypadku Projektu B pierwsze gospodarstwa domowe korzystające z wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu także odnotowano w 2021 r. i było to według stanu na 31 grudnia – 379 gospodarstw. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. było to 2907 gospodarstw (wzrost o 667 % względem stanu na 31 grudnia 2021 r.), a według stanu na 30 września 2023 r. – 6385 gospodarstw (wzrost o 119,6% względem stanu na 31 grudnia 2022 r.). Liczba gospodarstw korzystających z wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej w przypadku Projektów A i B wykazywała trend wzrostowy. Poziom wykorzystania²⁴³ wybudowanej infrastruktury w przypadku Projektu A (19 814 gospodarstw w zasięgu sieci o długości 853 km) według stanu na 30 września 2023 r. wynosił 31,3 %²⁴⁴. W przypadku Projektu B (23 579 gospodarstw w zasięgu sieci o długości 1244 km) wynosił natomiast 27,0 %²⁴⁵.

²⁴² <https://pro.speedtest.pl/>

²⁴³ Stosunek wykazanej przez Spółkę liczby gospodarstw domowych korzystających z wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu względem liczby gospodarstw w ostatecznym zasięgu wybudowanych sieci.

²⁴⁴ Przy czym w odniesieniu do końcowej liczby gospodarstw objętych zasięgiem sieci było to wykorzystanie na koniec lat 2021 i 2022 o współczynniku odpowiednio: 3,1 % oraz 19 %.

²⁴⁵ Przy czym w odniesieniu do końcowej liczby gospodarstw objętych zasięgiem sieci było to wykorzystanie na koniec lat 2021 i 2022 o współczynniku odpowiednio: 1,6 % oraz 12,3 %.

NIK zauważa, że pomimo odnotowanego wzrostu liczby gospodarstw domowych korzystających z sieci wybudowanych w ramach skontrolowanych projektów, poziom ich wykorzystania według stanu na koniec września 2023 r. wyniósł odpowiednio 31,3 % i 27,0 % dla dwóch spośród czterech skontrolowanych projektów²⁴⁶. W ocenie NIK mogła się do tego przyczynić długotrwała realizacja skontrolowanych projektów, ponieważ zastosowane w projektach technologie mogły stać się mniej nowoczesne, a zaplanowana przepustowość mogła stać się niewystarczająca dla potencjalnych użytkowników.

Skontrolowane spółki podejmowały działania w celu zwiększenia zainteresowania korzystaniem z udostępnionej infrastruktury telekomunikacyjnej, przykładowo Spółka Sferanet reklamowała sieć ulotki, emitowanie spotów reklamowych w lokalnych rozgłoszeniach radiowych oraz wykupienie artykułów sponsorowanych w lokalnej prasie i współpracowała w tym zakresie z gminami.

Udostępnienie uruchomionych sieci innym podmiotom gospodarczym w celu świadczenia usług internetowych gospodarstwom domowym

Wszyscy skontrolowani beneficjenci zaoferowali dostęp do wybudowanej w ramach projektów sieci innym podmiotom gospodarczym, tj. operatorom i dostawcom detalicznych usług internetowych, którzy świadczą usługi dostępu do internetu na rzecz gospodarstw domowych, do czego byli zobowiązani postanowieniami §2 pkt 15 umowy o dofinansowanie. W przypadku jednej z trzech skontrolowanych spółek²⁴⁷ udostępnienie sieci dostępowych operatorom w celu świadczenia usług użytkownikom nastąpiło z wielomiesięcznym opóźnieniem w stosunku do terminów określonych we wniosku o dofinansowanie projektu.

Spółki na bieżąco usuwały problemy techniczne zgłaszane przez użytkowników

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano poważnych zakłóceń w działaniu uruchomionych sieci w żadnym ze skontrolowanych projektów. Skontrolowane spółki określiły zasady usuwania problemów technicznych w przyjętych regulaminach świadczenia usług telekomunikacyjnych, a także publikowały na swoich stronach internetowych informacje dotyczące sposobu zgłaszania usterek i awarii przez abonentów i/lub operatorów. Spółki należycie reagowały i rozwiązywały zgłaszane przez użytkowników problemy techniczne w celu zapewnienia im dostępu do internetu. Spółki nie otrzymywały skarg lub wniosków dotyczących awaryjności i/lub niskiej jakości udostępnionej infrastruktury telekomunikacyjnej w ramach zrealizowanych przez nie projektów.

Przykłady

Spółka Tauron Obsługa Klienta w okresie od 1 stycznia do 30 września 2023 r. otrzymała w zakresie infrastruktury Projektu A 506 zgłoszeń awarii z zakresu uszkodzenia sieci telekomunikacyjnej, których rezultatem był brak lub ograniczony dostęp do usługi. W 36 przypadkach awaria usunięta została w dniu zgłoszenia, a w 166 przypadkach następnego dnia. Najdłuższy okres trwania awarii wyniósł dziewięć dni (dwa przypadki). Średni czas usunięcia przedmiotowych awarii od chwili ich zgłoszenia do Spółki wyniósł jeden dzień (1,19 dnia).

W zakresie dotyczącym infrastruktury Projektu B, w tożsamym okresie do Spółki wpłynęły 554 zgłoszenia awarii z zakresu uszkodzenia sieci telekomunikacyjnej, których rezultatem był brak lub ograniczony dostęp do usługi. W 35 przypadkach awaria usunięta została w dniu zgłoszenia, a w 213 przypadkach następnego dnia. Najdłuższy okres trwania awarii wyniósł dziewięć dni (jeden przypadek). Średni czas usunięcia przedmiotowych awarii od chwili ich zgłoszenia do Spółki wyniósł jeden dzień (1,13 dnia).

Z przeprowadzanego badania 18 wybranych zgłoszeń (dziewięć dotyczących infrastruktury Projektu A i dziewięć infrastruktury Projektu B, po jednym przypadku z każdego miesiąca okresu styczeń – wrzesień 2023 r.) o problemach technicznych otrzymanych przez Spółkę, wynikało że:

²⁴⁶ Pozostałe skontrolowane spółki nie podały danych dotyczących wykorzystania sieci dofinansowanych w ramach zrealizowanych projektów, lecz jedynie przykłady dla wybranych lokalizacji. Monitorowanie poziomu wykorzystania nie było wymagane postanowieniami umowy o dofinansowanie.

²⁴⁷ W przypadku projektu zrealizowanego przez Spółkę IT Partners Telco.

- w przypadku Projektu A osiem ze zgłoszeń wpłynęło od Operatorów Korzystających, a jedno zgłoszenie z Państwowego Instytutu Badawczego – Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK). Powodem awarii było: uszkodzenie kabla abonenckiego oraz po jednym przypadku: poluzowanie kabla abonenckiego na zawiesiach, uszkodzenie urządzenia ONT u abonenta, uszkodzenie sieci dosyłowej, uszkodzenia adaptera oraz awaria masowa. Usunięcie awarii następowało po ok. 151 godz., 218 godz., 21 godz., dwóch godz., 40 godz., 172 godz., 19 godz. i ośmiu godz. od ich zgłoszenia. Awaria zgłoszona przez NASK dotyczyła uszkodzenia sieci dosyłowej. Jej usunięcie trwało ok. 49 godz. od zgłoszenia;
- w przypadku Projektu B osiem ze zgłoszeń wpłynęło od Operatorów Korzystających, a jedno zgłoszenie z NASK. Powodem awarii było uszkodzenie kabla abonenckiego oraz w jednym przypadku awaria masowa. Usunięcie awarii zgłaszanych przez Operatorów Korzystających następowało w kolejnych zbadanych przypadkach po ok. 72 godz., czterech godz., 23 godz., 25 godz., 91 godz., 53 godz., poniżej jednej godz. i 65 godz. od ich zgłoszenia. Awaria zgłoszona przez NASK dotyczyła uszkodzenia listwy zasilającej, która przez jednostkę oświatową została zastąpiona własną i po jej instalacji urządzenia sieciowe działały poprawnie²⁴⁸. Listwa została wymieniona po ok. 168 godz. od zgłoszenia.

Działania informacyjne i promocyjne zgodne z postanowieniami umowy o dofinansowanie

Skontrolowane spółki realizowały działania informacyjne oraz promocyjne w zakresie rozpowszechniania wiedzy wśród mieszkańców na temat uruchomionych sieci szerokopasmowych zgodnie z wymaganiami określonymi w §14 umowy o dofinansowanie. Informacje o realizacji i zakończeniu projektów, a także o lokalizacji wybudowanej infrastruktury telekomunikacyjnej publikowano na stronach internetowych skontrolowanych spółek, umieszczano tablice informacyjne i tablice pamiątkowe przed siedzibami spółek oraz na obszarach realizowanych projektów, stosowano logotypy UE i Funduszy Europejskich na korespondencji i dokumentach dotyczących projektów, publikowano ulotki informacyjne. Na stronach internetowych spółek publikowano także informacje o zasięgu sieci, umowach ramowych, operatorach korzystających i promocjach. Umieszczone tablice informacyjne i tablice pamiątkowe zawierały informacje dotyczące zrealizowanych projektów oraz logo Funduszy Europejskich i UE oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na szafkach kablowych rozdzielczych umieszczano naklejki z informacjami dotyczącymi projektów i źródeł finansowania w ramach POPC.

Zdjęcie nr 10

Tablica informacyjna umieszczona na budynku Spółki IT Partners Telco informująca o zrealizowanym projekcie pn. *Zapewnienie dostępu do sieci NGA na obszarze podregionu ciechanowskiego*

Źródło: materiały kontrolne NIK.

²⁴⁸ Naprawa została umówiona przez służby techniczne Spółki z informatykiem obiektu.

Działania marketingowe w celu zwiększenia zainteresowania potencjalnych użytkowników

W przypadku wszystkich czterech skontrolowanych projektów były prowadzone intensywne działania marketingowe w celu zwiększenia wykorzystania przez użytkowników końcowych dofinansowanej infrastruktury telekomunikacyjnej.

Przykłady

Spółka Tauron Obsługa Klienta obserwuje ciągły wzrost zainteresowania mieszkańców usługami telekomunikacyjnymi świadczonymi z wykorzystaniem sieci telekomunikacyjnej Spółki. Prezes wskazał, że stopniowy wzrost zainteresowania jest naturalnym zjawiskiem na rynku telekomunikacyjnym i wynika m.in. z działań promocyjnych podejmowanych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych (w tym hurtowych), zwiększania się poziomu wiedzy o technologii światłowodowej oraz jej dostępności, rozpowszechniania się wiadomości o jakości świadczonych usług. Spółka zmierzając do zwiększenia zainteresowania, a w konsekwencji zwiększenia sprzedaży hurtowych usług telekomunikacyjnych na zrealizowanej sieci telekomunikacyjnej w ramach Projektów A i B podejmowała i planuje podejmować następujące działania: [1] bieżące monitorowanie i analiza wyników sprzedaży; [2] uczestnictwo w wydarzeniach lokalnych, branżowych, promowanie działalności Spółki oraz ogólnie sieci światłowodowych; [3] promowanie usług w mediach, portalach branżowych itp.; [4] bieżącą współpracę z Operatorami Korzystającymi, w celu rozpoznania ich potrzeb oraz możliwości zwiększania aktualnej sprzedaży; [5] współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego; [6] prowadzenie polityki komunikacyjnej przekazującej mieszkańcom wiedzę na temat technologii światłowodowej oraz możliwości skorzystania z usług Operatorów Korzystających, a w konsekwencji sieci Spółki; [7] opracowanie i wdrażanie cenników promocyjnych zwiększających atrakcyjność usług świadczonych przez Spółkę; [8] udział w konferencjach i debatach.

Spółka Sferanet w ramach promocji projektu, prowadziła rozbudowany i zróżnicowany marketing, w ramach którego:

- informacje o uzyskaniu dofinansowania umieszczono na stronie internetowej²⁴⁹;
- Spółka współpracowała w sprawie promocji projektu z gminami, na terenie których był realizowany projekt. Urzędy Gmin m.in. publikowały na swoich stronach informacje o budowie sieci. Były organizowane spotkania na sesjach Rady Gminy, gdzie przedstawiciele Spółki informowali o projekcie, np. w gminie Dębowiec 31 października 2018 r.;
- Spółka przygotowała prezentację dotyczącą firmy, przybliżając ją lokalnym samorządom oraz mieszkańcom, w której były zawarte informacje dotyczące głównych założeń realizacji projektu;
- informacje o dofinansowaniu pojawiały się również w spotach radiowych w Radiu Bielsko oraz Radiu CCM;
- w lokalnej prasie publikowano artykuły dotyczące projektu oraz były wykupione miejsca na reklamy;
- przed rozpoczęciem budowy linii światłowodowej, przedstawiciele firmy, kontaktowali się z mieszkańcami będących przy linii planowanego światłowodu informującego o realizacji projektu i zostawiali ulotki informujące o projekcie i zachęcające do kontaktu w celu uzyskania dodatkowych informacji;
- Spółka w czasie realizacji projektu współpracowała z sołtysami oraz wójtami, którzy pomagali w kontaktach z mieszkańcami;
- od 2021 r. Spółka wraz z lokalnymi samorządami aktywnie uczestniczyła w imprezach lokalnych, na których informowano o produktach i edukowano mieszkańców jak bezpiecznie korzystać z internetu.

²⁴⁹ <https://sferanet.pl/>

**Nieprawidłowości
związane z realizacją
projektów spółek**

W związku z realizacją przez spółki projektów w zakresie budowy szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu w ramach działania 1.1. POPC stwierdzono nieprawidłowości, które nie miały istotnego wpływu na ocenę kontrolowanej działalności. Dotyczyły one m.in.:

- różnicy w zakresie zapisów ewidencji księgowej projektu, dotyczących jednej faktury, która występowała w stosunku do złożonych wniosków o płatność, a wynikała z nieprzeksięgowania kwot z konta analitycznego „finansowanie UE” kwoty 25 246,65 zł i z konta analitycznego „środki własne” kwoty 4455,29 zł na konto analityczne „koszty pozaprojektowe”, tj. łącznie kwoty 29 701,94 zł. Kwoty te nie zostały uznane przez CPPC za koszty kwalifikowane w ostatnim wniosku o płatność końcową i CPPC pomniejszyło koszty kwalifikowalne. Spółka w 2022 r. po otrzymaniu zatwierdzonego wniosku o płatność końcową nie dokonała księgowania korygujących w zakresie jednej faktury. Prezes Spółki wyjaśnił, że niewykonanie przeksięgowania nie miało wpływu na ogólną wartość projektu, a niedokonanie przeksięgowania wynikało z przeoczenia;
- dostarczenia z opóźnieniem wynoszącym trzy dni do Instytucji Pośredniczącej dokumentów potwierdzających ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy w postaci weksla in blanco, co było niezgodne z § 21 ust. 5 umów o dofinansowanie. Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka potwierdziła notarialnie wniesienie zabezpieczenia dnia 4 września 2018 r., po czym niezwłocznie wysłała dokumenty do Instytucji Pośredniczącej. Dodał, że Spółka nie jest w stanie udokumentować wysyłki, ale 10 września 2018 r. wypadło w poniedziałek, tym samym dokumenty musiały zostać wysłane najpóźniej 7 września 2018 r., a prawdopodobnie dzień lub dwa wcześniej, tym samym termin wniesienia zabezpieczenia został dochowany. NIK wskazała, że postanowienia umów o dofinansowanie wyraźnie określają obowiązek dostarczenia dokumentów potwierdzających prawidłowe ustanowienie zabezpieczenia w terminie nie późniejszym niż 14 dni od jej podpisania, a wysłanie tej dokumentacji w powyższym terminie nie wypełnia tego obowiązku. Ponadto zgodnie z § 21 ust. 7 umów o dofinansowanie, niewniesienie zabezpieczenia w wymaganym terminie mogło być podstawą do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Czy administracja publiczna podejmuje skuteczne działania w celu zapewnienia powszechnego dostępu do internetu w technologii kablowej oraz mobilnej, zgodnie z celami określonymi w Narodowym Planie Szerokopasmowym?
Cele szczegółowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czy podejmowane działania w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu były realizowane skutecznie i przyczyniały się do realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego? 2. Czy podejmowane działania w celu zapewnienia mobilnego dostępu do internetu były realizowane skutecznie i przyczyniały się do realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego?
Zakres podmiotowy	<ol style="list-style-type: none"> 3. Czy projekty beneficjentów, na które administracja publiczna przyznała dofinansowanie w ramach I osi priorytetowej <i>Powszechny dostęp do szybkiego internetu</i> Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020, zostały zrealizowane zgodnie z postanowieniami umów o dofinansowanie, w tym czy zostały w pełni zrealizowane i utrzymane zaplanowane efekty dotyczące zapewnienia powszechnego dostępu do szybkiego internetu? <p>Skontrolowano ogółem 14 jednostek, w tym Ministerstwo Cyfryzacji, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz 11 beneficjentów realizujących projekty w ramach POPC, w tym osiem urzędów miast i gmin oraz trzy spółki.</p>
Kryteria kontroli	Czynności kontrolne prowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK z uwzględnieniem kryteriów: legalności, rzetelności, celowości i gospodarności. W urzędach miast i gmin czynności prowadzono na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK z uwzględnieniem kryteriów: legalności, rzetelności i gospodarności. W spółkach czynności prowadzono na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o NIK z uwzględnieniem kryteriów: legalności i gospodarności.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, w przypadku kontroli u przedsiębiorców realizujących projekty w ramach POPC od 1 stycznia 2017 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 6 września 2023 r. i zakończono w ostatniej jednostce w dniu 20 grudnia 2023 r. Ostatnie wystąpienie pokontrolne podpisano w dniu 11 marca 2024 r.
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	W trakcie kontroli w MC na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2) lit. f) ustawy o NIK zasięmano informacji dotyczących monitorowania realizacji projektu strategicznego za pośrednictwem narzędzia informatycznego. W trakcie kontroli w CPPC zasięmano informacji dotyczących osiągnięcia zaplanowanych wartości wskaźnika rezultatu strategicznego w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej wykonującym zadania Instytucji Zarządzającej POPC, a także w Ministerstwie Cyfryzacji i w UKE. W trakcie kontroli w urzędach miast i gmin oraz w spółkach wykonujących zadania beneficjenta realizującego projekty współfinansowane ze środków unijnych w ramach POPC zasięmano informacji w CPPC dotyczących terminowości osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu w zrealizowanych projektach, a także w MC i w UKE w zakresie wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych określonych w art. 29 i 29k megaustawy.
Udział innych organów kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK	Nie wystąpiła potrzeba współpracy NIK z innymi organami kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK.

Pozostałe informacje

W kontroli uczestniczyły następujące jednostki organizacyjne NIK:

- Departament Administracji Publicznej NIK przeprowadził kontrole w: MC, CPPC, Urzędzie Miejskim w Piastowie i w spółce IT Parnters Telco Sp. z o.o.;
- Departament Infrastruktury przeprowadził kontrolę w UKE;
- Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrole w Urzędzie Miasta Częstochowy, w Urzędzie Miasta Radzionków, w Urzędzie Gminy Goleszów i w spółce Sferanet S.A.);
- Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrole w Urzędzie Miasta i Gminy Pierzchnica, w Urzędzie Miejskim w Sędziszowie i w Urzędzie Miejskim w Starachowicach);
- Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła kontrole w Urzędzie Miejskim w Polanicy Zdroju i w spółce Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o.

Stan realizacji uwag i wniosków pokontrolnych

Wyniki kontroli przedstawiono w 14 wystąpieniach pokontrolnych, w których sformułowano 19 wniosków pokontrolnych, z których według stanu na 20 sierpnia 2024 r., skontrolowane jednostki zrealizowały osiem wniosków, w trakcie realizacji pozostawało cztery wnioski, natomiast nie zrealizowano siedmiu wniosków.

Po kontroli w MC, NIK wniosowała o:

- zapewnienie terminowego sporządzania i przekazywania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań przedstawiających monitoring wskaźników oraz opis działań podejmowanych w ramach NPS, a także wskazujących główne kierunki działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania,
- zintensyfikowanie działań zmierzających do osiągnięcia wskaźników realizacji celów określonych dla poszczególnych celów NPS.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji poinformował o podjęciu działań zmierzających do realizacji wniosków pokontrolnych NIK. W zakresie wniosku dotyczącego sporządzania rocznych sprawozdań dotyczących Narodowego Planu Szerokopasmowego – wniosek został przyjęty do stosowania. Zadeklarował, że właściwe sprawozdanie za rok 2023 zostanie sporządzone i przedstawione do zaopiniowania właściwym organom w terminach określonych w treści NPS. W zakresie wniosku dotyczącego zintensyfikowania działań zmierzających do osiągnięcia celów NPS – wniosek został przyjęty do stosowania poprzez: 1) w odniesieniu do celów dotyczących dostępu do szybkiego internetu – planowane ogłoszenie kolejnych konkursów na dofinansowanie projektów szerokopasmowych w białych plamach, nad założeniami których prowadzone są obecnie prace w Ministerstwie Cyfryzacji i jednostkach współpracujących, i które są także konsultowane z partnerami gospodarczymi, 2) w odniesieniu do celu dotyczącego korzystania z usług o przepustowości co najmniej 100 Mb/s – rozważane uruchomienie programu bonów łączności (dofinansowania zakupu usług telekomunikacyjnych), 3) w odniesieniu do celów dotyczących wdrażania sieci 5G – realizację przez operatorów telekomunikacyjnych inwestycji w zapewnienie zasięgu nowoczesnych usług mobilnych odpowiedniej jakości dla 99% gospodarstw domowych, do których zostali zobowiązani decyzjami o rezerwacji częstotliwości radiowych z zakresu pasma 3,6 GHz, wydanymi w grudniu 2023 r. już po zakończeniu kontroli w Ministerstwie, oraz poprzez towarzyszące działania Ministerstwa i jednostek współpracujących o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym, wspierające szybszą i tańszą realizację tych zobowiązań.

Po kontroli w UKE, NIK wniosowała o wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej w celu:

- skutecznego zarządzania ryzykiem związanym z nieterminowym wdrażaniem systemów informatycznych wspomagających wykonywanie przez Prezesa UKE obowiązków ustawowych;
- zapewnienie skuteczności i efektywności działania w odniesieniu do osiągania zakładanych celów wynikających z NPS oraz wiarygodności sprawozdań (w tym rocznych raportów o stanie rynku telekomunikacyjnego), a także efektywności i skuteczności przepływu informacji do ministra właściwego do spraw informatyzacji o realnych terminach udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G w zakresie częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz.

Prezes UKE przedstawił informacje o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych. W zakresie pierwszego wniosku, Prezes UKE zobowiązał się do: 1) rozszerzenia zawartych w podpisywanych przez Prezesa UKE umowach mechanizmów bieżącego raportowania zamawiającemu przez wykonawcę o postępach prac nad realizacją umowy oraz o wszelkich zagrożeniach związanych z jej wykonaniem, które mogą wpływać na termin, jakość oraz zakres prac, 2) wprowadzenia rozszerzonych mechanizmów kontrolnych związanych bezpośrednio z procesem technicznego wytwarzania oprogramowania, obejmujących w szczególności analizę stopnia i złożoności prac na środowisku deweloperskim oraz kodu źródłowego pod kątem zgodności z informacjami zawartymi w bieżących raportach wykonawcy, 3) wykorzystywania elementów metodyki zarządzania projektami np. PRINCE2 w zakresie kontroli etapów projektu oraz zwiększenia liczby punktów kontrolnych i mierników, a także adekwatnego określenia reakcji na ryzyko nieakceptowalne na wypadek jego zidentyfikowania, w tym odstępiania od umowy bądź jej części. Prezes UKE poinformował, że planowane jest przeprowadzenie w 2025 r. szkolenia m.in. dla pracowników UKE wdrażających systemy informatyczne w zakresie projektowania, wdrażania i oceniania elementów kontroli zarządczej z uwzględnieniem zarządzania ryzykiem. W zakresie drugiego wniosku, Prezes UKE zobowiązał się do okresowego informowania ministra właściwego do spraw informatyzacji o zmianach terminów lub ryzyku zmian terminów względem obowiązujących harmonogramów wynikających z NPS, w tym o realnych terminach udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G.

Po kontroli w CPPC NIK wniosowała o podjęcie działań mających na celu przyspieszenie procesu zawierania umów z beneficjentami.

Dyrektor CPPC poinformował o podjęciu działań w celu realizacji wniosku przy realizacji zadań związanych już z nową perspektywą finansową 2021–2027. Aktualne postanowienia regulaminów naborów na budowę sieci szerokopasmowej wskazują dokładny termin na przekazanie do CPPC przez wnioskodawcę poprawnie podpisanej umowy o dofinansowanie. W przypadku rezygnacji wnioskodawcy z podpisania umowy, wybrany do dofinansowania zostaje projekt, który uzyskał następną w kolejności najwyższą liczbę punktów w ramach oceny danego obszaru konkursowego. W tym przypadku termin na przekazanie do CPPC poprawnie podpisanej umowy przez wnioskodawcę wynosi 14 dni. W regulaminach określono optymalne terminy dla procesu weryfikacji dokumentów niezbędnych do podpisania umowy, a także dla przygotowania i przekazania umowy do podpisu. Znacznie uproszczono dokumentację niezbędną do podpisania umowy, co skróciło proces jej przygotowania. Ponadto, proces został zautomatyzowany – generowanie wypełnionej umowy o dofinansowanie, korespondencja z wnioskodawcą odbywa się za pomocą lokalnego systemu informatycznego.

Po kontrolach przeprowadzonych w urzędach miast i gmin oraz w spółkach wnioski NIK dotyczyły m.in.:

- 1) w zakresie realizacji projektów współfinansowanych w ramach POPC:

- uruchomienia niedziałającego punktu dostępowego do sieci Wi-Fi (hotspotu), celem zapewnienia pełnego utrzymania efektów projektu w okresie trwałości;
- zapewnienia minimalnej prędkości pobierania danych wynoszącej 30 Mb/s w punktach dostępu do sieci Wi-Fi (hotspotach);
- podjęcia działań w celu zapewnienia spełnienia założonego w projekcie wymogu w zakresie jakości usług określonego w pkt 5 *Wymagań dla Wi-Fi*, tj. posiadania abonamentu na połączenie internetowe hotspotów zapewniające prędkość pobierania danych wynoszącą co najmniej 30 Mb/s oraz zaprzestanie wykorzystywania sieci OSE;
- prowadzenia działań promocyjnych i informacyjnych projektu zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie;
- poinformowania CPPC o długości okresu, w którym doszło do naruszenia trwałości projektu, zgodnie z §16 umowy o dofinansowanie;
- zapewnienia rzetelnego przygotowywania dokumentacji dotyczącej zamówień publicznych;

2) w zakresie realizacji obowiązków sprawozdawczych określonych w art. 29 megaustawy:

- przekazania za pośrednictwem systemu PIT i systemu SIDUSIS oświadczeń o nieposiadaniu infrastruktury i nieświadczeniu usług, zgodnie z art. 29 ust. 2b oraz art. 29k ust. 5 megaustawy;
- zapewnienia przekazywania Prezesowi UKE, w ramach systemu PIT, informacji wymaganych przepisami megaustawy;
- terminowego wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych dotyczących zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu, zgodnie z art. 29 ust. 2a pkt 1 megaustawy.

Beneficjenci projektów poinformowali o podjęciu działań w celu realizacji wniosków pokontrolnych, m.in. poprzez spełnienie wymagań przez hotspoty dotyczących zachowania trwałości projektów w zakresie prędkości pobierania danych, liczby zamontowanych ww. urządzeń oraz ich podłączenia do sieci internet w okresie wymaganym postanowieniami umów o dofinansowanie.

Urzędy miast i gmin oraz spółki poinformowały o podjęciu działań w celu przekazania do systemów PIT i SIDUSIS brakujących informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej lub oświadczeń o braku takiej infrastruktury i nieświadczeniu usług telekomunikacyjnych.

Zastrzeżenia zgłoszone do wystąpień pokontrolnych

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego NIK zostały wniesione 9 kwietnia 2024 r. przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Zastrzeżenia dotyczyły w szczególności, stwierdzonych nieprawidłowości, ocen cząstkowych i oceny ogólnej.

Spośród ogółem dwóch zastrzeżeń, Kolegium Najwyższej Izby Kontroli²⁵⁰ dwa zastrzeżenia uwzględniło w części.

Powiadomienie na podstawie art. 62a ustawy o NIK

Na podstawie art. 62a ustawy o NIK zostało skierowane powiadomienie do Dyrektora CPPC w sprawie nieprawidłowości stwierdzonych w Urzędzie Miasta i Gminy w Pierzchnicy, który zrealizował projekt *Publiczny internet w gminie Pierzchnica* dofinansowany w ramach POPC na podstawie umowy o dofinansowanie nr POPC.01.01.00-26-0037/19-00 z 3 lutego 2021 r., ponieważ gmina nieprawidłowo wywiązała się z obowiązku wykupienia abonamentu na połączenie internetowe hotspotów zapewniające prędkość pobierania danych wynoszącą co najmniej 30 Mb/s, naruszając w ten sposób trwałość Projektu. Mając na uwadze powyższe, NIK wniosła do CPPC o podjęcie działań w celu ustalenia podstaw do nałożenia korekty finansowej.

²⁵⁰ Uchwała Kolegium Najwyższej Izby Kontroli w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego nr 59/2024 z dnia 17 lipca 2024 r.

Z odpowiedzi z 11 kwietnia 2024 r. przekazanej przez Zastępczynię Dyrektora CPPC wynika m.in., że beneficjent zostanie wezwany do całkowitego usunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym terminie i do dostarczenia kompletnej dokumentacji potwierdzającej wykonanie projektu zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie i spełnienia w pełnym zakresie Wymagań dla Wi-Fi. Jeżeli w wyznaczonym terminie beneficjent nie usunie nieprawidłowości i nie udokumentuje tego, CPPC zadeklarowało, że podejmie decyzję co do dalszego postępowania w sprawie do ewentualnego nałożenia korekty finansowej w wysokości 100% i wezwania beneficjenta do zwrotu środków wraz odsetkami.

Beneficjent pismem z 22 kwietnia 2024 r. poinformował CPPC o podpisaniu z operatorami telekomunikacyjnymi umów o świadczenie usług dostępu do sieci internet dla wybudowanej sieci oraz przedstawił wyniki testów prędkości pobierania danych.

Finansowe rezultaty kontroli NIK

Finansowe rezultaty kontroli wyniosły łącznie 1 914 002,9 tys. zł, z tego:

- Prezes UKE nie zrealizował dochodów budżetowych w części 76 w kwocie 1 914 000,0 tys. zł z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 3,6 GHz.,
- finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości na kwotę 2,9 tys. zł wydatkowaną przez Urząd Miasta i Gminy w Pierzchnicy w okresie od marca 2023 r. do zakończenia czynności kontrolnych (tj. 3 listopada 2023 r.) za świadczenie przez operatora telekomunikacyjnego usługi dostępu do sieci internet w technologii bezprzewodowej w szkołach, w których w ramach projektu *Publiczny internet w gminie Pierzchnica* zainstalowano 13 hotspotów, pomimo że w tym okresie, w tych lokalizacjach z tej usługi nie korzystano (hotspoty były przełączone do sieci Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej). W ocenie NIK było to działanie niegospodarne – niezgodne z zasadami dokonywania wydatków ze środków publicznych określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, który stanowi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Wykaz jednostek kontrolowanych

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Departament Administracji Publicznej	Ministerstwo Cyfryzacji	<ul style="list-style-type: none"> – Krzysztof Gawkowski – Wiceprezes Rady Ministrów – Minister Cyfryzacji od 13 grudnia 2023 r., poprzednio: – Marlena Magdalena Małag, od 27 listopada 2023 r. do 12 grudnia 2023 r., kierująca działem informatyzacja²⁵¹ – Minister Rozwoju i Technologii; – Janusz Cieszyński, od 6 kwietnia 2023 r. do 26 listopada 2023 r. – Minister Cyfryzacji; – Mateusz Morawiecki, od 6 października 2020 r. do 5 kwietnia 2023 r. – Minister Cyfryzacji²⁵²;

²⁵¹ Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Technologii (Dz. U. poz. 2589) obsługę ministra zapewnia w zakresie działu administracji rządowej informatyzacja – Ministerstwo Cyfryzacji.

²⁵² W okresie od października 2020 r. do maja 2023 r. Ministerstwo Cyfryzacji zostało zlikwidowane, a obsługę Ministra zapewniała Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
			– Marek Zagórski, od 17 kwietnia 2018 r. do 5 października 2020 r. – Minister Cyfryzacji.
2.		Centrum Projektów Polska Cyfrowa	Wojciech Szajnar Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa od 18 lipca 2018 r.
3.		IT Partners Telco Sp. z o.o. wykonująca zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Zapewnienie dostępu do sieci NGA na obszarze podregionu ciechanowskiego</i> w ramach POPC	Prezes Zarządu IT Partners Telco Sp. z o.o.
4.		Urząd Miejski w Piastowie wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Piastów centrum Wi-Fi</i> w ramach POPC	Grzegorz Waldemar Szuplewski Burmistrz Miasta Piastowa od 4 grudnia 2014 r.
5.	Departament Infrastruktury	Urząd Komunikacji Elektronicznej	Jacek Oko Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej od 18 września 2020 r., poprzednio: – Krzysztof Dyl, p.o. Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, od 29 maja 2020 r. do 18 września 2020 r. – Marcin Cichy, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, od 30 września 2016 r. do 30 maja 2020 r.
6.		SferaNet S.A. wykonująca zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Sieć szerokopasmowa w powiecie bielskim i cieszyńskim</i> w ramach POPC	Prezes Zarządu SferaNET Infrastruktura S.A. ²⁵³
7.		Urząd Miasta Częstochowy wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczna bezprzewodowa sieć dostępu do internetu na terenie Miasta Częstochowy</i> w ramach POPC	Krzysztof Matyjaszczyk Prezydent Miasta Częstochowa od 21 października 2018 r.
8.	Delegatura NIK w Katowicach	Urząd Miasta Radzionków wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny internet dla każdego na terenie gminy Radzionków</i> w ramach POPC	Gabriel Tobor Burmistrz Miasta Radzionków od 24 października 2018 r.
9.		Urząd Miejski w Goleszowie wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny dostęp do internetu dla każdego mieszkańca gminy Goleszów</i> w ramach POPC	Sylwia Ciešlar Wójt Gminy Goleszów od 19 listopada 2018 r.

²⁵³ W wyniku podziału spółki SferaNet S.A. w dniu 4 grudnia 2023 r. zakres przedmiotowy objęty kontrolą NIK przejęła spółka SferaNET Infrastruktura S.A.

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
10.	Delegatura NIK w Kielcach	Urząd Miejski w Sędziszowie wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny internet w gminie Sędziszów</i> w ramach POPC	Wacław Szarek Burmistrz Sędziszowa od 19 listopada 2002 r.
11.		Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny internet w gminie Pierzchnica</i> w ramach POPC	Stanisław Strąk Burmistrz Miasta i Gminy Pierzchnica od 19 listopada 2018 r.
12.		Urząd Miejski w Starachowicach wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny internet w gminie Starachowice</i> w ramach POPC	Marek Materek Prezydent Miasta Starachowice od 9 grudnia 2014 r.
13.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o. wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekty pn. <i>Tauron internet FTTH na terenie obszaru wałbrzyskiego A i Tauron internet FTTH na terenie obszaru wałbrzyskiego B</i> w ramach POPC	Prezes Zarządu Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o.
14.		Urząd Miejski w Polanicy Zdroju wykonujący zadania beneficjenta realizującego projekt pn. <i>Publiczny internet w gminie Polanica Zdrój</i> w ramach POPC	Mateusz Jellin Burmistrz Miasta Polanica Zdrój od 8 listopada 2018 r.

6.1.1. Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności ²⁵⁴	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Ministerstwo Cyfryzacji	w formie opisowej	<p>W okresie objętym kontrolą Minister w ramach realizacji NPS podejmował działania w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego oraz mobilnego dostępu do internetu, jednak nie były one skuteczne. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w MC nie osiągnięto bowiem trzech celów określonych w NPS jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s, • doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych, • zapewnienie łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście. <p>Cele te powinny być osiągnięte już cztery lata temu w 2020 r., zgodnie z założeniami NPS, który odnosi się do rozwoju sieci szerokopasmowych w kraju w perspektywie do 2025 r. Na koniec 2022 r. ww. cele osiągnięte zostały odpowiednio na poziomie 88,6% i 44,2% oraz zero.</p> <p>W ocenie NIK istnieje ryzyko nieosiągnięcia zaplanowanych w NPS do 2025 r. celów, dotyczących zapewnienia wszystkim gospodarstwom domowym dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach oraz zapewnienia niezakłóconego dostępu do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i wiejskich oraz na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych, na co wskazuje wolniejszy niż zakładano postęp w realizacji wskaźników celów NPS.</p> <p>Ponadto Minister Cyfryzacji nie wywiązał się z obowiązku sporządzenia i przekazania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań za lata 2020–2022, co było niezgodne z pkt 7.2. NPS. W konsekwencji podmioty te nie otrzymały informacji o podjętych</p>	<p>Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieosiągnięciu wartości trzech wskaźników realizacji celów NPS zakładanych do osiągnięcia do 2020 r.; • niesporządzeniu za lata 2020–2022 i nieprzekazaniu do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań przedstawiających: monitoring wskaźników, opis działań podejmowanych w ramach NPS oraz informacje o głównych kierunkach działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania, co było niezgodne z pkt 7.2. NPS.

²⁵⁴ pozytywna/negatywna/w formie opisowej

		<p>działaniach i monitoringu wskaźników realizacji celów NPS²⁵⁵ oraz informacji o głównych kierunkach działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania. Informacja o głównych kierunkach działań w przyszłości nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji nieosiągnięcia ww. celów określonych w NPS. Minister przekazywał natomiast cykliczne informacje sprawozdawcze dla Rządowego Centrum Monitorowania Projektów w postaci raportów o postępach w realizacji NPS jako projektu strategicznego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (dalej: SOR 2020) w ramach systemu teleinformatycznego MonAliZa.</p> <p>W celu przyspieszenia realizacji celów NPS podjęto m.in. następujące działania: 1) przygotowano zmiany przepisów ustaw w celu ułatwienia i przyspieszenia procesów inwestycyjnych oraz obniżenia ich kosztów, w szczególności na terenach wiejskich (uchwalone następnie przez Sejm RP); 2) na potrzeby pierwszych konkursów na dofinansowanie projektów ze środków FERC oraz KPO dokonano ewaluacji i zmian zasad realizacji projektów w porównaniu do POPC, w szczególności wyznaczono obszary projektowe o skali inwestycji co do zasady nieprzekraczającej powiatu, wprowadzono uproszczenia w rozliczaniu projektów beneficjentów oraz możliwość waloryzacji dofinansowania w przypadku znacznej inflacji; 3) uruchomiono publiczny system SIDUSIS dla zapewnienia użytkownikom bieżącego dostępu do aktualnych informacji o punktach adresowych, w których świadczone są usługi telekomunikacyjne, lub o obszarach, w których takie usługi są planowane do udostępnienia.</p> <p>Przy zarządzaniu tak złożonym przedsięwzięciem jak NPS, obejmującym wiele instytucji i różne resorty, Minister nie zastosował w uporządkowany sposób zasad podejścia projektowego, pomimo że w SOR przyjęto, że projekty powinny być realizowane z wykorzystaniem podejścia projektowego. Minister realizując i koordynując NPS</p>	
--	--	--	--

²⁵⁵ Na potrzeby monitorowania postępów realizacji celów NPS, zarówno w zakresie internetu szerokopasmowego, jak i mobilnego, wykorzystywano głównie dane z raportów przygotowywanych i publikowanych przez Prezesa UKE.

			<p>zastosował niektóre elementy podejścia projektowego.</p> <p>NPS nie był realizowany jako projekt w rozumieniu zarządzenia nr 5 Ministra Cyfryzacji z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie zatwierdzenia do realizacji oraz zarządzania projektami, programami i portfelem projektów w resorcie cyfryzacji, bowiem obejmuje on swoim zakresem projekty, działania, ale również programy ponadresortowe.</p> <p>NIK zauważa także, że w NPS nie określono zasad koordynacji realizacji tak złożonego przedsięwzięcia. W NPS zapisano tylko w pkt 7.1., że za realizację NPS odpowiedzialne są wszystkie resorty i instytucje wpływające, bądź mogące wpływać na rozwój dostępu do internetu w kraju, oraz że za koordynację działań wskazanych w tym dokumencie i za monitoring realizacji celów NPS odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw informatyzacji, nie wskazując sposobu wykonywania koordynacji. Minister Cyfryzacji nie przyjął odrębnych wewnętrznych procedur i instrukcji dotyczących koordynacji działań podejmowanych w ramach NPS. Zdaniem NIK, biorąc pod uwagę, że koordynacja tak złożonego przedsięwzięcia jak NPS dotyczyła różnych instytucji i resortów oraz wielu działań, projektów i programów (np. dofinansowanych ze środków POPC, FERC, KPO i Funduszu Szerokopasmowego), to Minister Cyfryzacji powinien podjąć skuteczne działania celem wprowadzenia do NPS szerszej regulacji dotyczącej sposobu koordynacji przedsięwzięcia.</p> <p>W celu realizacji zadań określonych w NPS, Minister Cyfryzacji jako minister właściwy do wykonania polityki rządu w zakresie działu informatyzacja (art. 34 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej) w zakresie swoich kompetencji podjął następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach likwidacji barier inwestycyjnych, Minister zrealizował dziewięć z 10 zaplanowanych działań polegających m.in. na przygotowaniu projektów aktów prawnych i zmian przepisów, w następstwie czego: wprowadzono umowy inwestycyjne dla jednostek 	
--	--	--	--	--

			<p>samorządu terytorialnego, wprowadzono umowy zasięgowe, znowelizowano przepisy ustawy o drogach publicznych, wprowadzając m.in. obowiązek lokalizowania kanału technologicznego w pasie drogowym w sytuacji budowy dróg publicznych, z obniżeniem stawki za zajęcie pasa drogowego, zniesiono zakaz budowy stacji telefonii ruchomej w strefie uzdrowiskowej oraz umożliwiono lokalizowanie infrastruktury sieci mobilnej w parkach i rezerwach przyrody, zapewniono przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do istniejącej infrastruktury technicznej operatorów sieci, zwiększono zakres publicznie dostępnych informacji o istniejącej infrastrukturze, poprzez zobowiązanie operatorów telekomunikacyjnych i sieci do przekazywania Prezesowi UKE większego zakresu informacji, m.in. w zakresie rzeczywistych przebiegów sieci. Nie zrealizowano działania w zakresie likwidacji barier w wykorzystaniu infrastruktury komunalnej, ulicznej, w celu zainstalowania urządzeń radiowych małej mocy. Przygotowany przez Ministra projekt nowelizacji ustaw o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz o drogach publicznych, dotyczący m.in. zwiększenia poziomu wykorzystania tzw. infrastruktury ulicznej na potrzeby instalowania radiowych urządzeń telekomunikacyjnych o bliskim zasięgu i niskiej mocy, wspierających wdrażanie i rozwój rozwiązań z zakresu tzw. inteligentnych miast, został wycofany przez Radę Ministrów z prac Sejmu w kwietniu 2023 r.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach zapewnienia wykorzystania środków polityki spójności na rozwój dostępu do internetu szerokopasmowego, CPPC – jednostka podległa Ministrowi Cyfryzacji – przeprowadziło cztery konkursy na dofinansowanie rozwoju 	
--	--	--	--	--

			<p>internetu szerokopasmowego ze środków PO PC Oś priorytetowa nr I oraz uruchomiło pierwsze konkursy na dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowych ze środków FERC i KPO – Inwestycja C1.1.1 Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego Internetu na obszarach białych plam;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach środków krajowych z Funduszu Szerokopasmowego rozpoczęto pilotażowy nabór wniosków o dofinansowanie budowy sieci dostępu do szybkiego internetu; • przeprowadzał konsultacje społeczne obszarów wsparcia, tj. białych plam NGA, w wyniku których wyznaczone były obszary do kolejnych interwencji publicznych w zakresie zapewnienia powszechnego dostępu do szybkiego internetu; • zbudowano i uruchomiono w grudniu 2022 r. publiczny system SIDUSIS, dzięki któremu m.in. możliwe jest sprawdzenie, jakie inwestycje szerokopasmowe będą planowane na danym obszarze oraz jakie usługi dostępu do internetu są świadczone w danym punkcie adresowym, a także zapewniono możliwość zgłoszenia przez potencjalnych użytkowników zapotrzebowania na takie usługi. System ten zapewnia potencjalnym klientom aktualne informacje o świadczonych usługach. Dzięki zapewnieniu aktualnej informacji dla przedsiębiorców system powinien ułatwić podejmowanie decyzji o ewentualnych inwestycjach, co może przyczynić się do zmniejszenia liczby punktów adresowych bez dostępu do internetu szerokopasmowego (tzw. białych plam); • podejmował działania dotyczące tworzenia warunków do budowy sieci 5G polegające na: <ul style="list-style-type: none"> – uruchomieniu strony internetowej gov.pl/web/5G; – przeprowadzeniu kampanii informacyjnych w mediach, mających na 	
--	--	--	---	--

			<p>celu zwiększenie świadomości obywateli w zakresie bezpieczeństwa i znaczenia mobilnych sieci telekomunikacyjnych, pola elektromagnetycznego i ograniczenie dezinformacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowaniu nowelizacji przepisów w zakresie przeznaczenia częstotliwości na świadczenie usług telekomunikacyjnych w celu udostępnienia częstotliwości z pasma 26 GHz na potrzeby sieci 5G; - przygotowaniu w 2020 r. projektów ustaw w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa telekomunikacyjnego oraz w celu implementacji przepisów Unii Europejskiej dotyczących EKŁE. Przepisy w tym zakresie nie zostały uchwalone przez Sejm do dnia zakończenia kontroli, tj. do 4 grudnia 2023 r.; - uczestniczeniu w pracach Komisji Europejskiej dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa sieci 5G. <p>Działania Ministra na rzecz rozwoju sieci 5G nie były skuteczne, bowiem do zakończenia kontroli, tj. do 4 grudnia 2023 r., nie osiągnięto celu NPS dotyczącego łączności 5G.</p>	
2.	Urząd Komunikacji Elektronicznej	w formie opisowej	<p>Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej podejmował w latach 2019–2023 działania w celu zapewnienia stacjonarnego i mobilnego dostępu do internetu w związku z realizacją NPS, jednak w przypadku części z nich stwierdzono opóźnienia i inne nieprawidłowości. System SIIS, do którego dane wprowadzały podmioty obowiązane (przedsiębiorcy telekomunikacyjni i jednostki samorządu terytorialnego i podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej) miał zaimplementowane mechanizmy kontrolne weryfikujące wprowadzane dane, a Prezes UKE dokonywał weryfikacji spójności wprowadzonych danych oraz wykonywał kontrole terenowe. Wyznaczając punkty adresowe,</p>	<p>W trakcie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezes UKE, nie uruchomił od 1 stycznia 2023 r. zmodernizowanego systemu PIT, a po uruchomieniu systemu 27 stycznia 2023 r. przez kilka miesięcy występowały problemy z jego działaniem, uniemożliwiając podmiotom obowiązanym wykonanie obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 ust. 2a i 29c ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych przy wykorzystaniu systemu PIT, co było działaniem nierzetelnym. Prezes UKE podjął działania umożliwiające przekazywanie informacji alternatywnym

			<p>które nie znajdowały się w zasięgu sieci dostępu do internetu tzw. białe plamy NGA, Prezes UKE opierał się na danych przekazywanych corocznie do systemu SIIS.</p> <p>Prezes UKE wszczywał postępowania z art. 209 ust. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo Telekomunikacyjne i nakładał kary na podmioty, które nie wypełniły obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 29 megaustawy. W wyniku prawomocnych decyzji w latach 2019–2023 zapłacono kary w łącznej wysokości 1 673,1 tys. zł (69,4% łącznej wartości nałożonych kar).</p> <p>Prezes UKE w sposób rzetelny przygotował informacje o rozwoju sieci w kraju na potrzeby monitoringu wskaźników realizacji celów NPS dotyczących internetu stacjonarnego oraz na podstawie kompletnych danych.</p> <p>Działania podjęte przez Prezesa UKE doprowadziły do udostępnienia 19 grudnia 2023 r. częstotliwości z pasma 3,6 GHz, natomiast do czasu zakończenia czynności kontrolnych Prezes UKE nie wydał decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz. W relacji do założeń przyjętych w NPS, opóźnienia w zakresie dystrybucji widma radiowego na potrzeby sieci 5G, dotyczące częstotliwości z pasm 700 MHz, 3,6 GHz oraz 26 GHz, wyniosły na koniec listopada 2023 r. odpowiednio: 17, 41 oraz 11 miesięcy. Opóźnienia dotyczące udostępnienia przez Prezesa UKE częstotliwości z pasm 700 MHz i 26 GHz wynikały z przyczyn obiektywnych i niezależnych od Prezesa UKE. W przypadku częstotliwości 3,6 GHz opóźnienie w dystrybucji wynikało natomiast z opieszałości w działaniu Prezesa UKE.</p>	<p>kanalem, za pomocą narzędzia „Inwentaryzacja UKE”, dostępnego na stronie Urzędu dopiero od 15 marca 2023 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dopiero pod koniec 2022 r., tj. po upływie 2,5 roku od unieważnienia aukcji na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, Prezes UKE rozpoczął konsultacje dotyczące nowej aukcji. Zwłoka ta naruszała zasady rzetelności, gdyż uzyskanie 21 grudnia 2020 r. przez Prezesa UKE pozytywnej opinii Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa w sprawie wymagań bezpieczeństwa sieci dla sieci 5G, umożliwiło niezwłoczne rozpoczęcie konsultacji dotyczącej nowej aukcji. W konsekwencji opóźnień w dystrybucji ww. częstotliwości, Prezes UKE nie zrealizował dochodów budżetowych w części 76 – UKE w kwocie 1 914 000 tys. zł, zaplanowanych w ustawach budżetowych na rok 2021 (przed nowelizacją) i rok 2022, z tytułu rozdysponowania częstotliwości z pasma 3,6 GHz. • Prezes UKE – odpowiedzialny za wdrożenie sieci 5G – nie informował Ministra Cyfryzacji o opóźnieniach dotyczących udostępnienia widma radiowego na potrzeby sieci 5G, co w ocenie NIK naruszało zasady rzetelności.
3.	Centrum Projektów Polska Cyfrowa	w formie opisowej	<p>CPPC, w okresie objętym kontrolą, podejmowało działania, które przyczyniały się do realizacji NPS, jednakże do zakończenia kontroli nie w pełni osiągnięto zakładane efekty.</p> <p>W celu realizacji NPS, CPPC przeprowadziło cztery konkursy na dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach I osi priorytetowej POPC, w tym IV konkurs. Ponadto, w ramach I osi priorytetowej, przeprowadzono konkurs skierowany do gmin.</p>	<p>W trakcie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV konkurs osi priorytetowej I POPC został ogłoszony przed ustaleniem listy obszarów interwencji, co było niezgodne z § 4 ust. 2a rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020;

		<p>CPPC podejmowało działania zmierzające do wyeliminowania w projektach przypadków wsparcia realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach, na których funkcjonuje już taka sieć, m.in. umożliwiło beneficjentom wymianę punktów adresowych wskazanych do realizacji w ramach organizowanych przez CPPC konkursów na inne. W celu wyeliminowania w projektach przypadków realizacji inwestycji w internet szerokopasmowy na obszarach niezamieszkałych korzystano z dwóch baz danych, tj. Państwowego Rejestru Granic (PRG) oraz Systemu identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań (NOBC). Ponadto, CPPC podejmowało działania zmierzające do zapewnienia w projektach wyeliminowania przypadków niepodłączania gospodarstw domowych, które zgłosiły chęć podłączenia do sieci telekomunikacyjnej wybudowanej w ramach projektu.</p> <p>W ramach I osi priorytetowej POPC, na dzień 30 września 2023 r., wysokość środków zakontraktowanych ogółem wyniosła 8 807 316,9 tys. zł, w tym wkład UE – 5 572 388,8 tys. zł (co stanowiło 101,3% dostępnej alokacji – 5 502 448,1 tys. zł). Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych wyniosła 6 139 593,2 tys. zł, co stanowiło 91,6% wartości docelowej.</p> <p>Na dzień 30 września 2023 r. 30 z 41 wskaźników produktu, określonych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych w ramach Działania 1.1. POPC, osiągnęło wartość docelową. W przypadku wskaźników rezultatu bezpośredniego cztery z 25 wskaźników osiągnęło wartość docelową. Sześć wskaźników rezultatu bezpośredniego, na dzień 30 września 2023 r. była na poziomie 0%, a jeden na poziomie 14%. Jeden wskaźnik, tj. wskaźnik produktu Liczba utworzonych punktów dostępu do internetu – hotspotów dla regionów słabiej rozwiniętych, nie zostanie zrealizowany (zrealizowano 1067 z 1310 szt. hotspotów, tj. 81 % wartości docelowej), m.in. z powodu rezygnacji beneficjentów z realizacji projektów, rozwiązania umów</p>	<ul style="list-style-type: none"> zawieranie umów o dofinansowanie z beneficjentami w terminie powyżej 30 dni od poinformowania o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu, co było niezgodne z postanowieniami regulaminu konkursu (§ 10 ust. 5 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-006/19 oraz § 10 ust. 8 regulaminu konkursu nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19).
--	--	---	---

			<p>o dofinansowanie oraz mniejszego zainteresowania konkursem.</p> <p>Uzyskane efekty realizacji I osi priorytetowej POPC wpisywały się w cele NPS. Zgodnie z założeniami NPS projekty wsparte środkami I osi priorytetowej POPC powinny zapewnić dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s dla ponad 1,9 mln gospodarstw domowych w Polsce. Na dzień 11 grudnia 2023 r. szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30Mb/s zostało objętych łącznie 1 478 342 gospodarstw domowych (w regionach słabiej i lepiej rozwiniętych), zatem do dnia zakończenia kontroli nie w pełni osiągnięto zakładany efekt.</p> <p>Weryfikacja wniosków o płatność w ramach objętych kontrolą 30 projektów odbywała się w terminie określonym w umowie o dofinansowanie z wyjątkiem ośmiu wniosków spośród 241 objętych kontrolą. Przyczynami nieterminowej weryfikacji wniosków były m.in. ich niska jakość i niekompletne dokumenty przekazywane przez beneficjentów do rozliczania wniosków.</p> <p>Doświadczenia z wdrażania I osi priorytetowej POPC dotyczące wyznaczania obszarów wsparcia i realizacji efektów tego programu zostały wykorzystane podczas przygotowania do wdrażania Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Między innymi wprowadzono obowiązek objęcia przez wnioskodawcę zasięgiem sieci 100% punktów adresowych wskazanych w obszarze konkursowym, beneficjent na etapie realizacji projektu ma możliwość zgłoszenia barier inwestycyjnych, uniemożliwiających mu budowę sieci i objęcie zasięgiem sieci danego punktu adresowego, przyjęto uproszczoną metodę rozliczania wydatków, przy wyznaczaniu obszarów uwzględniane były punkty adresowe w budowie oraz planowane.</p>	
4.	IT Partners Telco Sp. z o.o.	w formie opisowej	IT Partners Telco sp. z o.o. zrealizowała zaplanowane we wniosku o dofinansowanie wszystkie trzy wskaźniki produktu oraz cztery podstawowe wskaźniki rezultatu w ramach Projektu obejmującego budowę	Kontrola wykazała opóźnienia w przekazywaniu Prezesowi UKE informacji do systemu PIT. W przypadku okresu sprawozdawczego od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. było to niezależne od działań Spółki,

			<p>infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu dla szkół i gospodarstw domowych. W ocenie NIK dotychczasowe podstawowe wskaźniki produktu i rezultatu określone w umowie o dofinansowaniu zostały zrealizowane, ale ze znacznym opóźnieniem w stosunku do terminów wskazanych przez Spółkę we wniosku o dofinansowanie Projektu. Ponadto Spółka zrealizowała określony w art. 29 ust. 2 i 2a oraz w art. 29k ust. 1 megaustawy obowiązek sprawozdawczy dotyczący infrastruktury telekomunikacyjnej.</p>	<p>a nowelizacja przepisów zwalniała Prezesa UKE od obowiązku wszczynania postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary za opóźnienie. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na dwukrotnym nieprzekazaniu Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS oświadczenia o aktualności dotychczas przekazanych informacji w terminach określonych w art. 29k ust. 1 megaustawy do 10 czerwca 2023 r. i do 10 lipca 2023 r. wynikała z niedopełnienia obowiązków przez pracownika odpowiedzialnego za tę czynność i nie miała zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.</p>
5.	SferaNet S.A.	w formie opisowej	<p>Spółka SferaNET – zgodnie z umową o dofinansowanie (wraz z aneksami) – zrealizowała projekt, który obejmował budowę sieci szerokopasmowych, opartych na technologii sieci dostępowych nowej generacji. Beneficjent osiągnął założone cele Projektu, tj.: wykonał na terenie powiatu bielskiego i cieszyńskiego 1 337,09 km sieci szerokopasmowej dostosowanej do standardów NGA, utworzył 26 węzłów dostępowych, objął zasięgiem szerokopasmowego dostępu do internetu 26 892 gospodarstw domowych oraz podłączył do sieci szerokopasmowej 119 jednostek publicznych (placówek edukacyjnych), umożliwiając im korzystanie z internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.</p> <p>Spółka wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych wymaganych art. 29 ust. 2 megaustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., tj. przekazywała Prezesowi UKE za pomocą systemu SIIS informacje o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych.</p>	<p>Za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. i od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. Spółka nie przekazała w 2023 r. Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz o przebiegu światłowodowych i innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu, do czego zobowiązana była na podstawie art. 29 ust. 2 i 2a megaustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r.</p> <p>Spółka nie przekazała Ministrowi Cyfryzacji również informacji w systemie SIDUSIS, które wymagane były art. 29k ust. 1 megaustawy, tj. nie realizowała obowiązków sprawozdawczych do ww. systemu w okresie od 31 grudnia 2022 r. do 22 września 2023 r. Pierwsze dane do tego systemu Spółka wprowadziła 23 września 2023 r. i dotyczyły one okresu od 11 września 2023 r. do 10 października 2023 r. Niewywiązywanie się przez Spółkę z obowiązków sprawozdawczych skutkowało tym, że zarówno Prezes UKE, jak i Minister Cyfryzacji nie dysponowali wymaganymi informacjami w wskazanych okresach, co mogło skutkować przekazywaniem innym podmiotom nieaktualnych danych w tym zakresie.</p>
6.	Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o.	pozytywna	<p>Realizacja objętych kontrolą projektów w zakresie budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, umożliwiającej dostęp do szybkiego internetu, przebiegała zgodnie</p>	<p>Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieterminowym wniesieniu zabezpieczenia realizacji umów nie miała zasadniczego wpływu na realizację</p>

			<p>z zawartymi umowami o dofinansowanie (uwzględniając postanowienia wprowadzone aneksami do umów) oraz ustaleniami poczynionymi z CPPC. Osiągnięte i utrzymane zostały ustalone cele i rezultaty dotyczące zapewnienia powszechnego dostępu do internetu. Wybudowana infrastruktura telekomunikacyjna była użytkowana, a jej wykorzystanie wykazywało tendencję wzrostową.</p> <p>Spółka realizowała obowiązki określone w art. 29 i 29k megaustawy w celu zapewnienia powszechnego stacjonarnego dostępu do internetu. Przekazywała i aktualizowała terminowo Prezesowi UKE informacje za pomocą systemu SIIS, a także przekazywała Ministrowi Cyfryzacji informacje za pomocą systemu SIDUSIS.</p>	<p>dofinansowanych zadań. Kontrola wykazała opóźnienia w przekazywaniu Prezesowi UKE danych w systemie PIT. W przypadku okresu sprawozdawczego od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. było to niezależne od działań Spółki, a nowelizacja przepisów prawa wyłączała możliwość ukarania za opóźnienie. Natomiast nieprawidłowość polegająca na niedotrzymaniu terminu przekazania za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz o przebiegu światłowodowych i innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. wynikała z występujących trudności w terminowym zrealizowaniu tego obowiązku i nie miała zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność (dane ostatecznie zostały przekazane).</p>
7.	Urząd Miejski w Piastowie	pozytywna	<p>Beneficjent zrealizował Projekt na podstawie umowy o dofinansowanie z 1 października 2020 r. Wskaźnik produktu określony we wniosku o dofinansowanie dotyczący utworzenia 13 publicznych punktów dostępu do internetu (hotspotów) został w pełni zrealizowany oraz był utrzymywany w okresie od września do listopada 2022 r. Postęp prac przy realizacji projektu był na bieżąco monitorowany. Wydatki poniesiono zgodnie z zakresem rzeczowym Projektu i na cele określone w umowie i wniosku o dofinansowanie, spełniały także wymogi kwalifikowalności. Rzetelnie prowadzono działania promocyjno-informacyjne poprzez oznakowanie miejsc realizacji Projektu, dokumentów Projektu oraz miejsc ich przechowywania, opublikowanie informacji o realizacji Projektu na stronie internetowej Urzędu oraz w lokalnej prasie.</p>	<p>Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność i dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwłoki w poinformowaniu CPPC o wyłączeniu hotspotu w jednej z lokalizacji, przez co naruszony został §16 ust. 2 umowy o dofinansowanie; • nieosiągnięcia minimalnej prędkości pobierania danych wynoszącej 30 Mb/s dla dwóch z 13 hotspotów zamontowanych w ramach Projektu, co naruszało wymagania pkt 5 Wymagań dla Wi-Fi stanowiących załącznik do dokumentacji konkursowej oraz wniosku o dofinansowanie, będącego załącznikiem do umowy o dofinansowanie; • przekazania Prezesowi UKE za pośrednictwem systemu PIT informacji, o których mowa w art. 29 ust. 2a megaustawy zamiast oświadczenia o nieposiadaniu infrastruktury telekomunikacyjnej i nieświadczaniu usług transmisji danych, na podstawie art. 29 ust. 2b megaustawy; • przekazania Ministrowi Cyfryzacji za pośrednictwem systemu SIDUSIS informacji, o których mowa w art. 29k ust. 1

				megaustawy zamiast oświadczenia o nieświadczeniu usługi transmisji danych na podstawie art. 29k ust. 5 megaustawy.
8.	Urząd Miasta Częstochowy	pozytywna	<p>Miasto prawidłowo zrealizowało projekt oraz zapewniło utrzymanie zaplanowanych w projekcie efektów w postaci zapewnienia dzięki wybudowanym urządzeniom dostępowym powszechnego i bezpłatnego dostępu do szybkiego internetu. Miasto wydatkowało pozyskane środki, zgodnie z warunkami i terminie określonym w umowie o dofinansowanie Projektu zawartej z CPPC.</p> <p>Miasto terminowo wywiązywało się z obowiązków sprawozdawczych określonych w art. 29 i 29k megaustawy polegających na przekazywaniu do Prezesa UKE za pomocą SIIS oraz za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu.</p>	<p>Stwierdzono, że Miasto z dziesięciodniowym opóźnieniem złożyło ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji za pomocą SIDUSIS oświadczenie, o którym mowa art. 29k ust. 5 megaustawy tj., że nie umożliwi świadczenia usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu i nie planuje realizacji inwestycji finansowanych ze środków prywatnych zapewniających możliwość świadczenia tych usług. Opóźnienie to nie miało jednak istotnego wpływu na zawartość danych tego systemu, którego zadaniem było zbieranie i upublicznianie danych o zasięgach usług stacjonarnego dostępu do internetu.</p>
9.	Urząd Miasta Radzionków	pozytywna	<p>Projekt został zrealizowany zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie, a od jego uruchomienia do dnia zakończenia kontroli utrzymano zaplanowane efekty dotyczące zapewnienia powszechnego dostępu do szybkiego internetu. Środki wydatkowane w związku z realizacją Projektu zostały prawidłowo wykorzystane i rozliczone zgodnie z umową o dofinansowanie.</p> <p>Gmina – zgodnie z art. 29 ust. 1 megaustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r. – w wymaganym terminie, w latach 2019–2022 r. aktualizowała za pomocą systemu SIIS informacje o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu.</p>	<p>Stwierdzono nieterminowe przekazywanie przez Gminę za pomocą systemu PIT danych za II półrocze 2022 r. i za I półrocze 2023 r. o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych. Było to spowodowane problemami w prawidłowym funkcjonowaniu tego systemu i nie były – zdaniem NIK – zwinione przez gminę. Z tego względu nieprawidłowości te nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności. Za nieprawidłowość uznano jednak nieterminowe, tj. po upływie półtora miesiąca od wyznaczonego terminu, przekazanie Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS oświadczenia, o którym mowa w art. 29k ust. 5 megaustawy.</p>
10.	Urząd Miejski w Goleszowie	w formie opisowej	<p>Urząd osiągnął w wymaganym terminie cele projektu oraz wskaźniki produktu zaplanowane we wniosku o dofinansowanie, a Urząd prowadził stosowne działania informacyjno-promocyjne</p>	<p>W trakcie kontroli stwierdzono, że wnioski o płatność końcową złożono po upływie terminu określonego w zawartej przez Urząd z CPPC umowie o dofinansowanie oraz nie wypełniono części</p>

			<p>dotyczące rozpowszechniania wiedzy na temat projektu. W ocenie NIK, cele te zostały utrzymane w okresie trwałości projektu, mimo że 3 z 13 punktów dostępu do internetu (hotspotów) we wrześniu 2023 r. uległy awarii na skutek działania zjawisk meteorologicznych. Awaria ta – niezwłocznie po wypłacie gminie ubezpieczenia – została usunięta, a od 6 listopada 2023 r. wszystkie punkty dostępu działały prawidłowo. Środki wydatkowane w związku z realizacją projektu zostały wykorzystane zgodnie z umową o dofinansowanie, a w punktach dostępu do internetu utworzonych w ramach projektu zapewniono wymaganą prędkość pobierania danych. Zgodnie też z zawartą umową, poinformowano opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację projektu.</p>	<p>obowiązków sprawozdawczych w zakresie przekazywania w systemach: SIIS, a następnie PIT informacji dotyczących realizowanych usług transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu, wymaganych przez art. 29 ust. 2 i 2a megaustawy.</p>
11.	Urząd Miejski w Sędziszowie	w formie opisowej	<p>Projekt został zrealizowany w zakładanym terminie, osiągnięto i utrzymano do dnia zakończenia kontroli założone cele, tj. zapewnienie dostępu do internetu za pośrednictwem 11 punktów dostępowych (hotspotów) w ogólnie dostępnych miejscach. Połączenie z internetem nie wymagało od użytkowników dokonania rejestracji ani uwierzytelniania w portalu autoryzacji. Nie były też wymagane żadne opłaty, oglądanie reklam ani podawanie swoich danych osobowych. Zapewniono połączenie internetowe zapewniające prędkość pobierania danych wynoszącą co najmniej 30 Mb/s, zawierając na czas nieokreślony umowę na świadczenie usług telekomunikacyjnych (przyłączenie do sieci) w ramach abonamentu. Zgodnie z wymogami zawartej umowy o dofinansowanie Urząd prowadził działania informacyjno-promocyjne dotyczące zrealizowanego projektu na swojej stronie internetowej, jak również w lokalnej prasie i na spotkaniach z mieszkańcami. Dokonano odpowiedniego oznakowania każdego punktu dostępowego. Wszystkie wydatki na realizację projektu zostały poniesione w okresie kwalifikowalności.</p> <p>Urząd w latach 2019–2023 przestrzegał obowiązków sprawozdawczych wynikających z art. 29 megaustawy poprzez przekazywanie Prezesowi UKE za</p>	<p>Urząd nie zrealizował w terminie obowiązku określonego w art. 29k megaustawy, jednakże w trakcie kontroli zostały podjęte skuteczne działania związane z rejestracją do systemu SIDUSIS i przekazaniem wymaganego oświadczenia.</p>

			<p>pomocą systemu SIIS oświadczenia o nieposiadaniu infrastruktury szerokopasmowej i nieprowadzeniu usług telekomunikacyjnych za lata 2019–2021 oraz za 2022 r. za pomocą systemu PIT oświadczenia, że gmina nie prowadzi działalności w ww. zakresie i nie posiada własnej infrastruktury szerokopasmowej.</p>	
12.	Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica	w formie opisowej	<p>W wyniku realizacji projektu osiągnięto w założonym terminie i utrzymano w okresie trwałości wskaźnik produktu związany z utworzeniem 13 hotspotów (czterech zewnętrznych i dziewięciu wewnętrznych). Wybudowana w ramach Projektu sieć spełniała wymogi techniczne oraz dotyczące konfiguracji sieci i systemu autoryzacji, obowiązków w zakresie opłat, reklamy i wykorzystania danych, wynikające z Wymagań dla Wi-Fi.</p> <p>Zgodnie z art. 29 ust. 2b megaustawy przekazano do Prezesa UKE do 31 marca 2021 r. i 2022 r. za pomocą SIIS oświadczenia o nieposiadaniu, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 2021 r., infrastruktury telekomunikacyjnej, publicznych sieci telekomunikacyjnych, budynków umożliwiających kolokację i nieświadczaniu usług telefonicznych, usług transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu oraz usług rozprowadzania programów radiowych i telewizyjnych.</p>	<p>Niedokonanie przez Burmistrza wstępnej analizy możliwości spełnienia przez Projekt wymogu w zakresie jakości usług – określonego w pkt 5 <i>Wymagań dla Wi-Fi</i> – skutkowało zawarciem dwóch umów o świadczenie przez operatora telekomunikacyjnego usługi bezprzewodowego dostępu do sieci internet niezapewniającej zainstalowanym w ramach Projektu hotspotom prędkości pobierania danych wynoszącej co najmniej 30 Mb/s. Z chwilą uruchomienia sieci utworzonej w ramach Projektu Urząd nie miał wykupionego abonamentu na ww. usługę. Uczynił to dopiero po roku od rozpoczęcia okresu trwałości Projektu, po kontroli UKE. Zarówno przed 21 grudnia 2022 r., tj. zapewnieniem przez operatora telekomunikacyjnego ww. usługi internetowej, jak i po ok. dwóch miesiącach od tej daty do zakończenia czynności kontrolnych, dostęp do internetu wybudowanej w ramach Projektu sieci odbywał się z wykorzystaniem OSE. W konsekwencji działaniem niegospodarnym, niezgodnym z zasadami dokonywania wydatków ze środków publicznych określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, było wydatkowanie kwoty 2951,84 zł z tytułu ww. umów z operatorem telekomunikacyjnym, w sytuacji gdy dostęp hotspotów do sieci internet faktycznie uzyskiwany był z sieci OSE. Ponadto, wykorzystywanie tej sieci odbywało się bez zgody jej operatora.</p> <p>Burmistrz z opóźnieniem poinformował CPPC o braku możliwości wdrożenia zalecenia pokontrolnego po kontroli UKE. Było to niezgodne z art. 25 ust. 12 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 i §12 ust. 27 umowy o dofinansowanie. Ponadto informację o podpisaniu umów na</p>

				<p>usługi internetowe świadczone przez operatora telekomunikacyjnego dla wybudowanej w ramach Projektu sieci, przekazano CPPC dopiero 20 stycznia 2023 r., pomimo że ww. umowy zostały zawarte 7 listopada 2022 r.</p> <p>Niektóre działania informacyjne i promocyjne Projektu prowadzone były niezgodnie z warunkami wykorzystania dofinansowania określonymi w §7 ust. 1 pkt 3 lit. f i pkt 5 umowy o dofinansowanie Projektu oraz obowiązkami w zakresie informacji i promocji wynikającymi z §13 ust. 4 pkt 1 lit. a i ust. 5 tej umowy. Nie oznaczono we właściwy sposób strony internetowej umożliwiającej zalogowanie do sieci Publiczny internet dla każdego, a informacje o Projekcie zamieszczono z opóźnieniem w siedzibie Urzędu i na jego stronie internetowej (w tym sposób niezapewniający użytkownikom łatwego do niej dostępu).</p> <p>Do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie przekazano oświadczenia, sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., za pomocą systemu PIT. Ponadto Burmistrz nie przekazał Ministrowi Cyfryzacji za pomocą SIDUSIS oświadczenia o nieświadzeniu usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu.</p>
13.	Urząd Miejski w Starachowicach	w formie opisowej	<p>Urząd osiągnął zaplanowane efekty realizacji projektu. W ramach Projektu wybudowano sieć 16 punktów dostępu do publicznego internetu w Parku Kultury (ośrodek kultury), do której zapewniono dostęp mieszkańcom gminy. Sieć została wybudowana w terminie wynikającym z umowy z 20 listopada 2020 r. o dofinansowanie Projektu, a otrzymane środki zostały faktycznie poniesione, spełniały warunki kwalifikowalności oraz zostały wydatkowane i rozliczone zgodnie z powyższą umową. Urząd informował opinię publiczną o uruchomieniu bezpłatnej sieci Wi-Fi oraz o otrzymaniu dofinansowania Projektu ze środków unijnych. Do rozpoczęcia remontu Parku Kultury sieć była wykorzystywana przez mieszkańców Starachowic. Uruchomiona w tymczasowej</p>	<p>W związku z remontem Parku Kultury zdemontowano wykonaną sieć i dopiero po 386 dniach zamontowaną ją ponownie w tymczasowej siedzibie Parku Kultury, przez co nie została zachowana pięcioletnia trwałość Projektu, o której mowa §16 ust. 1 umowy o dofinansowanie Projektu. Urząd poinformował CPPC o wyłączeniu sieci dopiero po 346 dniach, pomimo że zgodnie z §16 ust. 2 umowy o dofinansowanie był zobowiązany do niezwłocznego informowania CPPC o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości Projektu.</p> <p>Urząd nie wygzekwował od firmy zewnętrznej złożenia oświadczenia za pomocą systemu PIT, w wyniku czego Gmina nie przekazała oświadczenia Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT stosownie do</p>

			<p>siedzibie Parku Kultury sieć spełniała kryteria określone w dokumencie Wymagania dla Wi-Fi stanowiącym załącznik do wniosku złożonego w konkursie współfinansowanym z POPC. W Parku Kultury sieć Wi-Fi działała prawidłowo. Urząd wyegzekwował zastępczy hotspot od wykonawcy sieci, na czas naprawy uszkodzonego punktu dostępowego podczas działania sieci Wi-Fi w tymczasowej siedzibie Parku Kultury.</p> <p>Gmina zleciła firmie zewnętrznej prowadzenie spraw formalno-prawnych dotyczących miejskiej sieci szerokopasmowej, w tym przygotowywania informacji, o których mowa w art. 29 megaustawy. Gmina przekazała Prezesowi UKE, za pomocą SIIŚ informacje według stanu na 31 grudnia w latach 2018–2021 stosownie do wymogów art. 29 ust. 2 megaustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.</p>	<p>wymogów art. 29 ust. 2b megaustawy. Gmina przekazała Ministrowi Cyfryzacji za pomocą systemu SIDUSIS oświadczenie, o którym mowa w art. 29k ust. 5 megaustawy dopiero podczas kontroli, tj. 299 dni po terminie.</p>
14.	Urząd Miejski w Polanicy Zdroju	pozytywna	<p>Urząd osiągnął zaplanowane efekty projektu odnośnie budowy publicznej sieci dostępowej Wi-Fi w ramach POPC, w tym zrealizował i utrzymał zaplanowane w projekcie efekty dotyczące jakości usługi powszechnego dostępu do szybkiego internetu, zapewniając użytkownikom minimalną, wymaganą w projekcie prędkość pobierania danych o przepływności 30 MB/s dla wszystkich zewnętrznych punktów dostępu do internetu, zrealizował projekt w terminie określonym w umowie, poinformował mieszkańców gminy Polanica-Zdrój o realizacji projektu.</p> <p>Urząd terminowo realizował obowiązki sprawozdawcze za rok 2020 i 2021 tj. przekazywał do Prezesa UKE informacje o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej i publicznych sieciach telekomunikacyjnych wymagane art. 29 ust. 2 megaustawy.</p>	<p>Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność i dotyczyły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nierzetelnego przygotowania dokumentacji dotyczącej zamówienia publicznego, polegającego na wykonaniu sieci publicznych punktów dostępu do internetu w ramach projektu, co w konsekwencji spowodowało wybór wykonawcy bez uwzględnienia jednego z trzech przyjętych kryteriów; • opóźnienia w przekazaniu (tj. 1 czerwca 2023 r. zamiast do 28 lutego 2023 r.) za II półrocze 2022 r. i nieprzekazania za I półrocze 2023 r. Prezesowi UKE za pomocą systemu PIT informacji o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, wymaganych art. 29 ust. 2 i ust. 2a megaustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r.

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych

Analiza stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności

Zgodnie z art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej²⁵⁶ finansowanie publiczne stanowi pomoc państwa, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów i jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, a wszelkie plany przyznania lub zmiany pomocy wymagają zgłoszenia do Komisji na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu.

Z uwagi na fakt, że sektor telekomunikacji i nowych technologii odgrywa ważną rolę w gospodarce krajowej państw członkowskich i wywiera szczególnie pozytywny wpływ na rozwój regionalny, Komisja Europejska uznała, że programy pomocy regionalnej szerokopasmowego dostępu do internetu powinny być wyłączone z obowiązku zgłoszenia do Komisji Europejskiej jako finansowanie publiczne.

W rozporządzeniu Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu stwierdzono (preambuła pkt 71) m.in., że łączność szerokopasmowa ma strategiczne znaczenie dla osiągnięcia celu strategii „Europa 2020”, polegającego na inteligentnym i trwałym wzroście gospodarczym sprzyjającym włączeniu społecznemu oraz dla spójności społecznej i terytorialnej, a pomoc inwestycyjna na infrastrukturę szerokopasmową ma na celu ułatwianie budowy/rozbudowy takiej infrastruktury i prowadzenia związanych z tym robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej w obszarach, gdzie infrastruktura tego rodzaju nie istnieje i najprawdopodobniej nie zostanie wybudowana przez działających na rynku operatorów w najbliższej przyszłości”.

W art. 2 pkt 135–139 rozporządzenia nr 651/2014 określono podstawowe definicje dotyczące pomocy na infrastrukturę szerokopasmową, tj.: m.in. infrastrukturę szerokopasmową, sieć dosyłową, sieć szkieletową, sieć dostępową, kanały, fizyczne uwolnienie pętli, dostęp hurtowy.

Do dnia 1 lipca 2023 r. obowiązywał art. 14 ust. 10 rozporządzenia nr 651/2014²⁵⁷, który wskazywał, że pomoc regionalna na rzecz rozwoju sieci szerokopasmowej musiała spełniać następujące warunki: a) pomoc przyznaje się wyłącznie na obszarach, na których sieć tego rodzaju (podstawowa sieć szerokopasmowa lub sieć NGA) nie istnieje i najprawdopodobniej nie powstanie na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat od daty wydania decyzji o przyznaniu pomocy; b) dotowany operator sieci oferuje aktywny i pasywny dostęp hurtowy na sprawiedliwych i niedyskryminacyjnych warunkach, z możliwością skutecznego i pełnego dostępu w przypadku sieci NGA; c) pomoc jest przyznawana na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru.

Warunki pomocy na infrastrukturę szerokopasmową zostały szczegółowo opisane w art. 52 rozporządzenia nr 651/2014²⁵⁸. W przepisie tym określono m.in., że pomoc inwestycyjna na rozwój sieci szerokopasmowej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale pierwszym rozporządzenia (ust. 1), a za koszty kwalifikowalne uznaje się wszelkie koszty budowy stałej sieci szerokopasmowej, zarządzania nią i jej obsługi (ust. 2).

²⁵⁶ Dz. Urz. UE L 90 z 30.04.2004 r., str. 864/2, ze zm.

²⁵⁷ Art. 14 ust. 10 uchylony przez art. 1 pkt 11 lit. e rozporządzenia nr 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r. (Dz. Urz. UE L 167 z 30.06.2023 r., str. 1) zmieniającego rozporządzenie 651/2014 z dniem 1 lipca 2023 r.

²⁵⁸ Art. 52 zmieniony przez art. 1 pkt 46 rozporządzenia nr 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r. (Dz. Urz. UE L 167 z 30.06.2023 r., str. 1) zmieniającego nin. Rozporządzenie 651/2014 z dniem 1 lipca 2023 r.

Ponadto w rozporządzeniu ogólnym nr 1303/2013 zawarto przepisy regulujące kształt oraz zasady wdrażania polityki spójności w latach 2014–2020. Rozporządzenie to weszło w życie w dniu 21 grudnia 2013 r. W załączniku I Wspólne Ramy Strategiczne do ww. rozporządzenia pkt 4.8 ppkt 6 podano m.in., że państwa członkowskie i Komisja tworzą odpowiednie mechanizmy koordynacji i wsparcia technicznego, aby w pełni wykorzystać różne instrumenty unijne do finansowania sieci szerokopasmowych i infrastruktury usług cyfrowych.

Zasady finansowania z budżetu ogólnego Unii określa rozporządzenie nr 2018/1046²⁵⁹. W art. 33 ust. 1 ww. rozporządzenia zapisano, że środki wykorzystuje się zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, w związku z czym wykonuje się je zgodnie z następującymi zasadami: zasadą oszczędności, zasadą efektywności i zasadą skuteczności. Art. 33 ust. 2 tego rozporządzenia stanowi m.in., że zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami wykorzystanie środków musi być ukierunkowane na wykonanie i w związku z tym: cele programów i działań ustala się ex ante, postępy w osiąganiu celów monitoruje się przy pomocy wskaźników wykonania, informacje o postępach w osiąganiu celów oraz o problemach w tym zakresie zamieszcza się w sprawozdaniach składanych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Zasady prowadzenia polityki rozwoju w Polsce, podmioty prowadzące tę politykę oraz tryb współpracy między nimi określa ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.²⁶⁰ Zgodnie z art. 2 tej ustawy przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z art. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, politykę rozwoju prowadzą m.in. Rada Ministrów i samorząd województwa. Zgodnie z art. 3a tej ustawy minister właściwy ds. rozwoju regionalnego koordynuje realizację strategii rozwoju współfinansowanych ze środków budżetu państwa lub środków rozwojowych pochodzących z UE m.in. przez wykonywanie zadań państwa członkowskiego UE określonych w przepisach UE dotyczących funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz w Umowie Partnerstwa. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy, politykę rozwoju prowadzi się na podstawie m.in. strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 1a) ww. ustawy, określenie dokumenty programowe oznacza m.in. Umowę Partnerstwa oraz programy służące jej realizacji.

Zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, podmioty uczestniczące w realizacji tych programów i polityki oraz tryb współpracy między nimi określa ustawa wdrożeniowa. Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy wdrożeniowej instytucją zarządzającą w przypadku krajowego programu operacyjnego jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy wdrożeniowej do zadań instytucji zarządzającej należy m.in. przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów, wybór projektów do dofinansowania, zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu, monitorowanie postępów realizacji programu operacyjnego.

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy wdrożeniowej instytucja zarządzająca może powierzyć instytucji pośredniczącej, w drodze porozumienia albo umowy, zadania związane z realizacją programu operacyjnego. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego powierzył CPPC zadania instytucji pośredniczącej POPC w osi priorytetowej I Powszechny dostęp do szybkiego internetu działanie

²⁵⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE L 193 z 30.7.2018, str. 1, ze zm.).

²⁶⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 324, ze zm.

1.1. Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2 ustawy wdrożeniowej, podstawę dofinansowania projektu stanowi m.in. umowa o dofinansowanie projektu. Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta, jeżeli projekt spełnia wszystkie kryteria wyboru projektów, na podstawie których został wybrany do dofinansowania, oraz zostały dokonane czynności i zostały złożone dokumenty wskazane w regulaminie konkursu. Zgodnie z art. 52a ustawy wdrożeniowej, umowa o dofinansowanie projektu oraz decyzja o dofinansowaniu projektu mogą zostać zmienione, w przypadku gdy zmiany nie wpływają na spełnianie kryteriów wyboru projektu w sposób, który skutkowałby negatywną oceną tego projektu.

Na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej Minister Administracji i Cyfryzacji wydał rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy, które określa szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania przez CPPC bezwrotnego wsparcia finansowego w ramach działania 1.1 POPC, przeznaczonego na pokrycie części wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia wsparcie może być udzielone zgodnie z celami działania 1.1 POPC m.in. na projekty realizowane przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych i jst (§ 3 rozporządzenia).

Zasady udzielania wsparcia określono w § 4 ww. rozporządzenia. Wsparcia udziela się na projekty polegające na budowie sieci NGA (§ 4 ust. 1) i może być udzielone na projekty realizowane na obszarach, na których sieci NGA nie istnieją i najprawdopodobniej nie powstaną na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat (§ 4 ust. 2). Listę obszarów ustala się przed ogłoszeniem konkursu na podstawie informacji pochodzących z inwentaryzacji, o której mowa w art. 29 megaustawy oraz w drodze otwartych konsultacji społecznych dotyczących tych obszarów (§ 4 ust. 2a). Wsparcie jest udzielane w trybie konkursowym, z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej (§ 4 ust. 5). W ramach poszczególnych konkursów kryteria wyboru projektów mogą zawierać preferencje dla sieci NGA zapewniających gwarantowaną przepustowość co najmniej 100 Mb/s do użytkownika końcowego (§ 4 ust. 6).

Wsparcie może być udzielone przedsiębiorcom telekomunikacyjnym i jst, którzy spełniają łącznie osiem warunków określonych w § 4 ust. 8 rozporządzenia. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy, zobowiązanie do zachowania trwałości projektu nie wyklucza wprowadzania w projekcie modyfikacji uzasadnionych przesłankami ekonomicznymi lub technicznymi na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie. Zobowiązanie do zapewnienia hurtowego dostępu dotyczy okresu 7 lat od dnia zakończenia realizacji projektu (§ 5 ust. 2). W przypadku budowy kanalizacji kablowej, wolno stojących masztów antenowych, wolno stojących wież antenowych lub podbudowy słupowej zapewnienie dostępu hurtowego następuje niezwłocznie po wybudowaniu i nie jest ograniczone w czasie (§ 5 ust. 3).

W § 7 ww. rozporządzenia zawarto przepisy dotyczące wydatków kwalifikowalnych. Wydatkami kwalifikującymi się do objęcia wsparciem są wydatki faktycznie poniesione i udokumentowane przez beneficjenta, bezpośrednio i wyłącznie związane z projektem, niezbędne do jego realizacji, ponoszone w sposób efektywny, które kwalifikują się do poświadczenia, refundacji lub, w przypadku systemu zaliczkowego, do rozliczenia, w trybie i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie (§ 7 ust. 1). Wydatki kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomniejsza się o naliczony podatek od towarów i usług, chyba że beneficjentowi nie przysługuje prawo do jego zwrotu lub odliczenia od należnego podatku od towarów i usług (§ 7 ust. 2). Wydatkami kwalifikującymi się do objęcia wsparciem są wydatki poniesione po dniu złożenia wniosku o udzielenie wsparcia do dnia określonego w umowie o dofinansowanie, z wyjątkiem wydatków, o których mowa w ust. 6 pkt 3 (§ 7 ust. 3). Do wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem zalicza się wydatki na kategorii kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w art. 52 ust. 2

lit. a, b i d rozporządzenia nr 651/2014 i w szczególności są to wydatki poniesione na pokrycie kosztów określonych w § 7 ust. 4 rozporządzenia.

Najważniejsze regulacje z zakresu zapewnienia dostępu do ultra-szybkiego internetu świadczonego w zarówno w technologii mobilnej oraz stacjonarnej zostały zawarte w Pt oraz megaustawie. Akty te określają m.in. prawa i obowiązki przedsiębiorców telekomunikacyjnych, warunki podejmowania i wykonywania działalności polegającej na dostarczaniu sieci i udogodnień towarzyszących oraz świadczeniu usług telekomunikacyjnych, warunki gospodarowania częstotliwościami, zasobami orbitalnymi oraz numeracją a także formy i zasady wspierania inwestycji telekomunikacyjnych, w tym związanych z sieciami szerokopasmowymi, zasady działalności w zakresie telekomunikacji jst oraz podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej, zasady dostępu do infrastruktury technicznej i infrastruktury telekomunikacyjnej, prawa i obowiązki inwestorów, właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości, osób, którym przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu, zarządców nieruchomości oraz lokatorów, w szczególności w zakresie dostępu do nieruchomości, w celu zapewnienia warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych, zasady lokalizowania regionalnych sieci szerokopasmowych oraz innej infrastruktury telekomunikacyjnej.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 megaustawy sieć szerokopasmowa oznacza sieć telekomunikacyjną służącą do zapewnienia szerokopasmowego dostępu do internetu. Dostęp określa się jako szerokopasmowy, jeżeli wydajność łącza nie jest czynnikiem ograniczającym możliwość uruchomienia aplikacji dostępnych w sieci.

Stosownie do art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 megaustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., Prezes UKE sporządza dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na bieżąco, nie rzadziej niż raz na rok, weryfikuje i aktualizuje, w formie elektronicznej, inwentaryzację przedstawiającą m.in. informacje o usługach transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu, pokrycie istniejącą infrastrukturą telekomunikacyjną i publicznymi sieciami telekomunikacyjnymi zapewniającymi lub umożliwiającymi zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu, z odrębnym zaznaczeniem łączy światłowodowych i sieci bezprzewodowych, oraz budynkami umożliwiającymi kolokację. W celu wykonania tego obowiązku, państwowe i samorządowe²⁶¹ jednostki organizacyjne, jst prowadzące działalność z zakresu telekomunikacji lub podmioty, którym jst powierzyła prowadzenie działalności, podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej, pt przekazują aktualne, zgodne ze stanem faktycznym, kompletne oraz adekwatne do potrzeb wykonania obowiązku, ww. informacje oraz aktualizują je corocznie w terminie do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku. W przypadku braku posiadania ww. infrastruktury lub braku świadczenia ww. usług podmioty te składają w powyższym terminie oświadczenie o nieposiadaniu takiej infrastruktury lub nieświadczeniu tych usług. Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie inwentaryzacji, informacje te przekazywane są Prezesowi UKE za pomocą SIIS.

Z dniem 1 stycznia 2023 r. weszły w życie zmiany w treści tego przepisu²⁶², które polegały na wykreśleniu w art. 29 ust. 1 „nie rzadziej niż raz na rok, weryfikuje” a także dodaniu pkt 3 w tym ustępie po pkt 1 i 2, w którym zobowiązano podmioty do tego obowiązane do przekazania informacji o przebiegu światłowodowych i innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu. Ponadto dokonano zmiany częstotliwości przekazywania informacji Prezesowi UKE przez podmioty obowiązane. W tym celu w art. 29 megaustawy dodano ust. 2a, w którym wskazano, że informacje m.in. o posiadanej infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych, przebiegu

²⁶¹ Samorządowe obowiązujące do 31 grudnia 2022 r.

²⁶² Na podstawie nowelizacji megaustawy z 30 sierpnia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1815), które weszły w życie 25 października 2019 r. z wyjątkiem art. 1 pkt 10 lit. a, b tiret pierwsze i trzecie oraz lit. c w zakresie art. 29 ust. 2a ustawy zmienianej w art. 1, które jak wskazano weszły w życie 1 stycznia 2023 r.

światłowodowych linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu oraz posiadane w postaci elektronicznej informacje o przebiegu innych niż światłowodowe linii kablowych zapewniających lub umożliwiających zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu – przekazuje się w terminie: do dnia 31 sierpnia – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca, do dnia 28 lutego – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku. Natomiast w pkt 2 ww. przepisu dodano, że informacje m.in. o budynkach umożliwiających kolokację, usługach transmisji danych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu i usługach rozprowadzania programów radiowych i telewizyjnych – przekazuje się corocznie w terminie do dnia 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku. Z dniem 31 grudnia 2022 r. system SIIS został wyłączony a od 1 stycznia 2023 r. raportowanie odbywa się za pośrednictwem wyłącznie PIT (art. 29b ust. 2 i 3 megaustawy).

Jednocześnie od 1 stycznia 2020 r. operator sieci miał obowiązek przekazywania danych do PIT, o których mowa w art. 29b ust. 1 pkt 3 lub 4 megaustawy tj. m.in. o istniejącej infrastrukturze technicznej, innej niż infrastruktura objęta inwentaryzacją, o której mowa w art. 29 ust. 1, a także o kanałach technologicznych a także o planach inwestycyjnych w zakresie wykonywanych lub planowanych robót budowlanych, finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych, dotyczących infrastruktury technicznej lub kanałów technologicznych, w terminie do 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku.

Ponadto w wyniku wejścia w życie zmian wprowadzonych do megaustawy zmianą ustawy z 30 sierpnia 2019 r., od 1 stycznia 2023 r. nastąpiła zmiana zakresu oraz częstotliwości raportowania danych Prezesowi UKE a także utraciło moc rozporządzenie z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie inwentaryzacji. Nowe rozporządzenie w tym zakresie uchwalono w dniu 19 grudnia 2022 r. a opublikowano dopiero 28 grudnia 2022 r.²⁶³ W rozporządzeniu tym określono, że proces raportowania Prezesowi UKE danych, o których mowa w megaustawie będzie odbywał się za pośrednictwem PIT. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy – Ordynacja podatkowa²⁶⁴, Prezes UKE nie wszczyna postępowania w sprawie wydania decyzji o nałożeniu kary pieniężnej, jeżeli podmiot zobowiązany do wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, wykona ten obowiązek za rok 2022 w zakresie, o którym mowa w art. 29 ust. 2a: pkt 1 lit. b po dniu 28 lutego 2023 r., pkt 2 po dniu 31 marca 2023 r., jednak nie później niż do dnia 31 maja 2023 r.

Ponadto, zgodnie z art. 29j oraz 29m ust. 1 megaustawy Minister Cyfryzacji zapewnia funkcjonowanie SIDUSIS²⁶⁵, który jest publiczną bazą danych, zawierającą informacje o punktach adresowych, w których: 1) jest możliwe świadczenie, 2) jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji finansowanych ze środków publicznych, 3) w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji ze środków prywatnych – za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu. W myśl art. 29k ust. 1 megaustawy, w celu prezentowania w SIDUSIS informacji, o których mowa w art. 29j pkt 1 megaustawy²⁶⁶, podmioty, o których mowa w art. 29 ust. 2 megaustawy, przekazują do SIDUSIS informacje o: 1) podmiocie dostarczającym usługę, 2) rodzaju usługi – detalicznej lub hurtowej, 3) maksymalnej przepustowości oferowanej usługi, 4) medium transmisyjnym infrastruktury telekomunikacyjnej, 5) danych kontaktowych przedstawiciela podmiotu, o którym mowa w pkt 1, umożliwiających zamówienie usługi, 6) adresie strony internetowej zawierającej

²⁶³ Dz. U. z 2024 r. poz. 45.

²⁶⁴ Dz. U. poz. 511.

²⁶⁵ Stosownie do Komunikatu Ministra Cyfryzacji z 26 października 2022 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego, termin wdrożenia SIDUSIS został określony na dzień 1 grudnia 2022 r.

²⁶⁶ Dostęp do informacji zgromadzonych w SIDUSIS jest dostępny na stronie internet.gov.pl.

ofertę z cennikiem – oraz aktualizują je albo przekazują oświadczenie o aktualności dotychczas przekazanych informacji:

- do 10 dnia kolejnego miesiąca, według stanu na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego – w przypadku podmiotu będącego mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą lub średnim przedsiębiorcą lub umożliwiającego świadczenie za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu w nie więcej niż 50 000 punktach adresowych,
- w każdy piątek, a w przypadku dni ustawowo wolnych od pracy w drugi kolejny dzień roboczy – w przypadku podmiotu, który umożliwia świadczenie za pomocą stacjonarnych lub publicznych ruchomych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do internetu w nie mniej niż 50 000 punktach adresowych. Ponadto podmioty określone w art. 29 ust. 2 megaustawy przekazują i aktualizują informacje, o których mowa w art. 29k ust. 4 i 5.

Dane z SIDUSIS są udostępnione przez Ministra Cyfryzacji na stronie www.internet.gov.pl, gdzie za pomocą interaktywnej mapy można sprawdzić dostępność usług szerokopasmowych a także zgłosić pustostan lub potrzebę dostępu do internetu.

Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o zmianie megaustawy od października 2022 r. wprowadzono do megaustawy art. 29p zawierający przepisy dotyczące możliwości wyznaczenia w gminie lub powiecie Koordynatora Szerokopasmowego. Koordynator reprezentuje gminę lub powiat w kwestiach związanych z telekomunikacją oraz z rozwojem i utrzymaniem sieci szerokopasmowych na terenie gminy lub powiatu, w szczególności:

- 1) zapewnia mieszkańcom gminy lub powiatu możliwość dokonania czynności, o których mowa w art. 29l ust. 4 megaustawy²⁶⁷;
- 2) stanowi punkt kontaktowy dla pt posiadających na terenie gminy lub powiatu sieci szerokopasmowe lub planujących budowę takich sieci;
- 3) podejmuje działania wspierające, informacyjne oraz promocyjne na rzecz prowadzonych bądź planowanych inwestycji telekomunikacyjnych na terenie gminy lub powiatu;
- 4) prowadzi działania związane z telekomunikacją na terenie gminy lub powiatu, w tym także działania koordynacyjne, informacyjne, edukacyjne i promocyjne związane z działalnością, o której mowa w art. 3 ust. 1 megaustawy²⁶⁸, lub z działaniami, o których mowa w art. 15 ust. 1 megaustawy²⁶⁹, o ile dana gmina lub powiat prowadzi taką działalność lub takie działania.

²⁶⁷ SIDUSIS umożliwia za pomocą formularzy elektronicznych: 1) oznaczanie budynków jako pustostanów, 2) zgłoszenie zapotrzebowania w danym punkcie adresowym na usługę stacjonarnego szerokopasmowego dostępu do Internetu, 3) weryfikację i potwierdzenie zgodności informacji zgromadzonych w SIDUSIS ze stanem faktycznym w zakresie informacji, o których mowa w art. 29j pkt 1 megaustawy – oraz przekazanie danych kontaktowych osoby dokonującej tej czynności.

²⁶⁸ Jst może w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej: 1) budować lub eksploatować infrastrukturę telekomunikacyjną i sieci telekomunikacyjne oraz nabywać prawa do infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych; 2) dostarczać sieci telekomunikacyjne lub zapewniać dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej; 3) świadczyć, z wykorzystaniem posiadanej infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych, usługi na rzecz: a) przedsiębiorców telekomunikacyjnych, b) podmiotów, o których mowa w art. 4 pkt 1, 2, 4, 5 i 8 Pt, c) użytkowników końcowych – w zakresie i na warunkach określonych w art. 6 i 7 megaustawy.

²⁶⁹ Jst mogą prowadzić działania mające na celu pobudzenie lub agregację popytu użytkowników na usługi związane z szerokopasmowym dostępem do Internetu, w szczególności edukacyjne i szkoleniowe, polegające na wyposażeniu konsumentów w telekomunikacyjne urządzenia końcowe lub sprzęt komputerowy lub finansowaniu konsumentom kosztu usług telekomunikacyjnych.

Zgodnie z art. 29p ust. 3 megaustawy Minister właściwy do spraw informatyzacji może udzielić gminie lub powiatowi wsparcia z Funduszu Szerokopasmowego na dofinansowanie lub finansowanie funkcjonowania Koordynatora Szerokopasmowego w gminie lub w powiecie, w tym na realizację jego zadań.

Na mocy art. 16a ust. 1 i 2 megaustawy utworzono Fundusz Szerokopasmowy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw informatyzacji. Fundusz jest państwowym funduszem celowym. Przychodami Funduszu są m.in.: wpływy z opłat za prawo do wykorzystania zasobów numeracji, 15% wpływów z opłat za prawo do dysponowania częstotliwością, wpływy z kar pieniężnych, odsetki od wolnych środków Funduszu przekazanych w zarządzanie, dotacje z budżetu państwa (art. 16a ust. 3 megaustawy). Środki Funduszu przeznacza się na: 1) działania wspierające rozwój szybkich sieci telekomunikacyjnych poprzez dofinansowanie lub udzielanie pożyczek na budowę lub przebudowę tych sieci oraz wykonywanie przyłączy telekomunikacyjnych do lokalizacji użytkownika końcowego; 2) działania mające na celu pobudzenie popytu użytkowników końcowych na usługi związane z szerokopasmowym dostępem do internetu poprzez dofinansowanie zakupu usług telekomunikacyjnych, zakupu urządzeń multimedialnych oraz organizacji szkoleń rozwijających kompetencje cyfrowe lub udziału w tych szkoleniach; koszty utrzymania i uruchomienia systemu SIDUSIS, dofinansowanie lub finansowanie funkcjonowania Koordynatora Szerokopasmowego, 3) koszty związane z obsługą Funduszu (art. 16a ust. 4 megaustawy).

Cele NPS w zakresie zapewnienia mobilnego dostępu do internetu obejmują zapewnienie dostępu do sieci 5G dla lepszej łączności bezprzewodowej i nowych rozwiązań technologicznych. Technologia 5G ma kluczowe znaczenie dla budowy nowych rozwiązań technologicznych wspierających powstanie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego. Dostrzegając znaczenie wdrożenia sieci 5G dla tempa budowy krajowego potencjału społeczno-gospodarczego, Rząd RP zobowiązał się w NPS, że będzie dążyć do jak najszybszego, terminowego udostępnienia operatorom częstotliwości radiowych wykorzystywanych w sieciach 5G.

Należy podkreślić, że zapotrzebowanie w radiokomunikacji na częstotliwości radiowe jest większe niż dostępne ich zasoby. W związku z tym częstotliwości stanowią tzw. zasób deficytowy, nazywany także dobrem rzadkim. Wobec powyższego przeznaczanie i użytkowanie zakresów i podzakresów częstotliwości wymaga stosownych regulacji, w tym harmonizacji przeznaczenia oraz wykorzystania. Jest to regulowane:

- w skali światowej – przez Sektor Radiokomunikacji Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU-R, ang. International Telecommunication Union – Radiocommunication Sector) w formie Regulaminu Radiokomunikacyjnego;
- w skali regionalnej – w Europie przez Europejską Konferencję Administracji Poczтовых i Telekomunikacyjnych (CEPT, fr. Conférence européenne des administrations des postes et des télécommunications) w formie Europejskiej Tablicy Przeznaczeń i Wykorzystania Częstotliwości (ECA);
- w skali krajowej – w Polsce przez Radę Ministrów w formie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie KTPCz²⁷⁰.

Skuteczna współpraca w zakresie ww. regulacji i harmonizacji przeznaczeń oraz wykorzystania częstotliwości, umożliwia realizację potrzeb m.in. w zakresie budowy i rozwoju międzynarodowych systemów łączności ruchomej, do których zaliczają się także wdrażany 5G. Do gospodarowania częstotliwościami radiowymi na obszarze Polski, na podstawie Pt, uprawniony jest Prezes UKE, który w szczególności:

²⁷⁰ Zgodnie z art. 111 ust. 1 Pt przeznaczenie dla poszczególnych służb radiokomunikacyjnych częstotliwości lub zakresów częstotliwości oraz ich użytkowanie określa się w KTPCz, określanej w drodze rozporządzenia przez Radę Ministrów.

- wydaje zarządzenia w sprawie planów zagospodarowania częstotliwości dla poszczególnych zakresów, w których szczegółowo określa sposoby wykorzystania częstotliwości uwzględniając przeznaczenia zgodnie z KTPCz²⁷¹;
- w formie decyzji administracyjnych dokonuje rezerwacji częstotliwości i wydaje pozwolenia radiowe dla wnioskodawców, uprawniające ich do dysponowania i używania częstotliwości, oraz nadzoruje zgodność wykorzystania częstotliwości z obowiązującymi przepisami i normami, a także dokonanymi rezerwacjami i wydanymi pozwoleniami²⁷².

Projekty planów zagospodarowania częstotliwości i rezerwacji częstotliwości udostępniane są przez UKE do publicznych konsultacji.

Ponadto zgodnie z art.116 ust. 1 Pt, w przypadku braku dostatecznych zasobów częstotliwości podmiot, dla którego zostanie dokonana rezerwacja częstotliwości, jest wyłaniany w drodze konkursu – w przypadku rezerwacji częstotliwości na cele rozpowszechniania w sposób cyfrowy lub rozprowadzania programów radiofonicznych lub telewizyjnych; lub przetargu albo aukcji – w pozostałych przypadkach.

Szczegółowe przepisy dotyczące aukcji częstotliwości zostały określone w rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 11 lipca 2019 r. w sprawie przetargu, aukcji oraz konkursu na rezerwację częstotliwości lub zasobów orbitalnych²⁷³.

Na podstawie art. 118 ust. 1 i 2 Pt oraz § 2 ww. rozporządzenia, Prezes UKE ogłosił 22 czerwca 2023 r. aukcję na cztery rezerwacje częstotliwości z pasma 3,6 GHz, w której wyznaczono termin na złożenie ofert wstępnych do 8 sierpnia 2023 r.

Analiza uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

W NPS uwzględnione zostały cele polityki europejskiej w obszarze rozwoju sieci szerokopasmowych, określone przede wszystkim w Strategii Europa 2020²⁷⁴ oraz w Europejskiej Agendzie Cyfrowej²⁷⁵, a następnie zaktualizowane w *Komunikacie w sprawie społeczeństwa gigabitowego*²⁷⁶ i w *Komunikacie o planie działań w zakresie rozwoju łączności 5G*²⁷⁷. W 2010 r. w Europejskiej Agendzie Cyfrowej po raz pierwszy wskazano na kluczową rolę technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w osiąganiu celów Unii Europejskiej. W komunikacie *Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie* z 2021 r.²⁷⁸ Komisja nakreśliła wizję transformacji cyfrowej UE do roku 2030. Komisja zadeklarowała w ww. komunikacie, że UE dąży do suwerenności cyfrowej w otwartym i wzajemnie połączonym świecie i chce prowadzić taką politykę cyfrową, która zapewni obywatelom i przedsiębiorstwom ukierunkowaną na człowieka, inkluzywną, zrównoważoną i dostatnią cyfrową przyszłość. W 2022 r. Rada i Parlament Europejski przyjęły program polityki *Droga ku cyfrowej dekadzie*

²⁷¹ Zgodnie z art. 112 ust. 1 Pt, Prezes UKE ustala plany zagospodarowania częstotliwości oraz zmiany tych planów z własnej inicjatywy lub na wniosek organu, na rzecz którego jest dokonywana rezerwacja częstotliwości, przy współpracy z tym organem; w miarę potrzeb i możliwości technicznych, w pozostałych zakresach częstotliwości. Ustalone ww. plany opublikowano na stronie: <https://bip.uke.gov.pl/plany-zagospodarowania-czestotliwosci/>.

²⁷² Zgodnie z art. 114 Pt, rezerwacja częstotliwości określa częstotliwości, które w okresie rezerwacji pozostają w dyspozycji podmiotu, na rzecz którego dokonano rezerwacji, przeniesiono uprawnienia do częstotliwości lub uprawnienia do dysponowania częstotliwościami na cele związane z uzyskiwaniem pozwoleń radiowych.

²⁷³ Dz.U. poz. 1467.

²⁷⁴ Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010)2020 wersja ostateczna.

²⁷⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejska agenda cyfrowa, COM(2010)245 wersja ostateczna.

²⁷⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego COM(2016)587 wersja ostateczna.

²⁷⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Sieć 5G dla Europy: plan działania, COM(2016)588 wersja ostateczna.

²⁷⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, COM(2021)118 wersja ostateczna.

do 2030 r.²⁷⁹ – skupiono się na trzech kluczowych celach w dziedzinie cyfryzacji: technologia przynosząca korzyści ludziom, uczciwa i konkurencyjna gospodarka oraz otwarte, demokratyczne i zrównoważone społeczeństwo.

Narodowy Plan Szerokopasmowy został ujęty na liście projektów strategicznych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. w obszarze cyfryzacja, gdzie zaplanowano przygotowanie tego dokumentu w 2014 r. i jego realizację w latach 2014–2020, a jako podmiot odpowiedzialny wskazano Ministra Cyfryzacji.

W umowie partnerstwa na lata 2014–2020 podano m.in., że pomimo wzrostu znaczenia sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych w polskiej gospodarce, nasycenie usługami szerokopasmowego dostępu do internetu jest znacznie poniżej średniej UE, zatem wsparcie z funduszy UE w latach 2014–2020 zostało skonstruowane tak, aby wprowadzić koncentrację całej interwencji w jednym programie, w którym publiczne wsparcie infrastruktury dostępu do internetu będzie udzielane wyłącznie na obszarach, gdzie bez wsparcia inwestycje byłyby ekonomicznie nieopłacalne. W umowie partnerstwa na lata 2014–2020 określono do osiągnięcia m.in. *cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz priorytet 2a Poszerzenie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspierania wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej*, który był realizowany w szczególności poprzez realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POPC.²⁸⁰

W umowie partnerstwa na lata 2021–2027 podano m.in., że szczególnie istotny będzie dalszy rozwój infrastruktury szerokopasmowej, którego celem będzie zapewnienie dostępu do sieci jak największej liczbie gospodarstw domowych, przedsiębiorstw oraz w budynkach użyteczności publicznej w szczególności na terenach, na których nie są przewidziane inwestycje komercyjne ze względu na ich niedochodowość. Ww. umowa przyczyni się do osiągnięcia celu Narodowego Planu Szerokopasmowego, którym jest zapewnienie ultraszybkiego dostępu do internetu wszystkim gospodarstwom domowym w kraju (cel Komunikatu KE pn.: "W kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego"). W umowie partnerstwa na lata 2021–2027 określono do osiągnięcia m.in. cel: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz obszar: Wzmacnianie łączności cyfrowej. Jako oczekiwany rezultat ww. celu należy m.in. zwiększenie zaawansowania cyfrowego oraz skali wykorzystania danych w przedsiębiorstwach, wyrażone poprawą pozycji Polski w rankingu DESI w komponencie „Integracja technologii cyfrowej” z 25 miejsca w UE w 2020 r. na 22 miejsce w UE w 2030 r. Cel ten będzie realizowany w szczególności poprzez realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu FERC.²⁸¹

Również w KPO określono do osiągnięcia m.in. cel szczegółowy: Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa. Jako oczekiwany rezultat interwencji na rzecz ww. celu zaplanowano wzrost odsetka gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s. W KPO w komponencie C zaplanowano działania m.in. dotyczące rozwoju infrastruktury sieciowej, w tym likwidację białych plam w dostępie do internetu szerokopasmowego i rozwój technologii 5G.²⁸²

²⁷⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., 2021/0293(COD).

²⁸⁰ Umowa partnerstwa na lata 2014-2020, <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/umowa-partnerstwa/>, s. 24, 59, 83.

²⁸¹ Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce, https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/109763/Umowa_Partnerstwa_na_lata_2021_2027.pdf, s. 13, 97.

²⁸² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/109762/KPO.pdf>, s. 31, 32.

Celem głównym POPC jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju m.in. poprzez szeroki dostęp do szybkiego internetu. W ramach I Osi Priorytetowej *Powszechny dostęp do szybkiego internetu* dofinansowanie uzyskały projekty, które zakładały działania umożliwiające szeroki dostęp do sieci szerokopasmowych przy jak najwyższych parametrach technicznych (cel szczegółowy I OP to *Wycelowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach*). W tym celu skoncentrowano się na obszarach, gdzie zidentyfikowane zostały niedoskonałości rynku lub nierówności w zakresie dostępu do sieci NGA. Zgodnie z założeniami projektowymi, infrastruktura tworzona w trakcie realizacji powinna umożliwiać osiągnięcie parametrów min. 30 Mb/s. Należy przy tym dodać, że beneficjenci (pt) byli zobowiązani podłączyć do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s jednostki oświatowe, a także jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i gminne ośrodki kultury. Co ważne, promowane były projekty, które zakładały rozwiązania umożliwiające podnoszenie parametrów w przyszłości przy stosunkowo niewielkich nakładach.

Alokacja dla I osi priorytetowej POPC wyniosła 1 223 557 977 EUR. W ramach I osi priorytetowej przewidziany został zarówno tryb konkursowy, jak i pozakonkursowy, a beneficjentami byli przede wszystkim: pt oraz jst. Potencjalni beneficjenci mogli ubiegać się o dofinansowania w ramach pięciu konkursów (cztery konkursy na budowę infrastruktury szerokopasmowej oraz jeden nabór w ramach projektu „Publiczny internet dla każdego”). W ramach wskazanych powyżej konkursów dofinansowanie mogły uzyskać także gminy i powiaty w celu wyeliminowania różnic terytorialnych w dostępie do internetu szerokopasmowego o wysokich przepustowościach.

W Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych określono listę wskaźników produktu i listę wskaźników rezultatu bezpośredniego do realizacji w ramach Działania 1.1. POPC, które przedstawiono w załączniku 7 do programu kontroli.

Kontrola NIK P/23/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 34 – Rozwój regionalny*, przeprowadzona w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej wykazała m.in., że w POPC pięć spośród 12 wskaźników na koniec 2022 r. osiągnęło wartość powyżej 85 % (od 86 % do 116,0 %) wartości docelowej. Pozostałych siedem wskaźników osiągnęło wartość od 3,0 %²⁸³ do 83,0 % wartości docelowej. Dyrektor Generalny MFiPR wyjaśnił m.in., że w przypadku POPC na lata 2014–2020. *Data realizacji wartości docelowych wskaźników oraz koniec okresu kwalifikowalności wydatków to 31 grudnia 2023 r. Zatem do tego momentu projekty mogą być realizowane, przy czym rozliczanie wniosków o płatność będzie następowało również po tym terminie. Zrealizowana wartość ww. wskaźnika rzeczowego w poszczególnych projektach wykazywana jest głównie w końcowych wnioskach o płatność. Ze względu na fakt, że projekty o najwyższej wartości finansowej oraz docelowej wskaźników rzeczowych mają zaplanowany koniec okresu realizacji na 2022/2023 r. aktualnie dla części projektów trwa proces rozliczania wniosków końcowych. Natomiast planowana data zakończenia części projektów przypada na II połowę 2023 r. i wtedy zostaną wykazane zrealizowane wartości wskaźników we wnioskach o płatność. Planowane wartości wskaźników według zawartych umów przewyższają wartość docelową w Programie. Nie ma ryzyka niezrealizowania wartości docelowej w zaplanowanym terminie.*

²⁸³ Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30Mb/s w regionach lepiej rozwiniętych.

6.3. Wykaz projektów objętych kontrolą

Lp.	Nazwa i adres beneficjenta realizującego projekt	Numer i tytuł projektu	Krótki opis projektu	Budżet projektu [PLN]	w tym dofinansowanie UE [PLN]
na obszarze woj. mazowieckiego					
1	IT Partners Telco sp. z o.o. KRS: 0000239000 adres w KRS ul. Żupnicza 17 03-679 Warszawa kontakt dla klientów ul. Tarnogórska 12 03-821 Warszawa	POPC.01.01.00-14-0006/17 Zapewnienie dostępu do sieci NGA na obszarze podregionu Ciechanowskiego	W ramach realizacji projektu zostanie wybudowana sieć dostępu do szerokopasmowego Internetu o standardzie NGA na obszarze konkursowym "Ciechanowski". Zastosowana zostanie technologia radiowego dostępu do Internetu – LTE oraz światłowodowa FTTH dla obszarów o dużej gęstości lokali oraz placówek publicznych. Sieć doprowadzona będzie do lokalizacji, w których obecnie nie ma dostępu do takiej infrastruktury, eliminując różnice w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o przepustowości minimum 30 Mb/s i 100 Mb/s. Ponadto Projekt pozwoli na zapewnienie możliwości dostępu do Internetu o prędkości przesyłu danych minimum 30Mb/s w 20 748 lokalach mieszkalnych oraz zapewni dostęp do internetu o prędkości przesyłu danych co najmniej 100 Mb/s w 234 placówkach oświatowych.	25 040 642,68	15 962 493,60
2	Urząd Miejski w Piastowie ul. 11 Listopada 2 05-820 Piastów	POPC.01.01.00-14-0035/19 Piastów centrum Wi-Fi	Projekt dotyczy wybudowania publicznej otwartej sieci Wi-Fi w centrum miasta Piastowa. W ramach projektu na terenie Piastowa powstanie całkowicie nowa publiczna sieć Wi-Fi, która będzie udostępniona w miejscach lokalnego życia społecznego, w tym przestroniach zewnętrznych dostępnych dla ogółu społeczeństwa, zgodnie z <i>Wymaganiami dla Wi-Fi</i> . Projekt przewiduje utworzenie 13 publicznych punktów dostępu do internetu – hospotów, w tym 9 punktów wewnętrznych, w budynkach użyteczności publicznej.	64 368,00	51 494,40
na obszarze woj. dolnośląskiego					
3	Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o. KRS: 0000281888 adres w KRS ul. Sudecka 95-97 53-128 Wrocław	POPC.01.01.00-02-0015/18 TAURON internet FTTH na terenie obszaru walbrzyskiego B	Projekt realizowany będzie na terenie obszaru walbrzyskiego część B w województwie dolnośląskim. Celem projektu jest objęcie szerokopasmowym dostępem do sieci 23 106 gospodarstw domowych oraz podłączenie do sieci szerokopasmowej 95 placówek edukacyjnych z obszaru objętego projektem. Zakres projektu obejmuje zaprojektowanie, wybudowanie i uruchomienie sieci szerokopasmowej dostępowej w technologii światłowodowej (GPON) o przepustowości min. 100 Mb/s, zapewniającej świadczenie usług zgodnie z wymaganiami dla sieci NGA-POPC. Budowana infrastruktura obejmie elementy pasywne, węzły telekomunikacyjne wraz z wyposażeniem oraz urządzenia aktywne. Wybudowana sieć szerokopasmowa osiągnie następujące parametry: liczba utworzonych węzłów szkieletowych 1, liczba utworzonych węzłów dostępowych 36, długość sieci szerokopasmowej 1130 km.	70 047 393,47	42 735 625,05
4	Tauron Obsługa Klienta sp. z o.o. KRS: 0000281888 adres w KRS ul. Sudecka 95-97 53-128 Wrocław	POPC.01.01.00-02-0018/18 TAURON internet FTTH na terenie obszaru walbrzyskiego A	Projekt realizowany będzie na terenie obszaru walbrzyskiego część A w województwie dolnośląskim. Celem projektu jest objęcie szerokopasmowym dostępem do sieci 19 785 gospodarstw domowych oraz podłączenie do sieci szerokopasmowej 101 placówek edukacyjnych z obszaru objętego projektem. Zakres projektu obejmuje zaprojektowanie, wybudowanie i uruchomienie sieci szerokopasmowej dostępowej w technologii światłowodowej (GPON) o przepustowości min. 100 Mb/s, zapewniającej świadczenie usług zgodnie z wymaganiami dla sieci NGA-POPC. Budowana infrastruktura obejmie elementy pasywne, węzły telekomunikacyjne wraz z wyposażeniem oraz urządzenia aktywne. Wybudowana sieć szerokopasmowa osiągnie następujące parametry: liczba utworzonych węzłów szkieletowych 1, liczba utworzonych węzłów dostępowych 37, długość sieci szerokopasmowej 738 km.	47 467 545,26	28 982 310,21

5	Urząd Miejski w Polanicy-Zdroju ul. Jarosława Dąbrowskiego 3 57-320 Polanica-Zdrój	POPC.01.01.00-02-0121/19 Publiczny internet w gminie Polanica-Zdrój	Projekt obejmuje utworzenie oraz utrzymanie 10 punktów bezpłatnego, publicznego dostępu do Internetu o wysokich parametrach technicznych. Możliwość korzystania z hotspotów będzie dostępna dla każdego w równym stopniu. Punkty dostępu do bezpłatnego internetu dla każdego zostaną zlokalizowane w łatwo dostępnych miejscach publicznych. Celem projektu jest umożliwienie za pośrednictwem hotspotów, dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu związanego z brakiem dostępu do sieci internet.	64 368,00	54 712,80
na obszarze woj. śląskiego					
6	Sferanet S.A. KRS: 0000464462 adres w KRS i kontakt dla klientów ul. Krakowska 343A 43-300 Bielsko-Biała	POPC.01.01.00-24-0046/17 Sieć szerokopasmowa w powiecie bielskim i cieszyńskim	Zakres projektu obejmuje zaprojektowanie, wybudowanie i uruchomienie sieci szerokopasmowej dostępnej, zapewniającej mieszkańcom, podmiotom publicznym oraz gospodarcom z terenu wybranych miejscowości możliwość korzystania z usług szerokopasmowych, internetu, telewizji oraz z multimedialnych zasobów informacji i usług świadczonych elektronicznie. Budowana infrastruktura obejmuje elementy pasywne budowane w technologii FTTH (GPON), które są niezbędne do instalacji i działania szerokopasmowej sieci internetowej (np.: kable światłowodowe, splityry, stopy, rurociągi, studnie), węzły telekomunikacyjne wraz z wyposażeniem, urządzenia aktywne (np. OLT, urządzenia teletransmisyjne). Realizacja projektu będzie polegać na budowie sieci światłowodowej budowanej w technologiach uzależnionych od możliwości technicznych, gęstości zabudowy, istniejącej infrastruktury. W projekcie planowane następujące technologie: budowa sieć doziemnej, budowa sieci napowietrznej (stopy dzierzawione lub własne nowobudowane), dzierzawa istniejącej infrastruktury. Wybudowana sieć szerokopasmowa osiągnie następujące parametry: liczba utworzonych węzłów dostępowych 18 węzłów, liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100Mb/s 25 585 gospodarstw, długość sieci szerokopasmowej 1296 km.	61 806 493,48	33 566 553,27
7	Urząd Miasta Częstochowy ul. Śląska 11/13 42-217 Częstochowa	POPC.01.01.00-24-0101/19 Publiczna bezprzewodowa sieć dostępu do Internetu na terenie Miasta Częstochowy	Projekt obejmuje wykonanie sieci bezprzewodowej Wi-Fi na terenie Miasta Częstochowa. Sieć zostanie wykonana w oparciu o istniejącą miejską sieć światłowodową. Bezprzewodowe punkty dostępu do Internetu zostaną rozmieszczone w miejskiej przestrzeni publicznej, możliwość korzystania z hotspotów będzie dostępna dla każdego w równym stopniu. Wszelkie działania w ramach projektu skupią się przede wszystkim na stworzeniu oraz utrzymaniu 11 punktów bezpłatnego, publicznego dostępu do internetu o wysokich parametrach technicznych. Celem projektu jest umożliwienie za pośrednictwem hotspotów, dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu związanego z brakiem dostępu do sieci internet. Każdy z punktów dostępowych będzie spełniał wymagania: obsługa współbieżnego wykorzystania dwóch pasm (2,4GHz, 5 GHz); cykl wsparcia powyżej 5 lat; scentralizowany punkt zarządzania dla wszystkich AP; obsługa co najmniej 50 użytkowników jednocześnie bez pogorszenia funkcjonowania; posiadanie co najmniej 2x2 nadajników i odbiorników; zgodność z programem Hotspot 2.0.	64 368,00	54 712,80
8	Urząd Miasta Radzionków ul. Męczenników Oświęcimia 42 41-922 Radzionków	POPC.01.01.00-24-0103/19 Publiczny internet dla każdego na terenie gminy Radzionków	Przedmiotem projektu jest bezpłatna sieć dostępowa Wi-Fi zapewniająca prędkość pobieranych danych co najmniej 30 Mb/s. Działanie zrealizowane zostanie poprzez rozszerzenie zasięgu istniejącej publ. sieci Wi-Fi. Realizując rzeczowo zaplanowane 10 punktów zewnętrznych dostępu, zlokalizowanych w miejscach publicznych. Wskazane miejsca to priorytet, bowiem na terenie gminy funkcjonują bezpłatne punkty dostępu, ale wywiad środowiskowy z mieszkańcami gminy oraz z osobami przyjezdnymi wprost wskazuje konieczność rozszerzenia zasięgu sieci.	64 368,00	54 712,80

9	Urząd Gminy Goleiszów ul. 1 Maja 5 43-440 Goleiszów	POPC.01.01.00-24-0108/19 Publiczny dostęp do Internetu dla każdego mieszkańca gminy Goleiszów	Projekt ma na celu zaprojektowanie i wykonanie 13 publicznych hotspotów o przepływności min. 30 mb/s każdy. Miejsce realizacji to gmina Goleiszów w woj. śląskim. Punkty zostaną utworzone w miejscach publicznych, razem: 4 zewnętrzne i 9 wewnętrznych hotspotów. Wszystkie punkty będą publicznie dostępne, a dostęp do Internetu będzie możliwy na zasadach określonych w Regulaminie użytkownika. Regulamin zostanie sporządzony zgodnie z zasadami działania 1.1 POPC. Beneficjent zapewni następujące możliwości w przypadku każdego punktu dostępu: obsługa współbieżnego wykorzystania dwóch pasm (2,4 GHz-5 GHz), cykl wsparcia powyżej 5 lat, średni czas pomiędzy awariami wynoszący co najmniej 5 lat, posiadanie specjalnego i scentralizowanego pojedynczego punktu zarządzania dla wszystkich punktów dostępu w ramach każdej sieci Publiczny internet dla każdego, możliwość obsługi co najmniej 50 użytkowników jednocześnie bez pogorszenia funkcjonowania, posiadanie co najmniej 2x2 nadajników i odbiorników (system wieloantenowy MIMO) oraz konfigurację i dwufazowy system autoryzacji zgodne z załącznikiem nr 6 do Regulaminu konkursu POPC 1.1.	64 368,00	54 712,80
na obszarze woj. świętokrzyskiego					
10	Urząd Miejski w Sędziszowie ul. Dworcowa 20 28-340 Sędziszów	POPC.01.01.00-26-0028/19 Publiczny Internet w Gminie Sędziszów	Wszystkie działania w ramach projektu skupią się przede wszystkim na stworzeniu oraz utrzymaniu 11 punktów bezpłatnego, publicznego dostępu do internetu o wysokich parametrach technicznych. Beneficjent zobowiązuje się do odpowiedniego utrzymania, serwisowania i zachowania stałej wysokiej wydajności urządzeń i udostępnianego za ich pośrednictwem dostępu do internetu. Punkty dostępu do bezpłatnego internetu dla każdego zostaną zlokalizowane w łatwo dostępnych miejscach publicznych. Celem projektu jest umożliwienie za pośrednictwem hotspotów, dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu związanemu z brakiem dostępu do sieci internet. Publiczne punkty dostępu do internetu zostaną zainstalowane w instytucjach użyteczności publicznej jak i zewnętrznej przestrzeni ogólnodostępnej, łącznie 11 punktów dostępu.	64 368,00	54 712,80
11	Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica ul. Urzędnicza 6 26-015 Pierzchnica	POPC.01.01.00-26-0037/19 Publiczny internet w gminie Pierzchnica	Wszystkie działania w ramach projektu skupią się przede wszystkim na stworzeniu oraz utrzymaniu 13 punktów bezpłatnego, publicznego dostępu do internetu o wysokich parametrach technicznych. Beneficjent zobowiązuje się do odpowiedniego utrzymania, serwisowania i zachowania stałej wysokiej wydajności urządzeń i udostępnianego za ich pośrednictwem dostępu do internetu. Punkty dostępu do bezpłatnego internetu dla każdego zostaną zlokalizowane w łatwo dostępnych miejscach publicznych. Celem projektu jest umożliwienie za pośrednictwem hotspotów, dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu związanemu z brakiem dostępu do sieci internet. Publiczne punkty dostępu do internetu zostaną zainstalowane w instytucjach użyteczności publicznej jak i zewnętrznej przestrzeni ogólnodostępnej.	64 368,00	54 712,80
12	Urząd Miejski Starachowice ul. Radomska 45 27-200 Starachowice	POPC.01.01.00-26-0072/19 Publiczny internet w Gminie Starachowice	Przedmiotem projektu jest montaż oraz utrzymanie 16 punktów dostępu do publicznego internetu w budynku Parku Kultury (osrodek kultury) w Starachowicach ul. Radomska 21. Gmina Starachowice jest organem prowadzącym tę instytucję kultury i przekazuje jej dotację podmiotową. W Parku Kultury działa Kino-Kultura, a także wiele grup artystycznych, które gromadzą wokół swojej oferty dużą część mieszkańców Starachowice. Obecnie Park Kultury nie posiada publicznego dostępu do sieci Wi-Fi, co w dobie cyfryzacji jest znacznym utrudnieniem dla osób odwiedzających to miejsce i korzystających z jego usług, np. brak możliwości zakupu biletów online oraz dokonania płatności elektronicznej. Gmina Starachowice planuje montaż w Parku Kultury 14 wewnętrznych hotspotów, które zapewnią całkowicie bezpłatny dostęp do szeroko pasmowego internetu o przepustowościach >/=30 Mb/s. Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania, serwisowania oraz zachowania stałej wydajności urządzeń i udostępnianego za ich pośrednictwem dostępu do internetu w okresie trwałości projektu oraz po jego zakończeniu.	64 368,00	54 712,80

6.4. Technologie przewodowe i bezprzewodowe do realizacji celów Narodowego Planu Szerokopasmowego

Technologie przewodowe dostępu do internetu	
Kabel światłowodowy	Światłowód jest obecnie najlepszym medium transmisyjnym pod względem przepustowości, zapewnia nieograniczoną możliwość transmisji na bardzo duże odległości (10 Gb/s do 60 km), niskie zakłócenia i tłumienność sygnału. W wielu rozwiązaniach (FTTB, FTTC, HFC) światłowód doprowadza sygnał w pobliże odbiorcy końcowego, a ostatnie kilkadziesiąt – kilkaset metrów przebiega on drogą po kablu miedzianym (współosiowym lub parowym). Obecnie wszystkie stosowane rozwiązania technologiczne zakładają udział światłowodu na trasie sieci. Różnice, jakie zachodzą między technologiami, obejmują poziom penetracji światłowodu względem innych rodzajów medium. Sieci kablowe można podzielić na w pełni światłowodowe (np. FTTH, FTTB) i mieszane z różnym nasyceniem światłowodu oraz innych rodzajów kabli (np. FTTB, FTTC, FTTN). Zasadnicza różnica polega zatem, jak daleko od końcowego abonenta znajduje się zakończenie światłowodu, czyli kiedy sygnał elektryczny przenoszony jest na optyczny. W tym zakresie stosowana jest następująca terminologia:
FTTD (ang. fiber to the desk)	Struktura sieci, w której światłowód jest doprowadzony do każdego gniazdzka sieci wewnątrz budynku (do każdego biurka), oferuje największe możliwości usługowe podobnie jak struktura sieci FTTH.
FTTH (ang. fiber to the home)	Struktura sieci, w której światłowód jest zakończony na ścianie domu jednorodzinnego lub w mieszkaniu abonenta, oferuje największe możliwości usługowe podobnie jak struktura sieci FTTD.
FTTB (ang. fiber to the building)	Struktura sieci, w której światłowód jest zakończony w obrębie budynku, typowo w piwnicy lub w szafie operatora na ścianie budynku. FTTB to strategia stosowana w obszarach zdominowanych przez duże budynki, w których już istnieje sieć wewnętrznybudynekowa. W ramach tej koncepcji ostatnia linia realizowana jest najczęściej przy pomocy kabli ethernetowych kategorii 5 lub wyższych. W założeniu przyjmuje się wykorzystywanie istniejącej infrastruktury czyli zabudowanych kabli.
FTTC (ang. fiber to the curb, closet, cabinet)	Struktura sieci podobna do FTTN, z tym że szafa lub słupek operatora są bliżej, nie przekraczają 300 m odległości od końcowego użytkownika
FTTN (ang. fiber to the node)	Struktura sieci, w której światłowód jest doprowadzany do (ostatniego) węzła sieci. FTTN to architektura sieci, która zakłada, że światłowód dochodzi do węzła (node), z którego sieć dystrybucyjna i dostępowa realizowane są przy pomocy innych metod przesyłania sygnałów cyfrowych. Światłowód jest zakończony w szafie operatora i może być bardzo daleko od końcowego odbiorcy (kilkaśmet metrów, a nawet kilka kilometrów). Różnica pomiędzy FTTN i FTTC polega na tym, że potencjalna odległość od abonenta w FTTN jest większa niż w FTTC.
P2P (ang. Point to Point)	Jeden z dwóch podstawowych typów architektury technologii FTTD/FTTH. Jest to sieć typu punkt–punkt, gdzie każde włókno (lub para włókien) z obiektu centralowego (MPOp) lub wyniesionego switch'a jest prowadzone do gniazda abonenckiego
P2MP (ang. Point to Multipoint)	Jeden z dwóch podstawowych typów architektury technologii FTTD/FTTH. Jest to sieć typu: punkt–wielopunkt, w której pojedyncze włókno światłowodowe jest współdzielone przez wielu abonentów. W architekturze P2MP włókno prowadzone jest od obiektu OLT (MPOp) do osiedla/budynku i tam, przy użyciu podzielnika sygnału (ang. splitter) optycznego, moc sygnału jest rozdzielana między określoną liczbę abonentów. Ta architektura sieci jest obecnie najpopularniejsza w Polsce i większość nowo budowanych sieci jest budowana w tej technologii.
xPON	Obecnie powszechnie stosowanym standardem transmisji w sieciach P2MP są technologie z rodziny xPON. Technologie te nie wymagają elementów potrzebujących zasilania. W xPON modemy są przyłączone do węzła dostępowego przez pasywne splittersy optyczne. Splitter optyczny jest zasilany z jednego włókna światłowodowego. W centralnym miejscu znajduje się koncentrator OLT (ang. Optical Line Terminal).
GPON (ang. Gigabit Passive Optical Network)	Najbardziej popularna obecnie wśród technologii xPON.W technologii tej jednostka centralna OLT nadaje i odbiera sygnał od wielu punktów. Tymi punktami mogą być jednostki abonenckie ONT (Optical Network Terminal) lub jednostki do zastosowań FTTB czyli ONU (Optical Network Unit).
VDSL i VDSL2 (ang. Very High Speed Digital Subscriber Line)	Zaawansowany standard szerokopasmowej transmisji, umożliwiający transmisję danych za pomocą pary przewodów miedzianych. Technologie xDSL są obecnie najbardziej rozpowszechnionymi na świecie technologiami oferującymi stały szerokopasmowy dostęp do internetu. Rzeczywiste przepustowości silnie zależą od stanu linii miedzianej (rodzaju kabla, występowania przesłuchów między parami w jednej wiązce). Rozwiązania xDSL stosowane są przez operatorów najczęściej, gdy posiadają już linie miedziane, a koszt związany z ich wymianą nie uzasadnia instalacji kabla światłowodowego. W Polsce pierwsze VDSL2 wdrożyła Netia w grudniu 2010 r., a następnie w czerwcu 2011 r. Telekomunikacja Polska S.A. Obecnie w zasięgu sieci VDSL (przeznaczonym Orange) z możliwą szybkością łączy powyżej 80 Mb/s jest kilka milionów lokali. Technologia ta jest intensywnie rozwijana. Następny etap rozwoju – Bonding – wymaga przynajmniej dwóch par miedzianych na całej trasie między DSLAMem a lokalem użytkownika. Przy

	<p>budowie sieci miedzianej w Polsce stosowanie dwóch par w odcinku instalacyjnym nie było powszechną praktyką. Stąd wykorzystanie tego rozwiązania będzie niezwykle ograniczone i w związku z intensywną modernizacją linii do standardów światłowodowych nigdy faktycznie może nie zostać zastosowane w kraju.</p> <p>Rozwinięcie standardu transmisji danych za pomocą pary przewodów miedzianych. Pozwala na transfery do 1 Gb/s. Technologia z założenia droższa do rozwiązań światłowodowych. Znajdzie zastosowanie w miejscach, w których już istnieje okablowanie pozwalające na zastosowanie G.fast, natomiast nie można przeprowadzić światłowodów lub ich wprowadzenie jest niezwykle kosztowne. Rzeczywiste przepustowości silnie zależą od stanu linii miedzianej (rodzaju kabla, występowania przesłuchów między parami w jednej wiązce). Podobnie jak w przypadku VDSL2, łącza G.fast i XG.fast ulegają degradacji w wyniku przesłuchów między kablami wiązki. Badania Bell Labs wykazały, że wrażliwość na przesłuchy rośnie wraz ze wzrostem częstotliwości linii. Dzięki temu w łączach G.fast i XG.fast zastosowano wektorowanie, które skutecznie obniża degradacyjną rolę przesłuchów. Choć G.fast i XG.fast nie będą technologiami powszechnego zastosowania, z pewnością znajdą swą niszę, zapewniając szerokie pasmo na połączeniach, na których położenie nowego światłowodu z różnych względów może być droższe lub niemożliwe.</p>
G.fast i XG.fast	<p>Stosowany głównie w sieciach telewizyj kablowych. Umożliwia (przy wykorzystaniu standardu DOCSIS 3.0 lub 3.1) transmisję z przepływnościami kilkuset Mb/s na odległościach rzędu 500 m. Obecnie coraz częściej odbiornik optyczny umieszczany jest w budynku, gdzie sygnał rozprzodowany jest kablem współosiowym miedzianym do odbiornika.</p>
Kabel współosiowy miedziany	<p>Operatorzy telewizji kablowej są zazwyczaj pierwszym/drugim graczem (w zależności od kraju) na rynku dostarczania usług przewodowego szerokopasmowego dostępu do internetu. Ich działalność ukierunkowana jest na tereny o gęstej zabudowie i początkowo polegała tylko na dostarczaniu programów telewizji analogowej. Ewolucją była jednak z czasem w kierunku dostarczania również telewizji cyfrowej i dostępu do internetu. Sieci telewizji kablowej są realizowane w architekturze HFC (ang. hybrid fiber-coaxial). CMTS razem z kablowymi modemami abonentów tworzą sieć IP działającą na fizycznej sieci telewizji kablowej HFC (hybrydowej sieci światłowodowo-współosiowej) zgodnie ze standardem DOCSIS lub EuroDOCSIS. Zadaniem CMTS (Cable Modem Termination System) jest sprawowanie całkowitej kontroli nad danymi przesyłanymi do i z modemu końcowych. DOCSIS (ang. Data Over Cable Service Interface Specification) jest standardem transmisji danych opracowanym dla hybrydowych sieci kablowych HFC. DOCSIS opisuje standard stosowany przede wszystkim w USA, podczas gdy EuroDOCSIS to system stosowany głównie w Europie.</p>
Sieci HFC	<p>Ethernet może być transmitowany po kablu miedzianym lub optycznym. Dla kabla miedzianego odpowiedniej kategorii można osiągnąć transmisję do 1 Gb/s przy odległościach do 100 m. Dla kabla optycznego przepustowości sięgają 100 Gb/s, a odległości do 150 m. Ethernet to technologia, w której zawarte są standardy wykorzystywane głównie w budowie lokalnych sieci komputerowych. Obejmuje ona zarówno specyfikację przewodów służących do instalacji, jak i przesyłanych nimi sygnałów. Ethernet jest obecnie najpopularniejszym standardem w sieciach lokalnych. Ewolucja standardów Ethernet postępuje, a kolejne generacje rozwiązań modyfikują i udoskonalają wykorzystywane techniki. Technologia Ethernet oparta na kablach miedzianych, biorąc pod uwagę jej parametry, może służyć jako końcowy odcinek w podłączeniu użytkownika końcowego do internetu szerokopasmowego (FTTB). Technologia Ethernet oparta o światłowód wraz z zasileniem z sieci światłowodowej będzie stanowiła rozwiązanie FTTH/FTTB.</p>
Ethernet	
Technologie bezprzewodowe dostępu do internetu	
Sieci 5G	<p>Prace nad rozwojem technologii sieci 5G wciąż trwają. Technologia 5G jest dopiero w fazie uruchamiania, ale już widać, że dzięki zastosowaniu pasma 26 GHz może zaoferować bardzo wysokie przepływności, sięgające kilku gigabitów na sekundę i jest znacznie bardziej odporna na zakłócenia. W warstwie przesyłowej dominować będzie technologia światłowodowa, a system zarządzania siecią 5G będzie przystosowany do wykorzystania zasobów dostępowych sieci 4G (LTE) oraz sieci Wi-Fi i operatorских (np. WiMax). Plan wykorzystania określonych zasobów widma radiowego na potrzeby sieci 5G w Polsce odwołuje się do ustalonych na poziomie międzynarodowym i europejskim pasm częstotliwości oraz uwzględnia m.in. aktualne, krajowe wykorzystanie wskazanych pasm, kierunki międzynarodowej polityki wykorzystania określonych zasobów widma radiowego w celu stworzenia efektu skali, stanowisk dostawców sprzętu, determinujących możliwą funkcjonalność urządzeń we wskazanych zakresach częstotliwości. W systemie sieci 5G zakłada się użycie w pierwszej kolejności następujących trzech zakresów częstotliwości opisanych poniżej.</p>
Pasma 700 MHz (694–790 MHz)	<p>charakteryzuje się dobrymi właściwościami propagacyjnymi, a przez to może być użyte do budowy warstwy pokryciowej dla usług typu mMTC. Pasma z racji braku możliwości zastosowania mMIMO70, (które pozwoliłoby na zwiększenie pojemności komórki), wykorzystywane samodzielnie bez agregacji z innymi zasobami, nie pozwolą na spełnienie założeń związanych z usługami eMBB. Jednakże pasmo to może być użyte w ramach agregacji nośnych z pasmami wysokimi, w których użyte zostaną duże zasoby widmowe. Przy tego typu działaniu polepszona zostaje jakość transmisji z terminala do stacji bazowej („łącze w górę” na niskim paśmie), a przez to następuje zrównoważenie łącza radiowego (między łączem w „górę” i w „dół”) i maksymalne wykorzystanie pokrycia dla nośnych z pasm wyższych (np. 3,5 GHz);</p>
Pasma 3,4–3,8 GHz (3400–3800 MHz)	<p>umożliwia zastosowanie massive MIMO, a jednocześnie jest kompromisem między propagacją z zasobów widmowych, zwłaszcza w połączeniu z agregacją z pasmem 700 MHz polepszającym łącze w górę. Pasma to posłużą do budowy warstwy pokryciowej dla usług typu eMBB realizowanych w wersji outdoor, np. kilkanaście największych miast (z włączeniem szlaków komunikacyjnych je łączących). Pasma to może także być użyte do implementacji usług cMTC/URLLC i to w zastosowaniach wymagających przesyłania dużych ilości danych, np. obrazu wysokiej rozdzielczości;</p>

<p>Pasmo 26 GHz (24,25–27,5 GHz)</p>	<p>ograniczone co do obszaru użycia, zwłaszcza z racji spełnienia wymogów stawianych także na transmisję uplink „łącze w górę”. Może być użyte m.in. do hot spotów eMBB i pikokomórkowych zastosowań mMTC/URLLC. Pasmo to z racji swojej dużej pojemności oraz możliwości przydzielenia dużych zasobów widma, może być też rozważane do zapewnienia dostępu do internetu w ramach usług dostępu Fixed Wireless Access.</p>
<p>Łącze radiowe LTE</p>	<p>Standardy LTE i LTE Advanced pozwalają na transmisję z przepływnościami do 300 Mb/s. Pracują w paśmie chronionym, są zatem znacznie bardziej odporne na zakłócenia niż Wi-Fi. Faktycznie uzyskane przepływności silnie zależą od wielu czynników, takich jak: odległość, ukształtowanie terenu, pogoda, dostępny zasób częstotliwości, zakłóceń elektromagnetycznych, zapewnienie/brak widoczności optycznej. Ponadto odbiorcy w jednym sektorze antenowym współdzielą pasmo, przy większej liczbie korzystających z transmisji uzyskiwana przepływność będzie mniejsza. Sieci LTE będą funkcjonować jeszcze długo równoległe z wdrażaną siecią 5G.</p>
<p>Łącze radiowe Wi-Fi</p>	<p>Jest wiele standardów Wi-Fi, część z nich pozwala na uzyskanie gigabitowych przepływności. Są one jednak krótkozasięgowe (maksymalnie kilkaset metrów). Wi-Fi operuje w paśmie niechronionym 2,4 lub 5 GHz, co dodatkowo czyni go podatnym na zakłócenia. Można uzyskać większe zasięgi przy stosowaniu anten kierunkowych zwiększających uzysk, można jednak wtedy przekroczyć dopuszczalne normy emisji. Wprawdzie standardy Wi-Fi oferują transmisję z dość dużymi przepływnościami, przekraczającymi limit 30 Mb/s, a nawet 100 Mb/s, jednakże należy pamiętać, że sieci Wi-Fi korzystają z częstotliwości niechronionych, więc nie gwarantują odpowiedniego pasma i nie są stosowane w sieciach operatorskich.</p>
<p>Technologie satelitarne</p>	<p>Satelitarna technika radiowa przeznaczona do użytku domowego pozwala na świadczenie usługi szerokopasmowego dostępu do internetu o przepływności spełniającej warunek 30 Mb/s w kierunku docelowym. Usługi dostępu do internetu świadczone są przez dedykowane geostacjonarne satelity określone jako HTS (High Throughput Satellite). Przepływność łącza satelitarnego zmniejsza się nieco w czasie dużego zachmurzenia oraz istotnie spada w czasie ulewnego deszczu. Powoduje to pewne pogorszenie przepływności łącza w skali roku, ale nie jest to bardzo odczuwalne. Ograniczeniem pozostaje opóźnienie związane z odległością, jaką musi przebyć sygnał satelitarny (nawet do kilkuset milisekund), co utrudnia korzystanie z usług wymagających niskich opóźnień.</p>

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie Narodowego Planu Szerokopasmowego, załącznik 2 Analiza technologii zdolnych do realizacji celów Narodowego Planu Szerokopasmowego.

6.5. Stan realizacji wskaźników Narodowego Planu Szerokopasmowego dotyczących internetu stacjonarnego

Lp.	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Cel NPS, którego dotyczy wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość docelowa (rok docelowy)	Wartość osiągnięta w 2020 r.	Wartość osiągnięta według stanu na 31 grudnia 2022 r. ²⁸⁴
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
1.	Odsetek gospodarstw domowych ²⁸⁵ w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s	Odsetek gospodarstw domowych posiadających możliwość dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s spośród wszystkich gospodarstw domowych w kraju	[Cel pośredni] Zapewnienie powszechnego dostępu do internetu o przepustowości łącza co najmniej 30Mb/s do końca 2020 r.	%	71,7 (2018)	100 (2020)	75,9	88,60
2.	Odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu (usługę) o przepustowości co najmniej 100 Mb/s spośród wszystkich gospodarstw domowych w kraju	[Cel pośredni] Doprowadzenie do wykorzystania usług dostępu o przepustowości łącza co najmniej 100 Mb/s przez 50 % gospodarstw domowych do końca 2020 r.	%	19,3 (2018)	50 (2020)	28,3	44,20
3.	Odsetek gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do internetu o przepustowości powyżej 100 Mb/s z możliwością jej zwiększenia do przepustowości mierzonej w gigabitach	Odsetek gospodarstw domowych posiadających możliwość dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s (z możliwością jej zwiększenia do przepustowości mierzonej w gigabitach) spośród wszystkich gospodarstw domowych w kraju	[Cel główny] Wszystkie gospodarstwa domowe, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, będą miały dostęp do internetu o przepustowości dla łącza „w dół” wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonej w gigabitach do 2025 r.	%	57 (2018)	100 (2025)	65,9	76,01 ²⁸⁶

²⁸⁴ Wartości mierników mierzone w cyklu rocznym, w związku z tym nie było możliwości podania danych na 30 września 2023 r.

²⁸⁵ Gospodarstwo domowe rozumiane zgodnie z NPS jako lokal mieszkalny.

²⁸⁶ W Ministerstwie Cyfryzacji zidentyfikowano ryzyko, że wartość docelowa zaplanowana na 2025 r. może nie zostać osiągnięta, bowiem postęp w realizacji wskaźnika jest systematyczny, ale zbyt wolny, aby zrealizować wartość docelową wskaźnika w terminie. Aby zminimalizować ryzyko niepełnej realizacji wartości docelowej, podjęte zostały następujące działania:

- wdrożono zmiany legislacyjne, w wyniku których m.in. obniżono dziesięciokrotnie (z 200 do 20 zł) maksymalną stawkę opłaty za umieszczenie w pasie drogowym drogi publicznej 1 m2 infrastruktury telekomunikacyjnej oraz usprawniono wydawanie przez Prezesa UKE decyzji zastępujących umowy o dostępie do infrastruktury technicznej operatorów sieci (np. elektroenergetycznych);
- uruchomiono system SIDUSIS, którego jednym z celów było zapewnienie użytkownikom biegłości w dostępie do aktualnych informacji o punktach adresowych, w których świadczono są usługi telekomunikacyjne lub o obszarach, w której takie usługi są planowane do udostępnienia;
- zapewniono realizację projektów szerokopasmowych ze środków PO PC głównie w technologii światłowodowej;
- uruchomiono kolejne konkursy na dofinansowanie projektów szerokopasmowych ze środków z FERC i KPO, w ramach których dokonano ewaluacji zasad realizacji projektów względem zasad obowiązujących dla PO PC, a których celem jest ułatwienie i przez to przyspieszenie realizacji projektów. W tym zakresie m.in. wyznaczono obszary projektowe o skali inwestycji co do zasady nieprzekraczającej wielkości powiatu, wprowadzono uproszczone metody rozliczania projektów w postaci stawek jednostkowych, które zwalniają beneficjentów z bezwarunkowego obowiązku szczegółowego rozliczania poniesionych wydatków w projekcie na rzecz wykonania wskaźników projektowych, ograniczono koncentrację projektów w ramach grupy kapitałowej, wprowadzono udzielonego dofinansowania dla przedsiębiorców, którzy nie będą w stanie zrealizować inwestycji w związku z wysoką inflacją.

6.6. Stan realizacji wskaźników Narodowego Planu Szerokopasmowego dotyczących internetu mobilnego

Lp.	Wskaźnik	Definicja wskaźnika	Cel NPS, którego dotyczy wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość docelowa (rok docelowy)	Wartość osiągnięta w 2020 r.	Wartość osiągnięta według stanu na 30 września 2023 r.
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
1.	Odsetek długości przebiegu tras głównych szlaków komunikacyjnych ²⁸⁷ z „niezakłóconym” dostępem do sieci 5G ²⁸⁸	Odsetek długości przebiegu tras głównych szlaków komunikacyjnych, na których została zapewniona możliwość dostępu do sieci 5G	[Cel główny] Niezakłócony dostęp do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych do 2025 r.	%	0 (2018)	100 (2025)	0	0 ²⁸⁹
2.	Liczba obszarów miejskich ²⁹⁰ w Polsce posiadająca w pełni rozwiniętą usługę komercyjną łączności 5G	Liczba obszarów miejskich w Polsce posiadająca możliwość dostępu do sieci 5G	[Cel pośredni] Zapewnienie do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście [Cel główny] Niezakłócony dostęp do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych do 2025 r.	Liczba	0 (2018)	1 (2020) 69 (2025)	0	0

²⁸⁷ Zgodnie z siecią TEN-T.

²⁸⁸ Zapewnienie możliwości nieprzerwanego dostępu do sieci 5G.

²⁸⁹ W Ministerstwie Cyfryzacji zidentyfikowano ryzyko, że wartość docelowa zaplanowana na 2025 r. może nie zostać osiągnięta. Aby zminimalizować ryzyko niepełnej realizacji wartości docelowej, podjęte zostały następujące działania:

- przygotowano rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 maja 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, znoszącego bezwzględny obowiązek uzyskania decyzji środowiskowych dla inwestycji dotyczących telekomunikacji mobilnej, w celu przyspieszenia procesu inwestycyjnego;
- zwiększono świadomość obywateli w zakresie bezpieczeństwa i znaczenia mobilnych sieci telekomunikacyjnych i usług opartych o te sieci, a także zwalczano dezinformację i edukowano społeczeństwo. Działania w tym zakresie obejmowały m.in. prowadzenie tematycznej strony internetowej w domenie gov.pl (<https://www.gov.pl/web/5g>) oraz kampanie informacyjne w mediach. Utworzono także System Informacyjny o Instalacjach Wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne (SI2PEM) dostarczający społeczeństwu rzetelnej wiedzy na temat pomiarów i poziomów pola elektromagnetycznego emitowanego przez instalacje radiokomunikacyjne;
- przeprowadzono szkolenia dla pracowników organów administracji publicznej mające na celu ujednolicenie wiedzy pracowników urzędów, a w konsekwencji także orzecznictwa tych urzędów w zakresie spraw administracyjnych związanych z procesem inwestycyjnym w telekomunikacji, w skali kraju;
- działania na szczeblu Unii Europejskiej, w tym: opracowanie i realizacja tzw. mapy drogowej uzgodnionej przez państwa członkowskie Unii Europejskiej w ramach „Connectivity Toolbox”, mającej na celu ułatwienie budowy sieci o bardzo dużej przepustowości oraz wdrażanie sieci 5G; lobbting, m.in. w ramach organów i grup roboczych przy Komisji Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej, w zakresie wsparcia w dokonaniu przez Polskę transgranicznej koordynacji wykorzystywania częstotliwości radiowych na potrzeby sieci 5G z Rosją, Białorusią i Ukrainą; udział MC w negocjacjach i konsultacjach dotyczących projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) dotyczącego redukcji barier administracyjnych i kosztów wdrażania nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych.

²⁹⁰ Zgodnie z definicją Eurostatu.

6.7. Stan realizacji wskaźników produktu dla I osi priorytetowej POPC

Lp.	Nazwa wskaźnika produktu	Jednostka miary	Kategoria regionu	Szacowana wartość docelowa (2023)	Wartość zrealizowana (według stanu na 30 września 2023 r.) ²⁹¹	%
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6=5/4*100]
1.	Liczba utworzonych węzłów dostępowych	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	5 079	3 161	62%
2.	Liczba utworzonych węzłów dostępowych	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	670	324	48%
3.	Liczba utworzonych węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	206	96	46%
4.	Liczba utworzonych węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	85	38	44%
5.	Długość sieci szerokopasmowej	km	Regiony słabiej rozwinięte	109 232	91 358	84%
6.	Długość sieci szerokopasmowej	km	Regiony lepiej rozwinięte	12 543	10 168	81%
7.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	59	86	146%
8.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	4	6	144%
9.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI 3)	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	59	86	146%
10.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI 3)	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	4	6	144%
11.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI 7)	zł	Regiony słabiej rozwinięte	37 261 609	38 484 771	103%
12.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI 7)	zł	Region lepiej rozwinięte	2 484 107	2 565 651	103%
13.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	6	7	109%
14.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	Region lepiej rozwinięte	0	0	-
15.	Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze pożyczkowe	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	58	85	147%
16.	Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze pożyczkowe	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	4	6	142%
17.	Wartość udzielonych pożyczek ogółem	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	608 179 801	689 304 831	113%
18.	Wartość udzielonych pożyczek ogółem	PLN	Regiony lepiej rozwinięte	40 545 320	45 953 655	113%
19.	Wartość udzielonych pożyczek w części UE	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	570 918 192	650 820 061	114%
20.	Wartość udzielonych pożyczek w części UE	PLN	Regiony lepiej rozwinięte	38 061 213	43 388 004	114%
21.	Liczba wspartych funduszy poręczeniowych/gwarancyjnych	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1	1	100%
22.	Liczba wspartych funduszy poręczeniowych/gwarancyjnych	szt.	Regiony lepiej rozwinięte	0	0	-
23.	Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze poręczeniowe/gwarancyjne	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1	1	100%
24.	Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze poręczeniowe/gwarancyjne	szt.	Region lepiej rozwinięte	0	0	-
25.	Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji ogółem	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	225 000	225 000	100%
26.	Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji ogółem	PLN	Regiony lepiej rozwinięte	15 000	15 000	100%
27.	Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji w części UE	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	101 250	101 250	100%
28.	Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji w części UE	PLN	Regiony lepiej rozwinięte	6 750	6 750	100%
29.	Liczba węzłów bezpieczeństwa	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	15	15	100%

²⁹¹ Stan realizacji wskaźników produktu w ocenie CPPC wykonującego zadania Instytucji Pośredniczącej dla I osi priorytetowej POPC za wyjątkiem jednego wskaźnika produktu, tj. *Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu - hotspotów (regiony słabiej rozwinięte)*, nie wskazywał na ryzyko, że wartość docelowa może nie zostać zrealizowana. Wykazane osiągnięte wartości wskaźników wynikały z zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią i końcową na dzień 30 września 2023 r. Wykonanie wskaźników było znacząco wyższe i wynikało z częściowo niezatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią i końcową złożonych do CPPC. Dodatkowo część projektów była jeszcze w trakcie realizacji. Pełne wykonanie zostanie przedstawione w końcowych wnioskach o płatność na koniec IV kwartału br.

		szt.	Region lepiej rozwinięty	1	1	100%
30.	Liczba węzłów bezpieczeństwa					
31.	Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu – hotspotów	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1310	1 067	81% ²⁹²
32.	Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu – hotspotów	szt.	Region lepiej rozwinięty	190	345	182%
33.	Liczba zakupionego sprzętu komputerowego	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	168 750	156 072	92%
34.	Liczba zakupionego sprzętu komputerowego	szt.	Region lepiej rozwinięty	11 250	10 405	92%
35.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19	osoby	Regiony słabiej rozwinięte	150 000	214 320	143%
36.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19	osoby	Region lepiej rozwinięty	10 000	14 288	143%
37.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	4 197	4 935	118%
38.	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19	szt.	Region lepiej rozwinięty	280	329	118%
39.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	344 775 000	340 171 610	99%
40.	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19	PLN	Region lepiej rozwinięty	22 985 000	22 678 107	99%
41.	Wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 [PLN] (CV 4)	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	337 781 250	340 184 427	101%
42.	Wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 [PLN] (CV 4)	PLN	Region lepiej rozwinięty	22 518 750	22 678 962	101%
43.	Wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 dla sektora edukacji [PLN] (CV 4G)	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	337 781 250	340 184 427	101%
44.	Wartość sprzętu IT oraz oprogramowania/licencji finansowanych w odpowiedzi na COVID-19 dla sektora edukacji [PLN] (CV 4G)	PLN	Region lepiej rozwinięty	22 518 750	22 678 962	101%

²⁹² Niepełne osiągnięcie wskaźnika Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu – hotspotów (regiony słabiej rozwinięte), tj. 81 % według stanu na 30 września 2023 r., było spowodowane brakiem zainteresowania ze strony IST oraz rozwiązaniem w sumie 13 umów (jedna umowa na obszarze lepiej rozwiniętych), tj. 163 szt. hotspotów oraz wnioskami beneficjentów o zmniejszenie wartości wskaźników, które po uzyskaniu pozytywnej opinii UKE były wprowadzane do umowy aneksem. Wartość wskaźnika Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu – hotspotów (regiony lepiej rozwinięte) zaplanowana do realizacji na koniec 2023 r. została osiągnięta na poziomie 182 % według stanu na 30 września 2023 r.

6.8. Stan realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego dla I osi priorytetowej POPC

Lp.	Nazwa wskaźnika rezultatu bezpośredniego	Jednostka miary	Kategoria regionu	Szacowana wartość docelowa (2023)	Wartość zrealizowana (według stanu na 30 września 2023 r.) ²⁹³	%
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6=5/4*100]
1.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s (CI 10)	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1 651 660	993 775	60%
2.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s (CI 10)	szt.	Region lepiej rozwinięty	195 549	130 173	67%
3.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1 650 559	993 044	60%
4.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	180 032	130 173	72%
5.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1 101	731	66%
6.	Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	15 517	0	0%
7.	Dodatkowe jednostki publiczne objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	201	121	60%
8.	Dodatkowe jednostki publiczne objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	14	13	93%
9.	Dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	9 660	5 341	55%
10.	Dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	1 890	1 104	58%
11.	Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców IF	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	26 410 839	0	0%
12.	Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców IF	PLN	Region lepiej rozwinięty	1 760 723	0	0%
13.	Wartość udzielonych pożyczek/ kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji	PLN	Regiony słabiej rozwinięte	281 250	0	0%
14.	Wartość udzielonych pożyczek/ kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji	PLN	Region lepiej rozwinięty	18 750	0	0%
15.	Liczba udzielonych pożyczek/ kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	1	0	0%

²⁹³ Stan realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego w ocenie CPPC wykonującego zadania Instytucji Pośredniczącej dla I osi priorytetowej POPC nie wskazywał na ryzyko, że wartość docelowa może nie zostać zrealizowana. Wykazane osiągnięte wartości wskaźników wynikały z zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią i końcową na dzień 30 września 2023 r. Wykonanie wskaźników było znacząco wyższe i wynikało z częściowo niezatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią i końcową złożonych do CPPC. Dodatkowo część projektów była jeszcze w trakcie realizacji. Pełne wykonanie zostanie przedstawione w końcowych wnioskach o płatność na koniec IV kwartału br.

16.	Liczba udzielonych pożyczek/ kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji	szt.	Region lepiej rozwinięty	0	0	-
17.	Liczba zarejestrowanych użytkowników systemów obsługujących systemów bezpieczeństwa	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	23 177	28 335	122%
18.	Liczba zarejestrowanych użytkowników systemów obsługujących systemów bezpieczeństwa	szt.	Region lepiej rozwinięty	1 545	1 889	122%
19.	Liczba szkół objętych OSE	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	21 104	18 422	87%
20.	Liczba szkół objętych OSE	szt.	Region lepiej rozwinięty	1 407	1 228	87%
21.	Liczba szkół, w których została wybudowana lub zmodernizowana szkolna sieć dostępowa	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	21 104	19 223	91%
22.	Liczba szkół, w których została wybudowana lub zmodernizowana szkolna sieć dostępowa	szt.	Region lepiej rozwinięty	1 407	1 282	91%
23.	Dodatkowe Gminne Ośrodki Kultury podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	5	3	60%
24.	Dodatkowe Gminne Ośrodki Kultury podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	0	0	-
25.	Dodatkowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	95	13	14%
26.	Dodatkowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	szt.	Region lepiej rozwinięty	0	0	-
27.	Liczba szkół, dla których zakupiono sprzęt komputerowy	szt.	Regiony słabiej rozwinięte	4 197	4 935	118%
28.	Liczba szkół, dla których zakupiono sprzęt komputerowy	szt.	Region lepiej rozwinięty	280	329	118%

6.9. Stan realizacji wskaźników produktu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane urzędy miast i gmin

Lp.	Beneficjent projektu / Nazwa wskaźnika	Liczba utworzonych publicznych punktów dostępu do internetu (hotspotów) ogółem		Liczba punktów wewnętrznych w budynkach użyteczności publicznej		Liczba punktów zewnętrznych w miejscach ogólnodostępnych		%		
		plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie			
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
1.	Urząd Miejski w Piastowie	13	13	100,00	9	9	100,00	4	4	100,00
2.	Urząd Miejski w Polanicy Zdroju	10	10	100,00	0	0	100,00	10	10	100,00
3.	Urząd Miasta Częstochowy	11	11	100,00	1	1	100,00	10	10	100,00
4.	Urząd Miasta Radzionków	10	10	100,00	0	0	100,00	10	10	100,00
5.	Urząd Gminy Golezów	13	13	100,00	9	9	100,00	4	4	100,00
6.	Urząd Miejski w Sędziszowie	11	11	100,00	2	2	100,00	9	9	100,00
7.	Urząd Miasta i Gminy Pierzchnica	13	13	100,00	9	9	100,00	4	4	100,00
8.	Urząd Miejski Starachowice	16	16	100,00	14	14	100,00	2	2	100,00
9.	Ogółem	97	97	100,00	44	44	100,00	53	53	100,00

6.10. Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach projektów zrealizowanych przez skontrolowane spółki

Lp.	Nazwa wskaźnika / Beneficjent projektu	IT Partners Telco		SferaNET		Tauron A			Tauron B			Ogółem				
		plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]	[15]	[16]
Wskaźniki produktu																
1.	Długość wybudowanej sieci szerokopasmowej w km	270,87	270,87	100,00	1 331,00	1 337,09	100,46	738,00	852,88	115,57	1 130,00	1 244,07	110,09	3 469,87	3 704,91	106,77
2.	Liczba utworzonych węzłów dostępowych	72	72	100,00	26	26	100,00	37	37	100,00	36	36	100,00	171	171	100,00
3.	Liczba utworzonych węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych	30	30	100,00	nd	nd	nd	1	1	100,00	1	1	100,00	32	32	100,00
Wskaźniki rezultatu																
1.	Liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	744	761	102,28	26 865	26 892	100,10	19 785	19 814	100,15	23 106	23 579	102,05	70 500	71 046	100,77
2.	Liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s ²⁹⁴	17 985	17 985 ²⁹⁵	100,00	26 865	26 892	100,10	19 785	19 814	100,15	23 106	23 579	102,05	87 741	88 270	100,60
3.	Liczba gospodarstw domowych objętych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i mniejszej od 100 Mb/s	17 241	17 241 ²⁹⁶	100,00	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	17 241	17 241	100,00
4.	Liczba jednostek publicznych podłączonych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s	233	233	100,00	119	119	100,00	101	102	100,99	95	95	100	548	549	100,18

²⁹⁴ W przypadku trzech projektów zrealizowanych przez spółki Sferanet i Tauron Obsługa Klienta przyjęto dwa odrębne wskaźniki, do których przypisano te same gospodarstwa domowe ze względu na założenie budowy sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s. Ponieważ beneficjent objął zasięgiem gospodarstwa domowe o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, to objęcie zasięgiem o przepustowości co najmniej 30 Mb/s też się w tym zawierało.

²⁹⁵ Wartość podstawowa 17 985 została osiągnięta, natomiast wartość docelowa, zgodnie z zawartym aneksem nr 6 do umowy o dofinansowanie, zwiększona do 20 748 gospodarstw ma zostać osiągnięta do dnia 23.03.2024 r.

²⁹⁶ Wartość podstawowa 17 241 została osiągnięta, natomiast, zgodnie z zawartymi aneksem nr 6 do umowy o dofinansowanie, wartość docelowa zwiększona do 20 004 gospodarstw ma zostać osiągnięta do dnia 23.03.2024 r.

6.11. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Prawo Unii Europejskiej

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, ze zm.).
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, ze zm.).
3. Rozporządzenie Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm.).

Prawo krajowe

1. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2024 r. poz. 34, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. 2024 r. poz. 604, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, ze zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1466, ze zm.), które obowiązywało do 31 grudnia 2023 r.
6. Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 18 października 2018 r. w sprawie minimalnej przepływności łącza dla świadczonej przez jednostki samorządu terytorialnego usługi dostępu do internetu (Dz. U. poz. 2078).
7. Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych (Dz. U. poz. 276), które obowiązywało do 31 grudnia 2022 r.
8. Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 45).
9. Komunikat Ministra Cyfryzacji z dnia 26 października 2022 r. w sprawie określenia terminu wdrożenia Systemu Informacyjnego o Dostępności do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego (Dz. U. poz. 2207).

**Wytyczne Ministra
właściwego do spraw
rozwoju regionalnego**

1. Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014–2020:
<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-sprawozdawczosci-na-lata-2014-2020/>.
2. Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014–2020:
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-monitorowania-postepu-rzeczowego-realizacji-programow-operacyjnych-na-lata-2014-2020/>.
3. Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020:
https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/42886/Wytyczne_w_zakresie_kwalifikowalnosci_19.pdf.
4. Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014–2020:
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-informacji-i-promocji-programow-operacyjnych-politykispojnosci-na-lata-2014-2020/>.

**Wyniki kontroli
Najwyższych Organów
Kontroli innych państw**

Affordable Broadband, U.S. Government Accountability Office, styczeń 2023 r. <https://www.gao.gov/products/gao-23-105399>.

Broadband Funding, U.S. Government Accountability Office, styczeń 2023 r. <https://www.gao.gov/products/gao-23-105426>.

Broadband Speed, Government Accountability Office, kwiecień 2023 r. <https://www.gao.gov/products/gao-23-105655>.

Wystąpienie przed podkomisją w Izbie Reprezentantów, Government Accountability Office, kwiecień 2023 r. <https://www.gao.gov/products/gao-23-106818>.

Improving Broadband, U.K. National Audit Office, październik 2020 r. <https://www.nao.org.uk/reports/improving-broadband/>.

Sieci szerokopasmowe w państwach członkowskich UE – pomimo poczynionych postępów nie wszystkie cele strategii „Europa 2020” zostaną osiągnięte, Europejski Trybunał Obrachunkowy, grudzień 2018 r. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_12/SR_BROADBAND_PL.pdf.

Wprowadzenie sieci 5G w UE – opóźnienia we wdrażaniu i nierozwiązane kwestie z bezpieczeństwem, Europejski Trybunał Obrachunkowy, marzec 2022 r. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_03/SR_Security-5G-networks_PL.pdf.

Fixed Broadband Networks. A first assessment. Cour des Comptes, styczeń 2017 r. <https://www.ccomptes.fr/en/publications/fixed-broadband-networks>.

World class broadband? The Government's measures to achieve the broadband policy objective. Swedish National Audit Office, lipiec 2017 r. <https://www.riksrevisionen.se/en/audit-reports/audit-reports/2017/world-class-broadband---the-governments-measures-to-achieve-the-broadband-policy-objective.html>.

Literatura fachowa

1. Adamski, D.; *Europejskie prawo łączności elektronicznej: telefonia, telewizja, internet*. Warszawa, 2005.
2. Burns, P.: *Szybki bezprzewodowy internet*. Warszawa, 2010.
3. Błasiak-Nowak, B., Rajczewska M.: *Kontrola zaplanowanych rezultatów wydatkowania środków unijnych – budżetu UE w obszarze polityki spójności na lata 2014–2020*. "Kontrola Państwowa" nr 3/2016.
4. Dołowiec, M. i in. *Komentarz do ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020*. Warszawa, 2016.
5. Filipek, A.: *Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne. Komentarz do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Perspektywa finansowa 2014–2020*. Warszawa, 2015.
6. Lech, M.: *Jak prawidłowo rozliczyć projekt realizowany w ramach Funduszy Europejskich 2014–2020*. Gdańsk, 2016.

Artykuły prasowe

1. Borowiak, J., Bukowski, T.: *Rusza mapa stacjonarnego dostępu do internetu. Do 31 grudnia jst muszą przekazać swoje dane*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 16 listopada 2022 r.
2. Cydzik, S.: *Dublowanie sieci szkodzi operatorom i klimatowi*. „Rzeczpospolita”, 5 kwietnia 2023 r.
3. Héjj, D.: *Szybki internet? Raczej nie w Niemczech*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 14 marca 2023 r.
4. Jabłoński, M.: *Rząd wycofał z Sejmu projekty dot. cyberbezpieczeństwa i ochrony dzieci w internecie*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 11 września 2023 r.
5. Kubicki, P.: *Na przepisy telekomunikacyjne jeszcze poczekamy*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 7 lutego 2023 r.
6. *Rozwój cyfrowy kosztowny, ale konieczny*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 23 marca 2023 r.
7. Rutkowska, E.: *Aukcja 5G wysokiego ryzyka*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 1 lutego 2023 r.
8. Rutkowska, E.: *Aukcja pasma na sieć 5G wraca po trzech latach*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 14 grudnia 2022 r.
9. Rutkowska, E.: *Będą wysokie kary za brak cyberhigieny, ale nieprędko*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 2 marca 2023 r.
10. Rutkowska, E.: *Częstotliwości na 5G z niezmienną ceną, ale większymi wymaganiami co do sieci*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 21 grudnia 2022 r.
11. Rutkowska, E.: *Czy aukcja 5G ruszy bez ustawy o cyberbezpieczeństwie*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 30 listopada 2022 r.
12. Rutkowska, E.: *Długa droga Polski do Europejskiego kodeksu łączności*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 10 maja 2023 r.
13. Rutkowska, E.: *Firmy chcą dofinansowania nie tylko najszybszych sieci*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 9 października 2023 r.
14. Rutkowska, E.: *Internetowa inwentaryzacja z technicznymi przeszkodami*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 20 czerwca 2023 r.
15. Rutkowska, E.: *Kolejne miliardy na wypełnianie białych plam*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 18 kwietnia 2021 r.
16. Rutkowska, E.: *Pięć lat na wymianę ryzykownego sprzętu*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 15 lutego 2023 r.
17. Rutkowska, E.: *Raportowy dramat w trzech aktach*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 4 kwietnia 2023 r.
18. Rutkowska, E.: *Szyfrowe prace nad polskim cyberbezpieczeństwem*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 22 lutego 2023 r.
19. Rutkowska, E.: *UKE szykuje aukcję na 5G wbrew ostrzeżeniom prawników*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 30 maja 2023 r.
20. Rutkowska, E.: *Wybory 2023. Cyfryzacja Polski – sukcesy rządu w cieniu afery mailowej*. „Dziennik Gazeta Prawna”, 5 października 2023 r.

21. Rutkowska, E. , Żółciak, T.: *Internet jak woda czy gaz. Wywiad z J. Cieszyńskim, Sekretarzem Stanu w KPRM odpowiedzialnym za cyfryzację.* „Dziennik Gazeta Prawna”, 13 lutego 2021 r.
22. Szczepaniak, S.: *Koordynator szerokopasmowy w administracji publicznej.* „IT w Administracji”, luty 2023 r.
23. *Współdzielenie infrastruktury sposobem na rozwój telekomunikacji.* „Dziennik Gazeta Prawna”, 23 marca 2023 r.
24. Zielińska, U.: *Nawet 20 proc. sieci za pieniądze UE powstało dla nikogo.* „Rzeczpospolita,” 20 marca 2023 r.
25. Zielińska, U.: *Nowe warunki aukcji 5G. Coś za coś.* „Rzeczpospolita”, 7 kwietnia 2023 r.
26. Zielińska, U.: *Posłowie interesują się aukcją częstotliwości 5G.* „Rzeczpospolita”, 24 stycznia 2023 r.
27. Zielińska, U.: *Sieć 5G przestaje być problemem rządu.* „Rzeczpospolita”, 16 stycznia 2024 r.
28. Zielińska, U.: *Światłowód wygrywa nadal z 4G i 5G.* „Rzeczpospolita”, 21 lutego 2023 r.
29. Zielińska, U.: *Unia Europejska cyfrowym kompasem.* „Rzeczpospolita”, 5 października 2021 r.

6.12. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

---

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Cyfryzacji
6. Minister Finansów
7. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
8. Rzecznik Praw Obywatelskich
9. Minister Funduszy i Polityki Regionalnej
10. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej
11. Przewodniczący Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii Sejmu RP
12. Przewodniczący Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
13. Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP
14. Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Senatu RP
15. Przewodniczący Komisji Infrastruktury Senatu RP
16. Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa

Minister Cyfryzacji

BM.WBKN.0810.14.2024
Warszawa, 22 października 2024 r.

**Pan
Marian Banaś
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli**

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, odnosząc się do Informacji o wynikach kontroli nr P/23/005 *Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego*, przedstawiam stanowisko dotyczące wniosków zawartych w przedmiotowej Informacji o wynikach kontroli.

Na wstępie pragnę podziękować Najwyższej Izbie Kontroli oraz Panu Prezesowi za przeprowadzenie wnikliwej i kompleksowej kontroli w resorcie informatyzacja. Państwa szczegółowa analiza i ocena funkcjonowania NPS² stanowi istotny wkład w procesie diagnozy i ewaluacji obszarów wymagających niezbędnych zmian. Doceniam profesjonalizm i zaangażowanie, jakie towarzyszyły temu złożonemu zadaniu.

Ad 1. *Niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do aktualizacji NPS z uwzględnieniem obecnych uwarunkowań oraz aktualnego stanu realizacji, a także zmian wynikających z rozwoju technologii i nowych dokumentów kierunkowych przyjętych przez Parlament Europejski i Radę UE pozwalających na osiągnięcie wskaźników realizacji celów NPS.*

Ministerstwo Cyfryzacji³ jest świadome potrzeby aktualizacji NPS, a prace przygotowawcze do tej aktualizacji toczą się już od kilku lat (m.in. przeprowadzane były analizy ekonomiczno-techniczne uwarunkowań kolejnej aktualizacji NPS, a także analizy popytu na usługi telekomunikacyjne – obecnie zaś prowadzona jest analiza modelu wdrożenia w Polsce tzw. bonów łączności, które stanowiąc będą jedno z działań określonych w kolejnej aktualizacji NPS jako działanie wspierające realizację nowych celów NPS). W chwili obecnej rozstrzygnięciu poddawane są także istotne okoliczności określające kształt planowanej aktualizacji NPS – m.in. rozstrzygany jest trzeci konkurs na dofinansowanie projektów szerokopasmowych w białych plamach ze środków KPO⁴, rozpoczynają się prace nad określeniem kształtu kolejnej interwencji KPO, a także prowadzone są prace nad tzw. przeglądem śródkresowym FERC⁵. Sposób rozstrzygnięcia tych okoliczności będzie podstawowym czynnikiem kształtującym treść aktualizacji NPS, bowiem od niego będzie zależeć liczba i charakter pozostałych białych plam, w stosunku do których należy planować cele i działania w aktualizacji NPS, jak również – albo co ważniejsze – od rozstrzygnięcia tych okoliczności zależeć będzie, jakie są potrzeby finansowe realizacji celów NPS oraz możliwości ich zaspokojenia w ramach środków publicznych.

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623

² Narodowy Plan Szerokopasmowy

³ Dalej: „MC” lub „Ministerstwo”

⁴ Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

⁵ Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027

Ponadto, w Ministerstwie opracowywana jest tzw. Strategia cyfryzacji państwa⁶ – dokument kształtujący cele oraz działania w obszarze rozwoju cyfrowego kraju, w perspektywie średnio- i długookresowej. Wg zamierzeń MC, jednym z obszarów opisanych w tej Strategii będzie obszar telekomunikacji, jako obszar horyzontalny z punktu widzenia cyfryzacji kraju. Strategia będzie dokumentem wyższego rzędu względem zaktualizowanego NPS, w związku z czym prace nad aktualizacją NPS powinny się toczyć co najmniej równoległe do prac nad Strategią, aby zaktualizowany NPS odpowiadał treści Strategii.

Podsumowując, aktualizacja NPS zostanie przyjęta najpóźniej w 2025 roku.

Ad 2. Finansowania z Funduszu Szerokopasmowego zadań związanych z rozwojem internetu szerokopasmowego, zgodnie z pierwotnym celem ustanowienia Funduszu, a innych zadań, jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach.

W ramach ww. aktualizacji NPS zostaną przedstawione propozycje dotyczące rewizji funkcjonowania FS⁷ w systemie współfinansowania realizacji celów NPS. Jednocześnie zwracamy uwagę, że wszystkie przeznaczenia środków FS, wynikające z przepisów rangi ustawowej, są tak samo istotne i nie ma między nimi gradacji kolejności, w jakiej powinny korzystać ze środków FS - a w każdym razie wydatki ze środków FS ponoszone są w oparciu o dokumenty przyjmowane albo opiniowane przez Sejm RP⁸ (odpowiednio plany finansowe są elementem ustaw budżetowych, zaś ich zmiany wymagają zaopiniowania przez sejmową Komisję Finansów Publicznych). Z kolei to, że dotychczas środki FS nie były intensywnie kierowane na wsparcie realizacji celów NPS wynika przede wszystkim z faktu, że wsparcie to było zabezpieczone środkami POPC⁹, FERC i KPO, o budżetach nieporównywalnie większych od rocznych przychodów FS, a przez to umożliwiającym wdrażanie działań o skali ogólnokrajowej i dążących do całkowitego wyeliminowania białych plam w Polsce.

Ad 3. Wystąpienia do Prezesa Rady Ministrów o zaktualizowanie NPS przez wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań, a także określenie zasad i narzędzi koordynacji oraz monitorowania NPS przez Ministra Cyfryzacji, w tym z wykorzystaniem zasad podejścia projektowego.

W ramach ww. aktualizacji NPS zostaną przedstawione propozycje dotyczące rewizji zasad współpracy i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów za realizację działań wspierających realizację celów NPS. Zwracam przy tym uwagę, że NPS jest dokumentem programowym przyjmowanym przez Radę Ministrów, w czym należy upatrywać wystarczającego umocowania i zobowiązania do realizacji działań wspierających realizację celów NPS przez poszczególnych jej członków - bowiem ostatecznie to Rada Ministrów - a nie jej członkowie indywidualnie - ponosi kolegiąlną odpowiedzialność za realizację założeń tego dokumentu.

Ad 4. Zapewnienia terminowego sporządzania i przekazywania do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji oraz Radzie do Spraw Cyfryzacji rocznych sprawozdań przedstawiających monitoring wskaźników oraz opis działań podejmowanych w ramach NPS, a także wskazujących główne kierunki działań podejmowanych w ramach NPS w kolejnym roku jego wdrażania.

---

⁶ Dalej: „Strategia”

⁷ Funduszu Szerokopasmowego

⁸ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

⁹ Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Wniosek został wykonany poprzez przyjęcie przez Ministra Cyfryzacji oraz skierowanie do rozpatrzenia przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji i Radę do Spraw Cyfryzacji „Sprawozdania z realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego za 2023 rok”. Wniosek zostanie także wykonany w 2025 roku (sporządzenie sprawozdania za 2024 rok). Jednocześnie, w ramach planowanej aktualizacji NPS, nie wyklucza się możliwości zaproponowania nowych zasad monitorowania i sprawozdawczości o realizacji NPS.

Ad 5. Zapewnienia kompletności danych dotyczących infrastruktury telekomunikacyjnej i punktów adresowych w jednym systemie sprawozdawczym wraz z ujednoczeniem terminów przekazywania łącznych danych w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej i punktów adresowych do tego systemu.

Ministerstwo wspólnie z UKE¹⁰ rozpoczęło robocze konsultacje z przedstawicielami rynku telekomunikacyjnego, dotyczące potencjalnej rewizji zasad sprawozdawania przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych informacji o posiadanych sieciach telekomunikacyjnych i świadczonych usługach. Obecnie konsultacje dotyczą przeglądu sprawozdawanych informacji pod względem ich przydatności dla administracji publicznej oraz samych podmiotów sprawozdających, ale nie wyklucza się, że w przyszłości dialog dotyczyć będzie oceny – i ewentualnej modyfikacji - konkretnych narzędzi teleinformatycznych służących ww. sprawozdawczości.

Odnośnie wniosków skierowanych do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej informuję, że w ocenie Ministerstwa UKE należy informuje MC o bieżących oraz planowanych działaniach w obszarze wdrażania sieci 5G, a przede wszystkim dochowuje należytej staranności w celu doprowadzenia do rozdystrybuowania pasm 700 MHz (postępowanie dystrybucyjne rozpoczęło się w dniu 4 października 2024 r.) i 26 GHz (na które obecnie nie jest zgłaszany popyt ze strony potencjalnych użytkowników).

Odnośnie wniosku skierowanego do Dyrektora Centrum Projektów Polska Cyfrowa informuję, że CPPC¹¹ jest świadome konieczności zachowania neutralności wpływu swoich działań na harmonogramy realizacji przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków powierzonych Centrum do zarządzania, oraz że CPPC będzie dochowywać należytej staranności w celu utrzymania tej neutralności.

Z up. Michał Gramatyka
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Cyfryzacji
/dokument podpisany elektronicznie/

Załącznik:

Uważnienie z dnia 22 października 2024 r.

---

¹⁰ Urząd Komunikacji Elektronicznej

¹¹ Centrum Projektów Polska Cyfrowa, zwane również „Centrum”